

MINISTERUL FINANTELOR PUBLICE

RAPORT

**PRIVIND ACTIVITATEA DE AUDIT INTERN
DIN
SECTORUL PUBLIC
PE
ANUL 2012**

**București
2013**

CUPRINS

INTRODUCERE	9
Capitolul 1 Prezentarea generală	10
1.1. Cadrul general de reglementare al auditului public intern	10
1.2. Sistemul de audit public intern din România	10
1.3. Obiectivele auditului public intern	11
1.4. Modificări legislative orientate spre creșterea gradului de implementare a funcției de audit și a eficacității compartimentelor de audit public intern	14
Capitolul 2 Evaluarea modului de organizare și funcționare a auditului public intern	18
2.1. Stadiul organizării și exercitării auditului public intern	18
2.1.1. Asigurarea cadrului organizatoric al auditului public intern	18
2.1.1.1. Asigurarea cadrului organizatoric al auditului public intern prin compartiment propriu	24
2.1.1.2. Asigurarea cadrului organizatoric al auditului public intern de către organul ierarhic superior	34
2.1.1.3. Asigurarea cadrului organizatoric al auditului public intern prin sistemul de cooperare	39
2.1.2. Asigurarea cadrului funcțional al auditului public intern	45
2.1.2.1. Asigurarea cadrului funcțional al auditului public intern prin compartiment propriu	46
2.1.2.2. Asigurarea cadrului funcțional al auditului public intern de către organul ierarhic superior	54
2.1.2.3. Asigurarea cadrului funcțional al auditului public intern prin sistemul de cooperare	57
2.1.3. Exercițarea activității de audit public intern prin contracte de prestări servicii	59
2.2. Statutul și independența auditului public intern	62
2.2.1. Statutul și independența compartimentului de audit public intern	62
2.2.2. Independența și obiectivitatea individuală a auditorilor publici interni	67
2.3. Asigurarea pregătirii profesionale necesare desfășurării activității de audit public intern	70
Capitolul 3 Evaluarea gradului de asigurare și aplicare a cadrului metodologic și procedural al auditului public intern	80
3.1. Asigurarea și adecvarea cadrului metodologic și procedural al auditului public intern	80
3.1.1. Asigurarea și adecvarea normelor metodologice specifice privind exercitarea auditului public intern	80
3.2. Planificarea activității de audit public intern	85
3.2.1. Planificarea multianuală a activității de audit public intern	86
3.2.2. Planificarea anuală a activității de audit public intern	89
3.3. Raportarea activității de audit public intern	92
3.3.1. Raportarea rezultatelor misiunilor de audit public intern	92
3.3.2. Raportarea anuală a activității de audit public intern	93
3.3.3. Raportarea iregularităților și posibilelor prejudicii	95
3.4. Urmărirea implementării recomandărilor	98
3.5. Asigurarea calității activității de audit public intern	101

Capitolul 4	Contribuția activității de audit intern la realizarea obiectivelor entităților publice	105
4.1.	Misiuni de audit intern privind procesul bugetar	105
4.2.	Misiuni de audit intern privind activitatea financiar-contabilă	109
4.3.	Misiuni de audit intern privind achizițiile publice	114
4.4.	Misiuni de audit intern privind managementul resurselor umane	119
4.5.	Misiuni de audit intern privind activitatea juridică	126
4.6.	Misiuni de audit intern privind sistemul IT	131
4.7.	Misiuni de audit intern privind gestionarea și utilizarea fondurilor comunitare	136
4.8.	Misiuni de audit intern privind funcțiile specifice entității	143
4.8.1.	Misiuni de audit intern privind funcțiile specifice entităților publice centrale	144
4.8.2.	Misiuni de audit intern privind funcțiile specifice entităților publice locale	149
4.9.	Misiunile de consiliere	154
4.9.1.	Misiunile de consiliere formalizate	154
4.9.2.	Misiunile de consiliere cu caracter informal	163
Capitolul 5	Activitatea desfășurată de Unitatea Centrală de Armonizare pentru Auditul Public Intern	165
5.1.	Dezvoltarea și implementarea unei strategii unitare în domeniul auditului public intern	165
5.2.	Dezvoltarea cadrului normativ și metodologic privind desfășurarea activității de audit public intern	165
5.3.	Îmbunătățirea gradului de implementare a auditului intern în sectorul public	166
5.3.1.	Realizarea și actualizarea ghidurilor practice privind activitatea de audit public intern	166
5.3.2.	Elaborarea Raportului anual privind activitatea de audit public intern	167
5.3.3.	Coordonarea misiunilor de audit intern de interes național cu implicații multisectoriale	167
5.4.	Evaluarea activității de audit intern și a modului de realizare a atribuțiilor delegate	168
5.4.1.	Evaluarea activității compartimentelor de audit public intern din entitățile publice centrale	168
5.4.2.	Evaluarea modului de îndeplinire a atribuțiilor delegate din competența UCAAPI în competența structurilor de audit intern din cadrul DGFP-urilor județene și a municipiului București	168
5.5.	Realizarea misiunilor și activităților specifice în baza Mecanismului Financiar SEE, Mecanismul Financiar Norvegian și Programul de cooperare Elvețiano-român	169
5.6.	Coordonarea sistemului de formare profesională continuă a auditorilor publici interni	170
5.7.	Coordonarea procesului de cooperare pentru asigurarea funcției de audit intern	170
5.8.	Alte activități desfășurate de UCAAPI	171
Capitolul 6	Activitatea desfășurată de Comitetul pentru Audit Public Intern	172
Capitolul 7	Direcții de acțiune pentru consolidarea auditului intern în sectorul public	174

Abrevieri utilizate:

AAIR	Asociația Auditorilor Interni din România
ABA	Administrația Bazinală de Apă
ACIS	Autoritatea pentru Coordonarea Instrumentelor Structurale
ACoR	Asociația Comunelor din România
ACP	Autoritatea de Certificare și Plată
ACZ	Asociația Consorțiul Zonal
ADI	Asociația de Dezvoltare Intercomunitară
ADIR	Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Regională
ADM	Asociația de Dezvoltare Microregională
AEP	Autoritatea Electorală Permanentă
AFM	Administrația Fondului pentru Mediu
AFP	Administrația Finanțelor Publice
ALOP	Angajare, Lichidare, Ordonanțare și Plată
AM	Asociația Microregională
AM Ex-ISPA	Autoritatea de Management pentru fondurile Ex-ISPA
AM PNDR	Autoritatea de Management pentru Programul Național de Dezvoltare Regională
AM POR	Autoritatea de Management pentru Programul Operațional Regional
AM POP	Autoritatea de Management pentru Programul Operațional pentru Pescuit
AM POSDRU	Autoritatea de Management pentru Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane
AM POST	Autoritatea de Management pentru Programul Operațional Sectorial în Transporturi
AMRSP	Autoritatea Municipală de Reglementare a Serviciilor Publice
ANAF	Agenția Națională de Administrare Fiscală
ANC	Autoritatea Națională pentru Calificări
ANCOM	Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații
ANFP	Agenția Națională a Funcționarilor Publici
ANI	Agenția Națională de Integritate
ANOFM	Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă
ANP	Administrația Națională a Penitenciarelor
ANP Agerpres	Agenția Națională de Presă Agerpres
ANPIS	Agenția Națională pentru Plăți și Inspecție Socială
ANPM	Agenția Națională de Protecția Mediului
ANRE	Autoritatea Națională de Reglementare în Domeniul Energiei
ANRMAP	Autoritatea Națională pentru Reglementarea și Monitorizarea Achizițiilor Publice
ANSPDCP	Autoritatea Națională de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal
ANSVSA	Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor
ANV	Autoritatea Națională a Vămilelor

AOSR	Academia Oamenilor de Știință din România
AP	Administrația Prezidențială
APDRP	Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit
APIA	Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură
AP SMB	Agenția pentru Prestații Sociale a Municipiului București
AR	Academia Română
ARACIS	Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Superior
ARPM	Agenția Regională pentru Protecția Mediului
AVAS	Autoritatea pentru Valorificarea Activelor Statului
Av Pop	Avocatul Poporului
CAFR	Camera Auditorilor Financiari din România
CAI	Comitetul de Audit Intern
CAPI	Comitetul pentru Audit Public Intern
CAS	Casa de Asigurări de Sănătate
CASOPSNAJ	Casa Asigurărilor de Sănătate a Apărării Ordinii Publice, Siguranței Naționale și Autorității Judecătorești
CASMTI	Casa Asigurărilor de Sănătate a Ministerului Transporturilor și Infrastructurii
CC	Curtea Constituțională
CCR	Curtea de Conturi a României
CD	Camera Deputaților
CE	Comisia Europeană
CECCAR	Corpul Experților Contabili și Contabililor Autorizați din România
CES	Consiliul Economic și Social
CFPI	Controlul Financiar Public Intern
CFP	Control Financiar Preventiv
CFPP	Control Financiar Preventiv Propriu
CMDTA	Centrul Medical de Diagnostic și Tratament Ambulatoriu
CNA	Consiliul Național al Audiovizualului
CNAS	Casa Națională de Asigurări Sociale de Sănătate
CNCD	Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării
CNLR	Compania Națională Loteria Română
CNMSI	Centrul Național de Management pentru Societatea Informațională
CNP	Comisia Națională de Prognoză
CNPP	Casa Națională de Pensii Publice
CNPR	Compania Națională Poșta Română
CNSAS	Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității
CNSC	Consiliul Național de Soluționare a Contestațiilor
CNVM	Comisia Națională a Valorilor Mobiliare
Cod CPV	Cod comun internațional privind achizițiile de produse și servicii - Common

	Procurement Vocabulary
Cons Conc	Consiliul Concurenței
Cons Leg	Consiliul Legislativ
CRPDRP	Centrul Regional de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit
CSA	Comisia de Supraveghere a Asigurărilor din România
CSM	Consiliul Superior al Magistraturii
CSSPP	Comisia de Supraveghere a Sistemului de Pensii Private
CTP	Compania de Transport Public
DGASMB	Direcția Generală de Asistență Socială a Municipiului București
DGASPC	Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului
DGFP	Direcția Generală a Finanțelor Publice
DJCPN	Direcția Județeană pentru Cultură și Patrimoniul Național
DMRU	Direcția Management Resurse Umane
ECDL	European Computer Driving Licence – Permisul European de Conducere al Computerului
EPLO	Entitate Publică Locală Organizatoare
ES	Entități din Structura Ministerelor
FCRI	Formular de Constatate și Raportare a Ireregularităților
FEDR	Fondul European pentru Dezvoltare Rurală
FIAP	Fișa de Identificare și Analiza Problemelor
FMO	Oficiul Mecanismului Financiar
FNUASS	Fondul Național Unic de Asigurări Sociale de Sănătate
FSE	Fondul Social European
GNM	Garda Națională de Mediu
HG	Hotărâre de Guvern
ICI	Institutul de Cercetare în Informatică
IACS	Sistem Integrat de Administrare și Control
IACS IT	Sistem Integrat de Administrare și Control – Tehnologia Informației
ICCJ	Înalta Curte de Casație și Justiție
ICR	Institutul Cultural Român
IER	Institutul European din România
IGPR	Inspectoratul General al Poliției Române
IM	Inspecția Muncii
INCD	Institutul Național de Cercetare și Dezvoltare
INCDPM	Institutul Național de Cercetare Dezvoltare pentru Protecția Muncii
INCE	Institutul Național de Cercetări Economice
IOR	Întreprinderea Optică Română
ISPA	Instrument for Structural Policies for Pre-Accession
IT	Tehnologia Informației

ITM	Inspectoratul Teritorial de Muncă
ITRSV	Inspectoratul Teritorial de Regim Silvic și de Vânătoare
MADR	Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale
MAE	Ministerul Afacerilor Externe
MAEu	Ministerul Afacerilor Europene
MAI	Ministerul Administrației și Internelor
MApN	Ministerul Apărării Naționale
MCPN	Ministerul Culturii și Patrimoniului Național
MCSI	Ministerul Comunicațiilor și Societății Informaționale
MDRT	Ministerul Dezvoltării Regionale și Turismului
MECMA	Ministerul Economiei, Comerțului și Mediului de Afaceri
MECTS	Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului
MFP	Ministerul Finanțelor Publice
MJ	Ministerul Justiției
MMP	Ministerul Mediului și Pădurilor
MMFPS	Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale
MP	Ministerul Public
MS	Ministerul Sănătății
MTI	Ministerul Transporturilor și Infrastructurii
NAO	National Authorizing Officer – Responsabil cu Autorizarea Națională
OIPSI	Organism Intermediar pentru Promovarea Societății Informaționale
OIR POSDRU	Organisme Intermediare Regionale pentru Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane
OMEF	Ordin al Ministrului Economiei și Finanțelor
OMFP	Ordin al Ministrului Finanțelor Publice
ONPCSB	Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor
ONRC	Oficiul Național al Registrului Comerțului
OPCP	Oficiului de Plăți și Contractare Phare
ORNIS	Oficiul Registrului Național al Informațiilor Secrete de Stat
OUG	Ordonanță de Urgență
PAO	Programme Authorizing Officer – Responsabil cu Autorizarea Programului
PIR	Raport Intermediar de Progres
PO	Procedură Operațională
PODCA	Programul Operațional Dezvoltarea Capacității Administrative
RA	Regia Autonomă
RADET	Regia Autonomă de Distribuție a Energiei Termice
RATB	Regia Autonomă de Transport București
RBDD	Rezervația Biosfera Delta Dunării
RNP	Regia Națională a Pădurilor

ROF	Regulamentul de Organizare și Funcționare
ROI	Regulamentul de Ordine Interioară
RUR	Registrul Urbaniștilor din România
SAPS	Single Area Payment Scheme – Schemă de plată unică pe suprafață
SCFPI	Sistemul privind Controlul Financiar Public Intern
SCM	Sistemul de control managerial
SEAP	Societatea pentru Excelență în Administrația Publică
SEE	Spațiul Economic European
SFPV	Școala de Finanțe Publice și Vamă
SGG	Secretariatul General al Guvernului
SIE	Serviciul de Informații Externe
SMART	S - Specific, M - Măsurabil, A - Accesibil, R- Realist, T- încadrat în Timp
SNR	Societatea Națională de Radiocomunicații
SPP	Serviciul de Protecție și Pază
SRI	Serviciul Român de Informații
SRR	Societatea Română de Radiodifuziune
SR Tv	Societatea Română de Televiziune
SSPR Dec 1989	Secretariatul de Stat Pentru Problemele Revoluționarilor din Decembrie 1989
STS	Serviciul de Telecomunicații Speciale
UAT	Unități Administrativ Teritoriale
UCAAPI	Unitatea Centrală pentru Armonizarea Auditului Public Intern
UCASMFC	Unitatea Centrală de Armonizare a Sistemelor de Management Financiar și Control
UMP	Unitatea de Management a Proiectului
UIP ISPA	Unitatea pentru Implementarea Proiectelor ISPA
US	Unități subordonate, aflate în coordonarea sau sub autoritatea altei entități publice

DANIEL CHIȚOIU

Introducere

Auditul intern este o activitate independentă și obiectivă de asigurare și consiliere, concepută să îmbunătățească activitățile entităților publice și să adauge valoare, furnizată prin evaluarea eficienței și eficacității managementului riscurilor, controlului intern/managerial și a proceselor de guvernanță pentru atingerea obiectivelor stabilite.

A. Scopul raportului

Raportul anual privind activitatea de audit intern în sectorul public prezintă stadiul implementării auditului intern în administrația publică, a contribuției acestuia la îmbunătățirea activității entităților publice și a principalelor direcții de acțiune pentru creșterea calității activității de audit intern.

B. Baza legală

Raportul s-a elaborat de către Ministerul Finanțelor Publice, prin Unitatea Centrală de Armonizare pentru Auditul Public Intern, în baza art. 8, lit. g) din *Legea nr. 672/2002* și a *OMFP nr. 38/2003 pentru aprobarea Normelor generale privind exercitarea activității de audit public intern*, cu modificările și completările ulterioare.

C. Baza documentară

Pentru realizarea *Raportului anual privind activitatea de audit intern din sectorul public* s-au utilizat următoarele documente:

- *Rapoartele privind activitatea de audit intern desfășurată la nivelul entităților publice centrale și a entităților publice subordonate, aflate în coordonarea sau sub autoritatea acestora, pe anul 2012;*
- *Rapoartele privind activitatea de audit intern desfășurată la nivelul administrației locale a județelor și a municipiului București și modul de îndeplinire a atribuțiilor delegate structurilor de audit intern a DGFP-urilor județene și a municipiului București, pe anul 2012;*
- *Rapoartele privind activitatea de audit intern desfășurată la nivelul structurilor asociative, pe anul 2012;*
- *Rapoartele de evaluare a activității de audit intern la entitățile publice centrale, planificate și realizate de UCAAPI în anul 2012;*
- *Raportul de audit privind evaluarea conformității cu reglementările europene aplicabile, a sistemelor de management și control instituite la nivelul structurilor/entităților implicate în gestionarea asistenței financiare acordată României în baza acordului-cadru între Guvernul și Consiliul Federal Elvețian privind implementarea Programului de Cooperare Elvețian-român;*
- *Rapoartele de audit operațional privind evaluarea eficienței și eficacității sistemelor de management și control la nivelul structurilor implicate în implementarea Mecanismului Financiar SEE 2004-2009;*
- *Regulamentele de organizare și funcționare a compartimentelor de audit public intern ale entităților publice centrale și locale, publicate pe site-ul acestora.*

Capitolul 1 Prezentarea generală

1.1. Cadrul general de reglementare al auditului public intern

În România organizarea activității de audit intern în sectorul public este realizată în sistem descentralizat, ceea ce presupune că entitățile publice sunt obligate să-și organizeze compartimente proprii de audit intern, conform cadrului normativ de reglementare.

Compartimentul de audit intern se organizează în mod obligatoriu la nivelul fiecărei entități publice, prin decizia persoanelor responsabile, prevăzute la art. 11 din *Legea nr. 672/2002 privind auditul public intern, republicată, cu modificările ulterioare*¹. Fac excepție de la aceste prevederi instituțiile publice mici și entitățile publice subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate pentru care conducerea de la nivelul ierarhic superior a emis decizia de neînființare a compartimentului de audit public intern.

Responsabilitatea pentru organizarea și desfășurarea activității de audit public intern este a conducătorului entității publice care trebuie să stabilească dimensiunea compartimentului de audit intern pe baza volumului de activitate și a mărimii riscurilor asociate, astfel încât să asigure auditarea activităților cuprinse în sfera auditului public intern.

Legea nr. 672/2002 definește funcția de audit public intern în conformitate cu standardele internaționale de audit acceptate pe plan internațional și pune bazele metodologiei de implementare a auditului public intern în administrația publică centrală și locală.

Legea nr. 672/2002 răspunde cerințelor standardelor internaționale de audit intern în ceea ce privește crearea și armonizarea cadrului normativ național în domeniul auditului intern cu cel al Statelor Membre ale Uniunii Europene.

1.2. Sistemul de audit public intern din România

Sistemul de audit public intern la nivel național are următoarea structură:

Comitetul pentru Audit Public Intern

CAPI este un organism profesional, cu caracter consultativ, al cărui rol, din poziția unui observator independent, este acela de a contribui la definirea strategiei și îmbunătățirii activității de audit intern în sectorul public. Acesta este format din președintele CAFR, profesori universitari cu specialitate în domeniul auditului public intern, specialiști cu înaltă calificare în domeniul auditului public intern, experți în domeniile contabilitate, juridic și sisteme informatice, reprezentanți ai structurilor asociative ale autorităților publice locale și directorul general al UCAAPI.

CAPI exercită atribuții cu privire la avizarea direcțiilor de dezvoltare strategică și a proiectelor de acte normative în domeniul auditului public intern, dezbate raportul anual al activității de audit public intern și-l prezintă Guvernului; emite o opinie asupra rapoartelor misiunilor de audit intersectoriale.

Unitatea Centrală de Armonizare pentru Auditul Public Intern

UCAAPI este constituită ca direcție generală în cadrul MFP, în subordinea directă a ministrului finanțelor publice, prin organizarea acesteia pe servicii de specialitate, în vederea asigurării separării atribuțiilor și a creșterii eficacității serviciilor sale.

UCAAPI are atribuții de elaborare a strategiei și a cadrului normativ general; de coordonare și evaluare a activității de audit public intern la nivel național; de dezvoltare a sistemului de raportare a rezultatelor activității de audit public intern; de

¹ Pe tot cuprinsul raportului, prin *Legea nr. 672/2002* se înțelege *Legea nr. 672/2002 privind auditul public intern, republicată, cu modificările ulterioare*.

realizare a misiunilor de audit public intern de interes național cu implicații multisectoriale; de coordonare a sistemului de cooperare pentru asigurarea activităților de audit public intern; de recrutare, atestare profesională și pregătire profesională a auditorilor interni.

Începând cu anul 2010, UCAAPI exercită atribuții de Autoritate de audit în cadrul Mecanismelor Financiare SEE Elvețian-Român și Norvegian-Român.

Comitetele de audit intern

CAI sunt organisme profesionale cu caracter consultativ, care se constituie la nivelul instituțiilor publice centrale care derulează, în cursul unui exercițiu bugetar, un buget mai mare de 2 miliarde lei și al căror rol este de a crește eficacitatea compartimentelor de audit intern din cadrul acestor entități.

CAI exercită atribuții cu privire la dezbateră și avizarea planurilor multianuale și anuale de audit intern, a rapoartelor anuale privind activitatea de audit public intern, dezbateră și emiterea unei opinii cu privire la recomandările formulate de auditorii interni și la respectarea *Codului de conduită etică al auditorilor interni*.

Compartimentele de audit public intern

Compartimentele de audit intern reprezintă structurile de specialitate, constituite în cadrul entităților publice, pentru a asigura desfășurarea activității audit intern.

Rolul compartimentelor de audit intern este de a furniza conducerii entităților, din care fac parte, o asigurare rezonabilă și obiectivă asupra eficienței și eficacității sistemului de management. În acest sens, exercită atribuții cu privire la evaluarea sistemelor de management al riscului, a controlului și a bunei guvernări și urmărește asigurarea transparenței și conformității operațiunilor cu normele de legalitate, regularitate, eficiență și eficacitate.

Rezultatele activității compartimentului de audit intern, respectiv constatările și recomandările formulate pe timpul derulării misiunilor de audit intern se cuprind în rapoarte de audit intern aprobate/avizate de conducătorul entității publice.

Conștientizarea rolului și scopului auditului public intern în cadrul entității publice se face cu ajutorul *Cartei auditului intern* care precizează obiectivele auditului intern, statutul compartimentului de audit intern, principiile aplicabile compartimentului de audit intern și auditorilor interni, metodologia și regulile de conduită ce guvernează activitatea de audit intern, drepturile și obligațiile structurii auditate și ale auditorilor interni.

1.3. Obiectivele auditului public intern

Obiectivele activității de audit public intern vizează evaluarea și îmbunătățirea proceselor de management prin activitățile de asigurare și de consiliere furnizate managementului și care se materializează prin formularea de recomandări în scopul eliminării cauzelor disfuncțiilor și problemelor constatate.

Asigurare că aceste procese funcționează cum s-a prevăzut și permit realizarea obiectivelor și scopurilor propuse

Serviciile de asigurare oferite de auditul public intern reprezintă examinări obiective ale elementelor probante, efectuate cu scopul de a furniza entității o opinie independentă cu privire la procesele de management al riscurilor, de control intern și de guvernare și pot fi:

- *servicii de asigurare completă* prin care se garantează că sistemele de control intern implementate sunt adecvate și funcționează eficient și eficace, iar riscurile sunt menținute în limitele acceptabile;
- *servicii de asigurare rezonabilă* prin care se apreciază că există probleme și puncte vulnerabile în funcționarea sistemelor de control intern, iar riscurile nu sunt gestionate în mod corespunzător.

În general, asigurarea furnizată de auditul public intern este una rezonabilă, având în vedere faptul că, evaluările sunt efectuate prin sondaj, pe bază de eşantion, iar operațiile auditate sunt în general complexe și de volum ridicat.

Consiliere, la solicitarea managementului, pentru problemele cu care acesta se confruntă, ajutându-l în procesul de luare a deciziilor

Serviciile de consiliere sunt menite să adauge valoare și să îmbunătățească procesele guvernantei, însă fără ca auditorul intern să își asume responsabilități manageriale. Activitățile de consiliere cuprind următoarele tipuri de consiliere:

- *consultanță*, având ca scop identificarea obstacolelor care împiedică desfășurarea normală a proceselor, stabilirea cauzelor, prezentarea consecințelor și propunerea de soluții pentru eliminarea acestora;
- *facilitarea înțelegerii*, are drept scop furnizarea de informații suplimentare pentru cunoașterea în profunzime a funcționării unui sistem, standard sau prevedere normativă, personalului care are responsabilitatea implementării acestora;
- *formarea și perfecționarea profesională*, constă în furnizarea cunoștințelor teoretice și practice referitoare la managementul financiar, gestiunea riscurilor și controlul intern, prin organizarea de cursuri și seminarii.

Activitatea de consiliere se organizează și se desfășoară în mod formalizat prin cuprinderea misiunilor de consiliere în Planul de audit, sau în mod neformalizat prin implicarea auditorilor interni în activități de consiliere informală pe problemele specifice entității publice.

Recomandări pentru îmbunătățirea funcționării activităților entității publice, în ceea ce privește eficiența și eficacitatea acestora

Principala modalitate prin care auditul intern adaugă valoare procesului de management o reprezintă furnizarea de recomandări, menite nu doar să corecteze disfuncțiile constatate, ci să soluționeze cauza/cauzele acestor disfuncții, urmărind prevenirea lor în viitor.

Realizarea obiectivului auditului intern de a preveni repetarea problemelor pe viitor, este condiționată de capacitatea auditorilor interni de a determina cu exactitate cauza/cauzele producerii disfuncțiilor și de a formula recomandări care să conducă la înlăturarea acestora.

Luând în considerare faptul că auditul intern furnizează asigurări conducerii entității publice cu privire la adecvarea procesului de management al riscurilor, existența unui sistem de control intern eficient și eficace și a unor procese de administrare a riscurilor corespunzătoare, obiectivele auditului public intern se pot prezenta după cum urmează:

Evaluarea managementului riscurilor

Auditul intern evaluează conformitatea, eficiența și eficacitatea proceselor de management al riscurilor, sprijină conducătorul entității publice în identificarea și evaluarea riscurilor și contribuie la îmbunătățirea sistemului de control intern/managerial.

În procesul de evaluare a managementului riscurilor auditorii interni urmăresc:

- identificarea și evaluarea riscurilor ce decurg din strategiile și activitățile derulate de entitățile publice;
- existența limitelor riscurilor acceptate de conducerea entității publice;
- aplicarea măsurilor de reducere sau atenuare a riscurilor, în funcție de limitele stabilite și considerate acceptabile la nivelul entității publice;

- monitorizarea periodică a riscurilor pentru evaluarea evoluției acestora;
- furnizarea conducerii entității a unor rapoarte privind evaluarea și controlul riscurilor.

Evaluarea riscurilor are la bază componentele bidimensionale: probabilitatea de apariție și impactul riscului. Aprecierea probabilității, care este un element calitativ, se realizează prin evaluarea posibilității de apariție a riscurilor și luarea în considerare a factorilor de incidență calitativi specifici contextului de realizare a obiectivelor. Aprecierea impactului, care este un element cantitativ, se realizează prin evaluarea efectelor riscului, în cazul în care acesta s-ar materializa, prin luarea în considerare a factorilor cantitativi specifici naturii financiare de realizare a obiectivelor.

Auditorii interni folosesc pentru identificarea și evaluarea riscurilor instrumentele de audit, și anume: chestionarele, formularele de constatare (FIAP-uri, FCRI-uri) și tablourile de prezentare a circuitului documentelor auditului (pistele de audit). De asemenea, folosesc și tehnicile de audit, respectiv: verificarea, intervievarea, analiza (eșantionarea, brainstorming-ul, grupurile focus ș.a.), observarea fizică.

La nivelul entității publice procesul de evaluare a managementului riscurilor conduce la: *creșterea gradului de realizare a obiectivelor; promovarea unei culturi organizaționale care acceptă riscurile; conformarea cu cerințele legale și normele internaționale; îmbunătățirea guvernantei corporative; îmbunătățirea controlului intern; alocarea în mod eficient și folosirea resurselor pentru tratarea riscurilor; îmbunătățirea eficienței și eficacității activității operaționale; îmbunătățirea prevenirii și a gestionării erorilor și fraudei.*

Evaluarea sistemelor de control intern

Auditul intern *acordă sprijin managementului entității publice pentru menținerea unui control intern eficient și eficace, evaluând fiabilitatea informațiilor financiare și operaționale, eficacitatea și eficiența operațiunilor, proceselor de gestionare a fondurilor și patrimoniului public, respectarea legilor, regulamentelor și contractelor.*

Auditorii interni examinează, pe timpul derulării misiunilor de audit public intern, existența registrelor de riscuri și a procedurilor formalizate în acord cu obiectivele entității, în vederea identificării eventualelor deficiențe.

Evaluarea proceselor de administrare

Auditul intern evaluează și face recomandări adecvate pentru îmbunătățirea proceselor de guvernanță corporativă, contribuind la îndeplinirea următoarelor obiective:

- promovarea conduitei etice și a valorilor corespunzătoare pentru auditorii interni din cadrul entității publice;
- asigurarea unui management eficient al performanței în cadrul entității publice și a asumării răspunderii;
- coordonarea activităților și comunicarea informațiilor privind riscurile și controlul intern în cadrul entității publice.

Auditul intern contribuie la susținerea guvernantei corporative prin evaluarea și îmbunătățirea proceselor prin care se definesc, comunică și urmăresc realizarea obiectivelor stabilite de entitatea publică și adaugă valoare actului managerial.

În același timp, auditorii interni contribuie și la susținerea culturii etice în cadrul entității prin conștientizarea managementului și a personalului să respecte obligațiile și responsabilitățile ce le revin în conformitate cu atribuțiile stabilite și în funcție de poziția ocupată în cadrul entității.

1.4. Modificări legislative orientate spre creșterea gradului de implementare a funcției de audit și a eficacității compartimentelor de audit public intern

În etapa actuală evoluția activității de audit intern în sectorul public a permis trecerea de la faza de implementare la un proces de consolidare a funcției, astfel încât, această activitatea să devină funcțională și să aducă o contribuție importantă la buna gestionare a fondurilor publice.

Luând în considerare problemele din domeniul auditului public intern, respectiv: *sistem ineficace de recrutare și pregătire a personalului, subdimensionarea compartimentelor de audit intern, gradul redus de implementare a funcției de audit intern în plan local și lipsa independenței auditului intern*, în ultimii doi ani au fost aduse o serie de modificări și completări cadrului normativ al auditului public intern, menite să corecteze aceste probleme și să contribuie la creșterea calității activității de audit intern în sectorul public.

A. Cu privire la dezvoltarea profesională a auditorilor publici interni. Până în prezent nu au fost impuse cerințe de ordin calitativ pentru încadrarea pe funcția de auditor public intern, iar procedura actuală nu a asigurat un sistem unitar de pregătire profesională al auditorilor interni din sectorul public.

Aceasta a impus implementarea **sistemului de atestare al auditorilor interni și a pregătirii profesionale continue a auditorilor interni din sectorul public și a persoanelor fizice** prin care se urmărește creșterea performanței în activitatea de audit intern, ridicarea calității profesionale a auditorilor interni și asigurarea stabilității profesioniștilor în domeniu.

Coordonarea sistemului de atestare și a pregătirii profesionale continue a auditorilor interni din sectorul public și a persoanelor fizice este în responsabilitatea UCAAPI din cadrul MFP.

Modalitatea de asigurare a atestării auditorilor interni din sectorul public

Atestarea auditorilor interni se realizează de către o *Comisie de atestare*, constituită la nivelul Ministerului Finanțelor Publice din 5 membri, numiți pentru un mandat de 5 ani. Principalele atribuții ale acestei comisii sunt:

- analiza corespondenței între disciplinele înscrise în foile matricole și certificatele de absolvire cu domeniile din *Cadrul general de competențe profesionale al auditorilor interni din sectorul public*, în conformitate cu *Cadrul general de echivalare a disciplinelor din curriculele universitare*;
- urmărirea îndeplinirii condițiilor privind experiența profesională a persoanelor interesate de atestare;
- eliberarea certificatului de atestare și prelungirea valabilității acestuia.

În procesul de prelungire a valabilității certificatului de atestare, Comisia analizează *Raportul de pregătire profesională* prezentat de auditorul intern sau persoana fizică atestată și urmărește îndeplinirea condiției de continuitate în munca de auditor intern și decide asupra prelungirii valabilității certificatului de atestare.

Avantajele atestării auditorilor interni din sectorul public

- ⇒ Asigurarea implementării standardelor internaționale de audit intern, prin crearea unui sistem de certificare al auditorilor interni, axat pe cunoștințe și deprinderi practice;
- ⇒ Armonizarea practicii auditului public intern din România cu practica Uniunii Europene referitoare la pregătirea auditorilor interni din sectorul guvernamental;
- ⇒ Implementarea cerințelor de ordin calitativ, specifice pentru funcția de auditor public intern, prin crearea unui sistem unitar de selecție și pregătire a persoanelor care activează în cadrul compartimentului de audit public intern;
- ⇒ Creșterea calității misiunilor de audit intern, urmare a faptului că toți auditorii interni, prin atestare, trebuie să dețină sau să mențină un nivel minim de competențe profesionale care să asigure realizarea de misiuni de audit intern la standarde de calitate.

În cazul în care documentele privind studiile și calificările profesionale nu atestă deținerea de competențe în domeniile prevăzute în cadrul normativ de audit public intern, solicitanții certificatului de atestare în cauză vor trebui să-și completeze pregătirea profesională.

Domeniile minime pentru care trebuie făcută dovada deținerii de cunoștințe sunt: audit intern, managementul riscului, controlul intern și guvernanta, management, contabilitate, finanțe publice, tehnologia informației și drept. Dovada deținerii competențelor se face pe baza diplomelor și foilor matricole eliberate de instituții de învățământ superior acreditate de MECS și de furnizorii de formare profesională autorizați de ANC.

B. Cu privire la formarea profesională a auditorilor interni. Pregătirea profesională continuă a auditorilor interni se realizează în cadrul unei perioade minime de 15 zile lucrătoare pe an.

Responsabilitatea asigurării condițiilor necesare formării profesionale continue a auditorilor interni revine conducătorului compartimentului de audit intern, precum și conducerii entității publice.

Formarea profesională continuă se realizează prin participarea la programe și seminarii practice pe teme aferente domeniilor cadrului general de competențe profesionale sau celor specifice entității publice, studii individuale, pe teme aprobate de șeful compartimentului de audit public intern sau prin publicarea de materiale de specialitate.

MFP prin UCAAPI stabilește teme de instruire în conformitate cu cerințele *Standardului ocupațional al auditorului intern din sectorul public*, elaborează un *Program de pregătire profesională al auditorilor publici interni* și asigură participarea cu specialiști în calitate de lectori, în funcție de solicitări.

C. Cu privire la creșterea gradului de exercitare a auditului intern la nivelul entităților publice. În prezent, gradul de asigurare a funcției de audit intern la nivelul entităților publice locale este unul foarte scăzut, ceea ce a impus sistemul de cooperare pentru implementarea auditului intern.

Sistemul de cooperare pentru asigurarea funcției de audit public intern presupune asocierea în cadrul unui parteneriat a două sau mai multe entități publice locale, care constituie împreună un compartiment de audit public intern ce are ca responsabilități planificarea și realizarea de misiuni de audit intern pentru toate entitățile membre ale parteneriatului.

Coordonarea sistemului de cooperare în realizarea activității de audit intern este în responsabilitatea MFP, prin UCAAPI, care asigură îndrumarea necesară pentru încheierea *acordurilor de cooperare* și sprijină entitățile publice locale/structurile asociative organizatoare în procesul de recrutare și pregătire profesională a auditorilor interni.

Aderarea la sistemul de cooperare

Aderarea se realizează pe baza liberului consimțământ și presupune asocierea a două sau mai multe entități publice locale, care nu și-au constituit compartiment de audit intern, dintre care una îndeplinește rol de organizator sau asocierea în cadrul structurilor asociative ale autorităților publice locale, caz în care structura asociativă îndeplinește rol de organizator, iar entitățile publice locale au rol de parteneri.

Criteriile privind cooperarea entităților publice locale

Constituirea unui compartiment de audit intern în sistem de cooperare presupune gruparea mai multor entități publice locale, pe zone geografice sau pe principalele căi de comunicație, în jurul unei entități publice locale/sau structură asociativă care are rol de organizator al activității de audit intern.

Pentru asigurarea funcționalității compartimentului de audit intern, reprezentanții entităților publice locale partenere hotărăsc împreună cu privire la: organizarea și dimensionarea compartimentului de audit intern, aprobarea normelor proprii privind exercitarea activității de audit public intern, retragerea sau primirea de noi membrii, aprobarea planului multianual și a celui anual de audit intern, analiza rezultatelor realizării activității de audit intern prin cooperare, aprobarea raportului anual de activitate și încheierea/încetarea acordului de cooperare.

Condițiile cooperării

Condițiile cooperării sunt stabilite într-un *acord de cooperare*, care reglementează în mod concret organizarea, atribuțiile compartimentului de audit public intern, drepturile și obligațiile entităților publice locale membre ale acordului de cooperare, planificarea și raportarea activității de audit intern, drepturile și obligațiile financiare ale părților.

Susținerea financiară a cooperării

Entitățile publice locale asigură funcționarea parteneriatului prin acoperirea cheltuielilor de organizare și funcționare a compartimentului de audit intern, în baza prevederilor din *Acordul de cooperare*.

Susținerea financiară a parteneriatului se realizează în funcție de serviciile de audit intern realizate de compartimentul de audit intern înființat la nivelul entității publice locale/structurii asociative organizatoare.

Avantajele cooperării în asigurarea funcției de audit intern

- ⇒ Creșterea transparenței în utilizarea fondurilor publice și administrarea patrimoniului public, ceea ce va conduce la dezvoltarea unui mediu concurențial mai bun;
- ⇒ Îmbunătățirea în mod calitativ a activității de colectare a veniturilor și de creștere a eficienței în utilizarea acestora, ca urmare a recomandărilor formulate cu ocazia realizării misiunilor de audit intern;
- ⇒ Costuri mai reduse în asigurarea funcției de audit intern, față de cazul în care entitățile publice își organizează compartimente proprii de audit intern;
- ⇒ Creșterea gradului de implementare a funcției de audit intern și implicit a respectării cadrului normativ și procedural ce reglementează activitatea de audit intern;
- ⇒ Gestionarea și monitorizarea folosirii banului public, cât și asigurarea condițiilor de accesare a fondurilor europene pentru dezvoltarea de proiecte în mediul rural.

Acordul de cooperare se încheie pe perioadă nedeterminată și este semnat de reprezentanții legali ai entităților publice, în baza hotărârilor consiliilor locale. Încetarea acordului de cooperare se realizează cu acordul unanim al entităților publice locale, membre ale parteneriatului.

Entitatea publică locală la nivelul căreia s-a realizat misiunea de audit intern este beneficiarul unic al informațiilor colectate, analizate și prelucrate, precum și a documentelor elaborate pe perioada de derulare a unei misiuni de audit intern.

Constatările, concluziile și recomandările formulate de auditorii interni pe timpul derulării misiunilor de audit intern sunt aduse numai la cunoștința reprezentanților entității publice la care se desfășoară misiunea de audit intern. De asemenea, Raportul de audit public intern finalizat, însoțit de rezultatele concilierii, este transmis numai conducătorului entității semnatare a acordului de cooperare la nivelul căreia s-a derulat misiunea de audit public intern.

D. Cu privire la creșterea independenței auditului intern. Pentru creșterea eficienței activității de audit intern, cadrul de reglementare în vigoare precizează înființarea comitetelor de audit intern, de către instituțiile publice centrale care derulează în cursul unui exercițiu bugetar un buget mai mare de 2 miliarde lei.

Comitetele de audit intern sunt organisme cu caracter consultativ, care sunt organizate și funcționează pe lângă compartimentele de audit intern din cadrul entităților publice centrale și acționează în vederea îmbunătățirii activității de audit intern.

Înființarea comitetelor de audit intern a rezultat din necesitatea alinierii practicii din sectorul public intern din România la practica internațională în domeniul auditului intern, prin implementarea cerințelor *Standardului de audit intern nr. 1110 „Independența în cadrul organizației”*, referitoare la constituirea comitetelor de audit intern.

**Atribuțiile
CAI**

Comitetele de audit intern au ca principale atribuții dezbateră și avizarea planurilor multianuale și anuale de audit intern, a rapoartelor anuale privind activitatea de audit public intern, dezbateră și emiterea unei opinii cu privire la recomandările formulate de auditorii interni și la respectarea *Codului de conduită etică* de către auditorii interni.

Precizăm că, potrivit cadrului de reglementare și instituțiile publice care derulează un buget mai mic de 2.000.000.000 lei în cursul unui exercițiu bugetar, opțional pot constitui comitete de audit intern în scopul creșterii eficienței activității de audit intern.

CAI este format din 5 sau 7 membri, respectiv *șeful compartimentului de audit public intern, auditori interni cu experiență, care activează în alte entități publice și specialiști, care activează în domeniile de activitate specifice entității sau în domeniile suport ale instituției*. Durata mandatului membrilor CAI este de 3 ani.

E. Cu privire la asigurarea activității de audit intern la entitățile publice de către Ministerul Finanțelor Publice. UCAAPI are responsabilitatea de a realiza activității de audit public intern la entitățile publice centrale care derulează anual un buget mai mic de 5 milioane lei și care nu au organizat funcția de audit intern.

De asemenea, la instituțiile publice mici, care nu sunt subordonate altor entități publice, activitatea de audit intern se limitează la auditul de regularitate și este asigurată de compartimentele de audit intern ale MFP.

În prezent, modalitățile de organizare ale auditului public intern evidențiază faptul că acesta funcționează în sistem descentralizat, ceea ce presupune un grad ridicat de dispersie a resursei de audit intern, atât la nivelul entităților publice unde se exercită funcția de ordonator principal de credite, cât și la nivelul entităților subordonate, aflate în coordonarea sau sub autoritatea acestora.

Prin aceasta se oferă, în mod operativ, managementului asigurarea și consilierea de care are nevoie cu privire la gestionarea riscurilor și funcționarea controlului intern/managerial și se urmărește asigurarea unui grad ridicat de asumare a responsabilităților.

Capitolul 2

Evaluarea modului de organizare și funcționare a auditului public intern

2.1. Stadiul organizării și exercitării auditului public intern

Compartimentele de audit public intern se organizează potrivit art. 11 din *Legea nr. 672/2002*, prin decizia conducătorului entității publice. Dimensionarea acestora, ca număr de auditori, se face pe baza volumului de activitate și a mărimii riscurilor asociate, astfel încât să asigure auditarea activităților cuprinse în sfera auditului public intern.

La nivelul entităților publice subordonate, aflate în coordonarea sau sub autoritatea altei entități publice conducătorul acesteia stabilește și menține un compartiment funcțional de audit public intern, cu acordul entității publice superioare.

La entitățile publice centrale ai căror conducători sunt ordonatori principali de credite și gestionează bugete de până la 5 mil. lei și nu au constituit compartimente de audit public intern, activitatea de audit intern este realizată de MFP, prin UCAAPI.

Situația entităților publice centrale și locale la 31 decembrie 2012, conform informațiilor rezultate din rapoartele privind activitatea de audit intern primite de la entitățile publice, se prezintă astfel:

Categoriile de entități publice	Entități publice ai căror conducători sunt ordonatori principali de credite	Entități publice subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate	Total
I. Administrația centrală, din care:	59	1.290	1.349
Ministere	17	1.144	1.161
Autorități și alte instituții publice	42	146	188
II. Administrația locală, din care:	3.228	7.090	10.318
Județe (inclusiv București)	42	876	918
Municipii	102	2.432	2.534
Sectoare București	6	43	49
Orașe	217	732	949
Comune	2.861	3.007	5.868
Total administrație publică	3.287	8.380	11.667

Potrivit datelor prezentate mai sus, în anul 2012, la nivelul administrației publice au existat 3.287 de entități publice ai căror conducători sunt ordonatori principali de credite, dintre care cca. 2% aparțin administrației centrale, iar restul de 98% aparțin administrației locale.

În anul 2012, compartimentele de audit intern organizate la nivelul entităților publice ai căror conducători sunt ordonatori principali de credite au raportat existența a 8.380 de entități subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate, dintre care 1.290 entități aparțin administrației centrale (15,39%) și 7.090 entități aparțin administrației locale (84,61%).

2.1.1. Asigurarea cadrului organizatoric al auditului public intern

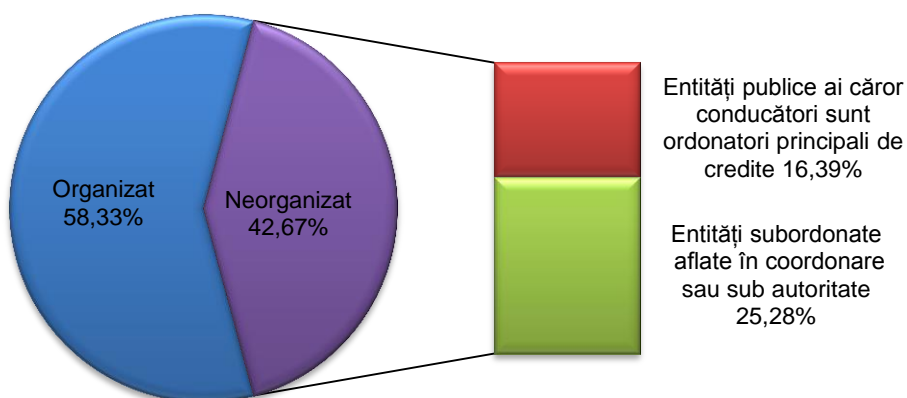
Asigurarea cadrului organizatoric pentru realizarea activității de audit public intern este condiționată, în principal, de existența unor structuri de audit intern care să asigure auditarea tuturor activităților desfășurate în cadrul entităților publice și îndeplinirea obiectivelor generale ale auditului intern.

Situația entităților publice care au asigurat cadrul organizatoric pentru desfășurarea activității de audit intern, la 31 decembrie 2012, se prezintă după cum urmează:

Categoriile de entități publice	Entități publice ai căror conducători sunt ordonatori principali de credite			Entități publice subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate				Total
	Total	OCP ¹⁾	OSC ²⁾	Total	OCP ¹⁾	OSC ²⁾	OOIS ³⁾	
I. Administrația centrală, din care:	58	58	-	1.188	740	-	448⁴⁾	1.246
Ministere	17	17	-	1.042	663	-	379	1.059
Autorități și alte instituții publice	41	41	-	146	77	-	69	187
II. Administrația locală, din care:	1.317	758	559	4.242	182	696	3.364	5.559
Județe (inclusiv București)	42	42	-	830	102	-	728	872
Municipii	98	98	-	1.995	74	-	1.921	2.093
Sectoare București	6	6	-	43	6	-	37	49
Orașe	155	154	1	344	-	4	340	499
Comune	1.016	458	558	1.030	-	692	338	2.046
Total administrație publică	1.375	816	559	5.430	922	696	3.812	6.805

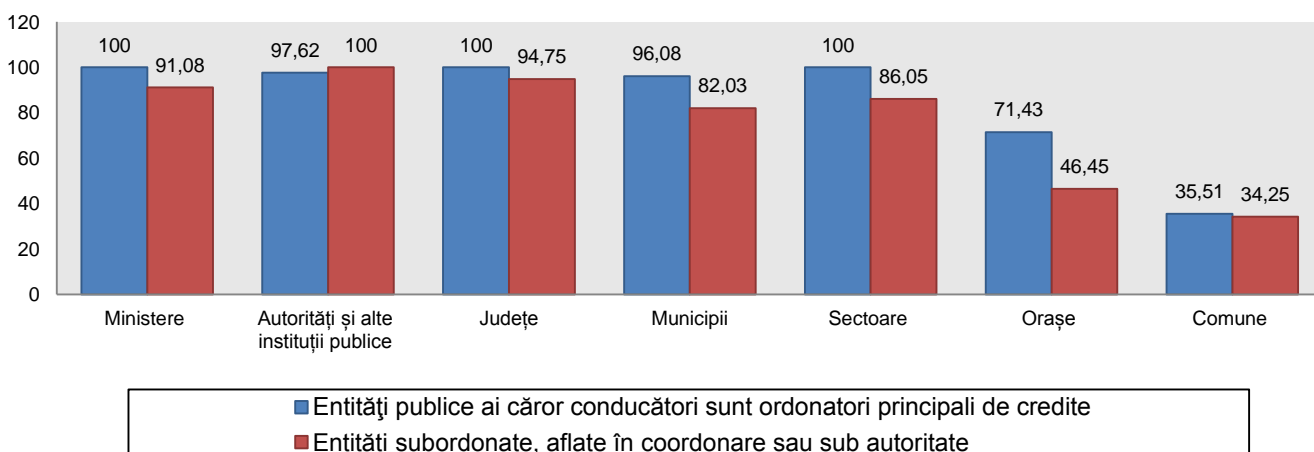
¹⁾ OCP – organizat prin compartiment propriu, ²⁾ OSC – organizat prin sistem de cooperare, ³⁾ OOIS – organizat de către organul ierarhic superior, ⁴⁾ Valoarea nu include entitățile subordonate, aflate în coordonarea sau sub autoritatea MAI, MAPN și SRI

În administrația publică auditul intern s-a organizat la 6.805 de entități publice, din totalul celor 11.667 existente, ceea ce corespunde unui grad de asigurare a cadrului organizatoric de 58,33%.

La entitățile publice centrale ai căror conducători sunt ordonatori principali de credite s-a asigurat activitatea de audit intern la 1.375 de entități, din totalul de 3.287 entități, ceea ce corespunde unui grad de asigurare a cadrului organizatoric intern de 41,83%; în timp ce la entitățile publice subordonate, aflate în coordonarea sau sub autoritatea acestora s-a asigurat cadrul organizatoric la 5.430 de entități, din totalul de 8.380 care există în administrația publică, ceea ce corespunde unui grad de asigurare a cadrului organizatoric a auditului intern de 64,80%.

Reprezentarea grafică a gradului de asigurare a cadrului organizatoric al auditului public intern, pe categorii de entități publice, se prezintă după cum urmează:

În administrația publică s-a asigurat un grad de organizare al auditului intern de 100% numai la *ministere, județe și sectoarele* din municipiul București.

Gradul de organizare al auditului intern cel mai mic s-a înregistrat la *comune* (35,51%) și la entitățile subordonate, aflate în coordonarea sau sub autoritatea acestora (34,25%). De asemenea, un grad necorespunzător s-a înregistrat și la *orașe* (71,43%) și la entitățile subordonate, aflate în coordonarea sau sub autoritatea acestora (46,99%).

Categoriile de entități publice ai căror conducători sunt ordonatori principali de credite care nu au organizat auditul public intern

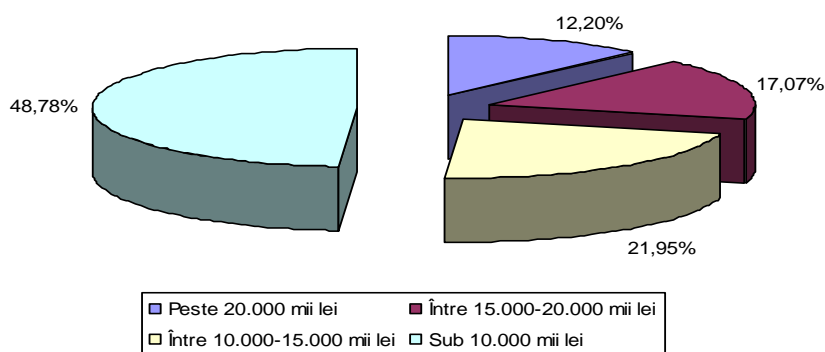
În *administrația publică centrală* o singură instituție nu a asigurat cadrul organizatoric pentru realizarea auditului public intern, respectiv Registrul Urbaniștilor din România, autoritate autonomă finanțată din venituri proprii. În prezent, la nivelul acesteia este organizată o comisie de cenzori care asigură controlul privind modul de utilizare a resurselor.

În *administrația publică locală* nu s-a asigurat cadrul organizatoric pentru realizarea auditului public intern la 1.911 unități administrativ teritoriale, respectiv: 4 municipii (3,92% din total municipii), 62 de orașe (28,57% din total orașe) și 1.845 de comune (64,49% din total comune).

Municipiile care nu și-au asigurat funcția de audit intern sunt următoarele: Mangalia, Tecuci, Toplița și Pașcani, municipii care derulează, în medie, bugete de cca. 78.500 mii lei.

Orașele care nu și-au asigurat funcția de audit intern se regăsesc în 26 de județe, dintre care patru județe dețin 38,71% din totalul celor 62 de orașe care nu au organizat audit intern, respectiv: *Constanța* cu 8 orașe (12,9%), *Suceava* cu 6 orașe (9,68%) și *Harghita* și *Ifov* cu câte 5 orașe, care reprezintă cumulativ 8,06%. Aceste orașe derulează bugete cuprinse de la circa 500 mii lei (Băile Tușnad din județul Harghita) la 29.700 mii lei (Răcari din județul Dâmbovița).

Situația orașelor care nu au organizat audit intern, după bugetul derulat de acestea, se prezintă grafic astfel:

Din graficul alăturat se observă că ponderea cea mai mică o dețin *orașele* care derulează bugete de peste 20.000 mii lei, respectiv de cca. 13%, urmată de categoriile imediat următoare, fiind observabilă o relație inversă de proporționalitate între volumul bugetului și gradul de neorganizare. Astfel, cu cât bugetul derulat este mai mic, cu atât crește gradul de neorganizare a activității de audit intern.

Comunele care nu au organizat auditul intern derulează bugete cuprinse între 580 mii lei (județul Harghita) și 36.500 mii lei (în județul Olt). Această categorie de entități deține cca. 96% din totalul entităților publice ai căror conducători sunt ordonatori principali de credite care nu au asigurat cadrul organizatoric pentru auditul intern.

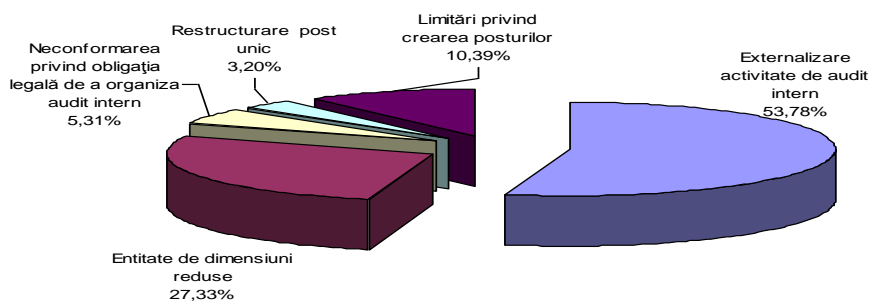
Cauzele neorganizării auditului intern la entitățile publice ai căror conducători sunt ordonatori principali de credite

La entitățile publice centrale - Registrul Urbaniștilor din România nu a organizat audit intern datorită numărului mic de salariați, respectiv sub 50 persoane și a volumului redus al bugetului.

La unitățile administrativ teritoriale, cauzele neorganizării auditului intern se prezintă după cum urmează:

- ⇒ *externalizarea activității de audit intern*: conducătorii orașelor și comunelor, în principal, au decis realizarea activității de audit intern pe bază de contracte de prestări servicii, luând în considerare doar economiile de cost obținute și posibilitatea facilă de contractare a serviciilor externe, în raport cu procedura de angajare a funcționarilor publici, dar fără a lua în calcul conformitatea și calitatea serviciilor permise;
- ⇒ *dimensiunea entităților și complexitatea activităților desfășurate*: comunele care nu au organizat audit intern au un număr redus de personal și derulează bugete mici. Activitățile proprii care se desfășoară în cadrul acestor comune sunt reduse ca volum și complexitate, iar cele care privesc relația cu entitățile subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate vizează, în principal, finanțarea școlilor gimnaziale și a grădinițelor;
- ⇒ *limitările privind crearea posturilor*: restricțiile legislative privind numărul de posturi maxim ce pot fi create în cadrul comunelor, în raport cu numărul de locuitori a determinat imposibilitatea creării de compartimente de audit intern;
- ⇒ *desființarea compartimentelor de audit intern*: prin restructurarea posturilor, urmare a neocupării acestora din cauza lipsei de personal calificat și a sistemului de salarizare neatractiv;
- ⇒ *nerespectarea prevederilor art. 11, lit. a) din Legea nr. 672/2002*: conducătorii unităților administrativ-teritoriale nu au acordat atenția cuvenită obligației de a constitui compartimente de audit intern, datorită neînțelegerii rolului și necesității auditului intern în cadrul entității publice.

Reprezentarea grafică a cauzelor neorganizării auditului intern la unitățile administrativ teritoriale, după natura și ponderea acestora, se prezintă astfel:

Principala cauză a neorganizării auditului intern la unitățile administrativ teritoriale o reprezintă decizia conducătorilor de a externaliza funcția de audit intern (53,87%).

Dintre cauzele, menționate mai sus, două sunt de natură obiectivă, fiind justificate în contextul economic actual, respectiv: *limitările privind crearea posturilor* și *dimensiunea entităților*, în timp ce **restul cauzelor nu se justifică din punct de vedere al legalității**.

Categoriile de entități subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate care nu au organizat auditul intern

În *administrația publică centrală* la un număr de 102² entități subordonate, aflate în coordonarea sau sub autoritatea ministerelor nu s-a asigurat cadrul organizatoric privind activitatea de audit intern, iar ponderea acestora, în funcție de statutul lor și domeniile în care își desfășoară activitatea, se prezintă astfel:

- ⇒ **58,8% entități subordonate** (MMFPS, MS, MECTS, MECMA): servicii publice deconcentrate privind plăți și inspecție socială, instituții medicale, club sportiv, biblioteci universitare, centru de formare continuă, autoritate pentru certificarea calificărilor, agenție pentru dezvoltarea zonelor afectate de restructurarea industrială, centru pentru promovarea comerțului și investițiilor străine;
- ⇒ **3,92% entități aflate în coordonare** (MDRT, MMP, MAI): institute de cercetare în domeniile turismului și protecției mediului, societate de import-export bunuri și servicii specializate;
- ⇒ **39,21% entități sub autoritatea** (MTI, MCPN, MECMA, MFPFS): transport feroviar, administrarea activelor feroviare, radiocomunicații navale, imprimării, distribuție și exploatare filme, studiouri cinematografice, institute de cercetare în domeniile energie, petrol, resurse minerale, societăți comerciale pentru închiderea minelor, farmacie, cercetare aplicativă, consultanță și inginerie, prestarea de servicii pentru certificarea conformității produselor și a sistemelor de management.

Entitățile subordonate dețin cea mai mare pondere în totalul entităților care nu au organizat auditul intern, respectiv 58,8%. În această categorie se regăsesc entități ai căror conducători au calitatea de ordonatori secundari și terțiari de credite.

În *administrația publică locală* la un număr de 2.848 de entități subordonate, aflate în coordonarea sau sub autoritatea unităților administrativ teritoriale nu s-a asigurat cadrul organizatoric pentru implementarea funcției de audit intern, iar ponderea acestora pe domeniile în care își desfășoară activitatea se prezintă astfel:

- ⇒ **88,91% instituții de învățământ preuniversitar**: școli gimnaziale (69,61%), grupuri școlare profesionale (3,36%), licee (11,21%), grădinițe (4,73%);
- ⇒ **4,39% servicii de utilitate publică**: evidența persoanelor (0,25%), aeroport (0,12%), administrarea fondului forestier (0,25%), consultanță agricolă (0,12%), furnizarea serviciilor de alimentare cu apă, canalizare și salubritate (2,66%), transport (0,62%), administrarea domeniului public (0,37%);
- ⇒ **3,98% instituții de asistență medicală și socială**: spitale și unități sanitare (3,24%), centre de zi (0,12%), cămine de bătrâni (0,37%), cantine de ajutor social (0,25%);
- ⇒ **2,72% instituții culturale**: case de cultură (1,62%), cluburi sportive (0,25%), școli populare de artă (0,12%), muzee (0,12%), biblioteci (0,37%), teatre (0,12%), unități de cult (0,12%).

Cauzele neorganizării auditului intern la entitățile subordonate,

La entitățile subordonate, aflate în coordonarea sau sub autoritatea ministerelor, cauzele neorganizării auditului intern se pot grupa pe următoarele categorii:

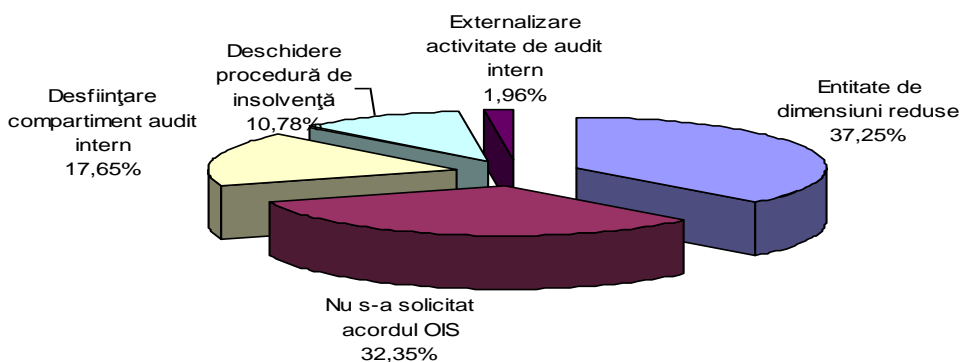
- ⇒ **externalizarea activității de audit public intern**: 2 institute de cercetare și dezvoltare în domeniul protecției mediului au realizat auditul pe bază de contracte de prestări servicii;

² Valoarea s-a determinat ca diferență între numărul total de entități subordonate, aflate în coordonarea sau sub autoritatea ministerelor, respectiv 1.144 entități, și numărul entităților subordonate, aflate în coordonarea sau sub autoritatea ministerelor care au asigurat cadrul organizatoric pentru desfășurarea activității de audit intern, respectiv 1.042 entități.

**aflate în
coordonare
sau sub
autoritate**

- ⇒ **societăți aflate în insolvență:** 11 societăți comerciale din domeniul resurselor minerale se află în insolvență;
- ⇒ **dimensiunea redusă a entităților publice:** entitățile care au un număr redus de posturi, aprobat prin statul de funcții, iar conducătorul a hotărât că nu se justifică crearea unui compartiment de audit intern cu minim două posturi;
- ⇒ **nerespectarea prevederilor art. 11, lit. f) din Legea nr. 672/2002:** conducătorul entităților publice subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate nu a decis organizarea unui compartiment de audit public intern și nu a solicitat acordul entității publice ierarhic superioare pentru asigurarea funcției de audit intern;
- ⇒ **desființarea compartimentelor de audit intern** prin restructurarea posturilor neocupate sau transformarea posturilor de auditor intern.

Reprezentarea grafică a cauzelor neorganizării auditului intern la entitățile subordonate, aflate în coordonarea sau sub autoritatea ministerelor, după natura și ponderea acestora, se prezintă astfel:

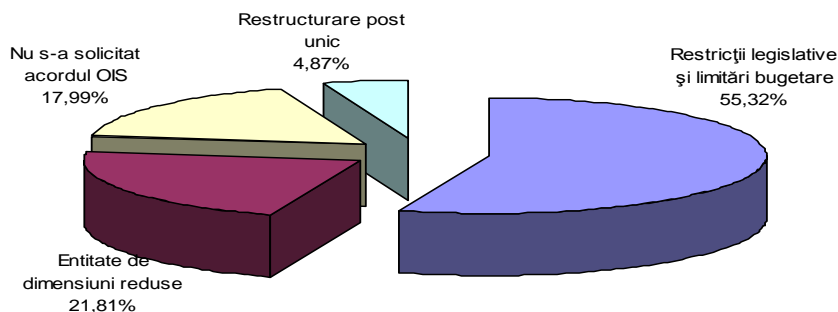

Cele mai frecvente cauze ale neorganizării auditului intern la entitățile subordonate, aflate în coordonarea sau sub autoritatea ministerelor se datorează *dimensiunii reduse* a acestora (37,25%) și *lipsei de conformare a conducătorului entității publice față de obligația legală de a solicita avizul de la organul ierarhic superior* pentru stabilirea și menținerea unui compartiment funcțional de audit intern (32,25%).

La entitățile subordonate, aflate în coordonarea sau sub autoritatea unităților administrativ teritoriale cauzele neorganizării auditului intern se pot grupa pe următoarele categorii:

- ⇒ **dimensiunea redusă a entității:** volum și complexitate scăzută a activităților și a mărimii riscurilor asociate acestora, număr redus de personal angajat în cadrul entităților;
- ⇒ **desființarea compartimentelor de audit intern:** prin restructurarea posturilor neocupate, urmare a reducerii schemelor de personal, în scopul raționalizării cheltuielilor bugetare;
- ⇒ **nerespectarea prevederilor art. 11, lit. f) din Legea nr. 672/2002:** conducătorul entității subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate nu a solicitat acordul entității publice ierarhic superioare pentru stabilirea și menținerea unui compartiment funcțional de audit intern;
- ⇒ **restricții legislative și limitări bugetare:** restricții legislative privind recrutarea de personal, datorită necesității restrângerii cheltuielilor de personal și a diminuării bugetelor.

Reprezentarea grafică a cauzelor neorganizării auditului intern la entitățile subordonate, aflate în coordonarea sau sub autoritatea unităților administrativ teritoriale, după natura și ponderea acestora, se prezintă astfel:

Cauza principală privind neorganizarea auditului intern la nivelul entităților subordonate, aflate în coordonarea sau sub autoritatea unităților administrativ teritoriale se datorează *restricțiilor legislative și limitărilor bugetare* (55,32%), fiind raportată, în principal, la nivelul instituțiilor de învățământ preuniversitar.

De asemenea, precizăm că în subordonarea, coordonarea sau sub autoritatea unităților administrativ teritoriale au fost raportate cca. 22% de *entități de dimensiuni reduse*, la care nu se justifică, din punct de vedere economic, crearea unui compartiment propriu de audit intern.

Modalitățile de organizare a auditului public intern

În raport cu categoriile de entități publice și cu deciziile conducătorilor, care au calitatea de ordonatori principali de credite, *privind stabilirea și menținerea cadrului organizatoric și funcțional necesar desfășurării activității de audit public intern*, în anul 2012 au fost identificate trei modalități de asigurare a cadrului organizatoric al auditului public intern, respectiv:

- ⇒ **compartiment propriu**, auditul intern este asigurat prin compartimente proprii, organizate în interiorul fiecărei entități publice, în subordinea directă a conducătorului acestor entități;
- ⇒ **organul ierarhic superior**, auditul intern este asigurat de către compartimentul de audit public intern, organizat la nivelul entității publice ierarhic superioare, în baza deciziei conducătorului acesteia;
- ⇒ **sistem de cooperare**, auditul intern este asigurat în comun de mai multe entități publice locale, de către compartimentul de audit public intern constituit la entitățile publice locale organizatoare sau la structurile asociative de utilitate publică ale administrației locale, în baza hotărârilor consiliilor locale.

2.1.1.1. Asigurarea cadrului organizatoric al auditului public intern prin compartiment propriu

În anul 2012, gradul de asigurare a cadrului organizatoric a auditului public intern prin compartiment propriu a fost de 14,90%.

Activitatea de audit intern a fost asigurată prin *compartiment propriu* la 1.738 de entități publice, dintre care 798 entități în administrația centrală și 940 în administrația publică locală, inclusiv entitățile subordonate, aflate în coordonarea sau sub autoritatea acestora.

Gradul de organizare a auditului intern prin compartiment propriu pe categorii de entități publice

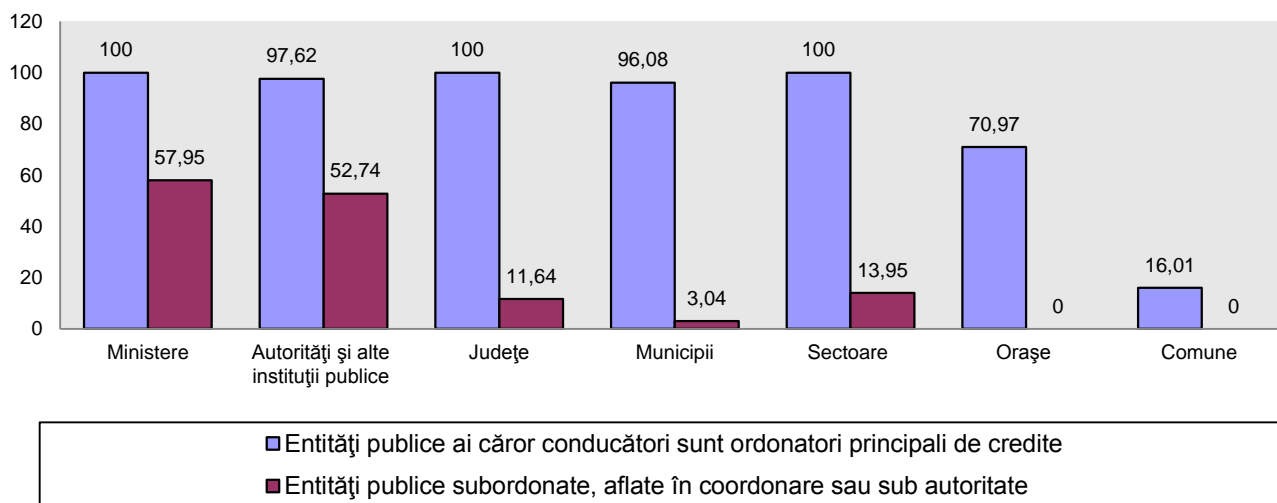
În *administrația publică centrală*, la entitățile publice ai căror conducători sunt ordonatori principali de credite, gradul de asigurare a auditului intern prin compartiment propriu se ridică la 98,31%.

La nivelul entităților subordonate, aflate în coordonarea sau sub autoritatea ministerelor, autorităților și altor instituții publice gradul de asigurare a auditului public intern prin compartiment propriu este de 57,36%.

În *administrația publică locală*, la unitățile administrativ teritoriale gradul de asigurare a auditului intern prin compartiment propriu este de 23,48%.

La nivelul entităților subordonate, aflate în coordonarea sau sub autoritatea unităților administrativ teritoriale gradul de asigurare a auditului public intern prin compartiment propriu este de, numai, 2,57%.

Gradul de organizare a auditului intern prin compartiment propriu, pe categorii de entități publice, se prezintă în graficul care urmează:

În categoria entităților publice ai căror conducători sunt ordonatori principali de credite, ponderea cea mai mică a gradului de organizare a auditului intern prin compartiment propriu s-a înregistrat la *comune* (16,01%), care reprezintă 458 comune din totalul celor 2.861 existente în România. De asemenea, în anul 2012 un grad de organizare al auditului intern necorespunzător s-a înregistrat și la *orașe*, respectiv de 70,97%.

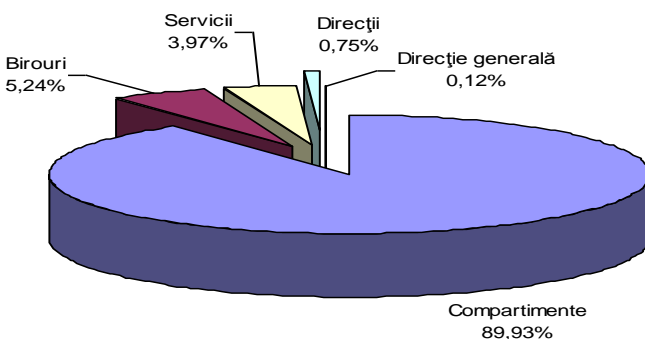
În ceea ce privește gradul de organizare al compartimentelor de audit intern la entitățile subordonate, aflate în coordonarea sau sub autoritatea entităților publice ai căror conducători sunt ordonatori principali de credite se observă că acesta a înregistrat valori mici, fiind influențat, în principal, de decizia conducătorului entității publice ierarhic superioare.

Formele de organizare ale compartimentelor proprii de audit public intern

Compartimentul de audit public intern se organizează în funcție de volumul și complexitatea activităților desfășurate în cadrul entităților publice și riscurilor reziduale asociate acestor activități și poate îmbrăca următoarele tipuri de structuri funcționale: direcție generală, direcție, serviciu, birou și compartiment cu minim doi auditori interni, angajați cu normă întreagă.

La nivelul *administrației publice*, la 31 decembrie 2012, existau 1.738 de compartimente proprii de audit intern, organizate în următoarele forme: 2 direcții generale, 13 direcții, 69 de servicii, 91 de birouri și 1.563 de compartimente.

Reprezentarea grafică a formelor de organizare a compartimentelor proprii de audit public intern se prezintă astfel:

Forma de organizare a structurilor proprii de audit intern care predomină este *compartimentul*, cu o pondere de 89,93% din totalul structurilor existente, ceea ce indică existența unor structuri de dimensiuni relativ mici.

Pentru celelalte forme de organizare ale compartimentului de audit intern se observă o tendință descrescătoare a ponderii, în raport cu dimensiunea structurii de audit create, cea mai mică valoare fiind înregistrată de *direcțiile generale* cu 0,12%. Aceste forme de organizare a compartimentelor de audit intern se regăsesc la entitățile publice de dimensiuni mari, care desfășoară activități complexe și cu grad ridicat de diversificare.

În anul 2012, situația formelor de organizare a compartimentelor proprii de audit public intern constituite în cadrul entităților publice se prezintă după cum urmează:

Categoriile de entități publice	Entități publice ai căror conducători sunt ordonatori principali de credite				Entități subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate				Total
	DG/D	S	B	C	DG/D	S	B	C	
Administrația centrală, din care:	6	17	7	28	7	34	47	652	798
<i>Ministere</i>	1/3	9	-	4	1/5	31	44	582	680
<i>Autorități și alte instituții publice</i>	2	8	7	24	0/1	3	3	70	118
Administrația locală, din care:	2	15	19	722	-	3	18	161	940
<i>Județe (inclusiv București)</i>	0/1	5	7	29	-	2	9	91	144
<i>Municipii</i>	-	7	12	79	-	1	7	66	172
<i>Sectoare București</i>	0/1	3	-	2	-	-	2	4	12
<i>Orașe</i>	-	-	-	154	-	-	-	-	154
<i>Comune</i>	-	-	-	458	-	-	-	-	458
Total administrație publică	8	32	26	750	7	37	65	813	1.738

La nivelul entităților publice centrale structura formelor de organizare a compartimentelor de audit public intern se prezintă, după cum urmează:

- *Direcții generale*, constituite în cadrul MAI și ANAF;
- *Direcții*, constituite atât la nivelul ministerelor, autorităților și altor instituții publice, respectiv: MFP, MApN, MS, SRI și CNAS, cât și la nivelul entităților subordonate, aflate în coordonarea sau sub autoritatea acestora, respectiv: ANP, APDRP, APIA, INS, Universitatea Politehnică Timișoara, Compania Națională a Uraniului;
- *Servicii și birouri*, constituite la nivelul aparatului central al ministerelor, autorităților și altor instituții publice, astfel: există 17 servicii (MAE, MDRT, MJ, MADR, MMP, MTI, MECTS, MP,

MAEu, CD, SIE, STS, SRR, CSM, CSSPP, CSA, ANP Agerpres) și 7 birouri (Senat, CCR, AR, CES, AEP, CNVM, AVAS).

Pentru celelalte entități publice centrale la care conducătorii exercită funcția de ordonator principal de credite, forma de organizare a structurii de audit intern are rang de *compartiment*.

La nivelul *entităților subordonate, aflate în coordonarea sau sub autoritatea entităților publice centrale*, tendința ponderii formelor de organizare a compartimentelor de audit public intern este aceeași cu cea pe total, respectiv: *compartimente* (88,11%), urmat de *birouri* (6,35%), *servicii* (4,59%), *direcții* (0,81%) și *direcție generală* (0,13%).

La nivelul *unităților administrativ-teritoriale* forma de organizare predominantă este *compartimentul* cu o pondere de 95,25%, restul formelor de organizare a compartimentelor de audit public intern se prezintă astfel:

- *Direcții*, constituite la municipiul București și la Sectorul 2 al municipiului București;
- *Servicii*, constituite la nivelul a 5 județe (Argeș, Bihor, Cluj, Galați, Iași), 7 municipii (Bistrița, Iași, Drobeta Turnu-Severin, Târgu-Mureș, Ploiești, Timișoara, Vaslui) și 3 sectoare ale municipiului București (1, 3 și 4);
- *Birouri*, constituite la nivelul a 7 județe (Alba, Bistrița, Buzău, Dolj, Prahova, Suceava, Timiș) și 12 municipii (Arad, Pitești, Brăila, Brașov, Cluj, Galați, Baia Mare, Slatina, Satu Mare, Suceava, Tulcea, Râmnicu Vâlcea).

La nivelul *entităților subordonate, aflate în coordonarea sau sub autoritatea unităților administrativ teritoriale* există constituite 21 de compartimente de audit intern organizate sub formă de *servicii* și *birouri*, care se prezintă astfel:

- *Servicii*, constituite în cadrul unor entități subordonate unităților administrativ teritoriale organizate la nivel de județe, care au ca obiect de activitate furnizarea de apă și încălzire în sistem centralizat (RADET București), transport public (RATB) și furnizarea de servicii de alimentare cu apă și canalizare (SC Apa Canal SA Galați);
- *Birouri*, constituite în cadrul unor entități subordonate unităților administrativ teritoriale organizate la nivel de județe (Argeș, Cluj și Iași), municipii (Brăila, Cluj, Galați, Iași, Maramureș, Sibiu, Timiș, București). Obiectul de activitate al acestor entități subordonate vizează: activitatea de asistență și protecția copilului, aeroport, furnizarea serviciilor de alimentare cu apă, canalizare și epurare, salubritate, asistență medicală de specialitate, transport public, evidența persoanelor, administrarea unităților de învățământ preuniversitar și unitățile sanitare, administrarea domeniului public, poliția locală, administrația lacuri, parcuri și agrement, biblioteca metropolitană.

Abordarea organizării compartimentelor proprii de audit public intern

În organizarea compartimentelor de audit public intern s-au identificat trei tipuri de structuri organizatorice, stabilite în funcție de particularitățile modului de organizare a sistemului de control intern implementat la nivelul entităților publice și de direcțiile strategice cu privire la gestionarea fondurilor publice, respectiv:

- ⇒ *peste 90% structuri de audit intern funcționale*: organizate sub formă de *servicii* (spre exemplu: MAE, MDRT, MJ, MADR, MMP, MECTS, MPb, CD, SRR, CSM, CSSPP și CSA, ANP Agerpres, entități publice centrale ai căror conducători sunt ordonatori principali de credite), *birouri* sau *compartimente*, cu un singur nivel ierarhic;
- ⇒ *sub 1% structuri de audit intern ierarhic-funcționale*: organizate sub formă de *direcție generală* (ANAF), *direcții* (MFP, MS, CNAS, ANP, APIA, APDRP, Municipiu București, Sector 2 al municipiului București), *servicii* (MTI, MECMA, SIE, STS, SC Distribuție și Furnizare a Energiei Electrice Electrica SA, CN Romarm SA, Județ Cluj, Municipiu Târgu Mureș), *birouri* (CN Aeroporturi București SA), structurate pe două niveluri ierarhice, în cadrul cărora s-au constituit structuri de specialitate sub forma *birourilor* sau *compartimentelor*;

⇒ *sub 0,5% structuri de audit intern mixte*, organizate sub formă de *direcție generală* (MAI) și *direcții* (MApN și SRI), în cadrul cărora s-au creat structuri de specialitate centrale și structuri teritoriale, urmărind reducerea nivelurilor ierarhice și creșterea gradului de flexibilizare a organizării auditului intern.

Toate structurile de audit public intern de rangul *direcțiilor generale și direcțiilor* s-au organizat prin compartimentarea acestora pe subdiviziuni organizatorice, în timp ce la *servicii* s-a realizat compartimentarea numai la 12,12% (8 din 66) dintre acestea.

La structurile de audit intern de tip *funcțional*, atribuțiile compartimentului de audit public intern s-au repartizat posturilor create, după nivelul și gradul profesional al acestora. În timp ce la structurile de audit intern create cu un singur post, atribuțiile compartimentului de audit intern s-au repartizat integral postului unic, indiferent de nivelul de responsabilitate (execuție și conducere) și de natura activității de audit intern (asigurare sau consiliere).

Abordarea în organizarea compartimentelor de audit public intern diferă de la o entitate publică la alta, în funcție de natura și specificul domeniului de activitate și de obiectivele sale strategice. Astfel, la constituirea subdiviziunilor organizatorice din cadrul structurilor de audit intern s-au avut în vedere următoarele criterii:

⇒ **compartimentarea după criteriul naturii auditului intern**, se caracterizează prin gruparea posturilor care contribuie la realizarea anumitor tipuri de audit intern, clasificate în funcție de obiectivele auditului (performanță, sistem, regularitate, consiliere) și destinatarul acestuia (achiziții, IT).

Această structurare s-a întâlnit la compartimentele de audit intern din cadrul MApN, MAI și 2 unități subordonate MADR (APDRP și APIA). În cadrul primelor două entități publice (MAI și MApN), structurarea este realizată la al doilea nivel ierarhic al compartimentului de audit public intern, în cadrul subdiviziunii specializată în realizarea de audituri la aparatul de specialitate al ministerului; în timp ce la nivelul direcțiilor de audit intern din cadrul unităților subordonate MADR structurarea s-a realizat pe un singur nivel, prin constituirea unor servicii specializate în realizarea de: *audit operațional*, *audit de conformitate* și *audit IT* - la APDRP și respectiv doar a unui serviciu specializat în realizarea de audit IT - la APIA.

⇒ **compartimentarea după beneficiarul serviciului de audit intern**, se caracterizează prin gruparea posturilor în cadrul unor subdiviziuni organizatorice specializate în realizarea de audituri la structurile din cadrul aparatului de specialitate al unității administrativ teritoriale și la entitățile subordonate, aflate în coordonarea sau sub autoritatea acesteia.

Această formă de compartimentare s-a întâlnit la direcțiilor de audit intern din cadrul Municipiului București și Sectorului 2 al Municipiului București. În cadrul acestor direcții s-au constituit două servicii funcționale, specializate în realizarea de: *audit intern la aparatul de specialitate* și *audit intern pentru instituții și servicii publice*, respectiv instituții subordonate acestora.

⇒ **compartimentarea după natura atribuțiilor**, se caracterizează prin gruparea posturilor care contribuie la realizarea unor activități specifice, urmărindu-se respectarea principiului *separării atribuțiilor*.

Această abordare s-a întâlnit la compartimentele de audit intern constituite la nivelul entităților publice care au asigurat concentrarea resurselor de audit la nivel central și la cele care asigură coordonarea și monitorizarea activității de audit intern la entitățile subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate, fiind identificate următoarele situații:

- *constituirea unui compartiment specializat în realizarea activităților de*

metodologie, planificare, evaluare, monitorizare a activității de audit intern (MS, MTI, ANP și ANAF);

- constituirea mai multor subdiviziuni organizatorice, pe două niveluri ierarhice, sub forma unor servicii, birouri și compartimente, specializate în realizarea, în principal, a următoarelor activități: metodologie, planificare, valorificarea rezultatelor audit, evaluare, pregătire profesională (MAI și MAPN).

La baza deciziei privind tipul și numărul de subdiviziuni organizatorice create, în funcție de acest criteriu, s-a avut în vedere volumul de activitate și gradul de specializare necesar pentru realizarea obiectivelor auditului intern din entitatea respectivă.

De asemenea, compartimentarea după natura atribuțiilor s-a avut în vedere și la unitățile administrativ teritoriale care au constituit în cadrul structurii de audit intern, două subdiviziuni organizatorice specializate în realizarea de activități, altele decât cele de audit intern, respectiv la județul Cluj (*compartiment corp de control*) și municipiul Târgu Mureș (*monitorizarea servicii publice*).

⇒ **compartimentarea după tipul fondurilor publice care finanțează entitățile auditabile**, se caracterizează prin gruparea posturilor create pentru realizarea de audituri la structurile auditabile, după sursa de finanțare a activităților și programelor sau proiectelor derulate de acestea, respectiv: fonduri publice interne și fonduri publice externe.

Această abordare s-a regăsit la MFP, MECMA și MTI. Compartimentele de audit public intern organizate în cadrul acestor entități au constituit o structură funcțională, sub forma de *serviciu* (MFP) sau *compartiment* (MECMA și MTI), specializată în auditarea fondurilor externe.

⇒ **compartimentarea după criterii multiple**, care constă în aplicarea unor criterii diferite, dintre cele menționate mai sus, la fiecare nivel ierarhic din cadrul compartimentului de audit public intern.

Această abordare se regăsește, în principal, la entitățile publice mari, care au concentrat activitatea de audit intern la nivelul aparatului central al ministerului sau instituției publice din categoria *structurilor de audit intern mixte*.

O altă particularitate în organizarea activității de audit public intern s-a identificat la CNAS, unde s-au creat 8 centre regionale de audit intern, respectiv: București, Iași, Timiș, Cluj, Brașov, Galați, Prahova, Dolj, care asigură activitatea de audit intern pentru toate CAS județene.

Dinamica compartimentelor proprii de audit public intern

În anul 2012, numărul compartimentelor de audit intern a crescut cu 0,35% față de perioada precedentă, înregistrând o variație nesemnificativă pe totalul administrației publice, așa cum se observă din tabelul de mai jos:

Forma de organizare a compartimentelor proprii de audit public intern ¹⁾	2012	2011
Administrația publică centrală, din care:	798	848
Direcții generale/Direcții	13	10
Servicii	51	58
Birouri	54	71
Compartimente	680	709
Administrația publică locală	940	884
Total administrație publică	1.738	1.732

¹⁾ Compartimentele de audit de audit public intern se referă atât la cele organizate la nivelul entităților publice ai căror conducători sunt ordonatori principali de credite, cât și la nivelul entităților subordonate, aflate în coordonarea sau sub autoritatea acestora.

În *administrația publică centrală* numărul compartimentelor de audit intern a scăzut de la 848 la 798 compartimente, care reprezintă o scădere cu 5,89 %. Cu excepția *directțiilor* care au înregistrat o creștere cu 30%, toate celelalte forme de organizare au înregistrat variații negative.

Astfel, în anul 2012 au avut loc schimbări ale formei de organizare a compartimentelor de audit intern, atât în sensul creșterii, cât și al descreșterii, în principal din următoarele cauze:

- modificarea formei de organizare de la nivel inferior la nivel superior s-a datorat, în principal, preluării de noi atribuții privind activitatea de audit intern la nivelul entităților subordonate, aflate în coordonarea sau sub autoritatea entității publice centrale;
- modificările compartimentului de audit intern dintr-o formă de organizare de rang superior în una de rang inferior s-au datorat deciziei conducerii de a redimensiona compartimentului pentru diminuarea costurilor.

În *administrația publică locală* numărul compartimentelor de audit intern a crescut de la 884 la 940, respectiv 6,33%, în principal, datorită creșterii calității activității de raportare, în condițiile cerințelor minime stabilite pentru raportarea din anul 2012.

Dimensiunea compartimentelor proprii de audit public intern

Potrivit prevederilor OMFP nr. 423/2004³, dimensionarea compartimentului de audit intern este condiționată de numărul și volumul activităților derulate în cadrul entității publice, inclusiv la nivelul în entităților subordonate și de mărimea riscurilor reziduale asociate acestor activități.

La constituirea a cca. 80% dintre compartimentele de audit intern s-a avut în vedere exclusiv obligația legală cu privire la asigurarea funcției de audit public intern, numărul posturilor de auditori interni create fiind limitat la un post pentru cca. 71% dintre compartimente și la minimum două posturi pentru cca. 9%.

În *administrația publică centrală*, compartimentele de audit intern nu au fost dimensionate în raport cu volumul de activitate și mărimea riscurilor reziduale asociate, respectiv la 12 entități publice ai căror conducători sunt ordonatori principali de credite numărul de posturi de auditori interni create fiind insuficient pentru a asigura periodicitatea în auditare și/sau acoperirea sferei auditabile (MAE, MDRT, MJ, MADR, MTI, MCSI, MECMA, MAEu, Senat, AR, CNVM, ANRE).

În *administrația publică locală*, compartimentele de audit intern nu au fost dimensionate în raport cu volumul de activitate și mărimea riscurilor reziduale asociate la cca. 92% dintre entitățile publice ai căror conducători sunt ordonatori principali de credite. Numărul de posturi de auditori interni create fiind de maxim 2 posturi la 79 dintre compartimente și respectiv un singur post la 611 dintre compartimentele de audit intern existente.

Structura posturilor prevăzute de auditori interni din cadrul compartimentelor proprii

La 31 decembrie 2012, în statele de funcții ale compartimentelor de audit intern erau prevăzute 3.411 de posturi de auditori interni, din care 1.669 posturi la entitățile publice ai căror conducători sunt ordonatori principali de credite și 1.742 posturi la entitățile subordonate, aflate în coordonarea sau sub autoritatea acestora.

Din punctul de vedere al structurii posturilor, după nivelul atribuțiilor, se constată existența unui număr de 3.171 posturi de execuție (92,96%) și a unui număr de 240 posturi de conducere (7,04%).

³ Ordinul nr. 423/2004 pentru modificarea și completarea Normelor generale privind exercitarea activității de audit public intern, aprobate prin Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 38/2003, publicat în Monitorul Oficial al României nr. 245 din 19 martie 2004

Situația posturilor de auditori interni prevăzute, pe categorii de entități publice, se prezintă astfel:

Categorii de entități publice	Entități publice ai căror conducători sunt ordonatori principali de credite			Entități subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate			Total posturi prevăzute
	Total	PPE ¹⁾	PPC ²⁾	Total	PPE ¹⁾	PPC ²⁾	
Administrația centrală, din care:	531	471	60	1.413	1.296	117	1.944
Ministere	400	359	41	1.261	1.152	109	1.661
Autorități și alte instituții publice	131	112	19	152	144	8	283
Administrația locală, din care:	1.138	1.098	40	329	306	23	1.467
Județe (inclusiv București)	193	177	16	201	190	11	394
Municipii	256	238	18	112	102	10	368
Sectoare București	51	45	6	16	14	2	67
Orașe	171	171	0	0	0	0	171
Comune	467	467	0	0	0	0	467
Total administrație publică	1.669	1.569	100	1.742	1.602	140	3.411

¹⁾ PPE – posturi prevăzute de execuție, ²⁾ PPC – posturi prevăzute de conducere

La nivelul administrației publice centrale există 1.944 de posturi de auditori interni, prevăzute în cadrul a 798 compartimente de audit intern, în timp ce la nivelul administrației publice locale există 1.467 de posturi de auditori interni, prevăzute în cadrul a 940 compartimente de audit intern. Astfel, se evidențiază existența unei relații directe de proporționalitate între numărul posturilor create și volumul și complexitatea activității desfășurată în cadrul fiecărei categorii de entități publice.

De asemenea, la nivelul ministerelor există prevăzute 400 posturi de auditori interni, în timp ce la nivelul celor 42 județe s-au prevăzut numai 193 de posturi de auditori interni, iar la nivelul celor 98 de municipii s-au prevăzut numai 256 de posturi. Astfel, se evidențiază faptul că dimensiunea compartimentelor de audit public intern depinde de mediul de control intern din cadrul entităților publice, variabilă esențială în contextul economic actual.

Dinamica posturilor prevăzute de auditori interni din entitățile publice

Pe ansamblul administrației publice, *posturile de auditori interni prevăzute* au scăzut de la 3.357 în anul 2011, la 3.411 în anul 2012, ceea ce reprezintă o creștere cu 1,61% în mărimi relative și 54 de posturi în mărimi absolute.

Posturi prevăzute de auditori interni	2012	2011	Variația
Posturi prevăzute în administrația centrală	1.944	1.965	-21
Posturi prevăzute în administrația locală	1.467	1.398	+75
Total posturi prevăzute în administrația publică	3.411	3.357	+54

Posturile de auditori interni prevăzute au înregistrat o scădere cu 1,07% în administrația publică centrală, în timp ce în administrația locală au crescut cu 1,05%.

Asigurarea respectării normelor legale privind asigurarea funcției de conducere

La nivelul *administrației publice*, din totalul celor 1.738 compartimente de audit intern constituite există 270 compartimente de audit cu posturi de conducere, în timp ce la restul de 1.468 compartimente de audit intern, care reprezintă 84,46% din totalul acestora, nu au fost prevăzute posturi de conducere. Aceasta indică existența unor compartimente de audit intern cu un număr redus de posturi, în cadrul cărora predomină structurile constituite cu 1-2 posturi de auditori interni.

Precizăm că, la cca. 60% dintre compartimentele de audit intern, care nu au prevăzut un post de conducere, atribuțiile manageriale sunt repartizate în sarcina unui auditor intern care ocupă un post de execuție și care a fost desemnat coordonator al compartimentului de audit intern, prin ordin al conducătorului entității publice.

Situația compartimentelor de audit intern care nu au fost prevăzute cu posturi de conducere, pe categorii de entități publice, se prezintă după cum urmează:

Categoriile de entităţi publice	Entităţi publice ai căror conducători sunt ordonatori principali de credite		Entităţi subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate	
	CPO ¹⁾	CFPC ²⁾	CPO ¹⁾	CFPC ²⁾
Administraţia publică centrală, din care:	58	27	740	610
Ministere	17	4	663	542
Autorităţi şi alte instituţii publice	41	23	77	68
Administraţia publică locală, din care:	758	689	182	142
Judeţe	42	27	102	85
Municipii	98	75	74	51
Sectoare	6	2	6	4
Oraşe	154	140	0	2
Comune	458	445	0	0
Total administraţie publică	816	716	922	752

¹⁾ CPO – compartimente proprii organizate, ²⁾ CFPC – compartiment fără post de conducere

La nivelul *administraţiei publice centrale* la un număr de 637 compartimente de audit intern nu s-au prevăzut posturi de conducere, dintre care 27 compartimente de audit intern sunt organizate la nivelul entităţilor ai căror conducători sunt ordonatori principali de credite, iar 610 compartimente sunt organizate la nivelul entităţilor subordonate, aflate în coordonarea sau sub autoritatea acestora.

La nivelul *ministerelor* există constituite compartimente de audit intern fără a fi prevăzute şi posturi de conducere la 4 entităţi, respectiv: MMFPS, MCPN, MCSI şi MAEu.

De asemenea, la nivel central s-au identificat două situaţii în care compartimentele de audit intern sunt constituite cu mai mult de 5 posturi de execuţie (limita minimă legală pentru crearea unui post de conducere la instituţii publice), însă fără a se asigura şi crearea unui post de conducere, respectiv la: MMFPS (8 posturi de execuţie prevăzute) şi ANSVSA (6 posturi de execuţie prevăzute). În condiţiile în care la nivelul entităţii publice al cărui conducător are calitatea de ordonator principal de credite s-au constituit compartimente de audit intern fără posturi de conducere nu se asigură respectarea cerinţelor privind asigurarea calităţii activităţii de audit intern şi o strategie coerentă privind activitatea de audit intern.

Asigurarea respectării reglementărilor legale cu privire la numărul de posturi de audit intern

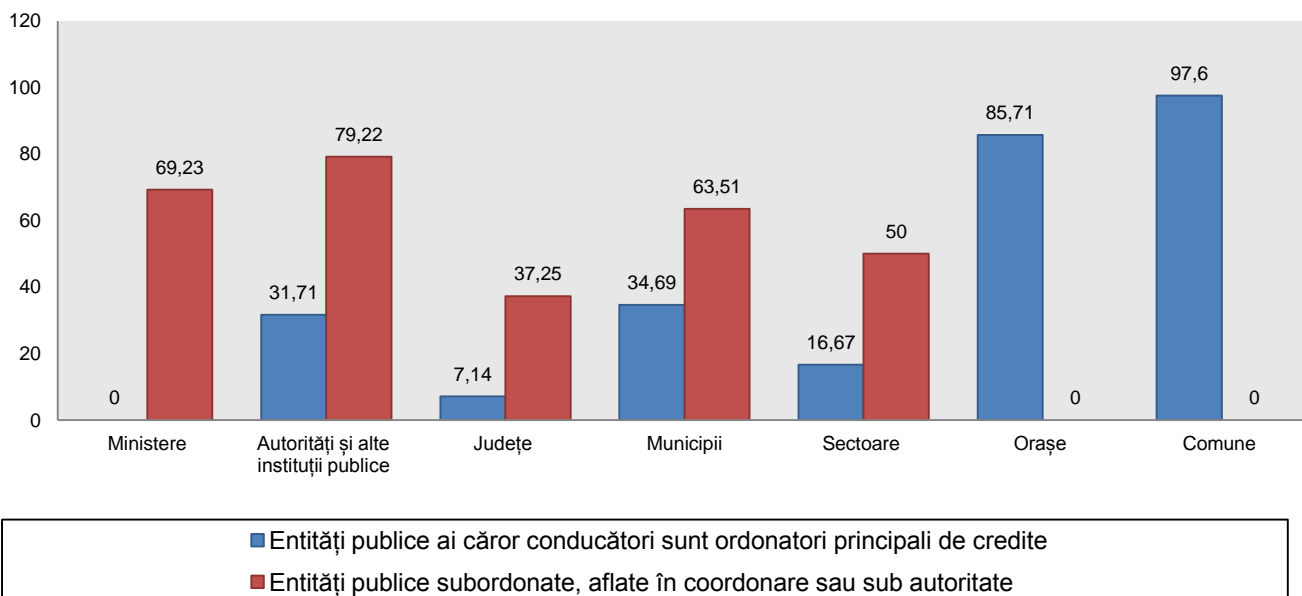
Potrivit art. 2, lit. f) din Legea nr. 672/2002, compartimentul de audit public intern se organizează în funcţie de volumul şi complexitatea activităţilor şi riscurilor asociate acestora de la nivelul fiecărei entităţi publice, putând îmbrăca diferite forme de structură, cu condiţia să aibă minimum 2 auditori interni, angajaţi cu normă întreagă.

La nivelul *administraţiei publice* există organizate un număr de 1.241 de compartimente de audit intern cu un singur post, respectiv 71,40% din totalul compartimentelor de audit intern constituite.

Sintetic, situaţia compartimentelor de audit intern create cu un singur post, pe categorii de entităţi publice, se prezintă după cum urmează:

Categoriile de entităţi publice	Entităţi publice ai căror conducători sunt ordonatori principali de credite	Entităţi publice subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate	Total
I. Administraţia centrală, din care:	13	520	533
Ministere	-	459	459
Autorităţi şi alte instituţii publice	13	61	74
II. Administraţia locală, din care:	617	91	708
Judeţe (inclusiv Bucureşti)	3	38	41
Municipii	34	47	81
Sectoare Bucureşti	1	3	4
Oraşe	132	3	135
Comune	447	-	447
Total administraţie publică	630	611	1.241

Ponderea compartimentelor de audit intern cu un singur post, pe categorii de entități publice, se prezintă după cum urmează:

În *administrația publică centrală* există constituite compartimente de audit intern cu un singur post la 13 instituții și autorități publice, respectiv: ANP Agerpres, ANSPDCP, AOSR, ARACIS, Av Pop, ICCJ, CC, CES, CNA, CNCD, CNSAS, CNSC și SSPR Dec 1989.

La nivelul *entităților subordonate, aflate în coordonarea sau sub autoritatea ministerelor, autorităților și altor instituții publice centrale* s-au constituit 520 de compartimente de audit public intern cu un singur post de auditor intern, care reprezintă 70,27% din totalul compartimentelor de audit intern existente.

Situația entităților subordonate, aflate în coordonarea sau sub autoritatea entităților publice centrale create cu un singur post, care dețin o pondere semnificativă, se prezintă astfel:

Structuri de audit intern cu un singur post	MMFPS	MECTS	MMP	ANVSA	MS	MAI	MCPN	MTI	MP	Total
Număr de entități	155	69	62	44	40	35	33	28	15	481
Pondere (%)	91,18	70,41	92,54	97,78	49,38	94,59	100	58,33	100	92,5

Potrivit datelor prezentate în tabelul de mai sus, entitățile subordonate, aflate în coordonarea sau sub autoritatea unui număr de 9 entități publice ai căror conducători sunt ordonatori principali de credite de nivel central, dețin 92,5% din totalul compartimentelor de audit public intern constituite cu un singur post de auditor intern.

Din punct de vedere numeric, ponderea cea mai mare o dețin entitățile subordonate, aflate în coordonarea sau sub autoritatea MMFPS cu 155 compartimente de audit intern, care reprezintă 91,18% din totalul compartimentelor constituite. Aceste compartimente se regăsesc în cadrul *Inspectoratelor teritoriale de muncă, Agențiilor județene pentru plăți sociale, Caselor județene de pensii și Agențiilor județene pentru ocuparea forței de muncă.*

De asemenea, precizăm că la MCPN și MP toate entitățile subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate și-au constituit compartiment de audit public intern cu un singur post de auditor intern.

În *administrația publică locală* s-au identificat 708 compartimente de audit intern create cu un singur post, care reprezintă 75,32% din totalul compartimentelor existente. Ponderea cea mai mare a acestor compartimente se regăsește la nivelul unităților administrativ teritoriale din categoria *comunelor* (97,6%) și *orașelor* (85,71%).

2.1.1.2. Asigurarea cadrului organizatoric al auditului public intern de către organul ierarhic superior

Această modalitate de organizare a auditului intern este operațională numai la entitățile subordonate, aflate în coordonarea sau sub autoritatea altei entități publice pentru care nu s-a obținut acordul, conform art. 11, lit. f) din Legea nr. 672/2002, conducătorului entității publice ierarhic superioare de a stabili și menține un compartiment de audit intern.

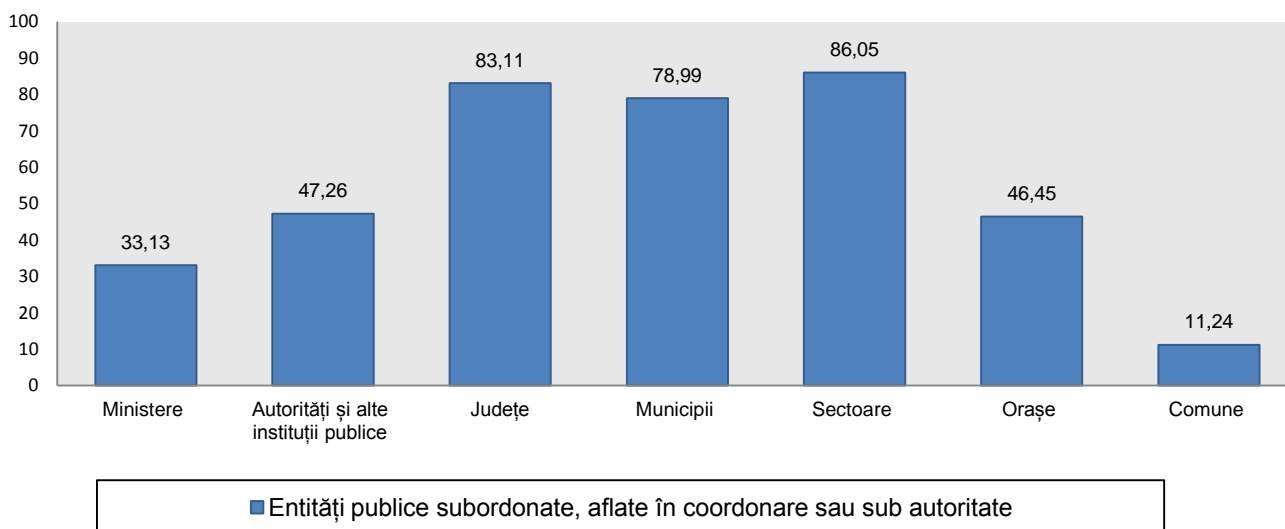
Activitatea de audit public intern s-a asigurat la organul ierarhic superior la 3.812 entități subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate, din totalul celor 8.380 existente, ceea ce reprezintă un grad de asigurare a cadrului organizatoric al auditului intern de către organul ierarhic superior de 45,45%.

Gradul de asigurare a auditului intern de către organul ierarhic superior pe categorii de entități publice

În *administrația publică centrală*, compartimentul de audit public intern organizat la nivelul organului ierarhic superior a asigurat activitatea de audit intern pentru 448 de entități subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate, din totalul celor 1.290 existente, ceea ce reprezintă 34,73%.

În *administrația publică locală*, conducătorii unităților administrativ teritoriale au decis asigurarea auditului intern pentru 3.364 de entități subordonate, aflate în coordonarea sau sub autoritatea acestora, din totalul celor 7.090 existente, ceea ce reprezintă 47,45%.

Reprezentarea grafică a gradului de asigurare a cadrului organizatoric al auditului intern de către organul ierarhic superior, pe categorii de entități publice, se prezintă astfel:

Din graficul alăturat se observă că activitatea de audit intern se asigură de către organul ierarhic superior la toate categoriile de entități publice. Cele mai ridicate valori ale gradului de asigurare a auditului intern de către organul ierarhic superior s-au înregistrat în cazul entităților subordonate, aflate în coordonarea sau sub autoritatea *județelor* (83,11%), *municipiilor* (78,99%) și *sectoarelor* (86,05%). În timp ce, la nivelul entităților subordonate, aflate în coordonarea sau sub autoritatea *comunelor* s-a înregistrat cel mai redus grad de centralizare (11,24%), fiind o consecință, în principal, a capacității reduse a compartimentului de audit intern, organizat la aparatul central, de a asigura activitatea de audit intern la aceste entități.

La entitățile publice din administrația centrală gradul de asigurare a activității de audit intern de către organul ierarhic superior s-a situat la un nivel mediu, respectiv 47,26% la *autorități și alte instituții publice* și 33,13% la *ministere*, fiind o consecință, în principal, a gradului ridicat de specializare a activităților desfășurate în cadrul entităților subordonate, aflate în coordonare sau /sub autoritate.

Categoriile de entităţi publice la care s-a decis asigurarea auditului intern la organul ierarhic superior

La nivelul *administraţiei centrale*, decizia de a asigura auditul intern la organul ierarhic superior s-a luat la nivelul a 31 de entităţi publice, dintre care 17 sunt entităţi ai căror conducători au calitatea de ordonatori principali de credite şi 14 sunt entităţi ai căror conducători sunt ordonatori secundari de credite.

La fundamentarea deciziei de a asigura auditului intern de către compartimentul de audit intern organizat la nivelul organului ierarhic superior s-a avut în vedere:

- ⇒ *modul de organizare a activităţii specifice entităţii publice*, aflate într-un domeniu special, ceea ce a determinat ca responsabilitatea funcţiei de audit intern să fie atribuită uneia sau mai multor subdiviziuni organizatorice (structuri teritoriale) create în cadrul compartimentului de audit public intern, organizat la nivel central (MAI, MAPN şi SRI). Aceste structuri teritoriale realizează audituri atât la entităţile publice ai căror conducători sunt ordonatori secundari de credite, cât şi entităţile publice ai căror conducători sunt ordonatori terţiari de credite;
- ⇒ *resursele financiare limitate care nu permit asigurarea şi menţinerea de compartimente proprii funcţionale*, cu cel puţin două posturi, la nivelul fiecărei entităţi subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate, ceea ce a determinat ca responsabilitatea funcţiei de audit intern să fie atribuită compartimentului de audit intern organizat la fiecare nivel ierarhic superior de decizie, astfel:
 - la nivelul entităţilor publice ai căror conducători sunt *ordonatori principali de credite*, respectiv: MJ, MMP, MADR, MECS, MAE, MS, MCPN, CNAS, Av Pop, SGG, SRR, SRTv, CSM şi CD. Aceste compartimente asigură auditul intern la 256 de entităţi ai căror conducători sunt ordonatori secundari şi/sau terţiari de credite;
 - la nivelul entităţilor publice ai căror conducători sunt *ordonatori secundari de credite*, respectiv: IM şi ANPIS, entităţi subordonate MMFPS; ANPM şi GNM, entităţi subordonate MMP; RNP Romsilva, entitate sub autoritatea MMP; APIA, entitate subordonată MADR; 8 CAS regionale, entităţi subordonate CNAS. Aceste compartimente asigură auditul intern la 192 de entităţi publice ai căror conducători sunt ordonatori terţiari de credite.

Situaţia entităţilor subordonate, aflate în coordonarea sau sub autoritatea ministerelor, autorităţilor şi altor instituţii publice la care auditul se asigură de organul ierarhic superior, care deţin o pondere semnificativă, se prezintă astfel:

Entităţi subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate	MADR	MMP	MCPN	CNAS	MS	Av Pop	MMFPS	Total
<i>Număr entităţi, din care:</i>	152	113	60	35	15	14	11	400
<i>Entităţi ai căror conducători sunt ordonatori secundari de credite</i>	42	109	-	30 ¹⁾	-	-	11	192
<i>Pondere în total entităţi la care s-a decis asigurarea auditului intern de OIS (%)</i>	33,93	25,22	13,39	7,81	3,35	3,13	2,46	89,29

¹⁾ Valoarea s-a stabilit în baza informaţiilor privind misiunile desfăşurate de compartimentul de audit intern a CNAS, în anul 2012, la CAS judeţene care nu au organizat audit intern .

Potrivit datelor prezentate în tabelul de mai sus, entităţile subordonate, aflate în coordonarea sau sub autoritatea la şase dintre *ministere, autorităţi şi alte instituţii publice centrale* deţin 89,29% din totalul entităţilor la care auditul se asigură de către organul ierarhic superior. Cele mai ridicate ponderi ale centralizării auditului intern s-au înregistrat la entităţile subordonate, aflate în coordonarea sau sub autoritatea MADR (33,93%) şi MMP (25,52%).

Din punctul de vedere al nivelului ierarhic la care se asigură auditul intern de către organul ierarhic superior, numai la *patru entități publice centrale* s-a realizat *centralizarea auditului la nivelul entităților publice ai căror conducători au calitatea de ordonator secundar de credite*, care reprezintă 42,86% din totalul entităților care au centralizat auditul în administrația centrală.

În *administrația publică locală*, decizia de a asigura auditul intern la organul ierarhic superior s-a luat la nivelul a 410 entități publice locale, ai căror conducători au calitatea de ordonatori principali de credite.

Situația unităților administrativ teritoriale ai căror conducători au decis asigurarea auditului intern de către compartimentul de audit intern organizat la nivelul acestora, se prezintă astfel:

Unități administrativ teritoriale	Județe	Municipii	Sectoare	Orașe	Comune	Total
Numărul de unități administrativ teritoriale la care s-a decis asigurarea auditului intern de OIS	42	85	6	71	206	410
Pondere în total unități administrativ teritoriale (%)	100	83,33	100	32,72	7,20	12,70

La nivelul tuturor *județelor* și *sectoarelor* ponderea asigurării auditului intern de către organul ierarhic superior este de 100%. În schimb, la nivelul *comunelor*, numai la 206 dintre acestea conducătorii au decis să realizeze auditul la entitățile subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate prin compartimentul propriu al aparatului central.

La baza deciziei de a centraliza auditul intern la nivelul unității administrativ teritoriale s-au avut în vedere următorii factori:

- ⇒ *imposibilitatea de a stabili și menține un compartiment funcțional la nivelul entităților subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate*, respectiv de a crea 2 posturi de auditori interni la fiecare dintre aceste entități;
- ⇒ *capacitatea de audit existentă a compartimentului de audit intern* organizat la nivelul unității administrativ teritoriale;
- ⇒ *gradul de conformare față de obligativitatea care decurge din art. 11, lit. f) din Legea nr. 672/2002*, urmare a conștientizării rolului și importanței auditului intern de către conducerea acestor entități publice locale.

Existența unor structuri specializate la nivelul organului ierarhic superior

La cinci dintre entitățile publice care au decis centralizarea auditului intern la nivelul organului ierarhic superior s-au constituit structuri specializate în realizarea de misiuni de audit intern la entitățile subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate, astfel:

- *la entitățile centrale* (MAI, MAPN și SRI) s-au creat structuri specializate, sub forma de *servicii* sau *birouri teritoriale*, în cadrul structurii de audit intern centrale;
- *la entitățile locale* (Municipiul București și Sectorul 2 al municipiului București) s-a creat câte un serviciu specializat, în cadrul structurii de audit intern organizată la nivelul aparatului de specialitate al entității.

La celelalte 28 de entități publice centrale care au decis centralizarea auditului intern, la nivelul compartimentului de audit intern al entității publice ierarhic superioare s-au creat posturi de auditori în raport cu numărul entităților subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate.

La nivelul *unităților administrativ teritoriale* care au decis centralizarea auditului intern, respectiv cele din categoria *județelor*, *sectoarelor* și *municipiilor*, la stabilirea numărului de posturi din cadrul compartimentului de audit intern al organului ierarhic superior s-a avut în vedere doar numărul entităților subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate, fără a ține cont de natura și volumul activităților desfășurate în cadrul acestora. În timp ce la *comune* și *orașe* acest lucru se realizează într-un

procent de sub 10%, preponderent fiind identificat numai la *orașele* care au organizat structuri de audit intern cu cel puțin 3 posturi de auditori prevăzute.

Dimensiunea compartimentelor de audit intern de la nivelul organului ierarhic superior

La nivelul *entităților publice centrale* care au decis centralizarea auditului intern, fără a crea structuri specializate, nu s-a avut în vedere volumul de activitate desfășurat de toate entitățile subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate.

Situația unităților subordonate, aflate în coordonarea sau sub autoritatea entităților publice ierarhic superioare de la nivelul administrației centrale, cu ponderi semnificative, care revin la un post prevăzut de auditor intern, se prezintă după cum urmează:

Indicatori	APIA	ANPM	GNM	RNP	SRR	MCPN	ANPIS	MADR	MS	Av Pop	MJ	Total
Număr posturi de auditori prevăzute	16	9	2	4	3	4	2	8	16	1	7	72
Număr entități la care s-a decis asigurarea auditului intern la OIS	42	42	43	24	8	60	9	110	15	14	12	379
Număr entități/post prevăzut de auditor	2,63	4,67	21,50	6	2,67	15	4,50	13,75	0,94	14	1,71	5,26

Din tabelul alăturat se observă că, la 5 dintre entitățile (GNM, RNP, MCPN, MADR și Av Pop) care au centralizat auditul intern numărul de posturi actual nu este suficient pentru a realiza activitatea de audit intern, în condițiile reglementărilor în vigoare, la entitățile subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate. La fiecare dintre aceste entități valoarea indicatorului *Număr entități subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate care revin la un post de auditor* este superioară mediei pe total (5,26 entități/post auditor).

Dimensiunea compartimentului cea mai puțin adecvată pentru a asigura audit la entitățile subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate este cea a GNM, urmată de MCPN și compartimentul din cadrul MADR. În schimb cele mai bine dimensionate compartimente de audit intern în raport cu numărul entităților la care s-a decis centralizarea auditului sunt cele din cadrul MJ și APIA.

Autorizarea acțiunilor de audit intern la entitățile subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate

Pentru a asigura realizarea activității de audit intern la entitățile subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate, la nivelul compartimentului de audit intern organizat la entitatea ierarhic superioară este necesar să se definească în cadrul documentelor sale de organizare atribuții care să autorizeze aceste acțiuni. În prezent, în cadrul ROF-ului compartimentelor de audit intern, organizate la nivelul entităților ierarhic superioare din administrația publică centrală, s-a asigurat definirea acestor atribuții doar la cca. 61% dintre entități.

În procesul de stabilire și repartizare a atribuțiilor care autorizează acțiunile de audit la unitățile subordonate, aflate în coordonarea sau sub autoritatea entităților publice centrale au fost identificate **mai multe abordări**, în funcție de tipul ordonatorului de credite și natura activităților desfășurate de acesta, astfel:

- stabilirea de atribuții care autorizează realizarea activităților de audit intern numai la entitățile subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate care nu au organizat structură de audit intern (GNM, ANPM, APIA, MCPN);
- stabilirea de atribuții care autorizează realizarea de audituri la toate entitățile subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate (MAI, MApN, SRI, MADR, SRTv, SRR) sau la care se nominalizează explicit entitățile (CSM, CAS Brașov);
- stabilirea de atribuții care definesc realizarea de audituri atât la entitățile

subordonate care nu și-au constituit compartiment propriu de audit intern, cât și la entitățile care nu au personal angajat în cadrul compartimentului de audit intern organizat (MJ, MS, CNAS, SGG, CD);

- stabilirea de atribuții care autorizează numai activități de audit public intern la entitățile subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate care nu au asigurat un compartiment funcțional de audit intern propriu (MMP).

Entitățile publice centrale la care nu s-au definit atribuții care autorizează, prin ROF, realizarea de audituri la nivelul entităților subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate sunt: IM, Av Pop, MAE și MECTS. La nivelul MECTS, în cadrul normelor proprii s-au definit prevederi privind organizarea și exercitarea auditului intern la entitățile subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate, dar acestea nu sunt actualizate în acord cu prevederile actelor normative privind organizarea și funcționarea ministerului în vigoare, iar atribuția din cadrul ROF-ului care reglementează efectuarea de activități de audit intern nu face referire la prevederilor normelor metodologice proprii.

În *administrația publică locală* la toate *județele* și cca. 72% dintre *municipii* s-a asigurat definirea în cadrul ROF-ului compartimentului de audit intern, organizat în aparatul central al acestora, de atribuții care autorizează realizarea de activități de audit intern la entitățile subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate.

Din punct de vedere al *sferii și naturii activităților de audit intern*, în cazul a cca. 70% dintre entitățile care au decis centralizarea auditului s-au stabilit, în principal, atribuții care reglementează realizarea de audituri de regularitate și exercitarea auditului asupra tuturor activităților cu privire la formarea și utilizarea fondurilor publice precum și administrarea patrimoniului public.

La *un număr restrâns de entități publice*, în cadrul documentelor de organizare s-au stabilit atribuții care autorizează realizarea de activități de audit intern privind evaluarea sistemelor de management financiar și de control ale entităților subordonate în raport cu normele de legalitate, regularitate, economicitate, eficiență și eficacitate (MAI, MApN, SRI, CNAS, MMP, APIA, Municipiul București, Sectorul 2 al municipiului București, Județ Cluj ș.a.).

La entitățile publice din domeniul sănătății, prin *Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății*, la art. 193 , alin (1) s-a stabilit un criteriu în funcție de care se constituie auditul intern, definit după cum urmează: *Auditul public intern se exercită de către structura deconcentrată a Ministerului Sănătății Publice pentru spitalele cu mai puțin de 400 de paturi, iar pentru spitalele cu peste 400 de paturi, de către un compartiment funcțional de audit a nivelul spitalului.*

În anul 2012 gradul de asigurare a activității de audit intern la nivelul entității publice ierarhic superioară a scăzut cu 421 de entități publice, ceea ce reprezintă o reducere de 9,95% față de perioada precedentă.

Situația entităților subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate la care s-a asigurat auditul intern de către organul ierarhic superior, în perioada 2011-2012, se prezintă astfel:

Entități subordonate, aflate în coordonarea sau autoritatea	2012	2011	Variație
Entităților publice centrale	448	330	+ 118
Entități publice locale	3.364	3.903	- 539
Total entități publice	3.812	4.233	- 421

Dinamica entităților subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate la care se asigură auditul intern de organul ierarhic superior

În administrația publică gradul de concentrare a activității de audit intern la entitatea publică ierarhic superioară a avut o evoluție fluctuantă, pe categorii de entități publice, în raport cu schimbările care au survenit în plan organizatoric și legislativ.

În *administrația centrală* a crescut numărul entităților subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate la care auditul intern s-a asigurat de organul ierarhic superior cu 118 de entități, ceea ce corespunde unei creșteri de 35,76%. Această creștere a survenit în contextul reorganizărilor compartimentelor de audit intern de la nivelul entităților publice ai căror conducători sunt ordonatori secundari de credite (MADR, MMFPS și MMP) și al schimbării subordonării și statutului anumitor categorii de entități publice (CNAS și MS).

În *administrația locală* s-a înregistrat o reducere a numărului entităților publice la care s-a decis asigurarea auditului de către compartimentul de audit intern al entității publice ierarhic superioară, de la 3.903 entități în anul 2011, la 3.364 entități în anul 2012, care reprezintă o scădere de 13,81%. Această reducere se datorează, în principal, capacității limitate a compartimentelor de audit intern de la nivelul aparatului central al unităților administrativ teritoriale, care funcționează cu un singur post de auditor.

2.1.1.3. Asigurarea cadrului organizatoric al auditului public intern prin sistemul de cooperare

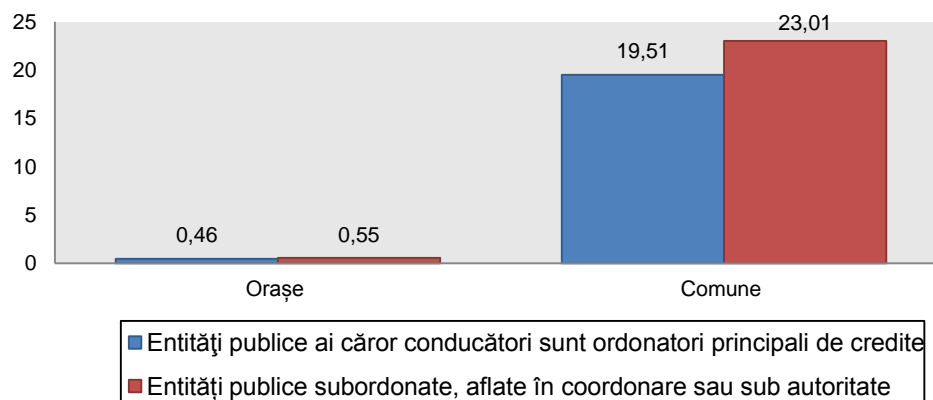
Organizarea activității de audit intern prin sistemul de cooperare este operațională, conform art. 11, lit. b) din Legea nr. 672/2002, numai la entitățile publice din administrația locală. Sistemul de cooperare este atractiv pentru categoriile de entități publice care derulează bugete mici și urmăresc realizarea unor economii la bugetul entității, în condițiile limitărilor de resurse actuale și obligației de a se conforma la prevederile art. 11 din Legea nr. 672/2002.

În anul 2012 activitatea de audit intern a fost organizată prin sistemul de cooperare la 1.255 de entități publice locale, dintre care 559 unități administrativ teritoriale și 696 de entități subordonate, aflate în coordonarea sau sub autoritatea acestora.

Gradul de organizare a auditului intern prin cooperare pe categorii de entități publice locale

Gradul de organizare a auditului intern prin sistem de cooperare la unitățile administrativ teritoriale a fost de 17,32%, iar la entitățile subordonate, aflate în coordonarea sau sub autoritatea acestora a fost de 9,82%.

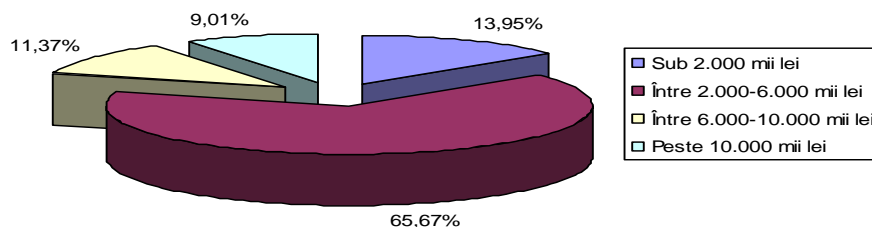
Reprezentarea grafică a gradului de organizare a auditului intern prin cooperare, pe categorii de entități publice locale, se prezintă grafic astfel:

Unitățile administrativ teritoriale care au încheiat acorduri de cooperare pentru realizarea activității de audit intern sunt din categoria *comunelor*, cu excepția unei

unități din categoria *orașelor*, respectiv orașul Topoloveni, din județul Argeș.

Din punctul de vedere al bugetului derulat, situația comunelor care au încheiat acorduri de cooperare se prezintă grafic după cum urmează:

Comunele care derulează bugete între 2.000-6.000 mii lei dețin cea mai mare pondere în sistemul de cooperare, în timp ce cea mai mică pondere o dețin comunele care derulează bugete de peste 10.000 mii lei.

Categorii de entități organizatoare a activității de audit intern prin sistemul de cooperare

În anul 2012, în administrația publică locală, s-au identificat trei categorii de entități organizatoare, astfel:

- ⇒ *structuri teritoriale ale Asociației comunelor din România*, în număr de 14, respectiv filialele județene Alba, Argeș, Botoșani, Buzău, Călărași, Cluj, Constanța, Dâmbovița, Galați, Prahova, Maramureș, Olt, Sălaj, Tulcea, organizate prin reunirea *comunelor* din cadrul aceluiași județ;
- ⇒ *asociații intercomunitare de dezvoltare microregională*, în număr de 4, respectiv Valea Barcăului, Alcsik, Someș-Sud, Consorțiul zonal Topoloveni, care permit asocierea tuturor categoriilor de unități administrativ teritoriale, dar care reunesc numai comune, excepție Consorțiul zonal Topoloveni unde structura asociativă este organizată la orașul Topoloveni;
- ⇒ *unități administrativ teritoriale*, în număr de 4, respectiv comunele: Coroisinmartin și Albești din județul Mureș, Panaci și Moldova Sulița din județul Suceava, care asigură desfășurarea activității de audit intern în comun pe bază unui protocol de colaborare.

Din punctul de vedere al localizării geografice, entitățile organizatoare se regăsesc în 18 județe, dintre care patru județe au câte două entități publice organizatoare, respectiv: Argeș, Mureș, Sălaj și Suceava.

ACoR

Structurile asociative din cadrul filialelor județene ale ACoR au semnat acorduri de cooperare cu 513 comune, care reprezintă 94,66% din totalul entităților ce asigură auditul intern prin sistem de cooperare. Aceste comune au 675 de entități subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate.

ADIR

Structurile asociative din cadrul asociațiilor de dezvoltare intercomunitară regională au semnat acorduri de cooperare cu un oraș, respectiv Topoloveni și 36 de comune, care reprezintă 4,62% din totalul entităților care asigură auditul intern prin sistemul de cooperare. Aceste unități administrativ teritoriale au 21 de entități subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate.

EPLO

Entitățile publice locale organizatoare au încheiat 4 protocoale de colaborare cu 9 comune, care reprezintă 0,72% din totalul entităților care asigură auditul intern prin sistemul de cooperare.

De asemenea, în anul 2012 s-a remarcat faptul că în trei județe auditul intern organizat prin sistemul de cooperare deține o pondere ridicată în totalul unităților administrative teritoriale, respectiv: Galați (87,88%), Botoșani (82,28%) și Buzău (70,45%).

Criteriile care au stat la baza asocierii entităților publice locale

În plan operațional, la baza organizării compartimentelor de audit public intern în sistem de cooperare au stat următoarele criterii:

- gruparea mai multor entități publice partenere, pe aceeași zonă geografică și pe principalele căi de comunicație, în jurul unei structuri asociative organizatoare sau a unui centru asociativ zonal;
- apartenența la structurile asociative existente în administrația publică locală, legal înființate și de utilitate publică;
- aplicarea și respectarea principiilor privind realizarea activității de audit intern prin cooperare.

Totuși, criteriul principal care a stat la baza asocierii entităților publice locale a fost de ordin financiar, deoarece prin asigurarea în comun a activității de audit intern se realizează economii considerabile la bugetul fiecărei entități care a intrat în parteneriat.

Particularități în organizarea activității de audit intern prin sistem de cooperare

În cazul a patru structuri asociative din cadrul filialelor județene ale ACoR Alba, Botoșani, Maramureș și Olt activitatea de audit intern se desfășoară pe centre asociative zonale.

Crearea acestor centre zonale a fost condiționată de numărul mare de comune care au intrat în parteneriat (ACoR Botoșani și Olt) și de dispersia teritorială a acestora (ACoR Alba și Maramureș).

Categoriile de entități organizatoare	Număr centre	Număr comune	Număr auditori ¹⁾
ACoR Alba	2	33	10
ACoR Botoșani	7	65	28
ACoR Olt	6	51	13
ACoR Maramureș	2	19	4

¹⁾Posturile total prevăzute de auditori, inclusiv posturi de conducere

Cele mai multe centre asociative zonale s-au înființat în cadrul ACoR Botoșani, în număr de 7, respectiv: Dersca, Vorona, Răchiți, Ungureni, Păltiniș, Trușești, Ibănești. Aceste centre zonale au în structură în medie câte 9 comune partenere, fiind deservite de un compartiment de audit intern constituit cu 2-3 posturi de execuție și un post de conducere, care funcționează independent.

În cadrul structurilor asociative ale filialelor județene ACoR Alba și Maramureș s-au înființat câte două centre zonale, care sunt deservite de un compartiment de audit intern care funcționează ca o structură teritorială.

De asemenea, în cadrul ACoR Olt s-au înființat 6 centre asociative zonale (Osica de Sus, Curtisoara, Oboga, Deveselu, Visina, Izbiceni), care au în structură în medie 8 comune. În cadrul fiecărui centru zonal s-a constituit câte un compartiment de audit intern cu minimum 2 posturi, care funcționează ca o structură independentă.

Referitor la organizarea și funcționarea compartimentelor de audit intern în sistem de cooperare s-au identificat trei situații diferite, respectiv:

- constituirea de compartimente de audit intern în fiecare centru asociativ din cadrul filialei județene a ACoR, care funcționează ca structuri de sine stătătoare și care au prevăzute posturi de conducere, dar fără o conducere unică (Botoșani);

- constituirea de compartimente de audit intern în fiecare centru asociativ din cadrul filialei județene a ACoR, care funcționează sub o conducere unică (Maramureș);
- constituirea de compartimente de audit intern în fiecare centru asociativ din cadrul ACoR, care funcționează ca structuri de sine stătătoare, dar fără a avea prevăzute posturi de conducere (Olt, Alba).

Baza legală a asocierii entităților publice pentru asigurarea funcției de audit public intern

Cooperarea pentru asigurarea activității de audit intern în cadrul structurilor asociative s-a realizat în baza acordurilor de cooperare încheiate de ordonatorii principali de credite ai unităților administrativ teritoriale partenere, cu acordul prealabil al consiliilor comunale și orașenesc, dat prin hotărârile consiliilor locale.

Acordurile de cooperare statuează drepturile și obligațiile părților în legătură cu exercitarea funcției de audit public intern la comunele semnate.

În cazul centrelor asociative zonale s-a încheiat un acord de cooperare pentru fiecare dintre acestea, în care părțile implicate sunt comunele care fac parte din acest centru și filiala județeană a ACoR.

Acordurile de cooperare încheiate, în perioada 2010-2012, s-au elaborat în baza unui Model-cadru, furnizat în cadrul proiectului privind *Consolidarea capacității de audit intern prin dezvoltarea procesului de asociere a entităților publice mici și a sistemului de atestare a auditorilor interni*, document care ulterior a fost revizuit, adaptat și inclus ca anexă la normele reglementate de HG nr. 1183/2012⁴.

Cooperarea pentru asigurarea activității de audit în cadrul entităților publice locale organizatoare s-a realizat pe baza unor protocoale de cooperare încheiate între 2 comune (1 protocol Mureș și 2 protocoale Suceava) și 3 comune (1 protocol Mureș), încheiat între conducătorii comunelor implicate, cu acordul prealabil al consiliilor comunale. Aceste protocoale de cooperare reglementează modul de lucru al auditorilor și atribuțiile care autorizează acțiunile desfășurate de aceștia, drepturile și obligațiile în relațiile cu structurile auditate și personalul acestora, definite în corelație cu prevederile Legii nr. 672/2002, precum și clauza privind asigurarea confidențialității în activitatea de audit intern.

Forma de organizare a compartimentelor de audit public intern prin sistemul de cooperare

La 31 decembrie 2012, în administrația locală existau 22 de compartimente de audit intern, constituite la nivelul fiecărei entități publice locale sau structuri asociative organizatoare, dintre care: 19 *compartimente*, 2 *servicii* și 1 *direcție*, așa cum se observă în tabelul de mai jos:

Categoriile de entități publice	ACoR			ADIR	EPLO
	D	S	C	C	C
Orașe	-	-	-	1	-
Comune	1	2	11	3	4
Total	1	2	11¹⁾	4	4

¹⁾ Structurile de audit intern constituite în centrele zonale ale structurilor asociative din cadrul ACoR filialele județelor Alba, Botoșani, Maramureș și Olt s-au considerat drept un *compartiment de audit intern*, constituit la nivelul fiecărei structuri asociative organizatoare

Compartimentele sunt cele mai uzitate forme de organizare, acestea se regăsesc la toate categoriile de entități organizatoare care au asigurat auditul intern în sistem de cooperare.

Serviciile sunt constituite la nivelul structurilor asociative ACoR filialele județene Dâmbovița și Constanța, serviciul de audit intern din cadrul ACoR Constanța fiind constituit în decembrie 2012.

⁴ HG nr. 1183/2012 pentru aprobarea Normelor privind sistemul de cooperare pentru asigurarea funcției de audit public intern, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 839 din 13 decembrie 2012.

Dimensiunea compartimentelor de audit public intern din cadrul entităților publice locale/structurilor asociative organizatoare

Dirrecția s-a constituit la structura asociativă a ACoR filiala Galați, prin reorganizarea în anul 2012 a compartimentului de audit intern, urmare a desființării centrelor asociative existente.

Compartimentele de audit intern sunt organizate în baza deciziilor semnate de entitățile publice locale care au încheiat un acord sau protocol de cooperare. La stabilirea dimensiunii acestor compartimente s-a avut în vedere numărul entităților publice din parteneriat și necesitățile de audit intern ale acestora, în raport cu obligația legală privind auditarea anumitor elemente expres prevăzute de Legea nr. 672/2002.

În *structurile asociative organizate în cadrul filialelor județene ale ACoR*, compartimentele de audit intern constituite deserveșc în medie 37 de comune, variind de la minim 16 comune partenerie la structura asociativă din cadrul ACoR Constanța, până la maxim 65 de primării partenerie în cadrul structurii asociative din cadrul ACoR Botoșani.

În *structurile asociative organizate în cadrul asociațiilor de dezvoltare intercomunitară regională* au fost constituite compartimente care deserveșc între 4 comune la AM Someș Sud și 13 unități administrativ teritoriale (comune și un oraș) la ACZ Topoloveni.

Situația posturilor de auditori interni prevăzute, pe categorii de entități organizatoare, se prezintă după cum urmează:

Categorii de entități organizatoare	PPE ¹⁾	PPC ²⁾	Total
Filialele județene ale Asociației Comunelor din România	115	12	127
Asociațiile de dezvoltare intercomunitară regională	8	1	9
Entitățile publice locale organizatoare	4	-	4
Total	127	13	140

¹⁾ PPE – posturi prevăzute de execuție, ²⁾ PPC – posturi prevăzute de conducere

În cadrul structurilor asociative ale filialelor județene ACoR, cele mai multe compartimente de audit intern sunt constituite cu 4 posturi (Argeș, Buzău, Călărași, Sălaj și Tulcea) și cu 10 posturi (Cluj, Constanța și Dâmbovița).

Din punctul de vedere al dimensiunii, cel mai mare compartiment de audit intern este cel constituit în cadrul structurii asociative filiala județeană ACoR Galați cu 16 posturi, dintre care 15 posturi de execuție.

Din punctul de vedere al numărului de posturi prevăzute în organigramă, cea mai mare structură asociativă este cea din cadrul ACoR filiala Botoșani, unde există 28 de posturi de auditori create, dintre care 7 posturi de conducere și 21 posturi de execuție.

În cadrul structurilor asociative ale filialelor județene ACoR s-au creat posturi de conducere numai la 5 dintre acestea (Botoșani, Constanța, Dâmbovița, Galați și Sălaj), care reprezintă 42,86% din totalul structurilor asociative existente la 31 decembrie 2012.

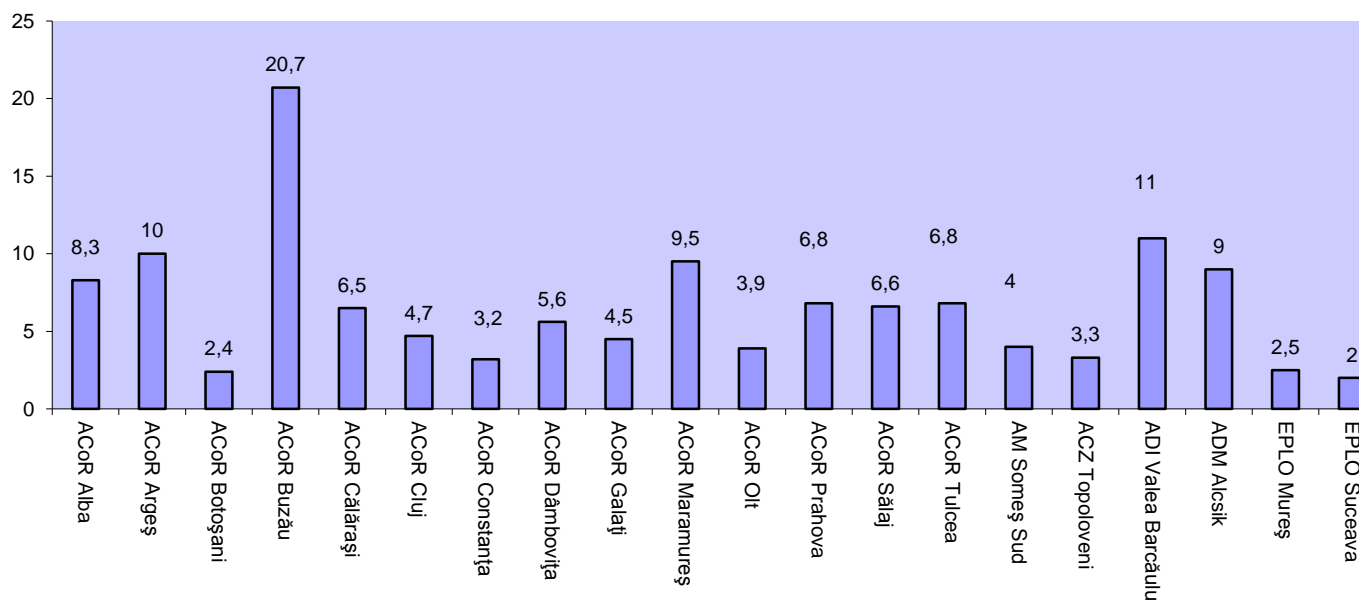
La trei dintre cele patru asociații de dezvoltare intercomunitară compartimentele de audit public intern sunt constituite cu un singur post, respectiv: ADI Valea Barcăului, ADM Alscik, AM Someș Sud.

În cadrul structurii asociative ACZ Topoloveni s-a constituit un compartiment de audit intern cu 4 posturi, dintre care unul de conducere, care deservește orașul Topoloveni și 12 comune.

De asemenea, la toate entitățile publice locale organizatoare compartimentele de audit intern sunt constituite cu un post de auditor intern, care deservește două

comune (Albești, Panaci și Moldova Sulița), iar într-un singur caz deservește 3 comune (Coroisinmartin).

Reprezentarea grafică a numărului de unități administrativ teritoriale care asigură auditul intern prin sistem de cooperare ce revine la un auditor, se prezintă astfel:

La entitățile publice locale organizatoare un auditor deservește două comune, în timp ce la structurile asociative media este de 5 UAT per auditor, variind de la un minimum de 2,4 UAT per auditor la ACoR Botoșani la un maximum de 15,5 UAT per auditor la ACoR Buzău.

De asemenea, un număr mare de entități care revin la un auditor s-a înregistrat și la ACoR Argeș (10 UAT per auditor), ACoR Maramureș (9,5 UAT per auditor) și la ADM Alcsik (9 UAT per auditor).

Dinamica gradului de încheiere a acordurilor de cooperare pentru asigurarea funcției de audit public intern

În anul 2012 a avut loc o creștere a numărului entităților publice care au încheiat acorduri de cooperare cu 30,91%, care reprezintă o creștere absolută de 132 de comune. Această variație se datorează:

- înființării a două noi structuri asociative în cadrul filialelor județene ale ACoR Constanța și Buzău, care au încheiat parteneriate cu 78 de unități administrativ teritoriale;
- creșterii cu 56 a numărului de unități administrativ teritoriale, ca urmare a încheierii de acte adiționale la acordurile de cooperare încheiate cu structurile asociative organizate în cadrul filialelor ACoR ale județelor: Alba (+15), Argeș (+4), Cluj (+11), Maramureș (+8), Olt (+4), Prahova (+5), Tulcea (+9);
- reducerii cu 2 a numărului de unități administrativ teritoriale, ca urmare a deciziei Consiliul director al ACoR filiala Galați privind scoaterea din parteneriat a două orașe Târgu Bujor și Berești.

Cele mai importante creșteri au fost înregistrate în cadrul structurilor asociative ale ACoR filialele județelor Alba cu 45,45% și Cluj cu 39,29%, urmare a atragerii a noi comune în cadrul parteneriatelor existente.

2.1.2. Asigurarea cadrului funcțional al auditului public intern

Asigurarea cadrului funcțional pentru realizarea activității de audit public intern este condiționată, în principal, de existența resurselor umane, suficiente și adecvate, care să asigure îndeplinirea obiectivelor și atribuțiilor compartimentelor de audit intern.

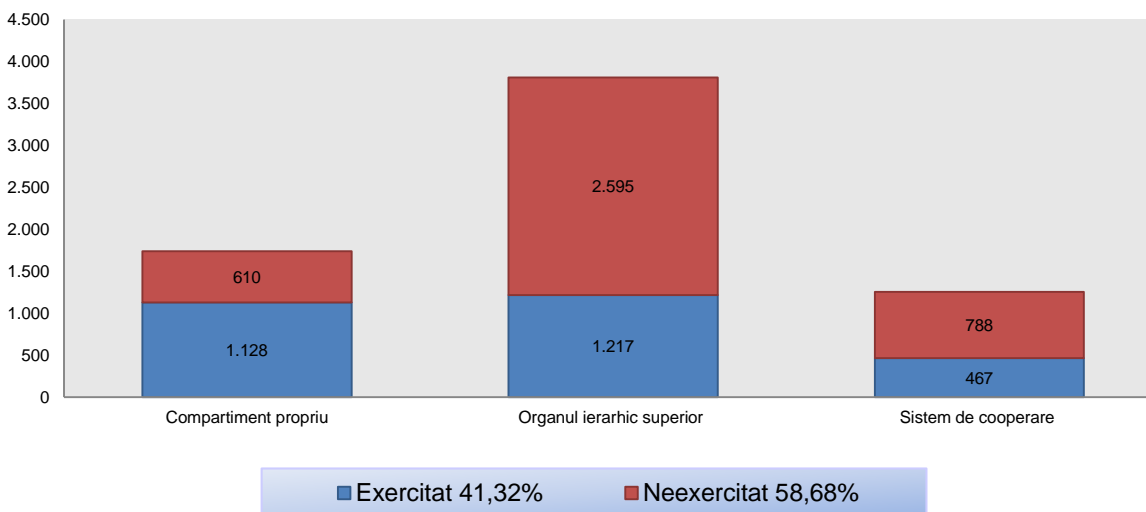
Situația entităților publice care au asigurat exercitarea activității de audit public intern, la 31 decembrie 2012, se prezintă după cum urmează:

Categoriile de entități publice	Entități publice ai căror conducători sunt ordonatori principali de credite			Entități publice subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate				Total
	Total	ECP ¹⁾	ESC ²⁾	Total	ECP	ESC	EOIS ³⁾	
I. Administrația centrală, din care:	56	56	-	878	613	-	265	934
Ministere	17	17	-	741	552	-	189	758
Autorități și alte instituții publice	39	39	-	137	61	-	76	176
II. Administrația locală, din care:	775	333	442	1.103	126	25	952	1.878
Județe (inclusiv București)	40	40	-	313	72	-	241	353
Municipii	89	89	-	700	53	-	647	789
Sectoare București	6	6	-	1	1	-	-	7
Orașe	88	87	1	46	-	-	46	134
Comune	552	111	441	43	-	25	18	595
Total administrație publică	831	389	442	1.981	739	25	1.217	2.812

¹⁾ ECP – exercitat prin compartiment propriu, ²⁾ ESC – exercitat prin sistem de cooperare, ³⁾ EOIS – exercitat de către organul ierarhic superior

În administrația publică s-a exercitat activitate de audit intern la 2.812 de entități publice, din totalul celor 6.805 care au asigurat cadrul organizatoric al auditului intern, ceea ce corespunde unui grad de asigurare a cadrului funcțional de 41,32%.

Graficul privind situația modului de exercitare a auditului intern

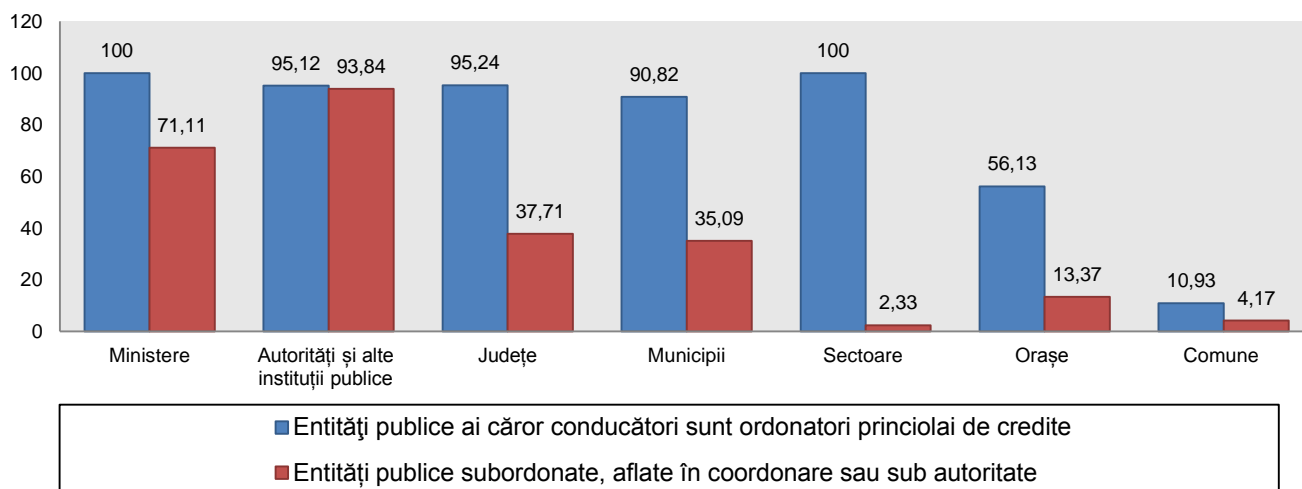

În anul 2012, indiferent de modalitatea de organizare, nu s-a reușit să se asigure cadrul funcțional pentru desfășurarea activității de audit intern la toate entitățile publice, fiind înregistrat un **grad de neexercitare a auditului intern de 58,68%**.

Așa cum se observă, din graficul de mai sus, ponderea cea mai mare a *gradului de neexercitare* s-a înregistrat la *organul ierarhic superior* cu 38,13%. La celelalte modalități de organizare și exercitare a auditului intern, respectiv prin *compartiment propriu* (8,95%) și *sistem de cooperare* (11,58%), ponderile gradului de neexercitare sunt mult mai reduse.

La entitățile publice centrale ai căror conducători sunt ordonatori principali de credite s-a exercitat activitate de audit intern la 831 de entități, din totalul de 1.375 entități care au organizat audit intern, ceea ce corespunde unui grad de asigurare a cadrului funcțional de 60,44%; în timp ce la entitățile subordonate, aflate în coordonarea sau sub autoritatea acestora s-a exercitat activitate de audit intern la 1.981 de entități, din totalul de 5.430 de entități care au organizat audit intern, ceea ce corespunde unui grad de asigurare a cadrului funcțional de 36,48%.

Reprezentarea grafică a gradului de asigurare a cadrului funcțional al auditului public intern, pe categorii de entități publice, se prezintă după cum urmează:

La nivelul entităților publice din categoria *ministerele și sectoarele municipiului București*, în anul 2012 s-a asigurat un grad de exercitare a auditului intern de 100%. Un grad ridicat de exercitare a auditului intern s-a asigurat și la *autorități și alte instituții publice* (95,12%), *județe* (95,24%) și *municipii* (90,82%). La unitățile administrativ teritoriale din categoria *orașelor și comunelor* s-a exercitat audit intern numai la jumătate dintre entitățile care au asigurat cadrul organizatoric.

La entitățile subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate gradul de exercitare a auditului intern a înregistrat valori sub 50%, acesta fiind influențat nefavorabil de nivelul scăzut al gradului de exercitare înregistrat la *județe* (37,71%) și *municipii* (35,09%) și de nivelul foarte scăzut al gradului de exercitare înregistrat la *orașe* (13,37%), *comune* (4,17%) și *sectoare* (2,33%).

2.1.2.1. Asigurarea cadrului funcțional al auditului public intern prin compartiment propriu

Gradul de asigurare a cadrului funcțional al auditului public intern prin compartiment propriu, în anul 2012, a fost de 60,91% ($1.128/1.738 \cdot 100$) determinat prin raportare la totalul entităților publice care au asigurat organizarea auditului intern prin compartiment propriu. Astfel, activitatea de audit intern s-a exercitat prin *compartiment propriu* la 1.128 de entități publice, din care 669 entități în administrația centrală și 459 în administrația locală, inclusiv entitățile subordonate, aflate în coordonarea sau sub autoritatea acestora.

Gradul de exercitare a auditului intern prin compartiment propriu pe categorii de entități publice

În *administrația publică centrală*, la entitățile publice ai căror conducători au calitatea de ordonatori principali de credite gradul de exercitare a auditului intern prin compartiment propriu a fost de 96,55%.

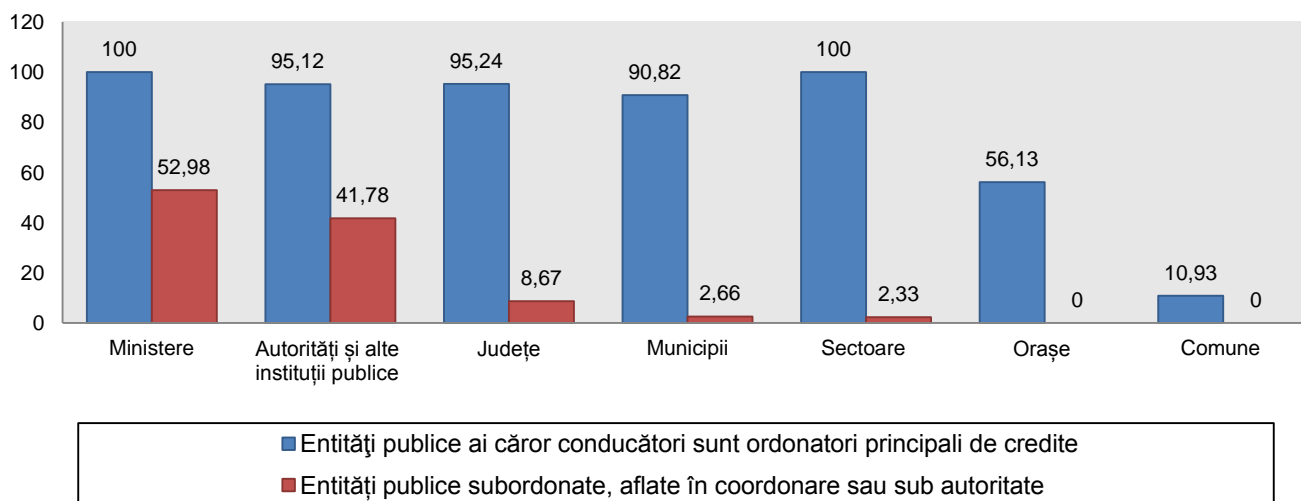
La nivelul entităților subordonate, aflate în coordonarea sau sub autoritatea *ministerelor, autorităților și altor instituții publice* gradul de exercitare a auditului intern prin compartiment propriu a fost de 51,60%

În *administrația publică locală*, la unitățile administrativ teritoriale gradul de exercitare a auditului intern prin compartiment propriu a fost de 25,28%.

La nivelul entităților subordonate, aflate în coordonarea sau sub autoritatea *unităților administrativ teritoriale* gradul de exercitare a auditului public intern prin

compartiment propriu a fost doar de 2,97%.

Gradul de exercitare a auditului intern prin compartiment propriu, în anul 2012, pe categorii de entități publice, se prezintă în graficul care urmează:

În categoria *entităților publice ai căror conducători sunt ordonatori principali de credite*, cel mai mic nivel al gradului de exercitare al auditului intern prin compartiment propriu s-a înregistrat la *comune*, cu 10,93%. De asemenea, la nivelul *orașelor* numai la jumătate (56,13%) dintre cele care au organizat un compartiment propriu s-a exercitat activitate de audit intern, respectiv la 87 de orașe din totalul celor 155 care au organizat audit intern.

La nivelul *ministerelor* și *sectoarelor* municipiului București s-a exercitat activitate de audit intern la nivelul tuturor compartimentelor de audit intern organizate. De asemenea, la celelalte categorii de entități publice ai căror conducători sunt ordonatori principali de credite, respectiv la *autorități și alte instituții publice*, *județe* și *municipii*, s-a înregistrat un grad ridicat de exercitare a auditului intern prin compartiment propriu, respectiv de peste 90%.

La *entitățile subordonate, aflate în coordonarea sau sub autoritatea entităților publice centrale* s-a exercitat audit numai de către aproximativ jumătate dintre compartimentele de audit intern constituite. În timp ce la *entitățile subordonate, aflate în coordonarea sau sub autoritatea unităților administrativ teritoriale* s-a exercitat funcția de audit de către un număr foarte restrâns de compartimente, respectiv de 8,67% la *județe*, 2,66% la *municipii* și 2,33% la *sectoare*, în raport cu cele organizate. La entitățile subordonate, aflate în coordonarea sau sub autoritatea *orașelor* și *comunelor* nu s-a exercitat, în anul 2012, activitate de audit intern prin compartimentul propriu.

Categoriile de entități publice care nu au exercitat audit intern prin compartiment propriu

La nivelul *entităților publice centrale ai căror conducători sunt ordonatori principali de credite*, în anul 2012 nu s-a exercitat activitate de audit intern la trei entități, respectiv:

- la Academia Oamenilor de Știință din România și Consiliul Național de Soluționare a Contestațiilor nu s-a exercitat activitate de audit intern pe întreg anul, datorită neocupării postului unic de auditor prevăzut în statul de funcții al compartimentului de audit intern;
- la Secretariatul de Stat pentru Problemele Revoluționarilor din Decembrie 1989 nu s-a exercitat activitate de audit intern începând cu luna august, ca urmare a vacanței postului unic de auditor intern.

În *administrația locală* nu s-a exercitat audit intern la 425 de unități administrativ teritoriale, dintre care: 2 *județe*, 9 *municipii*, 67 *orașe* și 347 *comune*, astfel:

- *Județele* care nu au exercitat activitate de audit intern sunt Călărași și Covasna, ca urmare a neocupării posturilor create la nivelul compartimentelor de audit intern;
- *Municipiile* care nu au exercitat activitate de audit intern prin compartimente proprii constituite sunt: Salonta (Bihor), Dorohoi (Botoșani), Medgidia și Mangalia (Constanța), Rădăuți și Vatra Dornei (Suceava), Lupeni (Hunedoara), Târgu Secuiesc (Covasna) și Orșova (Mehedinți), urmare neocupării posturilor de auditori interni create;
- *Orașele* care nu au exercitat auditul intern se regăsesc în 27 de județe, cele mai multe orașe fiind identificate în județul Sibiu (Agnita, Cisnădie, Copșa mică, Dumbrăveni, Miercurea Sibiului, Ocna Sibiului) și Arad (Chișineu Criș, Curtici, Ineu și Pecica). Dintre orașele nominalizate, cu excepția orașului Pecica, toate celelalte au constituit compartimente de audit intern cu un singur post, care în anul 2012 nu a fost ocupat.

La nivelul *entităților subordonate, aflate în coordonarea sau sub autoritatea entităților publice ai căror conducători sunt ordonatori principali de credite* nu s-a exercitat audit intern prin compartiment propriu la 183 de entități, dintre care 127 entități din administrația centrală și 56 din administrația locală.

Situația entităților subordonate, aflate în coordonarea sau sub autoritatea entităților publice centrale care nu au exercitat audit intern prin compartiment propriu, care dețin ponderi semnificative, se prezintă astfel:

Entități subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate	MMFPS	MECTS	MTI	MMP	MS	MAI	ANSVSA	Total
Număr US	34	16	12	22	9	8	7	108
Pondere (%)	26,77	12,59	9,45	17,32	7,09	6,29	5,51	85,04

Entitățile subordonate, aflate în coordonarea sau sub autoritatea a 7 entități publice centrale dețin 85,04% din totalul entităților care nu au exercitat audit intern prin compartimentul propriu. Ponderile cele mai ridicate sunt deținute de entitățile subordonate, aflate în coordonarea sau sub autoritatea MMFPS (26,77%) și MMP (17,32%).

În *administrația locală*, entitățile subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate care nu au exercitat audit intern prin compartiment propriu se regăsesc în cadrul județelor (30 entități), municipiilor (21 entități) și sectoarelor (5 entități).

Principalele cauze care au determinat neexercitarea activității de audit intern prin compartiment propriu, pe ansamblul administrației publice, se prezintă după cum urmează:

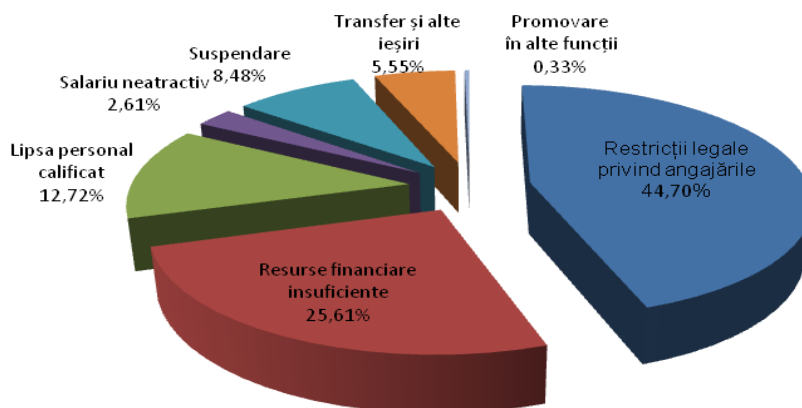
- *nebugetării posturilor de auditori interni* (3,10% în administrația publică centrală și 22,51% în administrația publică locală) urmare existenței unor resurse financiare limitate;
- *neocupării posturilor de auditori interni bugetate* (6,85% în administrația publică centrală și 37,85% în administrația publică locală) urmare restricțiilor legale cu privire la ocuparea posturilor vacante;
- *dificultăți în procesul de selecție a personalului necesar pentru activitatea de audit* (3,58% în administrația publică centrală și 9,14% în administrația publică locală) urmare neprezentării de candidați la concursurile organizate sau cei care s-au prezentat nu au îndeplinit condițiile specifice de ocupare a postului de auditor;

Cauzele neexercitării activității de audit intern prin compartiment propriu

- *suspendării temporare a raporturilor de serviciu sau de muncă ale auditorilor interni* (2,12% în administrația publică centrală și 6,36 % în administrația publică locală) urmare a concediilor de creștere copil, concedii fără plată, studii privind perfecționarea profesională sau alte motive personale;
- *creșterea fluctuației auditorilor interni* (4,56% în administrația publică centrală și 0,93% în administrația publică locală) cauzate de motive obiective, precum: pensionări, transferări/detașări în interesul serviciului, demisii, transfer pe alte posturi ș.a.
- *politica ineficace de salarizare a auditorilor interni* (0,82% în administrația publică centrală și 1,79% în administrația publică locală), în contextul reducerii sporului de audit și eliminării majorării salariale de 75% acordată personalului care lucrează cu fonduri comunitare, care a determinat transferarea temporară sau suspendarea raporturilor de serviciu și trecerea auditorilor într-o structură sau funcție cu un nivel de salarizare mai mare;
- *numirea auditorilor interni care ocupă posturile unice într-o altă funcție din cadrul instituției* (0,33% în administrația publică centrală), urmare a promovării acestora într-o funcție de conducere.

De asemenea, la nivelul entităților publice locale și centrale în cadrul cărora posturile de audit intern au devenit vacante în cursul anului 2012 nu s-au întreprins măsuri suficiente și adecvate pentru ocuparea acestor posturi.

Reprezentarea grafică a cauzelor neexercitării activității de audit intern de către entitățile publice centrale și locale care au organizat compartiment propriu, după natura acestora, se prezintă după cum urmează:

Din graficul alăturat se observă că două dintre cauze dețin o pondere ridicată, respectiv cele datorate *restricțiilor legale privind angajările* (44,79%) și *absenței resurselor financiare* (25,61%).

Adecvarea dimensiunii compartimentelor proprii de audit public intern

La un număr restrâns de entități publice, dimensiunea actuală a compartimentului de audit intern asigură condițiile necesare pentru auditarea tuturor activităților desfășurate în aparatul central și îndeplinirea obiectivelor generale ale auditului, respectiv la: MAPN, MAI, MFP, MS, CNAS, SRI și STS.

În legătură cu adecvarea dimensiunii compartimentelor de audit intern din cadrul entităților care au exercitat audit intern, prin rapoartele de activitate, acestea au menționat următoarele:

- compartimentul de audit intern este subdimensionat în raport cu volumul fondurilor gestionate, specificul și complexitatea activităților, inclusiv a celor care intră în sfera auditabilă obligatorie și numărul entităților subordonate,

aflate în coordonare sau sub autoritate care nu exercită funcția de audit intern (MAE, MADR și MECMA);

- numărul de posturi prevăzute trebuie suplimentate pentru a asigura auditarea sferei auditabile, inclusiv stadiul de implementare a proiectelor finanțate din fonduri europene nerambursabile (MDRT);
- numărul de posturi este insuficient pentru asigurarea activității de audit intern în condiții de eficiență și eficacitate, ținând cont de volumul de activitate și mărimea riscurilor asociate, volumul fondurilor derulate, complexitatea activității entității și numărul entităților subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate care nu au un compartiment funcțional (MMP și MCSI);
- numărul de posturi actual nu permite auditarea tuturor domeniilor semnificative într-o perioadă de trei ani (CN Loteria Română, MTI, MAEu, AR, ANSVSA), acoperirea în întregime a sferei auditabile (CNVM) și realizarea activității de audit intern în condiții de eficiență și eficacitate maximă (MJ).

În cazul *autorităților și altor instituții publice centrale*, la 48,72% dintre acestea compartimentele de audit intern exercită activitate cu un singur post, ceea ce este inadecvat din punct de vedere al funcționalității unei structuri cu responsabilități în evaluarea sistemului de control intern al întregii entități.

În *administrația locală* la majoritatea entităților publice s-a menționat că dimensiunea compartimentelor nu este adecvată pentru a asigura auditarea în condiții de legalitate, eficiență și eficacitate a activităților care se desfășoară în cadrul entității publice.

În administrația publică, la 31 decembrie 2012, în statele de funcții ale compartimentelor de audit intern erau ocupate 2.315 de posturi de auditori interni, din care 979 posturi de auditori la entitățile publice ai căror conducători sunt ordonatori principali de credite și 1.336 posturi de auditori la entitățile subordonate, aflate în coordonarea sau sub autoritatea acestora.

Din punctul de vedere al structurii posturilor, după nivelul atribuțiilor, la finele anului 2012 au fost ocupate 2.100 de posturi de execuție, care reprezintă 90,71% din totalul posturilor ocupate de auditori și respectiv 215 de posturi de conducere, care reprezintă 9,29% din totalul posturilor ocupate de auditori.

Structura posturilor ocupate de auditori interni din cadrul compartimentelor proprii

Situația posturilor de auditori interni ocupate, pe categorii de entități publice, la 31 decembrie 2012, se prezintă astfel:

Categorii de entități publice	Entități publice ai căror conducători sunt ordonatori principali de credite			Entități subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate			Total posturi ocupate
	Total	POE ¹⁾	POC ²⁾	Total	POE ¹⁾	POC ²⁾	
Administrația centrală, din care:	440	384	56	1.149	1.048	101	1.589
Ministere	339	300	39	1.034	939	95	1.373
Autorități și alte instituții publice	101	84	17	115	109	6	216
Administrația locală, din care:	539	500	39	187	168	19	726
Județe (inclusiv București)	149	133	16	113	105	8	262
Municipii	191	174	17	72	62	10	263
Sectoare București	30	24	6	2	1	1	32
Orașe	79	79	-	-	-	-	79
Comune	90	90	-	-	-	-	90
Total administrație publică	979	884	95	1.336	1.216	120	2.315

¹⁾ POE – posturi ocupate de execuție, ²⁾ POC – posturi ocupate de conducere

Analiza structurală a posturilor ocupate de auditori a evidențiat o pondere ridicată a numărului posturilor ocupate în cadrul administrației publice centrale, comparativ cu cea locală. Astfel, în

administrația publică centrală revine în medie 2,38 posturi de auditori la un compartiment de audit intern, în timp ce în administrația publică locală revine doar 1,58 posturi la un compartiment de audit intern.

Prin raportarea posturilor ocupate la numărul de compartimente care exercită audit intern, pe categorii de entități, se observă că cel mai bine dimensionate sunt compartimentele din cadrul *sectoarelor* (4,57), urmate de compartimentele existente în cadrul *ministerelor* (2,41) și *județelor* (2,33).

Situația privind numărul posturilor de auditori ce revin unui compartiment de audit funcțional, pe categorii de entități publice, se prezintă astfel:

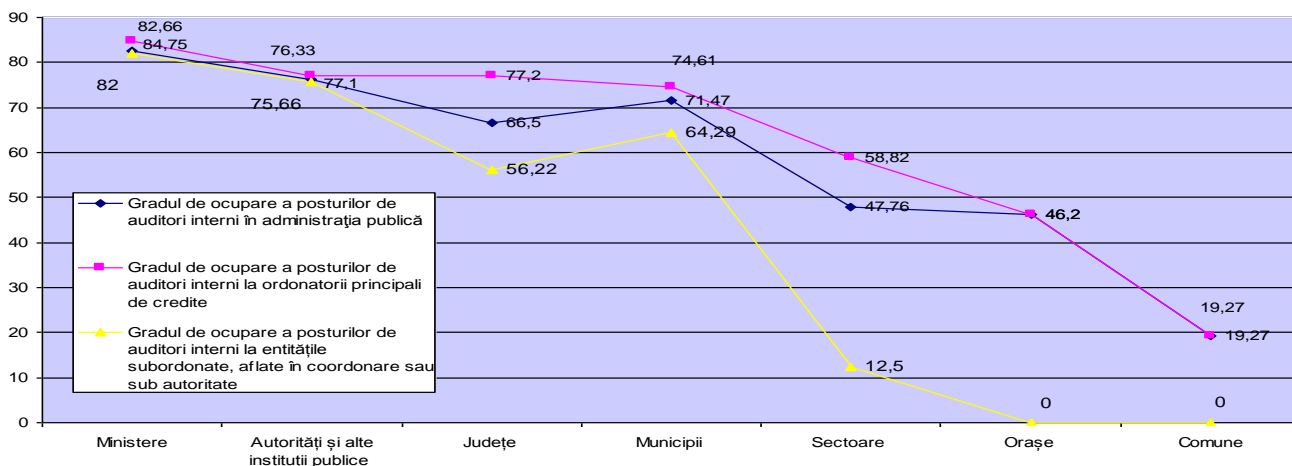
Indicatori	Ministere	Autorități	Județe	Municipii	Sectoare	Orașe	Comune
Număr compartimente ¹⁾	569	100	112	142	7	87	111
Număr posturi	1.373	216	262	263	32	79	90
Număr post/compartiment	2,41	2,16	2,33	1,85	4,57	0,91	0,81

¹⁾ Compartimentele de audit care exercită atât la entitățile publice ai căror conducători sunt ordonatori principali de credite, cât și la entitățile subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate

La 29 dintre compartimentele de audit intern organizate în cadrul *comunelor* și *orașelor* posturile de auditori nu au fost ocupate cu normă întreagă, indicatorul posturilor ocupate per compartiment a înregistrat valori subunitare, respectiv 0,91 la *orașe* și 0,81 la *comune*.

De asemenea, la nivelul a două entități aflate în coordonarea MMFPS s-au ocupat posturile de auditori, prin angajarea de personal cu contract de muncă cu timp parțial, respectiv: 2 ore/zi la Institutul Național de Cercetare Științifică în Domeniul Muncii și Protecției Sociale București și 4 ore/zi la Institutul Național de Cercetare Dezvoltare pentru Protecția Muncii „Alexandru Darabont” București.

Reprezentarea grafică a gradului de ocupare a posturilor de auditori interni, pe categorii de entități publice, se prezintă după cum urmează:

Gradul de ocupare a posturilor de auditori interni cel mai ridicat s-a înregistrat la ministere (82,66%), atât la entitățile publice ai căror conducători sunt ordonatori principali de credite (84,75%), cât și la entitățile subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate (82%).

De asemenea, se observă că gradul de ocupare a posturilor de auditori interni la entitățile publice ai căror conducători sunt ordonatori principali de credite este superior gradului de ocupare a posturilor de auditori interni la entitățile publice subordonate, aflate în coordonarea sau sub autoritatea acestora.

Un caz aparte se constată la nivelul compartimentelor de audit intern organizate la în cadrul *orașelor* și *comunelor* unde gradul de ocupare a posturilor de auditori în aparatul central este 50%, însă la entitățile subordonate acestora nu este ocupat niciun post de auditor intern.

Dinamica posturilor ocupate de auditori interni din cadrul compartimentelor proprii

Pe ansamblul administrației publice, *posturile ocupate de auditori interni* au scăzut de la 2.387 în anul 2011, la 2.315 în anul 2012, ceea ce reprezintă o reducere de 7,36% în mărimi relative și 184 de posturi în mărimi absolute.

Posturi ocupate de auditori interni	2012	2011	Variația
Posturi ocupate în administrația centrală	1.589	1.588	+1
Posturi ocupate în administrația locală	726	799	-73
Total posturi ocupate în administrația publică	2.315	2.387	- 72

Scăderea numărului posturilor ocupate de auditori interni se datorează exclusiv reducerii posturilor de auditori interni din cadrul compartimentelor de audit intern din administrația locală.

În perioada 2009-2012 posturile ocupate de auditori interni din administrația publică au scăzut într-un ritm mediu de 9,13%, cu evoluții diferite în plan central și local. Astfel, în administrația publică centrală au scăzut într-un ritm mediu inferior mediei pe total, respectiv de 7,10%, în timp ce în administrația locală au crescut într-un ritm mediu superior mediei pe total, respectiv de 13,01%.

Asigurarea ocupării funcției de conducere a compartimentelor de audit public intern constituite la entitățile publice

În *administrația centrală* nu s-a asigurat ocuparea postului de conducere la 20 entități publice, dintre care 4 entități ai căror conducători sunt ordonatori principali de credite (MMP, MApN, STS, CNAS) și 16 entități subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate (US MECTS, US MECMA, US MFP, US MDRT, US SGG).

La 6 entități publice (MMP, Universitatea Tehnică de Construcții București, Universitatea Alexandru Ioan Cuza Iași, RA Administrarea Patrimoniului Protocolului de Stat, Spitalul Universitar de Urgență Elias și Agenția Națională pentru Locuințe) postul de conducere neocupat este post unic, ceea ce nu permite asigurarea funcției manageriale și asumarea responsabilităților.

În cazul MMP, la un număr total de 62 de auditori angajați în sistemul propriu ministerului (centrală și entități subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate) există doar două posturi de conducere ocupate, respectiv la ANPM și RNP Romsilva, entități ai căror conducători sunt ordonatori secundari de credite.

În cazul celorlalte 13 entități, postul de conducere neocupat nu este post unic, ceea ce nu afectează realizarea atribuțiilor manageriale și asigurarea și îmbunătățirea calității activității de audit intern.

În *administrația publică locală* nu s-a asigurat ocuparea posturilor de conducere la 5 entități publice, dintre care: *municipiul Tulcea; Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului; Administrația Lacuri, Parcuri și Agreement, Circul Globus și Direcția Generală de Poliție Locală și Control a Municipiului București.*

În absența ocupării postului de conducere nu se asigură premisele realizării unei activități de audit eficace, iar acolo unde nu se asigură nici delegarea atribuțiilor manageriale, pe de o parte nu se realizează aceste atribuții, iar pe de altă parte nu se poate stabili responsabilitatea asupra conformității și adecvării realizării atribuțiilor exercitate de titularii posturilor de execuție.

Compartimente de audit intern care exercită activitatea cu un singur post

În anul 2012, la nivelul administrației publice 736 dintre compartimentele de audit intern au desfășurat activitate de audit intern cu un singur post. În cazul a 32 dintre entități publice centrale, compartimentele de audit intern care au exercitat activitate de audit intern cu un singur post aveau prevăzute în statele de funcții mai mult de două posturi de auditori.

Sintetic, situația compartimentelor de audit intern care au exercitat activitate de audit intern cu un singur post, pe categorii de entități publice, se prezintă după cum urmează:

Categoriile de entități publice	Entități publice ai căror conducători sunt ordonatori principali de credite	Entități publice subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate	Total
I. Administrația centrală, din care:	21	428	449
Ministere	2	379	381
Autorități și alte instituții publice	19	49	68
II. Administrația locală, din care:	205	88	287
Județe (inclusiv București)	2	39	41
Municipii	42	42	84
Sectoare București	1	1	2
Orașe	74	-	74
Comune	85	-	85
Total administrație publică	226	516	736

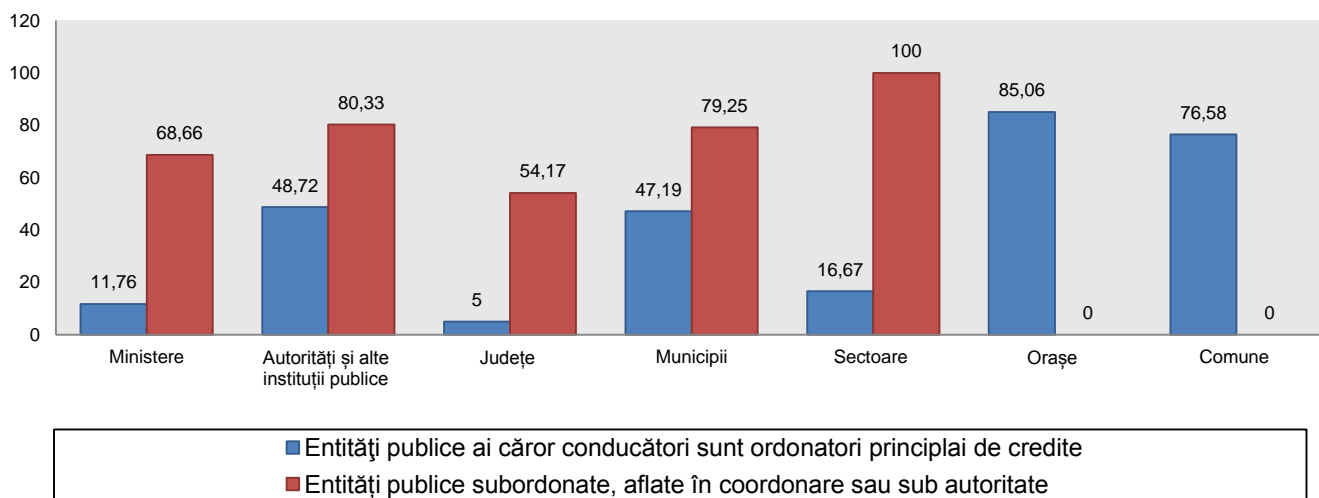
În administrația publică centrală două compartimente de audit intern din cadrul ministerelor au exercitat activitate de audit intern cu un singur post, respectiv MAEu și MCSI.

La nivelul autorităților și altor instituții publice centrale, în afara de entitățile care au constituit structuri de audit intern cu un singur post, menționate la subcapitolul destinat organizării activității de audit intern prin compartiment propriu, mai există alte 9 entități care au desfășurat, în anul 2012, activitatea cu un singur post de auditor intern, deși compartimentele erau prevăzute cu mai multe posturi, respectiv: AP, Senat, Cons Leg, ONPCSB, ICR, AEP, CNVM, CSSPP și CSA.

La unitățile administrativ teritoriale s-a exercitat activitate de audit cu un singur post la 2 județe, respectiv Ilfov și Giurgiu, în condițiile în care activitățile care se desfășoară la nivelul județului sunt complexe și acoperă o problemă vastă și diversificată.

În structura entităților subordonate, aflate în coordonarea sau sub autoritatea entităților centrale, cele mai semnificative ponderi ale entităților care au exercitat activitate de audit intern cu un singur post sunt: US MMFPS (24,81%), US MECTS (10,85%), US MS (8,91%), US MMP (7,95%), US MCPN (6,20%), US ANSVSA (7,56%), US MAI (4,84%) și US MTI (3,49%).

Reprezentarea grafică a gradului de exercitare a activității de audit intern prin compartimente care au ocupat doar un singur post de audit, pe categorii de entități publice, se prezintă după cum urmează:

La entitățile publice ai căror conducători sunt ordonatori principali de credite, ponderea cea mai mare a gradului de exercitare a activității de audit intern cu un singur post s-a realizat la orașe cu 85,06%, comune cu 76,58%, autorități și alte instituții publice centrale (48,72%) și municipii (47,19%).

La entitățile subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate, gradul de exercitare a activității de audit intern se situează la un nivel de peste 50%, fiind înregistrat un minim la categoria județe de 54,17% și un maxim la categoria sectoare ale municipiului București cu 100%.

2.1.2.2. Asigurarea cadrului funcțional al auditului public intern de către organul ierarhic superior

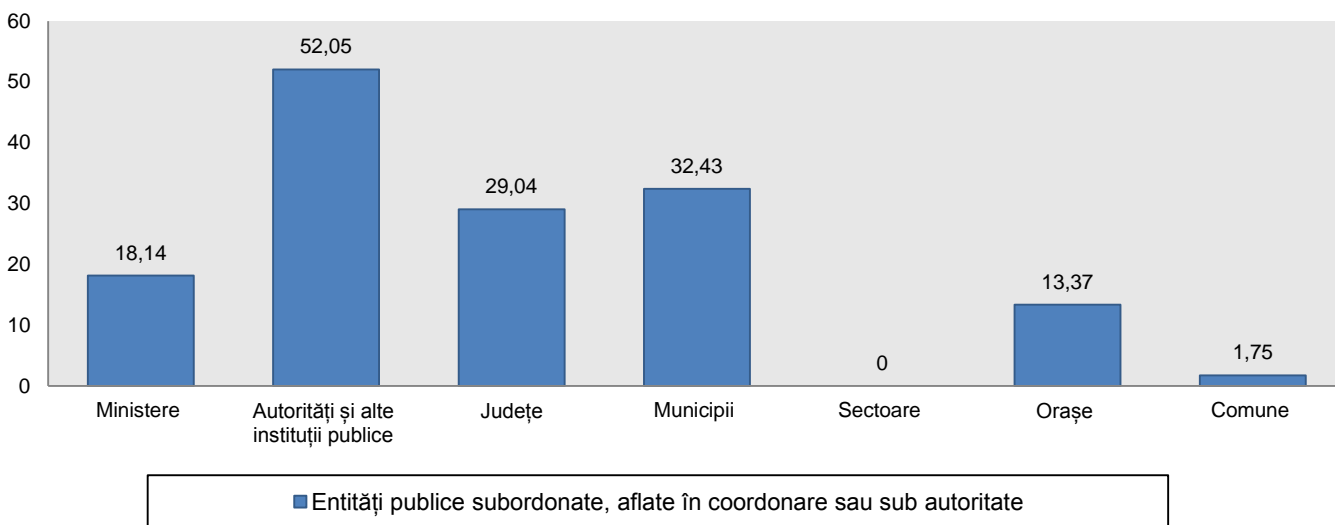
În anul 2012, compartimentele de audit public intern organizate la nivelul entității ierarhic superioare au exercitat activitate de audit intern la 1.217 entități subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate, din totalul celor 3.812 la care s-a decis centralizarea auditului, respectiv 31,93%.

Gradul de exercitare a auditului intern de către organul ierarhic superior pe categorii de entități publice

În *administrația publică centrală* s-a asigurat exercitarea auditului intern de către compartimentul de audit public intern al entității ierarhic superioară la 265 de entități subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate, din totalul celor 1.188 care au organizat audit intern, respectiv 22,31%.

În *administrația publică locală*, compartimentele de audit intern organizate în aparatul central al unităților administrativ teritoriale au exercitat audit intern la 952 de entități subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate, din totalul celor 4.242 care au organizat audit intern, respectiv 22,44%.

Reprezentarea grafică a gradului de asigurare a cadrului organizatoric a auditului intern de către organul ierarhic superior, pe categorii de entități publice, se prezintă grafic astfel:

Gradul de exercitare a auditului intern de către organul ierarhic superior a înregistrat niveluri scăzute la entitățile subordonate, aflate în coordonarea sau sub autoritatea *municipiilor* (32,43%), *județelor* (29,04%) și *ministerelor* (18,14%) și foarte scăzute în cazul *orașelor* (13,37%) și *comunelor* (1,75%). La nivelul *sectoarelor*, organul ierarhic superior nu a exercitat auditul intern la nici una dintre entitățile subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate de care era responsabil.

Cel mai ridicat grad de exercitare a auditului intern de către organul ierarhic superior s-a înregistrat la entitățile subordonate, aflate în coordonarea sau sub autoritatea entităților centrale din categoria *autorități și alte instituții publice* (52,05%), valoarea acestuia fiind influențată favorabil de faptul că s-a exercitat audit intern și la entitățile subordonate la care nu există un compartiment funcțional de audit intern (SGG și AR).

Categoriile de entități publice ierarhic superioare care au exercitat audit intern la entitățile

La entitățile publice centrale care au constituit structuri teritoriale (MAI, MApN și SRI) pentru a realiza auditul intern la unitățile subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate s-a asigurat un grad de exercitare a auditului intern de 100%.

De asemenea, în *administrația centrală* s-a exercitat audit intern de 21 de entități ierarhic superioare din totalul celorlalte 28 care au centralizat auditul, dintre care: 12 entități publice ai căror conducători sunt ordonatori principali de credite (MJ, MADR, MECTS, MS, MCPN, CNAS, Av Pop, SGG, SRR, SRTv, CSM și CD) și 9 entități publice ai căror conducători sunt ordonatori secundari de credite (APIA și 8 CAS regionale, unități subordonate CNAS).

subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate

Astfel, situația gradului de exercitare a auditului intern se prezintă astfel:

- exercitarea auditului intern la toate entitățile subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate s-a asigurat la 18 entități, dintre care: 9 entități publice ai căror conducători sunt ordonatori principali de credite (MJ, MS, Av Pop, CNAS, CSM, CD, SGG, SRR și SRTv) și 9 entități publice ai căror conducători sunt ordonatori secundari de credite (APIA și 8 CAS regionale);
- exercitarea parțială a auditului intern la entitățile subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate s-a asigurat la 3 entități publice ai căror conducători sunt ordonatori principali de credite (MADR, MECTS și MCPN);
- neexercitarea auditului intern la niciuna dintre entitățile subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate s-a constatat la 7 entități publice, dintre care: 2 entități publice ai căror conducători sunt ordonatori principali de credite (MMP și MAE) și 5 entități publice ai căror conducători sunt ordonatori secundari de credite (IM, ANPIS, ANPM, GNM și RNP Romsilva).

Sintetic, situația entităților publice centrale ai căror conducători sunt ordonatori principali de credite, la care s-au constatat variații semnificative (+/-) ale gradului de exercitare a auditului intern la entitățile subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate, se prezintă astfel:

Entități subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate	MAE	MAI	MADR	MECTS	MS	MCPN	SGG
Număr entități la care s-a decis asigurarea auditului intern la OIS	3	6	110	7	15	60	4
Număr entități la care s-a asigurat exercitarea auditului intern de OIS	0	15	42	2	16	55	10
Grad realizare (%)	0	250	31,81	28,57	106,67	91,67	250

Cel mai redus grad de exercitare a auditului intern la entitățile subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate s-a înregistrat la MECTS (28,57%), dar care numeric reprezintă o pondere ne semnificativă (5 US). Din punct de vedere numeric, cele mai multe entități subordonate la care nu s-a exercitat audit intern sunt la MADR, respectiv 68 US, care reprezintă un grad de nevoilor de audit existente de 38,18%. De asemenea, se remarcă faptul că 3 entități publice au asigurat exercitarea de audit intern și la entitățile subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate care au constituit compartiment propriu, dar care nu este funcțional, respectiv: MAI, MS și SGG.

În administrația locală, auditul intern s-a exercitat de către organul ierarhic superior, în principal la entitățile subordonate, conform atribuțiilor stabilite în cadrul documentelor specifice de organizare.

Unitățile administrativ teritoriale care au asigurat exercitarea auditului intern la entitățile subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate, conform deciziilor conducătorului acestora, se regăsesc în cadrul a 15 județe, respectiv:

- în cadrul a 6 județe s-a asigurat exercitarea auditului intern la toate entitățile subordonate, aflate în coordonarea sau sub autoritatea unităților administrativ teritoriale, respectiv: Dolj, Galați, Mureș, Olt, Sibiu și Vrancea;
- în cadrul a 9 județe s-a asigurat exercitarea parțială a auditului intern la entitățile subordonate, aflate în coordonarea sau sub autoritatea unităților administrativ teritoriale, respectiv: Alba (42,55%), Bacău (10%), Brașov (70,69%), Călărași (75,44%), Cluj (59,30%), Harghita (98,73%), Hunedoara (93,22%), Mehedinți (55,38%), Vaslui (86,05%).

Cauzele neexercitării activității de audit intern de către organul ierarhic superior

Cauzele neexercitării auditului intern de către organul ierarhic superior se pot grupa în două mari categorii, astfel:

⇒ *cauze legate de resursele umane*: personal insuficient la nivelul entității ierarhic superioară urmare a gradului redus de ocupare a posturilor de auditori; cunoașterea insuficientă a regulilor și principiilor privind organizarea compartimentelor de audit intern; absența unui șef de compartiment de audit intern care să asigure realizarea atribuțiilor de planificare și organizare a activității de audit intern;

⇒ *cauze legate de organizare*: numărul posturilor prevăzute nu este conform și adecvat (dimensionarea compartimentului de audit intern la un 1 post sau mai multe posturi, dar fără a conexe volumul activității de mărimea riscurilor reziduale); absența unui cadru unitar și coerent de organizare a auditului în sistemul fiecărei entități publice; dubla subordonare (financiar și reglementare domeniu specific); absența acordurilor de cooperare încheiate organul ierarhic superior și entitățile subordonate, aflate în coordonarea sau sub autoritatea acestora pentru asigurarea activității de audit intern.

O altă cauză menționată de compartimentele de audit intern de la nivelul entităților ierarhic superioare este legată de disponibilitate, respectiv acestea asigură audit la entitățile subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate, în limita resurselor umane și financiare existente și disponibilitatea auditorilor din cadrul entităților publice care își desfășoară activitatea în teritoriu, care pot fi cooptați în misiunile de audit intern realizate la acestea.

Adecvarea dimensiunii compartimentelor de audit intern ale OIS care au exercitat parțial sau nu audit la entitățile subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate

La nivelul entităților publice centrale care au decis centralizarea auditului intern, fără a crea structuri specializate, la dimensionarea compartimentului de audit intern nu s-a avut în vedere volumul de activitate desfășurat de toate entitățile subordonate, aflate în coordonarea sau sub autoritatea acestora.

Majoritatea structurilor de audit intern organizate la nivelul entităților ierarhic superioare au stabilit numărul posturilor de audit intern pe baza nevoilor de audit intern ale aparatului central și al numărului de entități subordonate, aflate în coordonate sau sub autoritate, dar fără a lua în calcul necesarul de audit intern al acestora, pentru a asigura auditarea activităților conform obligației legale.

La stabilirea numărului entităților subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate, luate în calcul la determinarea posturilor de auditori interni, la care trebuie să se exercite audit de către organul ierarhic superior s-au avut în vedere numai entitățile pentru care există o decizie scrisă din partea conducătorului ierarhic privind neorganizarea unui compartiment propriu, fără a lua în calcul pe cele care nu au organizat și nu au solicitat acordul de la conducătorul ierarhic sau pe cele care au organizat și care la care compartimentul nu este funcțional.

Situația entităților subordonate, aflate în coordonarea sau sub autoritatea entităților publice centrale la care nu s-a asigurat exercitarea auditului intern, care revin la un post ocupat de auditor intern din cadrul compartimentului de audit intern al entității ierarhic superioare, se prezintă după cum urmează:

Indicatori	MMP	ANPM	GNM	RNP	MCPN	IM	ANPIS	MADR	MECTS	MAE
Număr posturi ocupate	6	7	2	4	4	4	2	2	6	4
Număr entități la care s-a decis asigurarea auditului intern la OIS	4	42	43	24	60	2	9	110	7	3
Număr entități la care nu s-a exercitat audit intern de OIS	4	42	43	24	5	2	9	68	5	3
Număr entități la care nu s-a exercitat audit intern de OIS/post ocupat de auditor intern	0,67	6	21,5	6	1,25	0,5	4,5	34	0,83	0,75

La nivelul *entităților publice ierarhic superioare ai căror conducători sunt ordonatori secundari de credite* nu s-a asigurat exercitarea activității de audit intern la entitățile subordonate, aflate în coordonarea sau sub autoritatea acestora, datorită subdimensionării compartimentelor de audit intern constituite în raport cu nevoile de audit intern.

La ministerele care au exercitat parțial activitate de audit intern la entitățile subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate se observă că numărul posturilor ocupate este redus sau chiar inacceptabil, cum este cazul MADR.

În *administrația publică locală* majoritatea compartimentelor de audit intern organizate la nivelul organului ierarhic superior sunt structuri cu 1-2 posturi, ceea ce diminuează capacitatea acestora de a realiza audit și la nivelul entităților subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate. Un efect al acestei situații a fost creșterea numărului de solicitări de efectuare de misiuni ad-hoc la nivelul entităților subordonate, aflate în coordonarea sau sub autoritatea unităților administrativ teritoriale.

2.1.2.3. Asigurarea cadrului funcțional a auditului public intern prin sistemul de cooperare

Gradul de asigurare a cadrului funcțional a auditului intern prin sistemul de cooperare este de 4,52%.

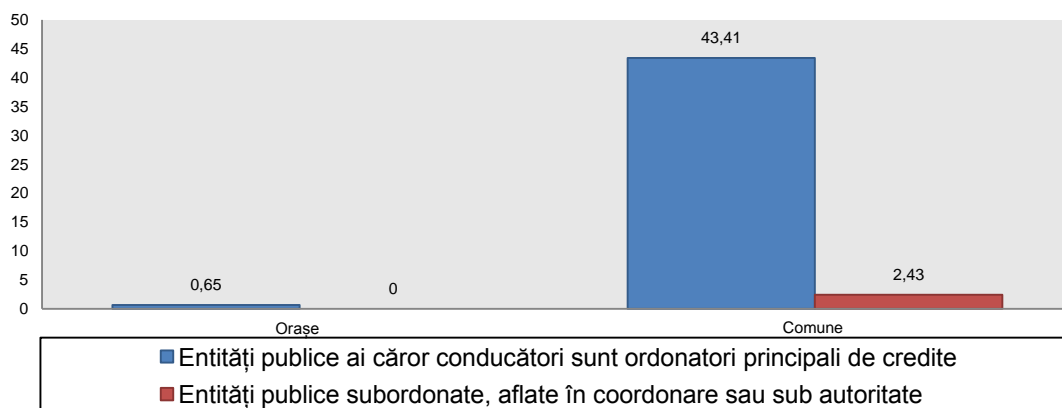
În anul 2012 activitatea de audit intern a fost exercitată prin sistemul de cooperare la 467 de entități publice locale, din totalul de 1.255 la care s-a asigurat organizarea auditului prin această formă, care reprezintă un grad de asigurare a cadrului funcțional pentru realizarea auditului intern prin sistem de cooperare de 37,21%.

Gradul de exercitare a auditului intern prin cooperare pe categorii de entități publice locale

La nivelul *entităților publice locale* s-a asigurat exercitarea auditului intern la 442 unități administrativ teritoriale (441 comune și 1 oraș), din totalul celor 1.317 unități care au organizat audit intern, respectiv 33,56%.

La nivelul *entităților subordonate, aflate în coordonarea sau sub autoritatea unităților administrativ teritoriale* care au organizat auditul în sistem asociativ s-a exercitat activitate de audit intern numai la 25 entități, din totalul celor 696 la care s-a organizat audit intern, respectiv 2,43%.

Reprezentarea grafică a gradului de exercitare a auditului intern prin cooperare, pe categorii de entități publice locale, se prezintă grafic astfel:

La nivelul *comunelor* se observă că aproape jumătate dintre acestea (43,41%) au exercitat activitate de audit intern în sistem asociativ.

La nivelul *entităților subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate* s-a înregistrat un grad foarte redus de exercitare a auditului intern în sistem asociativ, aceasta fiind o consecință a faptului că la încheierea acordurilor de cooperare nu s-au avut în vedere și aceste entități.

Categoriile de entități organizatoare care au asigurat exercitarea auditului intern prin sistemul de cooperare

În anul 2012, toate entitățile organizatoare care îndeplineau condițiile de funcționare, în număr de 21, au asigurat exercitarea activității de audit intern la unitățile administrativ teritoriale din parteneriat, însă cu valori diferite ale gradului de acoperire a nevoilor de audit intern, respectiv:

- auditul intern a fost exercitat la toate unitățile administrativ teritoriale care sunt în parteneriat doar în cazul a 12 entități organizatoare, din care: 4 structuri asociative din cadrul filialelor județene ale ACoR (Botoșani, Călărași, Dâmbovița Sălaj), 4 entități publice locale organizatoare (comunele Coroisinmartin, Albești, Panaci și Moldova Sulița) și 4 asociații de dezvoltare intercomunitară regională (ADI Valea Barcăului, ACZ Topoloveni, ADM Alcsik, AM Someș Sud);
- auditul intern a fost exercitat parțial la unitățile administrativ teritoriale care sunt în parteneriat în cazul a 9 entități organizatoare din cadrul filialelor județene ale ACoR: Alba (57,58%), Argeș (32,5%), Buzău (77,42%), Cluj (96,43%), Galați (62,07%), Maramureș (63,16%), Olt (84,31%), Prahova (88,89%), Tulcea (81,48%).

La nivelul entităților subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate, numai două structuri asociative au asigurat exercitarea de audit, respectiv: ACoR Botoșani (96%) și ACoR Prahova (4%).

Cauzele neexercitării auditului intern la entitățile publice din parteneriat

În anul 2012 nu s-a exercitat activitate la audit intern prin sistemul de cooperare la 117 comune. Cauzele pentru care nu s-a asigurat activitate de audit intern la toate entitățile care își asigură funcția de audit intern în sistem de cooperare se datorează următoarelor:

- neocuparea posturilor de auditori interni, urmare a dificultăților întâmpinate în procesul de selecție a personalului calificat;
- neachitarea cotelor parte de către entitățile publice partenere a cheltuielilor de susținere a parteneriatului;
- numărului posturilor prevăzute este insuficient pentru a asigura auditarea entităților subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate;
- experiența redusă în domeniul auditului intern a personalului angajat în cadrul structurilor asociative;
- distanțelor foarte mari între sediul entității organizatoare și entitățile partenere, cauză care conduce la creșterea duratelor misiunilor de audit intern.

Adecvarea dimensiunii compartimentelor de audit public intern din cadrul entităților organizatoare care au exercitat audit intern

În cadrul entităților organizatoare, la 31 decembrie 2012, exista un necesar de personal de 140 de posturi, din care au fost ocupate 110, existând un deficit net de 30 persoane, care reprezintă un grad de neocupare de 21,43%. Acest deficit este reprezentat de personalul de execuție din cadrul compartimentelor de audit intern organizate la nivelul structurilor asociative ale filialelor județene ale ACoR (28 persoane) și din cadrul asociației microregionale Someș Sud (2 persoane).

Compartimentele de audit intern organizate în cadrul entităților organizatoare funcționează în medie cu 3-4 posturi de auditori interni.

Situația posturilor de auditori interni ocupate, pe categorii de entități organizatoare, se prezintă după cum urmează:

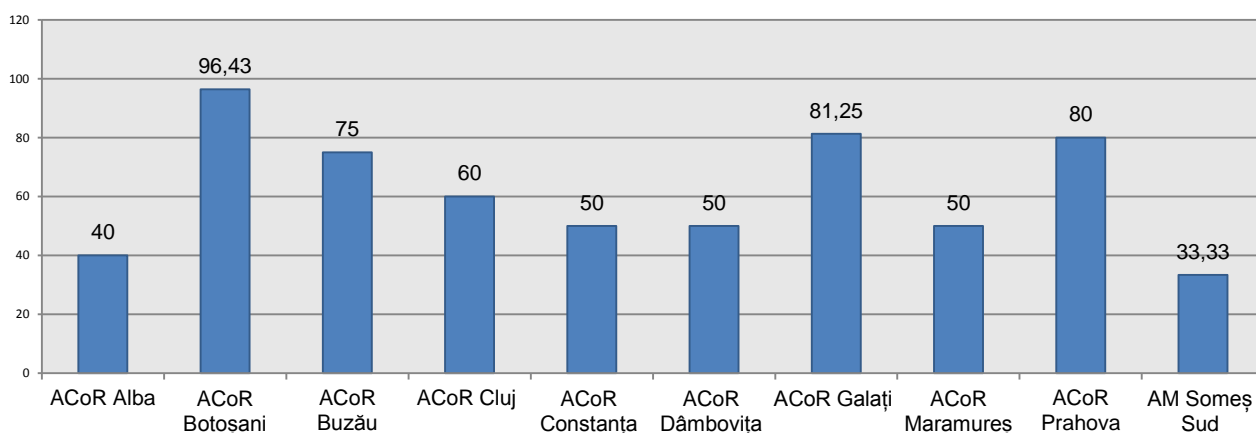
Categoriile de entități organizatoare	POE ¹⁾	POC ²⁾	Total
Filialele județene ale Asociației Comunelor din România	87	12	99
Asociațiile de dezvoltare intercomunitară regională	6	1	7
Entitățile publice locale organizatoare	4	-	4
Total	97	13	110

¹⁾ POE – posturi ocupate de execuție, ²⁾ POC – posturi ocupate de conducere

Posturile de conducere prevăzute au fost integral ocupate în cadrul fiecărei categorii de entități organizatoare.

La 12 entități organizatoare s-a asigurat un grad de ocupare a posturilor de audit intern de 100%, respectiv la: toate cele 4 entități publice organizatoare, la 3 asociații de dezvoltare intercomunitară microregională (ACZ Topoloveni, ADI Valea Barcăului și ADM Alcsik) și la 5 structuri asociative din cadrul filialelor județene ale ACoR (Argeș, Călărași, Olt, Sălaj și Tulcea).

Gradul de ocupare a posturilor de auditori pe categorii de entități organizatoare se prezintă după cum urmează:

Cele mai scăzute nivele ale gradului de ocupare a posturilor de auditori s-a înregistrat la structura asociativă din cadrul ACoR Alba cu 40% și Asociația microregională Someș Sud cu 33,33%.

De asemenea, la 7 entități organizatoare activitatea de audit intern s-a exercitat cu un singur post, respectiv la trei structuri de dezvoltare intercomunitară (ADI Valea Barcăului, AM Someș Sud și ADM Alcsik) și la 4 entități publice locale organizatoare (Albești, Panaci, Moldova Sulița și Coroisinmartin).

2.1.3. Exercițarea activității de audit public intern prin contracte de prestări servicii

Această formă de exercitare a activității de audit public intern, în prezent este *neconformă, nemaifiind operațională în condițiile Legii nr. 672/2002*. Informațiile privind această practică s-au prezentat pentru a cunoaște amploarea fenomenului și a stabili măsurile concrete de intrare în legalitate a acestor entități publice.

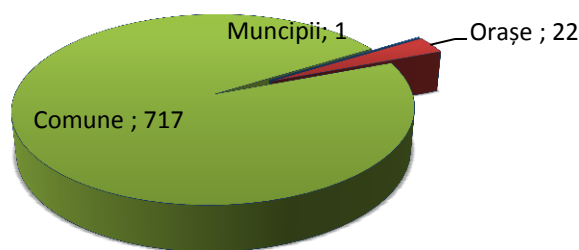
La nivelul administrației publice, în anul 2012, activitatea de audit public intern s-a exercitat prin contracte de prestări servicii la 749 de entități publice, din care trei din administrația centrală și 746 din administrația locală.

Categoriile de entități care exercită activitate de audit intern prin contracte de prestări servicii

În *administrația publică centrală* s-au raportat 3 contracte de prestări servicii, respectiv: Spitalul Clinic de Urgență Elias, INCD Delta Dunării Tulcea și INCD Marină Grigore Antipa Constanța. Spitalul Clinic de Urgență Elias are organizat compartiment de audit, dar posturile nu sunt ocupate, auditul fiind realizat pe bază de contracte de prestări servicii.

În *administrația locală* la 746 de entități publice, dintre care: 740 unități administrativ teritoriale și 6 unități subordonate acestora, activitatea de audit intern s-a exercitat pe bază de contracte de prestări servicii.

Situația unităților administrativ teritoriale care au asigurat activitatea de audit intern prin contracte de prestări servicii, se prezintă după cum urmează:

În structura unităților administrativ teritoriale care au asigurat audit intern prin contracte de prestări servicii se regăsesc: un municipiu din județul Bihor (Municipiul Salonta); 22 de orașe în județele Bihor (22,73%), Suceava (22,73%), Timiș (13,64%), Olt (9,09%), Botoșani (9,09%), și Brăila (4,54%), Neamț (4,54%), Iași (4,54%), Argeș (4,54%), Satu Mare (4,54%). Cele 717 comune se regăsesc în 25 de județe, dintre care 8 județe dețin peste 68% dintre contracte.

Baza legală a contractelor de prestări servicii de audit public intern

Contractele de prestări servicii de audit intern, potrivit datelor raportate de prestatorii de servicii, s-au încheiat în baza Legii nr. 672/2002 republicată, art. 11, lit. c) care menționează că: *la entitățile publice locale care nu și-au constituit compartiment propriu de audit intern sau nu au intrat în cooperare pentru asigurarea activității de audit intern, aceasta poate fi asigurată de către auditori interni, persoane fizice atestate, pe baza contractelor de prestări servicii, conform prevederilor prezentei legi.*

Conform acestui articol, persoanele fizice care au dreptul să exercite audit intern prin contracte de prestări servicii trebuie să fie atestate, calitate care nu s-a obținut deoarece procesul de atestare nu a fost operațional în anul 2012.

Situația contractelor de prestării servicii privind exercitarea activității de audit public intern încheiate la nivelul administrației publice locale se prezintă după cum urmează:

Unități administrativ teritoriale	Entități publice ai căror conducători sunt ordonatori principali de credite	Entități subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate	Total entități publice locale	Număr contracte de prestări servicii, din care:			
				Persoane juridice	Contracte deținute	Persoane fizice	Contracte deținute
Județe	0	3	3	0	0	2	2
Municipii	1	3	4	2	2	2	2
Orașe	22	0	22	8	12	8	8
Comune	717	0	717	47	191	110	452
Total	740	6	746	57	205	122	464

Tipul și statutul prestatorilor de servicii de audit public intern

Entitățile publice locale au încheiat 746 contracte de prestări servicii pentru exercitarea activității de audit public intern cu societăți de profil sau cu persoane fizice autorizate, situație care contravine prevederilor OUG nr. 26/2012⁵.

Din totalul celor 57 de persoane juridice care au încheiate contracte de prestări servicii, 32% dintre acestea sunt societăți de audit, iar restul de 78% o reprezintă societățile de expertiză contabilă și societăți de consultanță.

Din totalul de 122 persoane fizice care au încheiate contracte de prestări servicii, 10% sunt auditori financiari independenți, iar diferența de 90% este reprezentată de experți contabili și consultanți fiscali.

⁵ OUG nr. 26/2012 privind unele măsuri de reducere a cheltuielilor publice și întărirea disciplinei financiare și de modificare și completare a unor acte normative, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 392 din 12 iunie 2012

Dinamica contractelor de prestări servicii de audit public intern în administrația publică locală

Comparativ cu perioada precedentă a crescut numărul de contracte de prestări servicii încheiate de unitățile administrativ teritoriale de la 694 la 740, în creștere cu 23 de față de perioada precedentă, care reprezintă contracte de prestări servicii.

Situația contractelor de prestări servicii încheiate de entitățile publice locale, în perioada 2009-2012, se prezintă astfel:

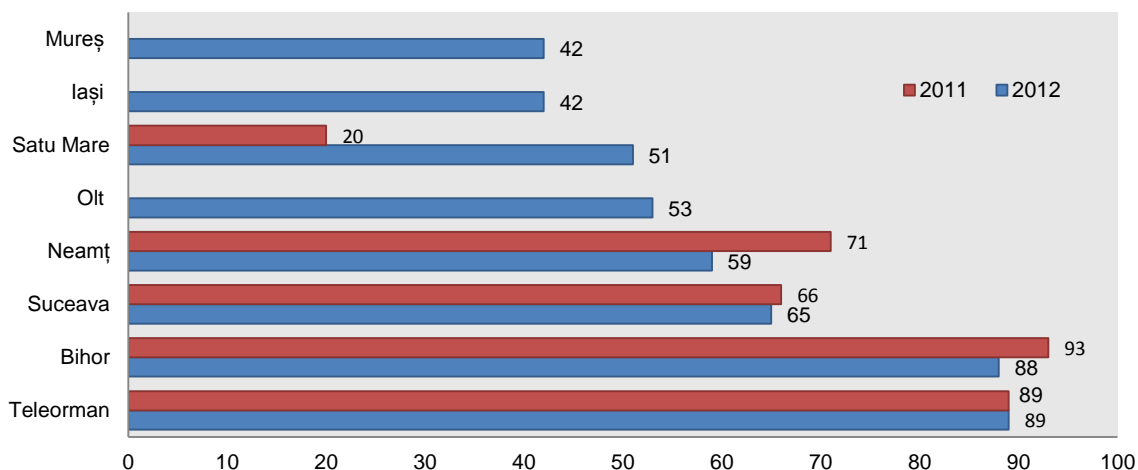
Entități publice locale	2009	2010	2011	2012
Entități publice ai căror conducători sunt ordonatori principali de credite	620	568	694	740
Entități subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate	7	4	4	6
Total	627	572	698	746

Pe orizontul ultimilor patru ani, exercitarea activității de audit intern prin contracte de prestări servicii a crescut într-un ritm mediu anual de 5,96%. Din punctul de vedere al gradului de acoperire a auditului la entitățile publice locale, se observă că aceste contracte sunt încheiate pentru realizarea de audituri la unitățile administrativ teritoriale.

Aria geografică de acoperire a asigurării funcției de audit intern prin contracte de prestări servicii

Principalele județe în care auditul se exercită preponderent prin contracte de prestări servicii, înregistrând valori semnificative ale gradului de exercitare prin această formă sunt: Bihor (92,16%), Teleorman (90,82%), Satu Mare (78,79%), Neamț (71,43%), Suceava (60,87%), Brăila (55,55%), Olt (48,67%), Iași (43,43%), Mureș (40,78%), Giurgiu (32,73%).

Situația contractelor de prestări servicii care dețin ponderi semnificative, pe județe, în perioada 2011-2012, se prezintă astfel:

În anul 2012, unitățile administrativ teritoriale din cadrul a trei județe (Mureș, Iași și Olt) au optat pentru realizarea auditului prin prestări servicii, în condițiile în care anul anterior nu a existat nici un contract încheiat la nivel de județ.

Cea mai semnificativă creștere s-a înregistrat în județul Satu Mare, fiind încheiate cu 31 contracte mai mult decât anul precedent, ceea ce corespunde unei creșteri relative de 155%. În timp ce cea mai accentuată reducere a numărului de contracte de prestări servicii s-a înregistrat în județul Neamț, respectiv cu 16,9%, urmare a faptului că contractele de prestări servicii fie au ajuns la termen, fie au fost reziliate.

2.2. Statutul și independența auditului public intern

2.2.1. Statutul și independența compartimentului de audit public intern

Compartimentul de audit intern, potrivit cadrului normativ specific, trebuie să fie organizat și să funcționeze la un nivel ierarhic care să permită exercitarea tuturor atribuțiilor ce îi revin în condiții de legalitate, eficiență și eficacitate. Prin poziționarea compartimentului de audit intern la cel mai înalt nivel ierarhic din entitate se asigură premisele exercitării unei funcții independente de activitățile entității publice.

De asemenea, pentru a asigura independența auditului intern, acesta nu trebuie supus nici unei imixțiuni în ceea ce privește definirea sferei sale de intervenție, realizarea activității și comunicarea rezultatelor. Orice limitare a ariei de intervenție este o restricție impusă care împiedică îndeplinirea obiectivelor acestuia și planificarea sa.

În vederea aprecierii asigurării independenței compartimentelor de audit public intern din cadrul administrației românești trebuie să se facă distincție între independența organizatorică și cea funcțională.

A. Independența organizatorică a compartimentului de audit public intern

La nivelul administrației publice se asigură un statut corespunzător funcției de audit intern în cadrul entităților, prin organizarea compartimentelor de audit public intern în subordinea directă a conducătorului entității publice, ceea ce conferă acestora o independență ridicată în abordarea misiunilor de audit intern și le permite să își realizeze obiectivele.

Poziția compartimentelor de audit public intern în organigrama entității publice

La entitățile publice care asigură realizarea activității de audit intern prin compartimente proprii, acestea sunt organizate în subordinea conducătorului entității respective.

La entitățile publice locale/structurile asociative organizatoare, compartimentele de audit intern sunt constituite în subordinea directă, după caz, a conducătorului entității publice locale organizatoare sau a președintelui structurii asociative. În cazul asociației de dezvoltare microregională Someș-Sud, prin *Statutul asociației*, compartimentul de audit intern este constituit ca structură executivă specializată, în directă subordonare a directorului executiv.

Asigurarea constituirii de compartimente de audit public intern distincte

În administrația publică, *ca practică curentă*, compartimentele de audit intern sunt constituite ca structuri specializate în realizarea activității de audit intern, *distinct de alte structuri de control similare*, în conformitate cu cerințele prevăzute de cadrul normativ specific și de regulamentele de organizare și funcționare a entităților publice.

În administrația publică locală, *ca excepție*, în anul 2012 au fost identificate entități publice în care compartimentul de audit intern este componentă (subdiviziune organizatorică) a unei alte structuri organizatorice cu atribuții de control, constituită în subordinea conducătorului entității în cauză, ceea ce contravine prevederilor art 12, alin (1) din Legea nr. 672/2002. Această practică a fost identificată în următoarele entități publice locale:

- *Serviciul de audit intern din cadrul Sectorului 1 al municipiului București*, începând cu data de 01.11.2012 nu mai este constituit distinct în subordinea primarului, acesta fiind constituit ca o subdiviziune organizatorică în cadrul *Direcției Control Primar și Audit Intern*, alături de alte două subdiviziuni;
- *Compartimentul audit public din cadrul Sectorului 6 al municipiului București*, începând cu data de 29.04.2010 a fost comasat cu structura de control intern a primăriei, devenind subdiviziune organizatorică în cadrul noi structuri denumită *Compartimentul Audit Public și Corp Control Primar*,

alături de o altă subdiviziune;

- Compartimentul de audit intern din cadrul *Județului Cluj* este o subdiviziune a structurii organizatorice denumită generic *Serviciul de audit intern și corp control*, alături de o altă subdiviziune organizată sub formă de compartiment, denumit *Compartiment corp control*, cu atribuții de verificare;
- Compartimentul de audit intern din cadrul *Municipiului Târgu Mureș* este o componentă a structurii organizatorice, organizată sub forma unui serviciu, denumită generic *Serviciul audit și monitorizarea servicii publice*. În cadrul acestui serviciu sunt constituite două subdiviziuni organizatorice: (1) *Auditul public intern* și (2) *Monitorizarea servicii publice*, care are atribuții stabilite în baza HG nr. 246/2006⁶ și Legea nr. 51/2006⁷.

Prin organizarea compartimentului de audit intern, ca parte componentă în cadrul unei structuri organizatorice, se asigură premisele creării și stabilirii unor relații funcționale între subdiviziunile create, ceea ce implică compartimentul de audit intern în alte activități decât cele de audit intern.

B. Independența funcțională a compartimentului de audit public intern

Compartimentele de audit public intern își desfășoară activitatea independent de celelalte structuri funcționale ale entităților publice, asigurând exercitarea de misiuni de audit asupra tuturor compartimentelor funcționale.

Respectarea relației de subordonare ierarhică în exercitarea atribuțiilor de audit intern

În cadrul entităților publice centrale și locale care au asigurat cadrul organizatoric și funcțional al activității de audit intern prin compartimente de audit intern (proprie sau prin sistem de cooperare), în anul 2012 s-a asigurat realizarea atribuțiilor structurii de audit intern conform sistemului de relații stabilit în cadrul organigramei inițiale.

Astfel, compartimentele de audit public intern au avut acces direct la conducătorul entității publice, în vederea avizării planurilor sale de audit și, implicit mandatării realizării misiunilor de audit intern incluse în aceste planuri.

De asemenea, la nivelul entităților publice s-a asigurat comunicarea rezultatelor misiunilor de audit intern către conducătorul instituției, ceea ce a permis compartimentelor de audit să își implementeze rezultatele activității sale, respectiv recomandările formulate cu ocazia misiunilor de audit intern.

Respectarea obligațiilor față de entitățile publice din parteneriatele încheiate prin sistemul de cooperare

La nivelul entităților publice locale/structurilor asociative organizatoare, în anul 2012 compartimentele de audit intern au asigurat respectarea obligațiilor față de entitățile publice partenere, cu privire la planificarea și realizarea misiunilor de audit intern, conform deciziilor adoptate de conducătorii entităților publice partenere.

De asemenea, în realizarea misiunilor de audit intern s-a asigurat comunicarea rezultatelor misiunilor de audit intern prin respectarea clauzelor de confidențialitate și a subordonării funcționale față de conducătorii fiecărei entități publice din parteneriat, nefiind raportate imixtiuni în realizarea acestor atribuții.

⁶ HG nr. 246/2006 pentru aprobarea Strategiei naționale privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 295 din 3 aprilie 2012

⁷ Legea nr. 51/2006 privind serviciile comunitare de utilități publice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 295 din 3 aprilie 2012

Delegarea competențelor privind coordonarea activității de audit intern

La un număr restrâns de entități publice (sub 0,5%) care au asigurat cadrul organizatoric al auditului intern prin compartiment propriu, în anul 2012, s-a realizat delegarea competențelor cu privire la activitatea de audit intern, către un alt conducător de la un nivel ierarhic inferior, respectiv:

- delegarea coordonării activității de audit intern către *secretarul general* (MFP, MMFPS, MMP), *secretarul general adjunct* (MECMA), *administratorul public* (Municipiul Bacău) și *directorul executiv* (structura asociativă filială județeană ACoR Cluj), asigurând continuitatea acestei relații de coordonare de la momentul delegării;
- delegarea coordonării activității de audit intern, la mai mulți conducători de pe nivele ierarhice de decizie diferite, respectiv: la MDRT în prima parte a anului s-a delegat la *Secretarul general*, iar în a doua parte a anului la *Secretarul de stat*, în prezent compartimentul de audit intern se regăsește în subordinea ministrului;
- delegarea coordonării activității de audit intern către un nivel ierarhic de decizie care nu asigură independența compartimentului de audit intern, respectiv: la Sectorul 6 al municipiului București în primul semestru al anului 2012 coordonarea compartimentului a fost asigurată de Direcția Managementul Resurselor Umane.

Conducerea compartimentelor de audit intern din cadrul entităților publice la care s-a asigurat delegarea coordonării activității de audit intern până la ultimul nivel de decizie a conducerii superioare au comunicat, în anul 2012, că nu au existat limitări în ceea ce privește definirea sferei sale de intervenție, realizarea activității și comunicarea rezultatelor.

În anul 2012, structurile de audit intern din cadrul entităților publice au raportat anumite **aspecte care afectează independența auditului intern**, care se prezintă după cum urmează:

a. Mandatarea echipei de audit pentru realizarea unor activități de control și inspecție

În anul 2012, la nivelul administrației publice auditorii interni au fost implicați în realizarea a 68 de acțiuni de control și inspecție, din care 63 în administrația locală.

În raport cu modul de constituire a echipei și de natura acțiunilor desfășurate, aceste acțiuni se prezintă astfel:

- ⇒ *participarea în echipe mixte de control în vederea realizării unor controale punctuale (4,41%)*, respectiv: verificarea activității desfășurate în cadrul unei unități subordonate (MCPN); verificarea *modului de achiziție a fondului de carte și examinarea acțiunilor asupra efectelor financiare/juridice pe seama bunurilor* (Municipiul București);
- ⇒ *realizarea de acțiuni de control punctual de către echipele de audit intern din entitățile publice centrale și locale (61,77%)* cu privire la: derularea unor contracte de achiziții publice de prestări servicii specifice și recrutarea personalului pe un anumit post specific (MMFPS); analiza tehnico-economică a serviciilor prestate în baza contractului de asociere în participațiune, activitatea de executare silită, subvențiile plătite din bugetul local (Municipiul Reșița); activități de control și îndrumare metodologică în conducerea și administrarea asociațiilor de proprietari (Municipiul Cluj Napoca); analiza contractului multianual privind execuția de lucrări și a cheltuielilor la obiective de investiții (Municipiul Târgoviște); investițiile în curs, activitatea de administrare a domeniului public și privat, activitatea juridică, activitatea de administrare a fondului locativ (Municipiul și Județul Galați);

⇒ *realizarea de acțiuni de inspecție de către echipele de audit intern din cadrul entităților publice locale (33,82%)* cu privire la: activitatea desfășurată de gestionarul de mijloace bănești și activitatea de casierie (Județul Arad); gestiunea financiară a activității asociațiilor de proprietari (Municipiul Curtea de Argeș); reabilitarea termică a unui bloc, lucrările și serviciile contractate privind administrarea domeniului public și privat, analiza economico-financiară a pieței auto (Municipiul Reșița); gestionarea și aplicarea corectă a prevederilor legislative de către structurile din cadrul instituției (Municipiul Câmpia Turzii); modul de stabilire a soldurilor în fișele de plătitor la Asociația nr. 18 (Municipiul Turnu Măgurele); activitatea asociațiilor de proprietari în baza sesizărilor depuse de cetățeni (Orașul Găiești).

Acțiunile auditorilor interni s-au realizat pe baza unor proceduri specifice de control al căror scop este cercetarea efectelor producerii unui anumit eveniment, sancționarea persoanelor responsabile și propunerea de măsuri pentru recuperarea prejudiciilor.

b. Desemnarea auditorului intern, care ocupă postul unic, pentru realizarea unor funcții de conducere

În cursul anului 2012, auditorul intern care ocupă postul unic de la primăria municipiului Rădăuți a fost delegat prin dispoziția conducătorului instituției în funcția de șef serviciu *Contabilitate buget, finanțe* pe o perioadă temporară de 60 de zile, cu mențiunea că pentru perioada delegării toate activitățile începute se suspendă urmând a fi reluate la încetarea delegării.

În această situație s-a limitat activitatea auditorului intern în vederea realizării de misiuni de audit intern în cadrul activităților care se desfășoară în cadrul structurii în care a fost desemnat să conducă, pe o perioadă de 3 ani.

c. Implicarea compartimentului de audit public intern în elaborarea de proceduri de control intern

În cadrul a trei entități publice locale, compartimentele de audit intern funcționale cu un singur post, au fost implicate în: elaborarea procedurilor de control și în desfășurarea activităților supuse auditului (județul Caraș-Severin); realizarea de consiliere acordată în procesul de implementare a sistemului de control intern/managerial la nivelul compartimentelor de audit intern (comuna Ususău); grupul de lucru responsabil cu implementarea sistemului de control intern și solicitarea elaborării unui sistem de raportare în vederea monitorizării și centralizării rezultatelor implementării controlului intern (județul Sibiu).

Prin implicarea auditorului intern care ocupă postul unic în implementarea sistemului de control și, în principal, în elaborarea procedurilor de control se limitează independența și obiectivitatea acestuia, prin faptul că în viitor va evalua conformitatea și funcționalitatea unor instrumente de control intern la a căror elaborare a luat parte.

d. Utilizarea resurselor umane de audit intern în realizarea de activități care nu corespund cu atribuțiile legale ale compartimentului de audit intern

În anul 2012, auditorii interni din cadrul a 13 entități publice, din care 10 din administrația locală, au raportat că au fost implicați în realizarea unor acțiuni care nu sunt prevăzute în cadrul documentelor de reglementare ale activității compartimentului de audit intern, astfel:

⇒ *nominalizarea auditorului intern ca membru în diferite comisii*, respectiv: comisia de selectare și promovare a personalului în cadrul funcțiilor suport ale instituției și în comisia pentru soluționarea diferitelor cazuri de indisciplină (ÎCCJ); comisia pentru aplicarea Legii nr. 10/2001⁸ privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv (Comuna Starchiojd Prahova); președinte al comisiei de inventariere a patrimoniului unității administrativ teritoriale (județul Sibiu).

⁸ Legea nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 –22 decembrie 1989, republicată în Monitorul Oficial al României nr. 279 din 4 aprilie 2005.

- ⇒ **stabilirea și repartizarea de atribuții, cu caracter permanent, auditorului intern care ocupă postul unic**, respectiv: implementării a trei proiecte cu finanțare nerambursabilă din fonduri europene (Municipiul Orăștie Hunedoara); sistemului de management al calității (Municipiul Brad Hunedoara); derularea de activități în cadrul proiectelor de integrare europeană (Comuna Bicazu Ardelean Neamț); nominalizarea în calitatea de funcționar de securitate pe entitate (Comuna Brazi Prahova); nominalizarea în calitatea de responsabil cu aplicarea Legii nr. 544/2001⁹ privind liberul acces la informațiile de interes public (Comuna Starchiojd Prahova); monitorizarea implementării măsurilor dispuse urmare a actelor de control ale Camerei de conturi județene (Județul Sibiu); organizarea activității de predare-primire a documentelor elaborate cu ocazia alegerilor locale (județ Sibiu).
- ⇒ **stabilirea și repartizarea de atribuții, cu caracter temporar, auditorului intern care ocupă postul unic**, astfel: implicarea în organizarea și desfășurarea alegerilor locale, alegerilor parlamentare și referendumului pentru demiterea președintelui (AEP); implicarea în activitatea de încasare de impozite și taxe locale de la persoanele fizice și juridice din cadrul unității administrativ teritoriale (Orașul Tăuții Măgherauș Maramureș); verificarea petițiilor și reclamațiilor cu caracter financiar sau patrimonial (Județe Sibiu și Vâlcea, Municipii Craiova și Găiești).

În fiecare dintre aceste cazuri este afectată realizarea obiectivelor și îndeplinirea obligațiilor care decurg din cadrul normativ specific și implicit, independența auditorilor prin aceea că le sunt afectate resursele de timp necesare îndeplinirii planului anual de audit intern.

e. Implicarea compartimentului de audit public intern în realizarea exclusivă de alte activități

La MCSI, în cursul anului 2012 managerul public încadrat la Compartimentul de audit, care nu mai este angajat al ministerului din luna noiembrie 2012, a fost implicat în realizarea de 9 acțiuni de control/verificare, dispuse prin ordin de ministru. Aceste acțiuni au vizat:

- verificarea modului de organizare și derulare a achizițiilor publice în anul 2011;
- verificarea unor contracte derulate la nivelul CNPR;
- verificarea și analiza modului de derulare și finalizare a procedurilor de închiriere a unor spații aflate în proprietatea CNPR;
- verificarea documentației OIPSI (proceduri, procese verbale, evaluări, monitorizări, control);
- verificarea modului de elaborare a documentației aferente achizițiilor publice;
- verificarea modului de îndeplinire de către SNR a indicatorilor economico-financiar prevăzuți în Bugetul de venituri și cheltuieli pentru anul 2011 și a situației economico-financiare a SNR la finele anului 2011;
- verificarea modului de implementare a propunerilor aprobate printr-un raport de control;
- verificarea unor documente legate de efectuarea plății unei tranșe dintr-un contract de servicii; verificarea modului de îndeplinire de către ICI a indicatorilor economico-financiar prevăzuți în Bugetul de venituri și cheltuieli pentru anul 2011 și a situației economico-financiare a ICI la finele anului 2011 și la 30 iunie 2012;
- verificarea modului de îndeplinire a tuturor prevederilor unui contract având ca obiectiv realizarea proiectului România 2.

⁹ Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 663 din 23 octombrie 2001.

La aceste acțiuni s-a adăugat nominalizarea ca responsabil cu managementul contractelor de furnizare de produse software și ca președinte în Comisia de disciplină în care a desfășurat activități în vederea soluționării sesizărilor înregistrate.

2.2.2. Independența și obiectivitatea individuală a auditorilor publici interni

Auditorul intern în cadrul entităților publice are un statut special, care este menționat în cadrul de normelor de reglementare specifice și în conținutul Cartei auditului intern, ceea ce îi conferă un grad adecvat de independență funcțională.

În vederea asigurării independenței și obiectivității individuale, auditorul intern trebuie să le aprecieze impactul și să le declare cu ocazia fiecărei misiuni de audit intern, având în vedere principiile enunțate de normele metodologice și de Codul privind conduita etică, dispozițiile și restricțiile prevăzute în Carta auditului intern, precum și posibilitatea de a asigura realizarea ulterioară, în cadrul programului de audit, a funcțiilor sau responsabilităților acceptate.

Asigurarea avizării numirii șefului compartimentului de audit public intern

În cadrul administrației publice au avut loc 15 cazuri de aplicare a procedurii de avizare a numirii șefilor compartimentelor de audit intern, dintre care 11 cazuri de avizare a numirii persoanelor care vor ocupa posturi de conducere și 4 cazuri de numire a auditorilor care ocupă posturile unice și asigură implicit atribuțiile șefului compartimentului de audit intern.

În funcție de structura responsabilă cu aplicarea procedurii de avizare a numirii/destituirii șefului compartimentului de audit intern, entitățile care au asigurat avizarea persoanei care asigură realizarea funcției de conducere la nivelul compartimentului de audit intern din cadrul acestora se prezintă astfel:

- ⇒ *serviciul de coordonare, evaluare și raportare din cadrul UCAAPI* a realizat avizarea numirii șefilor compartimentelor de audit intern din cadrul a 6 entități publice centrale, ai căror conducători au calitatea de ordonatori de credite, respectiv: MAI (director general), MApN (director), MMP (coordonator compartiment), MJ (șef serviciu), CD (șef serviciu) și CSSPP (coordonator compartiment).
- ⇒ *compartimentul de audit intern din cadrul unei entități publice centrale*, respectiv MCSI, a acordat aviz favorabil pentru numirea șefului compartimentului de audit intern al direcției de audit intern din cadrul SN Radiocomunicații SA, prin aplicarea și respectarea procedurii prevăzută în cadrul normelor metodologice interne specifice;
- ⇒ *compartimentele de audit intern din cadrul DGFP-urilor județene* au asigurat avizarea șefilor compartimentelor de audit intern de la nivelul entităților publice locale, după cum urmează:
 - *avizarea numirii șefilor compartimentelor de audit intern* din cadrul a trei unități administrativ teritoriale, respectiv: șeful serviciului de audit intern din cadrul Județ Argeș, șeful biroului audit intern din cadrul Județ Bihor și șeful biroului de audit intern din cadrul Județ Suceava;
 - *avizarea numirii șefului compartimentului de audit intern din cadrul structurii asociative* a filialei județene ACoR Maramureș;
 - *avizarea auditorilor care au fost angajați în cursul anului pe posturi unice* din cadrul a patru unități administrativ teritoriale, respectiv: Oraș Câmpeni din județul Alba, Oraș Tăuții Măgherauș din județul Maramureș, Oraș Tășnad din județul Satu Mare și oraș Gătaia din județul Timiș.

De asemenea, în anul de raportare 5 unități administrativ teritoriale din județul Brăila au solicitat aplicarea procedurii de avizare a numirii șefului compartimentului de audit intern pentru persoanele fizice care asigură realizarea activității de audit intern prin contracte de prestări servicii în cadrul comunelor: Galbenu, Mircea Vodă, Mărașu, Romanu și Ulmu.

Categoriile de entități publice la care nu au asigurat avizarea șefului compartimentului de audit intern

La entitățile publice locale/structurile asociative organizatoare nu s-a asigurat avizarea șefului compartimentului de audit intern sau a persoanelor mandatate cu realizarea atribuțiilor acestuia, cu excepția structurii asociative din cadrul filialei județene a ACoR Maramureș. La nivelul acestor entități numirea șefilor compartimentelor de audit intern s-a făcut de către conducerea entităților publice locale/structurii asociative organizatoare, cu acordul reprezentanților legali ai entităților publice partenere.

În administrația publică locală, compartimentele de audit intern din cadrul DGFP-urilor județene au raportat că la un număr de 3 unități administrativ teritoriale nu s-a asigurat avizarea persoanelor care realizează atribuțiile șefului compartimentului de audit intern, respectiv:

- auditorul intern care ocupă postul unic la oraș Huedin din județul Cluj;
- auditorii interni care îndeplinesc atribuțiile șefului de compartiment, urmare a faptului că persoanele care dețineau acest aviz nu mai lucrează în cadrul structurilor (municipiul Urziceni și județul Ialomița).

Compartimentele de audit intern din cadrul DGFP-urilor Cluj și Ialomița au comunicat conducerii acestor entități despre obligativitatea avizării persoanelor care îndeplinesc atribuțiile șefului compartimentului de audit intern, nefiind însă întreprinse măsuri în anul 2012 pentru remedierea acestor situații.

Desființarea postului de șef al compartimentului de audit public intern

La MMFPS, în cursul anului 2012, s-a desființat postul de *șef serviciu*, ca urmare a reorganizărilor efectuate la nivelul ministerului, care au determinat transformarea *Serviciului Audit Public* în *Compartiment Audit Public Intern*, situație căreia nu i se aplică procedura de destituire a șefului compartimentului de audit public intern.

Prin desființarea postului de șef serviciu este afectată independența organizatorică a auditului intern, deoarece potrivit Standardelor internaționale de audit intern această activitate implică existența unui post de conducere.

Activitatea de conducere a compartimentului de audit intern este asigurată prin desemnarea unui coordonator, pentru care nu s-a solicitat avizul de la UCAAPI în cursul anului 2012.

De asemenea, în anul 2012, la Centrul asociativ Ibănești din cadrul structurii asociative a filialei județene a ACoR Botoșani a fost schimbat abuziv șeful compartimentului de audit intern, fără aplicarea procedurii de destituire.

Incompatibilități ale persoanei desemnate să exercite atribuțiile șefului compartimentului de audit intern

Compartimentul de audit intern din cadrul ANCOM a fost coordonat în cursul anului 2012 de către un consilier al președintelui. Această entitate a solicitat avizul de la UCAAPI pentru această persoană, în această calitate, dar nu i s-a aplicat procedura de numire a șefului compartimentului de audit intern pentru că nu îndeplinea condiția de încadrare ulterioară pe un post de șef compartiment de audit intern sau coordonator al acestui compartiment.

La nivelul structurii asociative din cadrul filialei județene ACoR Cluj s-a identificat, în anul 2012, că directorul executiv al asociației asigura îndeplinirea atribuțiilor de supervizare în cadrul misiunilor de audit intern, în calitatea de coordonator delegat

al activității de audit intern. Această incompatibilitate a fost corectată în urma misiunii de monitorizare realizată de UCAAPI.

Statutul auditorilor interni

În cadrul entităților publice, funcția de auditor intern este recunoscută ca funcție distinctă prin definirea în cadrul statelor de funcții ale compartimentelor de audit intern.

În anul 2012 au fost identificate și raportate anumite situații în care nu se asigură încadrarea auditorilor potrivit statutului funcției și naturii atribuțiilor pe care le exercită persoanele în cauză, astfel:

- persoanele care exercită activitatea de audit intern au calitatea de *funcționarii publici parlamentari*, fiind numiți în funcție numai în conformitate cu Legea nr. 7/2006 privind statutul funcționarului public parlamentar, fără a asigura conformitatea cu prevederile art. 20 alin. (2) din Legea nr. 672/2002 privind auditul public intern, republicată (CD);
- persoanele care exercită activitatea de audit intern au calitatea de *consilier cu atribuții privind activitatea de audit public intern* (CC și ANPDPC). La ANSPDCP cu ocazia misiunii de evaluare realizată în anul 2012 s-a asigurat repunerea în ordine a situației.
- persoanele care exercită activitatea de audit intern în cadrul compartimentului de audit intern, sunt încadrate ca analiști financiari (ONPCSB).

Avizarea auditorilor interni

În administrația publică se asigură aplicarea și respectarea procedurii de numire/revocare a auditorilor interni la compartimentele de audit care au asigurată funcția de conducere.

În cursul anului 2012 s-au raportat următoarele situații în care nu s-a aplicat procedura de numire/revocare auditorilor interni, astfel:

- la municipiul Galați s-a identificat un caz de mutare temporară, ulterior definitivă în cadrul altei structuri a instituției, în baza dispoziției conducătorului, fără avizul șefului compartimentului de audit intern;
- la RA Zona Liberă, unitate subordonată municipiului Galați a fost revocat un auditor intern, fără a se emite avizul de către șeful compartimentului de audit intern de la entitatea ierarhic superioară;
- avizarea postului unic la orașul Tăuții Măghereș din județul Maramureș, ulterior numirii în funcție, acesta a ocupat un post de execuție prin concurs organizat de ANFP. La examenul de ocupare a postului de auditor nu a fost nici un subiect referitor la activitatea de audit public intern.

De asemenea, cu ocazia misiunilor de evaluare realizate în anul 2012 s-au identificat situații în care nu s-a respectat procedura de avizare a auditorilor interni, respectiv:

- persoana care ocupă postul unic de auditor intern al comunei Sinteia nu are aviz pentru numirea în funcție, cu toate că, compartimentul de audit intern a DGFP Arad a formulat încă din anul 2008 recomandări pentru repunerea în ordine a situației;
- la unitățile subordonate MTI nu s-a solicitat avizul organului ierarhic superior pe documentația de înscriere la concurs a candidaților.

Asigurarea independenței auditorilor în cadrul misiunilor de audit intern

Independența auditorilor interni se declară cu ocazia fiecărei misiuni de audit intern, prin elaborarea și semnarea unei *declarații de independență*, conform procedurii specifice de audit intern.

La compartimentele de audit intern unde este asigurată funcția de conducere, *declarațiile de independență* sunt contrasemnate de personalul de conducere, asigurându-se verificarea incompatibilităților personale ale auditorilor interni desemnați pentru realizarea misiunilor. Acolo unde nu este asigurată funcția de conducere a compartimentului de audit intern, *declarațiile de independență* ale auditorilor interni sunt contrasemnate de către persoana care a mandatat misiunea, respectiv conducătorul entității publice.

La peste 90% dintre compartimentele de audit intern care funcționează cu un singur post nu se asigură contrasemnarea *declarațiilor de independență* și, implicit, verificarea *declarațiilor* auditorilor, fiind limitată obiectivitatea individuală mai ales în situațiile în care auditorul a fost implicat în realizarea de acțiuni care nu intră în sfera auditului intern.

Raportarea și soluționarea conflictelor de interese în activitatea de audit intern

În entitățile publice în care există o cultură a controlului favorabilă, simpla declarare a incompatibilității de către auditor prin *declarația de independență* sau verbal este acceptată de conducătorul entității și se decide în consecință.

În schimb, la majoritatea entităților publice în care activitatea de audit intern se desfășoară cu compartimente de audit intern, cu un singur post, auditorul nu semnalează incompatibilitățile, acesta fiind implicat în realizarea de acțiuni pe care ulterior nu le poate audita.

De asemenea, în cazul compartimentelor de audit intern mici și a celor în care nu s-a mandatat o persoană care să realizeze atribuțiile șefului compartimentului de audit intern nu se asigură raportarea situațiilor de incompatibilitate la momentul producerii acestora, printr-o adresă de informare direct la UCAAPI sau la compartimentele de audit intern din cadrul DGFP-urilor județene și sunt comunicate ulterior, prin raportul anual, dar numai ca rezultat al obligației de a furniza informații cu privire la acest aspect.

2.3. Asigurarea pregătirii profesionale necesare desfășurării activității de audit public intern

Pregătirea profesională continuă este esențială în munca de audit intern. De gradul și modul de realizare a activității de pregătire profesională a auditorilor publici interni depinde calitatea activității de audit intern.

Pregătirea profesională continuă a auditorilor interni din sectorul public presupune actualizarea sau dobândirea de cunoștințe, abilități și valori, în conformitate cu cerințele *Cadrului de competențe profesionale ale auditorului intern din sectorul public* și cu domeniile specifice entității publice în care aceștia activează.

Pregătirea profesională continuă se realizează pe baza *Planului anual de pregătire profesională*, elaborat de șeful compartimentului de audit public intern, prin alocarea unui fond de timp de minimum 15 zile pentru fiecare auditor intern.

Șeful compartimentului de audit public intern, precum și conducerea entității publice, au responsabilitatea de a asigura condițiile necesare pentru realizarea formării profesionale continue a auditorilor interni din sectorul public.

Strategia în domeniul planificării pregătirii profesionale a auditorilor interni

Instrumentul de planificare a pregătirii profesionale al auditorilor interni îl reprezintă *Planul de pregătire și perfecționare a auditorilor interni*, care se elaborează anual în baza nevoilor de pregătire identificate și a resurselor financiare disponibile.

În practica compartimentelor de audit public intern s-au identificat următoarele abordări în formalizarea planului de pregătire:

- Planul de pregătire profesională a auditorilor interni se elaborează de compartimentul de audit public intern, conform formatului reglementat de procedura de sistem a entității publice, și se transmite departamentului resurse umane în vederea integrării acestuia în Planul anual de pregătire profesională elaborat la nivelul entității (MAI, MApN, MDRT, MFP, MJ, MMP, MMFPS, MAEu, AVAS, CC, ONPCSB, SRI, STS, Județ Arad, Municipiul Arad, Orașul Tăuți Măgherauș, Comuna Sânmartin, UAT-uri din Bistrița Năsăud Constanța, Hunedoara, Ialomița, Mureș, Mehedinți, Teleorman, Tulcea, Vâlcea, Vrancea și București);
- Planul de pregătire profesională a auditorilor interni se elaborează, ca un document distinct, pe baza nevoilor de instruire individuale ale auditorilor interni identificate cu ocazia evaluărilor și a necesităților compartimentului de audit intern de a-și realiza obiectivele (CSM, CNCD, Cons Conc, Av Pop, SR Tv, Județ Alba, Județ Giurgiu, Municipiu Giurgiu, UAT-uri din Călărași, Dolj și Gorj);
- Pregătire profesională continuă a auditorilor interni este prevăzută ca o acțiune în cadrul *Programului de îmbunătățire și asigurare a calității activității de audit public intern* (ANAF, MP, CD, ANI, CSA, CNSAS, Județ Brăila, Municipiu Baia Mare, Oraș Târgu Lăpuș, UAT Prahova);
- Asigurarea elaborării unei strategii unitare în domeniul pregătirii auditorilor interni, prin elaborarea unor programe de pregătire profesională continuă care se adresează tuturor auditorilor interni, inclusiv celor de la nivelul unităților subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate, menite să dezvolte competențele profesionale ale auditorilor, să permită diseminarea bunelor practici și modului de soluționare a deficiențelor întâlnite în activitatea practică (MTI, AR);
- Alocarea unui număr minim de 15 zile de pregătire profesională pentru fiecare auditor intern din cadrul compartimentului de audit public intern, anual, cu ocazia procesului de planificare a auditului intern, prin diminuarea fondului anual de timp calendaristic; în aceste cazuri nu se formalizează un plan de pregătire profesională (MAE, ÎCCJ, ICR, ANSPDCP, ANSVSA, AP, AEP, ORNISS, Județ Sălaj, Municipiul Brăila, Municipiul Calafat, Municipiul Craiova, Oraș Dăbuleni, Oraș Râșnov, DGASPC Covasna, UAT-uri din Giurgiu, Harghita, Iași, Satu Mare, Sibiu, Suceava și Vaslui);

În majoritatea entităților publice activitatea de pregătire se desfășoară în mod organizat, prin implementarea unor modalități adecvate de instruire.

Strategia compartimentelor de audit intern în domeniul pregătirii profesionale este de a adapta permanent nevoile de instruire ale auditorilor interni la nevoile și realitățile economice și financiare din cadrul entităților publice.

Identificarea nevoilor de instruire a auditorilor interni

Nevoile de instruire ale auditorilor interni sunt identificate în cadrul procesului de evaluare a performanțelor profesionale individuale demonstrate în activitatea de audit public intern.

În funcție de modul de organizare a structurilor de audit intern și de sistemul de evaluare internă a calității activității de audit intern implementat la nivelul acestora, în practica compartimentelor de audit public intern au fost identificate mai multe modalități

de stabilire a nevoilor de instruire a auditorilor interni, respectiv:

- nevoilor de instruire ale auditorilor interni sunt identificate în corelație cu necesarul de competențe pentru a asigura realizarea auditării domeniilor obligatorii și a obiectivelor misiunilor cuprinse în planurile de audit (MAI, MApN, MS, MAE, MCPN, MECMA, ANP Agerpres, Av Pop, CCR, CES, CNCD, CNSAS, CSM, SGG, ONPCSB, SRI, SRR, SR Tv, Județ Arad, Județ Neamț, Municipiu Sfântu Gheorghe, Municipiu Roman, Oraș Girov, UAT-uri din Arad, Argeș, Caraș Severin, Cluj, Constanța, Dâmbovița, Galați, Hunedoara, Timiș, Vaslui și București);
- identificarea nevoilor de instruire în raport cu gradul de realizare a obiectivelor individuale și cu criteriile standard de evaluare a performanțelor profesionale ale personalului (MAI, MApN, MDRT, MECMA, MP, CES, CNA, ANI, SRI, Municipiu Oradea, Comuna Sânmartin UAT-uri din Bacău, Brașov, Bistrița, Ialomița, Mureș, Satu Mare, Teleorman, Tulcea și Vrancea);
- nevoile de instruire sunt identificate în corelație cu gradul de realizare a obiectivelor fiecărei misiunii de audit intern și a gradului de respectare a procedurilor specifice de audit intern și a Codului privind conduita etică a auditorului intern (MAI, MADR, MApN, MDRT, MECMA, MFP, MMP, MTI, ANAF, SRI, Județ Alba, Județ Bihor, Județ Buzău, Județ Gorj, Județ Suceava, ACoR Călărași);
- identificarea nevoilor de instruire în acord cu modificările legislative în domeniul auditului intern și al domeniilor ce intră în sfera auditului intern (MTI, ANCOM, CNAS, Cons Conc, ORNISS, SGG, SRI, Județ Cluj, Județ Giurgiu, Municipiu Giurgiu, UAT-uri din Buzău și Harghita);
- nevoile de instruire sunt identificate în raport cu gradul de asigurare a calității lucrărilor repartizate, stabilit în acord cu criteriile de calitate prestabilite (MAI, MADR, MApN, MFP, MS, ANP Agerpres, CCR, SRI, SRR, Județ Arad, Județ Galați, Județ Maramureș, Județ Timiș, Municipiu Drobeta Turnu Severin, Municipiu Galați, Municipiu Ploiești, Municipiu Satu Mare);
- propunerile formulate de auditori în baza autoevaluărilor competențelor profesionale necesare pentru realizarea obiectivelor individuale stabilite pentru perioada următoare (MTI, ANRE, UAT-uri din Botoșani și Gorj);
- identificarea nevoilor de instruire în raport cu competențele stabilite în Cadrul general de competențe profesionale ale auditorilor interni din sectorul public, în vederea obținerii certificatului de atestare (MJ, CC, CSM, UAT Botoșani);
- necesitățile de perfecționare a auditorilor interni s-au stabilit prin luarea în considerare a experienței profesionale acumulate (ANI, SIE);
- identificarea nevoilor de instruire a auditorilor interni în corelație cu punctele forte și cu cerințele privind dezvoltarea carierei profesionale (MAI, MApN);
- utilizarea unui chestionar prestabilit privind analiza nevoilor de formare, conform procedurilor specifice entității publice (MJ, MADR).

În general, nevoile de instruire ale auditorilor interni sunt stabilite în corelație cu necesarul de competențe colective la nivelul compartimentului de audit intern pentru a asigura realizarea obiectivelor auditului intern.

Stabilirea temelor de instruire ale programelor de pregătire profesională ale auditorilor interni

La stabilirea temelor de instruire ale programelor de pregătire profesională ale auditorilor interni s-au avut în vedere următoarele criterii:

- asigurarea acoperii integrale a nevoilor de instruire a pregătirii profesionale identificate direct (MAI, MApN, MDRT, MP, SRI, Județ Alba);
- consolidarea și dezvoltarea abilităților și competențelor profesionale ale auditorilor interni (MAI, MApN, MFP, MECMA, MJ, CNA, CNVM, UAT-uri din Bacău, Dolj, Galați și Suceava);
- asigurarea competențelor necesare acoperirii domeniilor specifice misiunilor de audit intern planificate (MMP, MAEu, ANCOM, ANRE, Av Pop, CCR, CD, CNCD, CNSAS, CNVM, ONPCSB, ORNISS, SIE, SR Tv, Județ Bihor, Municipiu Sfântu Gheorghe, ACoR Alba, UAT-uri din Brașov, Brăila, Buzău, Dâmbovița, Giurgiu, Gorj, Harghita, Ialomița și Iași);
- implementarea recomandărilor formulate de către CCR și UCAAPI cu ocazia evaluărilor externe ale activității de audit intern (AR, CES, Cons Conc și SRR);
- asigurarea corelației între nivelul de competențe profesionale deținute, nevoile de instruire identificate și complexitatea domeniilor auditabile (MTI, CNA, SRR, UAT Teleorman);
- asigurarea corelației între nevoile instruire ale auditorilor interni și noutățile sau modificările legislative în domeniul auditului intern și domeniile auditabile (ANP Agerpres, ANRE, Comuna Sânmartin, UAT-uri din Arad, Argeș, Bistrița, Botoșani, Caraș Severin, Călărași, Cluj, Constanța, Dolj, Galați, Hunedoara, Maramureș, Mehedinți, Mureș, Neamț, Prahova și Satu Mare);
- asigurarea corelației între competențele deținute de auditorii interni și competențele necesare pentru obținerea atestatului (ANRE, Municipiul Oradea);
- ofertele sau informațiile disponibile privind modalitățile de formare profesională (cursuri interne și externe) în acord cu propunerile formulate de auditori (ANRE, MCPN) și resursele financiare alocate pentru pregătirea profesională a auditorilor interni (UAT-uri din Caraș Severin, Călărași, Cluj, Constanța, Hunedoara, Maramureș, Mehedinți, Mureș, Neamț, Prahova și Satu Mare).

La nivelul compartimentelor de audit public intern temele de instruire ale programelor de pregătire profesională a auditorilor interni sunt stabilite în corelație cu nevoile de instruire identificate cu ocazia evaluărilor performanțelor profesionale.

De asemenea, la stabilirea acestor teme s-a avut în vedere dezvoltarea de competențe în domeniile din *Cadrul de competențe al auditorului intern din sectorul public*, respectiv managementul riscurilor, control intern, guvernanta, audit intern, contabilitate, finanțe publice, IT, juridic, cât și domeniile specifice ale entității publice.

Identificarea și selectarea formatorilor de pregătire profesională

La identificarea și selectarea formatorilor de pregătire profesională s-au avut în vedere următoarele elemente:

- tipul și forma de pregătire oportună pentru fiecare temă de instruire stabilită (MAI, MApN, MDRT, ANCOM, ANI, ANP Agerpres, Av Pop, CCR, CNSAS, CNVM, Cons Conc, Senat, SGG, SRI, ONPCSB, ORNISS, Județ Arad, UAT-uri din Buzău, Cluj, Constanța, Dâmbovița, Galați, Giurgiu, Gorj, Harghita, Hunedoara, Maramureș, Mureș, Prahova, Satu Mare, Teleorman, Timiș, Vâlcea și București);
- existența acreditării formatorului de formare profesională, conform cerințelor legale privind atestarea auditorilor interni (MDRT, MJ, AR, CES, CSM, Senat,

SGG, Județ Alba, Județ Bihor, UAT-uri din Harghita, Tulcea și Vaslui);

- nivelul de încredere în competența și profesionalismul furnizorului de formare profesională (MDRT, MJ, MTI, ANCOM, CNA, Senat, ORNISS, UAT Galați);
- ofertele de formare existentă pe piață (ANP Agerpres, Județ Bihor) în corelație cu temele stabilite (MDRT, MCPN);
- costul ofertelor furnizorilor de cursuri de instruire, fiind preferabile cele cu costuri reduse, cele care nu necesită cheltuieli de transport și cazare, cele gratuite furnizate de UCAAPI sau UCASMFC sau cele cu taxa redusă pentru membrii AAIR (MAEu);
- posibilitatea participării la cursuri acordate în mod gratuite, în special cele organizate de MFP și ANFP (CES, CNSAS, Județ Alba, Municipiu Aiud, Municipiu Săcele, UAT-uri din Bistrița, Buzău, Iași);
- durata cursurilor de formare profesionale disponibile (UAT Galați).

De asemenea, la nivelul unor entități publice, pentru fiecare temă de instruire, formatorii de pregătire profesională s-au desemnat în conformitate cu prevederile și instrucțiunile interne, respectiv:

- șefii de structuri sunt desemnați șefii grupelor de pregătire (MAI);
- auditorii ce dețin expertiză semnificativă asupra domeniului ce face obiectul pregătirii profesionale(SRI);
- de către structura de specialitate (resurse umane) din cadrul entității pentru cursurile organizate la intern (MECMA, MMP și CD);
- de către coordonatorii structurilor de audit intern pentru cursurile organizate la intern (UAT-uri din Argeș, Bistrița și Brăila);
- prin rotație de către auditorii interni care au calitatea de formatori de pregătire profesională (Județ Bihor, UAT Mehedinți).

Formatorii de pregătire profesională s-au identificat și selectat în urma analizei ofertei disponibile, avându-se în vedere temele de instruire stabilite și domeniile de specialitate, precum și competența lectorilor care asigură pregătirea profesională în domeniile respective.

Forme de realizare a pregătirii profesionale a auditorilor interni

În anul 2012, pregătirea profesională a auditorilor interni din sectorul public s-a realizat prin următoarele forme:

- ⇒ *Studierea cadrului legal și procedural aferent domeniilor auditate*, la începutul fiecărei misiuni de către fiecare membru al echipei de audit intern (MAE, MJ, MMP, Municipiu Aiud, UAT-uri din Botoșani, Caraș Severin, Constanța, Harghita, Iași, Ilfov, Maramureș, Satu Mare, Teleorman, Vaslui și Vâlcea, ACoR Argeș, ACoR Botoșani, ACoR Dâmbovița, ACoR Prahova și Consorțiu Zonal Topoloveni). Monitorizarea studiului individual se face cu ocazia supervizării misiunilor de către coordonatorul compartimentului de audit public intern.
- ⇒ *Studierea diferitelor publicații de specialitate și legislație în domeniu*, fie în formă scrisă, fie publicate pe diferite site-uri de specialitate (MDRT, MJ, MApN, MS, MCPN, MADR, MECMA, ICCJ, CC, AR, CSM, CNSAS, ANSVSA, ORNISS, ANP Agerpres, ANCOM, ANRE, CSM, CES, Municipiu Sfântu Gheorghe, Municipiu Craiova, Municipiu Mediaș, Oraș Teiuș, Oraș Baia de Arieș, Oraș Ocna Mureș, Comuna Almașu Mare, UAT-uri din Arad, Dâmbovița,

Galați, Giurgiu, Gorj, Hunedoara, Mureș, Sălaj, Vaslui, Vâlcea și București, ACoR Botoșani, ACoR Dâmbovița, ACoR Prahova, ADI Valea Barcăului și Consorțiul Zonal Topoloveni). Domeniile abordate au fost diversificate, respectiv: audit intern, control intern, managementul riscului, control financiar preventiv, guvernanta, legislație financiar-contabilă și bugetară, IT.

- ⇒ *Organizarea de dezbateri* pe diverse teme în domeniul auditului, analiza riscurilor și utilizarea tehnicilor și instrumentelor de audit sau pentru clarificarea unor aspecte din legislația în vigoare aplicabilă domeniului audit public intern și domeniilor auditabile (MADR, UAT-uri din Argeș, Botoșani, Cluj, Dâmbovița, Prahova, Tulcea și Vaslui).
- ⇒ *Participarea la cursurile unui program de studii universitare tip master* (ANRE);
- ⇒ *Participarea la diverse acțiuni* organizate la intern, cum ar fi: convocările de specialitate ale responsabililor din domeniile de activitate ce fac obiectul sferei de interes a auditului intern (SRI); consultările cu privire la proiectul de modificare a standardelor internaționale de audit intern (MS); constituirea bazei legislative pe tipuri de misiuni de audit intern (ACoR Tulcea).
- ⇒ *Organizarea de întâlniri* între auditorii interni cu ocazia apariției de publicații noi, modificărilor cadrului normativ, alte situații (MADR, ACoR fialele județene Buzău, Călărași, Galați).
- ⇒ *Realizarea schimburi de idei, de opinii, consultări și abordări practice* a unor probleme cu practicanții în diferite domenii (MJ).
- ⇒ *Schimb de experiență*, cu alți auditorii interni din cadrul instituției (CNA) sau cu auditorii din alte instituții (Filiala Iași a Academiei Române, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza Iași”, INCE, Spitalul Universitar de Urgență Elias).
- ⇒ *Participarea la sesiuni/simpozioane/conferințe*, în cadrul unor proiecte: „Dezvoltarea și implementarea instrumentelor de planificare a activității și evaluare a performanțelor manageriale la nivelul Direcției Generale Audit Intern” (MAI) sau organizate împreună cu furnizori de pregătire profesională în domeniu (MECMA). Participarea la Conferința „Noi perspective în auditul public intern”, organizată de către UCAAPI și Conferința „Management performant în organizația agilă”, organizată de către entități din sectorul privat.
- ⇒ *Participarea la diferite cursuri organizate CECCAR, CAFR, Camera consultantului fiscal sau alte organisme profesionale.*

Studiul individual a fost cea mai uzitată metodă de perfecționare a pregătirii profesionale în rândul auditorilor interni, cu precădere în cazul celor care activează în entități publice în care s-au limitat resursele financiare alocate pentru realizarea activității de pregătire profesională a personalului.

Un accent deosebit s-a acordat și pregătirii prin **cursuri de perfecționare profesionale externe**, în funcție de nevoile individuale de pregătire ale auditorilor interni, identificate în urma procesului de autoevaluare.

Durata medie a pregătirii profesionale a auditorilor interni

Asigurarea pregătirii profesionale continue a devenit o constată în practica compartimentelor de audit public intern, în anul 2012 fiind raportată implicarea tuturor auditorilor interni în programe de pregătire profesională axate pe două componente:

- ⇒ ***Instruire internă***, prin studiu individual și schimburi de informații pe diverse teme de interes pentru auditorii interni și cu impact asupra activității desfășurate de aceștia;

⇒ **Instruire externă**, prin participarea la diverse cursuri de pregătire profesională, realizate de formatori de specialitate.

Pe ansamblul administrației publice, durata medie de realizare a pregătirii profesionale a auditorilor interni a fost de 14,08 zile/auditor, valoare care se situează sub limita minimă stabilită prin cadrul normativ, respectiv de 15 zile/auditor. Prin raportare la modalitățile de realizare a pregătirii profesionale a auditorilor interni, situația duratei de realizare a pregătirii profesionale se prezintă astfel:

⇒ **Durata medie de realizare a pregătirii profesionale auditorilor interni prin studiu individual** a fost 10,99 zile/auditor, cu valori diferite de la o entitate la alta în funcție de resursele financiare alocate pregătirii profesionale și de calitatea planificării activității de pregătire.

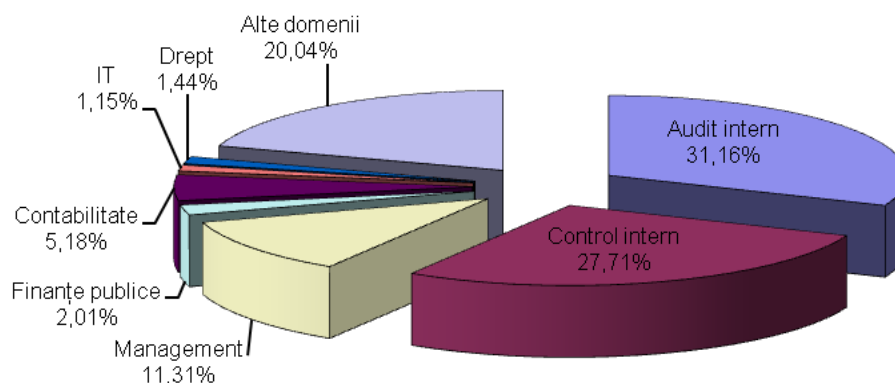
Astfel, în majoritatea compartimentelor de audit intern pregătirea profesională s-a realizat exclusiv prin studiu individual, iar la un număr restrâns de compartimente s-a asigurat atât prin studiu individual, cât și prin participarea la cursuri de perfecționare a pregătirii profesionale;

⇒ **Durata medie de pregătire profesională a auditorilor interni prin participarea la cursuri de instruire** a fost de 3,09 zile/auditor, cu valori diferite de la o entitate la alta în funcție resursele financiare alocate pregătirii profesionale.

În anul 2012 au participat la **cursuri de perfecționare a pregătirii profesionale** un număr de 1.893 de auditori interni, care reprezintă 78,06% din totalul auditorilor interni care au activat în administrația publică, dintre care 1.142 auditori interni din administrația centrală (71,87%) și 751 auditori interni din administrația locală (89,83%).

Situația cursurilor de pregătire profesională a auditorilor interni, pe categorii de domenii de perfecționare, la care au participat auditorii interni în anul 2012 se prezintă astfel:

Graficul privind domeniile cursurilor de pregătire profesionale ale auditorilor interni

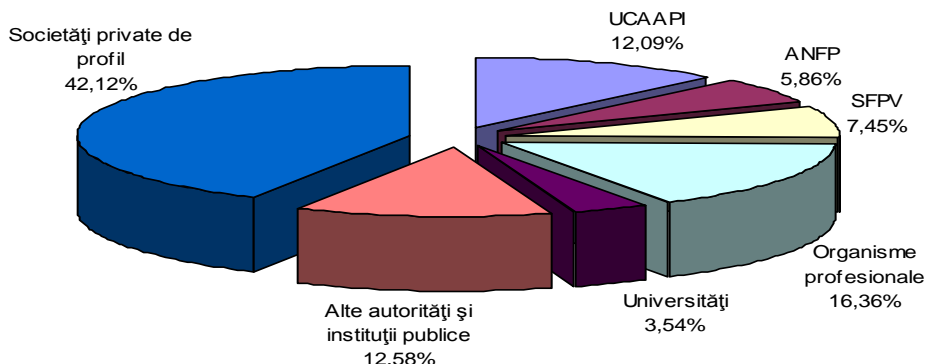

Cele mai frecventate cursuri de perfecționare a pregătirii profesionale au fost cele în domeniul auditului intern (31,16%), urmate de cele în domeniul controlului intern (27,71%) și al managementului (11,31%), ceea ce evidențiază o creștere a gradului de profesionalizare a funcției de audit intern.

De asemenea, în anul 2012 a crescut ponderea cursurilor de perfecționare a auditorilor interni în domeniile specifice (20,04%), urmare, în principal, a creșterii gradului de planificare și realizare de misiuni de audit intern privind funcțiile specifice entităților publice.

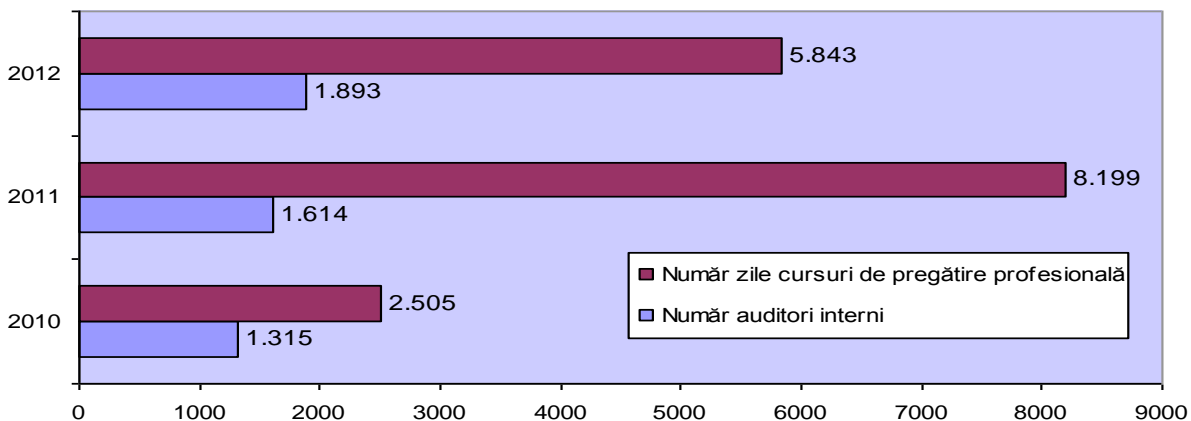
Situația furnizorilor de servicii de pregătire profesională a auditorilor interni din administrația publică se prezintă după cum urmează:

Graficul privind furnizorii de servicii de pregătire profesională ale auditorilor interni

În structura furnizorilor de pregătire profesională în anul 2012, ponderea cea mai mare este deținută de entitățile private, cu 58,48%, unde societățile private de profil dețin 42,12% din totalul entităților. În categoria furnizorilor de pregătire profesională din sectorul public cea mai mare contribuție în procesul de pregătire profesională a avut-o UCAAPI, cu 12,09%, urmată de ȘFPV (7,45%) și ANFP (5,86%).

Situația în dinamică, pentru perioada 2010-2012, a numărului de auditori interni din administrația publică care au urmat cursuri de pregătire profesională și a numărului de zile de pregătire profesională este prezentată în graficul de mai jos:

Comparativ cu anul 2011, se observă că numărul auditorilor interni din administrația publică care au participat la cursuri de pregătire profesională au crescut cu 17,29%, în timp ce numărul de zile de participare la cursuri de instruire au scăzut cu 28,74%.

Pe orizontul celor trei ani, numărul de auditori interni care au participat la cursurile de pregătire profesională au crescut într-un ritm mediu anual de cca. 20%, urmare în principal a creșterii gradului de conformare față de obligația legală privind asigurarea pregătirii profesionale pentru toți auditorii interni și a respectării principiului echității.

Monitorizarea asigurării pregătirii profesionale a auditorilor interni

Monitorizarea asigurării pregătirii profesionale a auditorilor interni se realizează de către șeful compartimentului de audit public intern, în raport cu procedurile specifice fiecărui compartiment. În majoritatea structurilor se audit, această monitorizare constă în urmărirea modului de realizare

În practica majorității compartimentelor de audit intern, monitorizarea se realizează pe de o parte cu ocazia supervizării fiecărei misiuni de audit intern, iar pe de altă parte cu ocazia verificării gradului de realizare a acțiunilor stabilite în cadrul Programelor de

pregătire profesională a auditorilor interni. Totuși, au fost identificate și alte modalități de monitorizare a pregătirii profesionale, respectiv:

- prin intermediul discuțiilor dintre auditorilor interni cu conducerea structurii de audit intern (MDRT);
- evidențierea de către fiecare auditor în parte prin completarea unei fișe de evaluare anuală (MADR);
- coordonarea procesului de pregătire de o persoană desemnată formal la nivelul entității, careia i-au fost repartizate atribuții specifice în acest sens (STS);
- elaborarea de rapoarte individuale asupra materialelor studiate și prezentarea lor coordonatorilor compartimentelor de audit public intern (UAT Brașov).

Diseminarea cunoștințelor dobândite în procesul de pregătire profesională

La nivelul compartimentelor de audit intern diseminarea cunoștințelor dobândite în procesul de pregătire profesională de către auditorii interni s-a realizat prin utilizarea următoarele mijloace:

- ⇒ *Diseminarea cunoștințelor dobândite în cadrul colectivului de muncă*, astfel: în cadrul ședințelor de lucru organizate la nivelul compartimentului (CD, UAT-uri din Dâmbovița, Brașov, ACoR Cluj), discuții libere cu membrii echipelor de audit intern (MAE, MECTS, SRR, SR Tv, Județ Buzău, Județ Giurgiu, Județ Harghita, Municipiu Giurgiu, Municipiu Ploiești, Municipiu Bârlad, UAT-uri din Dâmbovița, Galați, Suceava și Vrancea, ACoR filiale județene Cluj, Galați și Tulcea, ACZ Topoloveni) și în cadrul dezbaterilor tematice cu colegii din cadrul structurii de audit intern (CCR, CES, Județ Alba, UAT-uri din Dolj, Mehedinți, Timiș și Vâlcea);
- ⇒ *Prezentarea materialelor de curs și susținerea de prelegeri*, prin: întocmirea unui raport (ANCOM, CNVM, Municipiu Timiș) sau realizarea unui rezumat al cursului privind elementele cheie (ANSVSA, Județ Ialomița, Județ Maramureș, Județ Prahova);
- ⇒ *Distribuirea materialelor de curs furnizate de formatori în cadrul programelor de formare profesională*, prin: punerea la dispoziția tuturor auditorilor interni din cadrul compartimentului de audit public intern a materialelor (MMFPS, MECMA, AVAS, CNVM, Municipiul Brașov, Municipiu București, Oraș Baia Sprie, CZ Topoloveni) și transmiterea materialelor și auditorilor interni de la nivelul entităților subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate (MCPN);
- ⇒ *Asigurarea de consiliere informală structurilor auditate*, prin: formularea de recomandări în cadrul misiunilor (Av Pop) sau punerea la dispoziția structurilor auditate din cadrul entității a materialelor de curs obținute în cadrul programelor de pregătire profesională care prezintă interes pentru acestea (ANRE).

Rezultatele procesului de pregătire profesională, inclusiv cele obținute prin schimbul de informații obținut în urma diseminării cunoștințelor în cadrul colectivului de muncă s-au materializat în:

- îmbunătățirea calității activității compartimentului de audit intern (MMFPS, MTI, MJ, AR, Av Pop, CD, CES, CNA, CNCD, CNSAS, ORNISS, SR Tv, Județ Alba, Municipiul Blaj, UAT-uri din Arad, Bistrița, Cluj, Constanța, Galați, Gorj, Hunedoara, Ilfov, Mureș, Teleorman, Vâlcea și București, ADI Valea Barcăului);
- creșterea performanțelor profesionale ale auditorilor interni (MAI, MFP, MDRT);
- îmbogățirea cunoștințelor auditorilor interni în domeniile respective (MAE,

MMFPS, MJ, ANP Agerpres, UAT Argeș);

- creșterea calității rapoartelor misiunii de audit intern (MFP, MDRT, CSM, Comuna Holod, Comuna Popești, UAT-uri din Brăila, Cluj, Mehedinți și Satu Mare, ACoR Argeș, ACoR Tulcea, AM Someș Sud);
- creșterea calității sistemului de comunicare în cadrul compartimentului de audit (MJ, Senat, SGG, ANSVSA, ANCOM, UAT-uri din Argeș și Ialomița).

Diseminarea cunoștințelor dobândite ca urmare a participării la cursurile de perfecționare profesională a contribuit la consolidarea echipelor de audit și, în acest fel, la eficientizarea activităților desfășurate în cadrul misiunilor de audit intern.

Dificultăți în procesul de pregătire profesională a auditorilor interni

Realizarea parțială sau nerealizare acțiunilor stabilite în cadrul programelor de pregătire profesională a auditorilor interni, în conformitate cu cerințele legale și nevoile de instruire identificate s-a datorat următoarelor situații:

- ⇒ **Constrângeri bugetare bazate pe principiul raționalizării** cheltuielilor, au condus la limitarea resurselor financiare alocate pentru pregătirea profesională și implicit la reducerea numărului de zile de cursuri de instruire (MDRT, MAEu, MFP, MJ, ONRC, Curțile de Apel, MTI, MS și US MS, CNCD, ANSVSA, Județ Constanța, Județ Sibiu, Municipiul București, Municipiul Curtea de Argeș, Municipiul Pitești, Sector 2 al Municipiului București, Comuna Bicazu Ardelean, UAT-uri din Cluj, Dolj și Maramureș, ADI Someș-Sud, ACZ Topoloveni).
- ⇒ **Lipsa fondurilor bugetare** ce trebuiau alocate pentru pregătirea profesională a auditorilor interni (MAI, MMFPS, MMP, MECTS, MP, ICCJ, CES, CNA, Județ Galați, Municipiul Sebeș, Municipiul Constanța, Municipiul Lugoj, Municipiul Oradea, Municipiul Timișoara, Oraș Cugir, Spitalul de Urgență Bistrița, Spitalul Județean de Urgență Piatra Neamț, UAT-uri din Brașov, Buzău, Careș-Severin, Dâmbovița, Giurgiu, Gorj, Iași, Mureș, Suceava și Tulcea).
- ⇒ **Numărul redus de auditori din cadrul compartimentului de audit intern**, care limitează participarea la cursuri sau alte reuniuni (MDRT, CNVM, Cons Conc, Județ Sibiu, Județ Timiș, Municipiu Beiuș, UAT-uri din Buzău și Suceava) sau existența posturilor unice de audit intern;
- ⇒ **Neincluderea auditorilor interni în programele de pregătire profesională organizate de către structurile de specialitate din cadrul entității**, finanțate din fonduri comunitare (MDRT).
- ⇒ **Alocarea unui fond de timp sub nivelul minim legal pentru activitatea de pregătirea auditorilor interni**, în contextul existenței unui număr mare de activități de trebuie auditate (Județ Sibiu, Municipiul Curtea de Argeș, Municipiul Constanța, Municipiul Oradea, UAT-uri din Caraș Severin și Suceava, ACoR filialele județene Buzău, Cluj, Dâmbovița și Prahova, ACZ Topoloveni).
- ⇒ **Oferta limitată de cursuri de perfecționare în domeniul auditului public intern**, din punctul de vedere al nivelului și tipului de competențe dobândite, cursuri cu caracter preponderent teoretic, orientate pe dobândire de competențele generale, ci nu pe abilități și deprinderi practice (MCPN, CSA, Județ Sibiu).

Pentru eliminarea acestor dificultăți se impune fundamentarea realistă a programelor de perfecționare profesională ale auditorilor interni, în cadrul unui proces eficace de planificare a tuturor componentelor planului, asigurând inclusiv obținerea aprobării acestora.

Capitolul 3

Evaluarea gradului de asigurare și aplicare a cadrului metodologic și procedural al auditului public intern

3.1. Asigurarea și adecvarea cadrului metodologic și procedural al auditului public intern

Activitatea de audit public intern se realizează în baza unui cadru normativ și procedural, reglementat, prin punerea în lucru a unui set de documente standardizate, în vederea realizării unor evaluări obiective și asigurării realizării activității de audit intern la parametri înalți de calitate.

3.1.1. Asigurarea și adecvarea normelor metodologice specifice privind exercitarea auditului public intern

Compartimentele de audit intern din cadrul entităților publice ai căror conducători au calitatea de ordonatori principali de credite, trebuie să elaboreze norme metodologice specifice privind exercitarea activității de audit public intern, cu avizul UCAAPI, conform prevederilor art. 13, lit. a) din Legea nr. 672/2002.

În cazul entităților publice subordonate, aflate în coordonarea sau sub autoritatea altei entități publice se elaborează norme metodologice specifice, cu avizul compartimentului de audit intern organizat la nivelul entității publice ierarhic superioare, în funcție de sistemul de organizare al auditului intern implementat la nivelul entității publice.

Asigurarea existenței normelor metodologice specifice privind exercitarea activității de audit public intern

Pe ansamblul administrației publice, la peste 92% dintre compartimentele de audit intern, care au fost funcționale în anul 2012, s-a raportat existența și aplicarea de *Norme metodologice specifice privind exercitarea activității de audit intern*, fiind asigurată avizarea acestora conform cadrului legal.

La nivelul *entităților publice ai căror conducători sunt ordonatori principali de credite* activitatea de audit intern se desfășoară pe baza normelor metodologice proprii, avizate de UCAAPI (la entitățile centrale) și de structurile de audit ale DGPF-urilor județene și a municipiul București (la entitățile locale) și aprobate de conducătorul entității.

La nivelul *entităților subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate*, în funcție de sistemul de organizare stabilit la nivelul entității publice ierarhic superioare, în activitatea de audit public intern se aplică:

- normele metodologice specifice ale entității ierarhic superioare;
- normele metodologice proprii, avizate de compartimentului de audit intern organizat la nivelul entității ierarhic superioare, la peste 90% din totalul acestor entități.

Categoriile de entități publice care nu exercită activitatea de audit intern pe bază de norme metodologice proprii

Activitatea de audit public intern se exercită în baza *Normelor metodologice generale privind exercitarea activității de audit public intern*, reglementate de OMFP nr. 38/2003¹⁰, la un număr restrâns de entități publice, conform raportărilor compartimentelor de audit public intern. Situația acestor entități se prezintă după cum urmează:

- entitate publică centrală nou înființată și la care compartimentul de audit intern a devenit funcțional începând cu anul 2012, urmare o ocupării posturilor de auditori interni (MAEu);

¹⁰ OMFP nr. 38/2003 pentru aprobarea Normelor generale privind exercitarea activității de audit public intern, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 130 din 27 februarie 2003

- entități publice locale care au asigurat cadrul funcțional pentru desfășurarea activității de audit intern în cursul anului 2012, prin ocuparea postului de auditor intern (comuna Sântana din județul Arad și SC Gospodărie Comunală SA, unitate subordonată municipiului Sfântu Gheorghe Covasna);
- structuri asociative care au fost înființate anterior apariției *Normelor privind sistemul de cooperare pentru asigurarea funcției de audit public intern* (ACoR Botoșani, ACoR Buzău, ACoR Tulcea, AM Someș Sud).

Unitățile administrativ teritoriale care asigură exercitarea auditului intern pe bază de contracte de prestări servicii nu au elaborat norme metodologice proprii, activitatea de audit intern fiind desfășurată în baza normelor metodologice proprii prestatorului de servicii, care nu sunt avizate de structurile de audit intern din cadrul DGFP-urilor județene.

Recunoașterea activității de elaborare și actualizare a normelor metodologice specifice exercitării activității de audit public intern

În administrația publică *elaborarea, actualizarea, avizarea și aprobarea normelor metodologice specifice privind exercitarea activității de audit intern* nu este recunoscută în cadrul tuturor compartimentelor de audit public intern ca activitate procedurabilă, ceea ce a condus la neplanificarea unor acțiuni care să asigure monitorizarea periodică a gradului în care aceste norme corespund realităților privind organizarea și funcționarea compartimentului de audit intern.

În anul 2012, un număr restrâns de entități publice au raportat existența unei *proceduri pentru elaborare, actualizarea și aprobarea Normelor metodologice proprii*, respectiv: Județ Timiș și Municipiu Lugoj.

Cu ocazia misiunilor de evaluare a activității compartimentelor de audit intern din cadrul entităților publice centrale, realizate în anul 2012, numai la unul din 5 compartimente de audit public intern evaluate s-a identificat existența unei proceduri privind realizarea activității de elaborare a normelor metodologice specifice (ANSPDCP).

Categoriile de entități publice care au elaborat norme metodologice specifice privind exercitarea activității de audit intern în anul 2012

În cursul anului 2012 au fost *elaborate norme metodologice specifice privind exercitarea activității de audit intern* la 22 de entități publice, din care o entitate în administrația centrală și 21 entități în administrația locală.

Situația entităților publice care au elaborat norme metodologice specifice, prezentate după motivul care a stat la baza elaborării acestora, se evidențiază astfel:

- *înființarea a două noi structuri de audit intern*: ARACIS (2011) și Orașul Tăuții Măgheruş din județul Maramureș (2012);
- *ocuparea postului de auditor intern la 9 entități*: comuna Sinteia Mare din județul Arad; Județul și trei comune (Mărașu, Romanu, Ulmu) din județul Brăila; Orașul Huedin din județul Cluj; Comuna Podenii Noi din județul Prahova; RA Aeroport Sibiu, unitate subordonată județului Sibiu și Comuna Golești din județul Vrancea;
- *încheierea de contracte de prestări servicii cu persoane fizice pentru asigurarea activității de audit public intern la 11 unități administrativ teritoriale*: un oraș (Livada) și 9 comune (Apa, Ciurnești, Foieni, Petrești, Urziceni, Viile Mare ș.a.) din județul Satu Mare; Comuna Hoghilag din județul Sibiu.

Dintre entitățile publice care au *elaborat Norme metodologice specifice*, la 17 entități s-a asigurat avizarea și aprobarea, iar la restul de patru entități normele proprii sunt în curs de avizare datorită faptului că s-au cerut completări (comuna Sinteia Mare, comuna Hoghilag din județul Sibiu și RA Aeroport Sibiu) și au fost înaintate spre avizare în cursul lunii decembrie (Oraș Huedin).

Categoriile de entități publice care au actualizat normele metodologice proprii privind exercitarea activității de audit intern în anul 2012

De asemenea, în cursul anului 2012 s-au elaborat *Norme metodologice specifice privind exercitarea activității de audit intern prin sistemul de cooperare* la două structuri asociative din cadrul filialelor județene ale ACoR Maramureș și Alba, fiind asigurată avizarea normelor numai la ACoR Alba.

În anul 2012 și-au actualizat normele metodologice proprii privind exercitarea activității de audit intern 20 de entități publice, dintre care 8 entități în administrația centrală și 12 în administrația locală.

În funcție de criteriile care au stat la baza actualizării normelor metodologice specifice, situația entităților publice se prezintă după cum urmează:

- *implementarea unei recomandări privind includerea procedurilor de consiliere*, formulată cu ocazia evaluării activității de audit public intern, la municipiul Ploiești;
- *schimbări organizatorice intervenite în organigrama entității publice* la 2 entități publice: Județul Caraș Severin și Spitalul Județean de Urgență Reșița;
- *adaptarea la mediul organizațional al entității și implementarea noilor prevederi ale Legii nr. 672/2002 republicată* la 12 entități publice: Curtea Constituțională, Agenția Națională de Integritate, Municipiul Vaslui, Orașul Călan din județul Hunedoara, Județul Constanța și Direcția de Pază a județului Constanța și 6 entități subordonate, aflate în coordonarea sau sub autoritatea MECMA (CN Uraniului SA, SC Hidroelectrică SA, OSIM, INCD, IMNR, SC Complexul Energetic Oltenia SA);
- *încheierea de contracte de prestări servicii cu persoane fizice pentru asigurarea activității de audit public intern* la 5 unități administrativ teritoriale: comunele Ciocile, Măxineni, Gemenele, Unirea și Zăvoaia din județul Brăila.

Dintre cele 20 de entități publice care au *actualizat Norme metodologice specifice*, la 18 entități s-a asigurat avizarea și aprobarea, iar la una dintre entitățile publice locale, respectiv Municipiul Vaslui, normele proprii sunt în curs de avizare datorită faptului că au fost înaintate spre avizare în cursul lunii decembrie. În schimb, la o entitate publică centrală, respectiv ANI, normele metodologice specifice actualizate au fost aprobate de conducerea autorității, fără a solicita avizul de specialitate de la UCAAPI.

Asigurarea adaptării normelor metodologice proprii privind exercitarea activității de audit intern

În administrația publică la cca. 56% dintre entități s-a asigurat actualizarea normelor metodologice specifice privind exercitarea activității de audit public intern, în funcție de natura și gradul de semnificație a modificărilor care intervin în conținutul acestor norme, fiind identificate următoarele practici:

- monitorizarea gradului de adecvare a normelor la realitatea practică, prin revizuirea acestora ori de câte ori au avut loc schimbări care au modificat normele. Astfel, normele au fost supuse unui proces de revizuire în anul 2008 și anul 2010, datorită schimbărilor substanțiale aduse structurii organizatorice a instituției, precum și necesității modificărilor formularelor atașate procedurilor (MDRT);
- asigurarea actualizării normelor specifice în raport cu modificările organizatorice survenite la nivelul entității sau, după caz, a recomandărilor formulate în urma misiunilor de evaluare a activității de audit public intern (anul 2011: AR, CSSPP, ICR, AVAS, Județ Tulcea, GNM, AFM, ITRSV Ploiești și Suceava, CN Poșta Română; anul 2010: MMP, MCSI, ANP, ONPCSB, ANRE, Județ Bihor, Municipiul Oradea, Comuna Jijila din județul Tulcea; anul 2009: MADR, MECMA, SGG, CSM, CES, CNAS, ANCOM; anul 2008: MCPN, CNVM, ANI; anul 2007: MApN, CD, SRI, SIE, SPP, STS; anul 2006: MFP);

- revizuirea normelor metodologice specifice urmare a recomandării Autorității de Audit a CCR, care solicită detalierea procedurii privind analiza de risc utilizată în procesul de planificare strategică (APIA 2010);
- compartimentele de audit intern care activează în cadrul UAT-urile din județul Dâmbovița au asigurat revizuirea normelor proprii, prin completarea acestora cu un capitol distinct referitor la derularea misiunilor de consiliere, având în vedere că în majoritatea cazurilor normele specifice au fost elaborate și avizate înainte de intrarea în vigoare a OMFP nr. 1702/2005, urmare a acțiunilor întreprinse de structura de audit intern din cadrul DGFP Dâmbovița.

La restul entităților publice, compartimentele de audit public intern își desfășoară activitatea în baza normelor metodologice elaborate la momentul asigurării cadrului organizatoric și funcțional al compartimentului de audit public intern, respectiv:

- 8 ministere care își desfășoară activitatea în baza unor norme metodologice specifice elaborate încă din anul 2003 (MAI, MAE, MECTS, MTI, MJ, MMFPS, MP, MS);
- 18 autorități și alte instituții publice centrale utilizează norme metodologice specifice care au fost elaborate inițial, cu toate că în organizarea activității de audit intern au intervenit schimbări, iar mediul de control din cadrul entităților nu este favorabil;
- în plan local peste 70% dintre compartimentele de audit public intern care sunt funcționale nu și-au revizuit normele metodologice de la momentul înființării și până în prezent.

În ultimii 10 ani structurile de audit intern au suferit modificări din punctul de vedere al modului de organizare, atât ca formă de organizare a compartimentului de audit intern, cât mai ales a deciziilor privind centralizarea auditului intern la nivelul entității ierarhic superioară și reorganizărilor succesive care au determinat schimbarea entității ierarhic superioare, ceea ce impune actualizarea normelor pentru a le pune în acord cu realitatea. Practica cea mai uzitată este de a actualiza normele metodologice specifice numai atunci când se modifică cadrul normativ de audit public intern.

De asemenea, rezultatele evaluărilor activității compartimentelor de audit intern, realizate în anul 2012, au evidențiat faptul că normele metodologice specifice au un caracter general, nefiind adaptate la modul de organizare și funcționare a activității de audit public intern, respectiv la mediul de control intern din cadrul entităților.

Având în vedere modificările intervenite în legislația specifică activității de audit public intern, toate compartimentele de audit public intern au raportat că au în vedere actualizarea normelor proprii, prin revizuirea și completarea elementelor componente ce s-au modificat și ținând cont și de particularitățile mediului de control din entitate.

Factori care determină actualizarea normelor metodologice proprii privind exercitarea activității de audit public intern

Analizele efectuate au stabilit că este necesară actualizarea normelor metodologice, iar elemente care se au în vedere a fi modificate sunt impuse de:

- modificarea structurii organizatorice ale compartimentelor de audit public intern;
- modificarea legislației specifice activității de audit public intern;
- modificarea legislației privind organizarea și funcționarea entității publice;
- deciziile conducerii entității ierarhic superioare de a constitui sau menține un compartiment funcțional la nivelul entităților publice subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate;
- noile riscuri identificate și nivelul ridicat al acestora;
- asigurarea unei bune funcționalități a activității de audit intern.

În urma evaluării gradului în care regulile, principiile și procedurile definite în cadrul normelor metodologice proprii permit compartimentului de audit intern să își realizeze obiectivele în condiții de legalitate, regularitate și eficacitate nu s-au identificat probleme, majoritatea au răspuns că acestea le-au permis realizarea obiectivelor.

Asigurarea elaborării și aplicării procedurii de avizare a normelor metodologice proprii privind exercitarea activității de audit

Procesul de avizare a normelor metodologice specifice entităților publice, conform procedurilor de lucru elaborate și a bunelor practici din activitatea structurilor de audit intern cu responsabilități privind avizarea, se caracterizează prin:

- primirea proiectului normelor metodologice specifice privind exercitarea activității de audit public intern în vederea avizării;
- verificarea punctuală a conținutului normelor metodologice specifice supuse avizării comparativ cu prevederile din *Normele metodologice generale de exercitare a auditului public intern*, efectuată pe baza unei liste de verificare formalizată și având la bază verificări similare celor efectuate în baza unei liste de verificare;
- realizarea de schimburi de informații între auditorii interni ale celor două compartimente de audit intern implicate în această activitate pentru clarificarea unor aspecte punctuale în vederea asigurării conformității cu normele generale și adaptării la specificul activității entității publice;
- asigurarea comunicării cu auditorii interni din cadrul compartimentului de audit public intern al entității care solicită avizul, până la soluționarea aspectelor care nu sunt conforme și, respectiv emiterea avizului;
- transmiterea avizului favorabil al *Normele metodologice specifice privind exercitarea activității de audit public intern*.

Probleme identificate în procesul de actualizare și avizare a normelor metodologice

La nivelul administrației publice au fost identificate o serie de probleme în procesul de actualizare și avizare a normelor metodologice privind exercitarea activității de audit public intern, respectiv:

- ⇒ *modificări organizatorice care au schimbat statutul entității publice, prin schimbarea calității conducătorului entității din ordonator secundar de credite în ordonator principal de credite:*
 - ANRE își desfășoară activitatea după norme avizate de SGG, cu toate că acum este o autoritate administrativă autonomă, cu personalitate juridică, sub control parlamentar, finanțată integral din venituri proprii, independentă decizional, organizatoric și funcțional;
 - ORNISS își desfășoară activitatea după normele avizate de SGG, acesta fiind ordonator principal de credite, ceea ce impune obținere avizului de la UCAAPI.
- ⇒ *modificări organizatorice care determinat schimbarea entității publice ierarhic superioare:*
 - IER își desfășoară activitatea în baza unor norme metodologice proprii elaborate în anul 2009, avizate de SGG, în condițiile în care acest institut se află în subordinea MAE;
 - Spitalul Județean de Urgență Dr. Fogolyan Kristof, unitate subordonată CJ Covasna își desfășoară activitatea pe bază de norme proprii, elaborate în anul 2007 și avizate de Autoritatea de Sănătate publică unitate subordonată MS.

⇒ *alte situații, determinate de aplicarea unor norme metodologice privind exercitarea activității de audit intern ale altor entități publice, nesolicitarea avizului de la OIS și neimplementarea recomandărilor evaluatorilor externi:*

- Normele proprii ale municipiului Tulcea (elaborate 2008) și ale comunelor Murighiol și Mahmudia din județul Tulcea, ultimele două au încheiate contracte de prestări servicii (elaborate 2008) sunt elaborate în baza OMFP nr. 445/2004 cu modificările ulterioare, act normativ care reglementează activitatea de audit intern a compartimentului de audit intern de la nivelul MFP;
- Spitalul Clinic Colentina, unitate aflată în subordinea municipiului București aplică normele metodologice ale MFP, normele metodologice ale MS și procedurile proprii de lucru întocmite conform legislației și aprobate de Direcția de Audit și Control a MS în martie 2011;
- INCD Delta Dunării, unitate subordonată MMP care a externalizat auditul intern, aplică norme proprii de audit ale prestatorului extern de servicii, care nu au fost supuse avizării OIS;
- Orașul Hârlău din județul Iași nu a implementat măsura DGFP, cu privire la actualizarea normelor metodologice, prin completarea cu elaborarea unui plan strategic de audit pe 3-5 ani, termen septembrie 2012;
- La Orașele Azuga, Băicoi și Urlați și comunele Starchiojd și Târgușorul Vechi din județul Prahova normele metodologice proprii trebuie actualizate și completate, urmare a recomandărilor structurii de audit intern din cadrul DGFP județ Prahova.

3.2. Planificarea activității de audit public intern

Planificarea activității de audit intern reprezintă procesul prin care sunt stabilite domeniile și activitățile auditabile, obiectivele misiunilor și sfera de intervenție a auditului intern.

Planificarea activității de audit public intern se realizează astfel:

Planificarea multianuală pe 3-5 ani, cuprinde misiunile de evaluare a activității de audit intern care se realizează cel puțin o dată la 5 ani, misiunile privind auditarea activităților derulate de entitatea publică, activități care sunt auditate cel puțin o dată la 3 ani, precum și misiunile de consiliere;

Planificarea anuală cuprinde misiunile ce se realizează pe parcursul unui an ținând cont de rezultatul evaluării riscurilor și de resursele de audit disponibile.

Procesul de fundamentare a deciziilor de planificare

Deciziile privind includerea în planul de audit intern a misiunilor de asigurare, evaluare și consiliere sunt fundamentate pe baza unui proces riguros de analiză.

Acest proces se finalizează cu elaborarea unui *Referat de justificare*, instrument care descrie în mod obiectiv și rațional modul de selecție al misiunilor incluse în planurile de audit intern și însoțește aceste planuri în procesul de aprobare.

Auditorul intern va discuta cu conducerea superioară sau cu CAI planul său de audit, având posibilitatea să ia în considerare orice sugestie pentru realizarea unor activități specifice de audit, sugestii venite din partea conducerii, pe care le poate refuza dacă are argumente suficiente și fundamentate. Conducerea avizează planurile și nu trebuie să împiedice sau să refuze realizarea activității de audit intern.

Managerul nu trebuie să aibă posibilitatea să respingă planul de audit al auditorului.

Orice respingere trebuie comunicată la UCAAPI sau entitatea ierarhic superioară. Principala preocupare este ca managerul să înțeleagă că alegerea activităților auditabile s-a realizat din motive strict profesionale și să avizeze planul pentru a transmite organizației semnalul că susține activitatea auditorului și îl autorizează să-și desfășoare activitatea.

Principii aplicate în selectarea misiunilor de audit incluse în planurile de audit intern

La selectarea și prioritizarea misiunilor de audit intern ce trebuie cuprinse în planurile multianuale și anuale de audit se are în vedere următoarele principii:

- realizarea unui echilibru între necesarul de asigurare, evaluare și consiliere, numărul auditorilor interni și competențele deținute la nivel colectiv;
- concentrarea resurselor de audit pe activitățile, programele, proiectele, operațiunile cu riscuri ridicate și care au prioritate mare;
- eșalonarea activităților realizate în cadrul entității, astfel încât acestea să fie cuprinse în auditare cel puțin o dată la trei ani;
- eșalonarea entităților subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate care sunt evaluate, astfel încât acestea să fie evaluate cel puțin o dată la 5 ani;
- cuprinderea în auditare a tuturor unităților subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate, care nu au organizat compartiment de audit intern;
- includerea tuturor domeniilor de activitate pentru îndeplinirea funcțiilor entității publice, în funcție de nivelul riscurilor asociate acestora.

În general, la selectarea misiunilor de audit intern incluse în planurile de audit intern cele mai uzitate criterii sunt analizele de risc, propunerile conducătorului instituției și criteriile semnal transmise prin rapoartele Curții de Conturi.

Pentru a asigura respectarea principiului periodicității în auditare, în condițiile existenței unui deficit de resurse umane, în practica curentă se procedează la reducerea ariei de cuprindere a misiunilor de audit intern.

3.2.1. Planificarea multianuală a activității de audit public intern

Planul strategic trebuie să acopere cât mai multe dintre activitățile entității publice, luând în considerare obiectivele sale și evaluarea riscurilor.

La nivel local, procesul de planificare multianuală a activității de audit intern trebuie să devină o practică generalizată la nivelul tuturor entităților publice, având în vedere că acest instrument de control managerial, oferă conducătorului instituției publice o privire de ansamblu asupra tuturor activităților și structurilor din cadrul entității și a zonelor cu riscuri semnificative, pentru buna desfășurare a activităților, proceselor și programelor.

Abordarea planificării multianuale a activității de audit intern

În general, pentru selectarea misiunilor de audit public intern în vederea cuprinderii în planurile multianuale s-a aplicat următorul algoritm:

- ⇒ *identificarea tuturor structurilor funcționale și a domeniilor de activitate ale entității publice.* În acest sens se realizează un inventar complet al sferei auditabile, prin:
- identificarea activităților care sunt realizate în cadrul entității;
 - identificarea unităților subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate care nu au compartiment de audit intern și la care trebuie să se realizeze misiuni de asigurare;
 - identificarea unităților subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate care au compartiment propriu de audit și la care trebuie să se efectueze o dată la 5 ani misiuni de evaluare;
 - identificarea programelor finanțate din fonduri naționale și externe.

- ⇒ *prioritizarea misiunilor* în funcție de: rezultatele evaluărilor riscurilor asociate diferitelor structuri, activități, programe, proiecte sau operațiuni, obligativitatea efectuării unor misiuni de audit care decurge din prevederile unor regulamente (CE), data ultimei misiuni de audit intern, tipul de asigurare oferită la ultima misiune de audit public intern;
- ⇒ *revizuirea anuală a planurilor multianuale*, pentru a răspunde schimbărilor ce intervin în funcționarea proceselor, sistemelor, precum și pentru a asigura prioritizarea diferitelor activități, programe, proiecte în funcție de nivelul riscurilor asociate acestora;
- ⇒ *definirea și utilizarea unor criterii de analiză a riscurilor diferite în funcție de natura misiunii, astfel:*
 - la *misiunile de asigurare și de consiliere* s-a avut în vedere: impactul financiar, complexitatea cadrului normativ, numărul nivelelor de gestiune implicate în fiecare activitate/structură/entitate, existența și gradul de documentare al procedurilor de lucru, funcționalitatea instrumentelor de control intern implementat și eficiența acțiunilor corective de la nivelurile decizionale;
 - la *misiunile de evaluare* a activității de audit public intern s-a avut în vedere: numărul de auditori din cadrul entităților evaluate în raport cu volumul și complexitatea activităților entității, sumele alocate de la bugetul de stat, rezultatul financiar înregistrat în anul anterior și viabilitatea mediului de afaceri.

Precizăm că, din informațiile furnizate de cele 50 entități publice centrale se constată că fundamentarea și elaborarea planurilor s-a realizat în proporție de 80% pe baza analizei riscurilor, iar restul de 20% pe baza altor factori, cum ar fi periodicitatea în auditare, solicitările managementului sau recomandările Curții de Conturi.

La majoritatea compartimentelor de audit intern, planurile multianuale de audit intern se revizuiesc anual, pentru a asigura adecvarea în raport cu rezultatele analizelor de risc și cu schimbările ce intervin în funcționarea proceselor și sistemelor.

La prioritizarea misiunilor de audit intern în cadrul planurilor multianuale s-a urmărit respectarea periodicității în auditare, cel puțin o dată la 3 ani, a activităților derulate de entitatea publică, precum și periodicitatea în evaluare, cel puțin o dată la 5 ani, a activității de audit desfășurată de compartimentele de audit intern organizate la nivelurile inferioare.

Toate *entitățile publice centrale* care au transmis raportul anual de activitate au raportat că la nivelul compartimentelor de audit public intern se elaborează un plan multianual privind activitatea de audit public intern

În procesul de planificare multianuală sunt utilizate mai multe abordări, respectiv: 68% dintre compartimentele de audit intern au planificat misiuni de audit intern pe activități; 17% au planificat misiuni de audit intern pe structuri funcționale ale entității; 10% au planificat misiunii de audit pe domenii de activitate; iar în cazul a 5% dintre compartimente sau utilizat abordări combinate, fiind identificate misiuni de audit pe sisteme, procese sau diverse teme.

Activitatea de elaborare a planurilor multianuale a devenit o bună practică în cadrul compartimentelor de audit intern, ceea ce evidențiază creșterea interesului responsabililor compartimentelor de audit intern pentru a implementa instrumente de control adecvate în vederea asigurării utilizării eficiente și eficace a resurselor de audit.

Orizontul de timp al planificării multianuale a activității de audit intern

La nivelul *administrației publice centrale* planurile multianuale sunt elaborate pe un orizont de 3-5 ani și cuprind misiuni de asigurare, evaluare și consiliere. Astfel, la 49 de entități publice centrale s-au elaborat planuri multianuale pentru realizarea activității de audit pe un orizont de timp de 3 ani, iar la entități s-a elaborat plan multianual pe un orizont de timp de 5 ani.

La nivelul *entităților publice din administrația locală*, planificarea multianuală a început să devină o bună practică, astfel au fost identificate puține instituții publice care nu au elaborat un plan strategic. În majoritatea cazurilor, orizontul de timp pentru care sunt elaborate planurile multianuale este de 3 ani. Doar trei UAT-uri au raportat că au elaborat planuri multianuale pe un orizont de timp de 5 ani.

Ponderea cea mai mare o dețin misiunile de asigurare (cca. 90%), urmate de misiunile de evaluare (cca. 9%) și cele de consiliere (cca. 1%). Misiunile de consiliere au fost planificate în general la solicitarea managementului și au avut în unele situații caracterul unor activități de control.

În cadrul misiunilor de asigurare planificate au predominat auditurile de regularitate, în timp ce auditurile de sistem și de performanță au fost planificate la un număr restrâns de ministere, în special la cele care au compartimente de audit intern bine dezvoltate.

Un aspect pozitiv, în ceea ce privește planificarea multianuală, remarcat în administrația locală a fost elaborarea de planuri de către compartimentele de audit care funcționează în cadrul structurilor asociative înființate în filialele județene ale Asociației Comunelor din România, respectiv: Botoșani, Galați, sau Tulcea.

Gradul de acoperire a domeniilor auditabile în procesul de planificare multianuală

Referitor la respectarea cerinței legale ca auditul intern să cuprindă în aria sa toate activitățile și procesele derulate în cadrul entității, la nivelul administrației publice centrale, în cazul celor care au transmis rapoartele, s-au constatat următoarele:

- un număr de 18 entități publice (72%) au urmărit să cuprindă în cadrul planurilor multianuale toate activitățile identificate la nivelul entității;
- un număr de 5 entități publice (20%) au cuprins în planurile multianuale activitățile ce trebuiau auditate o dată la trei ani precizate de cadrul de reglementare;
- un număr de 2 entități publice (8%) au elaborat planurile multianuale în funcție de domeniile de activitate cu riscurile mari.

Planurile multianuale de audit elaborate de entitățile publice centrale cuprind misiuni de audit de asigurare, de evaluare sau consiliere, astfel:

- la 29 entități publice se regăsesc misiuni de regularitate;
- la 29 entități publice se regăsesc misiuni de sistem;
- la 44 entități publice se regăsesc misiuni de asigurare;
- la 19 entități publice se regăsesc misiuni de consiliere;
- la 15 entități publice se regăsesc misiuni de evaluare a activității de audit intern.

În structura *planurilor multianuale ale compartimentelor de audit intern care funcționează în administrația publică locală* se regăsesc cu preponderență misiuni de asigurare, iar acolo unde există unități subordonate și misiuni de evaluare, dar care nu acoperă toate unitățile existente.

Selectarea misiunilor care au fost incluse în planurile multianuale s-a realizat în funcție de: evaluarea riscului asociat diferitelor structuri sau activități, solicitarea organelor ierarhic superioare, necesitatea auditării fiecărei activități cel puțin odată la trei ani și fondul de timp disponibil.

3.2.2. Planificarea anuală a activității de audit public intern

Elaborarea planurilor anuale se realizează, în general, prin extragerea misiunilor de audit din cadrul planurilor multianuale și ierarhizarea acestora în funcție de priorități și de rezultatele reevaluărilor anuale de risc.

Abordarea planificării anuale a activității de audit intern

Abordarea principală în procesul de planificare anuală constă în de audit se urmărește examinarea acțiunilor asupra efectelor financiare pe seama fondurilor publice sau a patrimoniului public, sub aspectul respectării ansamblului principiilor, regulilor procedurale și metodologice care le sunt aplicate.

În *administrația publică centrală* toate entitățile publice au elaborat planuri anuale de audit intern. Selectarea misiunilor și stabilirea priorităților în planurile anuale s-a efectuat pe baza analizelor riscurilor asociate activităților, sistemelor, programelor, proiectelor ținând cont de: impactul activităților asupra obiectivelor entității, mărimea fondurilor bănești, volumul și complexitatea operațiunilor realizate, fluctuația cadrului legislativ și procedural, probabilitatea de apariție a fraudelor, valoarea activelor utilizate ș.a.

În funcție de schimbările survenite în cadrul anumitor entități publice, planurile anuale de audit au fost modificate în anul curent, asigurând în acest mod o reflectare corectă a activității desfășurată de compartimentele de audit public intern.

Analiza structurii planurilor de audit pe anul 2012, din punctul de vedere al naturii misiunilor, a evidențiat faptul că ponderea cea mai ridicată o dețin misiunile de asigurare (cca. 82%), urmată de misiunile de evaluare (cca. 16%) și misiunile de consiliere (cca. 2%). În categoria misiunilor de asigurare, predomină în continuare misiunile de audit intern planificate asupra funcțiilor suport.

În *administrația publică locală*, majoritatea compartimentelor de audit intern au elaborat planuri anuale, conform structurii stabilite de cadrul normativ și au fost aprobate de conducătorul entităților publice. Cu privire la natura misiunilor de audit cuprinse în planurile de audit s-a constatat că ponderea cea mai ridicată este deținută de misiunile de asigurare (cca. 91%), urmată de misiunile de consiliere (cca. 6%) și misiunile de evaluare (cca. 3%). În categoria misiunilor de asigurare, predomină în continuare misiunile de audit intern planificate asupra funcțiilor suport.

În categoria misiunilor de asigurare, ponderea cea mai mare o au în continuare misiunile de audit cu privire la funcțiile specifice entității (cca. 36%), sistemul contabil (cca. 24%), procesul bugetar (cca. 17%), achizițiile publice (cca. 10%) și resursele umane (cca. 9%).

Precizăm că, la cca. 60% dintre unitățile administrativ teritoriale care își desfășoară activitatea de audit intern pe bază de contracte de prestări servicii s-a raportat că nu s-a elaborat planul anual de audit intern.

Pentru realizarea misiunilor de audit intern se alocă în medie între 70-80% din fondul de timp disponibil anual, restul fiind utilizat pentru realizarea altor activități de audit intern, cum ar fi: elaborarea planurilor de audit, implementarea standardelor de control intern la nivelul compartimentului de audit intern, elaborarea programului de asigurare a calității, întocmirea raportului anual, pregătirea profesională a auditorilor, lucrări de secretariat și arhivare, efectuarea concediilor. Precizăm că, în unele cazuri timpul alocat misiunilor de audit intern a fost cuprins între 40-60%, iar în alte cazuri acesta a fost de peste 90%.

În ceea ce privește planificarea misiunilor de evaluare, la nivelul structurilor de audit intern din cadrul DGFP-urilor județene și a municipiului București s-a utilizat exclusiv criteriul periodicității în evaluare, potrivit căruia se asigură o dată la 5 ani evaluarea activității de audit intern din cadrul unităților administrativ teritoriale care au organizat auditul intern.

Astfel, în anul 2012 ponderea misiunilor de evaluare planificate a fost redusă, situație care se datorează reducerii numărului de posturi de auditori interni care activează în structurilor de audit intern din cadrul DGFP-urilor județene și a municipiului București, ceea ce a nu a permis planificarea în funcție de riscuri a activităților de evaluare a activității de audit intern la nivelul unităților administrativ teritoriale, în contextul în care anual au fost identificate probleme în aplicarea și respectarea procedurilor specifice de audit intern.

Criteriile de selecție a misiunilor incluse în planurile anuale de audit intern

Modalitatea de identificare a activităților și prioritizarea acestora în plan, s-a efectuat pe baza analizei riscurilor asociate domeniilor/sistemelor auditabile, ținând cont de următoarele criterii:

- aprecierea impactului activităților efectuate în cadrul domeniului/sistemului analizat asupra activităților derulate în celelalte sisteme/domenii;
- aprecierea impactului activităților efectuate în cadrul domeniului/sistemului analizat asupra atingerii obiectivelor generale ale entității/ structurii auditate;
- aprecierea mărimii fondurilor bănești angrenate în derularea activităților domeniului/sistemului analizat comparativ cu celelalte domenii/sisteme ale entității/structurii auditate;
- complexitatea și numărul operațiunilor realizate în cadrul domeniului/sistemului analizat;
- fluctuația legilor și reglementărilor care guvernează activitățile derulate în cadrul domeniului/sistemului analizat;
- probabilitatea mai mare de apariție a fraudelor și neregulilor;
- aprecierea valorii bănești a activelor utilizate în derularea activităților din cadrul domeniilor/sistemelor analizate comparativ cu celelalte sisteme/domenii ale entității/structurii auditate;
- alte probleme, puncte vulnerabile cunoscute sau semnale venite de la nivel central, respectiv aprecieri ale unor specialiști, experți etc. cu privire la structura și dinamica unor riscuri interne sau de sistem, analiza unor trenduri pe termen lung privind unele aspecte ale funcționării sistemului de control intern, precum și evaluarea impactului unor modificări petrecute în mediul în care evoluează domeniile/sistemele ce vor fi supuse auditului;
- informații și indicii referitoare la disfuncționalități sau abateri ș.a.

Gradul de acoperire a domeniilor auditabile în procesul de planificare anuală

În procesul de planificare a activității de audit intern nu se realizează, în toate cazurile, o abordare strategică a diferitelor activități, procese, programe, proiecte, care să asigure realizarea obiectivelor auditului în ceea ce privește evaluarea managementului riscurilor și evaluarea procesului de guvernare.

Pentru ca auditul intern să-și crească contribuția la îmbunătățirea activităților entităților publice se impune îmbunătățirea procesului de planificare a activității de audit intern în ceea ce privește:

- asigurarea realizării obiectivului general de audit privind evaluarea managementului riscurilor, prin abordarea evaluării procesului de gestionare a riscurilor ca obiectiv distinct, în cadrul misiunilor de audit intern;

- identificarea nevoilor cu privire la pregătirea personalului din entitate, pe domeniile cadrului de competențe și funcțiile specifice entității publice;
- creșterea ponderii misiunilor de auditul performantei și de sistem sau planificarea unor astfel de misiuni dacă nu au fost realizate până în prezent.

Gradul de realizare a misiunilor de audit intern planificate în anul 2012

În administrația publică, în anul 2012 s-a menținut aceeași tendință de creștere a gradului de conformare în realizarea planurilor de audit intern, ceea ce demonstrează o bună corelare a resurselor de audit disponibile cu numărul misiunilor de audit intern planificate a fi realizate în cursul anului.

La nivelul *administrației publice centrale*, majoritatea compartimentelor de audit intern au raportat realizarea activităților din planurile de audit, în proporție de 100%. Însă au fost și compartimente care au întâmpinat dificultăți în realizarea tuturor misiunilor prevăzute inițial în plan, ceea ce a determinat un grad de realizare a planurilor de audit de circa 40-60%.

În aceste condiții, dintre cele 16 ministere cu compartimente de audit intern, în cazul a 13 dintre acestea a fost necesară actualizarea planurilor anuale, în special din cauza solicitărilor conducerilor entităților publice respective. La nivelul autorităților, din cele 47 care au furnizat informații, 34 au actualizat planul anual, tot ca urmare a solicitărilor conducerii de a se efectua misiuni de audit ad-hoc, sau misiuni consiliere.

La nivelul *administrației publice locale*, gradul de îndeplinire a planurilor de activitate a înregistrat o pondere mai scăzută.

Principalele cauze care au condus la nerealizarea activităților prevăzute în planurile de audit intern, menționate în rapoartele de activitate, au fost:

- implicarea auditorilor interni în cadrul unor echipe de control, în comisiile de monitorizare a sistemului de control intern/managerial ș.a.;
- desemnarea auditorilor pentru efectuarea de misiuni de inspecție;
- reducerea numărului de auditori în urma reducerii posturilor sau a disponibilizărilor;
- extinderea duratele de realizare a misiunilor de audit intern planificate;
- implicarea auditorilor în activități non-audit, cum ar fi de exemplu: implicarea în realizarea recensământului populației, soluționarea de sesizări;
- implicarea auditorilor interni în activitățile executabile ale entității publice.

Analiza acestor cauze a relevat, în majoritatea cazurilor, că nu sunt consecința influenței unor factori care țin de activitatea de planificare a auditului, și au fost datorate unor cauze exterioare activității compartimentului de audit.

Principalele deficiențe identificate în procesul de planificare anuală a activității de audit intern

În procesul de planificare au fost identificate anumite disfuncții cu privire la: modul de fundamentare a misiunilor incluse în plan; estimarea fondului de timp alocat misiunilor de audit intern (în medie 58%); stabilirea unor durate de audit reduse (majoritatea la un an calendaristic); analiza riscurilor. Nu s-a dezvoltat o matrice de analiză a riscurilor, care să permită evaluarea obiectivă a acestora, în vederea selectării, ierarhizării și prioritizării structurilor și/sau activităților care urmează a fi inclus în planul de audit. De asemenea, în condițiile limitării de resurse (un singur auditor), practica compartimentului de audit intern în domeniul planificării a fost de a restrânge aria de aplicabilitate și perioada de auditare. În general, planurile anuale de audit au fost elaborate și fundamentate în funcție de resursele umane existente și fondul de timp disponibil.

3.3. Raportarea activității de audit public intern

Sistemul de raportare a activității de audit conform cadrului normativ cuprinde următoarele componente: raportarea rezultatelor misiunilor de audit intern, raportarea anuală a activității de audit intern, raportarea iregularităților sau posibilelor prejudicii, informări punctuale privind cazurile de limitare ale accesului auditorilor interni la informații și documente și situațiile de incompatibilitate ale auditorilor interni.

În cazul entităților publice care au unități subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate, compartimentele de audit intern care activează în cadrul acestora au posibilitatea să-și dezvolte propriul sistem de informare și raportare cu aceste unități, prin includerea acestor particularități în normele metodologice proprii.

3.3.1. Raportarea rezultatelor misiunilor de audit public intern

În conformitate cu standardele de audit intern, raportarea rezultatelor constă în comunicarea către conducătorul entității publice a constatărilor, concluziilor și recomandărilor formulate de auditorii interni în cadrul fiecărei misiuni de audit intern realizate.

În majoritatea instituțiilor din administrația publică, activitatea de raportare a rezultatelor misiunilor de audit intern se realizează în conformitate cu procedurile operaționale și normele specifice de audit intern.

În cadrul misiunilor de evaluare privind activitatea compartimentelor de audit din cadrul autorităților publice din administrația centrală, realizate de UCAAPI în anul 2012, a fost analizată și evaluată calitatea rapoartelor de audit intern din punctul de vedere al respectării structurii standard de elaborare a rapoartelor de audit intern și al fundamentării constatărilor și recomandărilor.

Aspecte pozitive privind respectarea procedurii de raportare rezultatelor misiunilor de audit intern

- Asigurarea respectării structurii standard prevăzută de cadrul normativ, prin prezentarea obiectivelor, datelor de identificare a misiunilor, baza legală și metodologia utilizată în realizarea misiunii, constatările, concluziile și recomandările formulate de auditorii interni.
- Prezentarea în rapoartele de audit atât a aspectelor pozitive, care susțin conformitatea cu prevederile cadrului normativ aplicabil, cât și a aspectelor care necesită îmbunătățiri, pentru care au fost formulate recomandări în scopul perfecționării activităților auditate.
- Redactarea rapoartelor de audit intern într-o formă clară și concisă.
- Constatările prezentate în cadrul rapoartelor de audit fac trimitere la probele de audit ce le susțin.
- Constatările formulate în cadrul rapoartelor respectă obiectivele stabilite misiunii de audit, iar concluziile și recomandările au fost, de regulă, în concordanță cu constatările și au vizat îmbunătățirea disfuncțiilor constatate sau reducerea riscurilor potențiale.
- Recomandările au fost în concordanță cu constatările și asigură un grad de utilitate rezonabil, utilitate ce a fost confirmată de nivelul de conformare și de acceptare a acestora.

Probleme identificate în aplicarea procedurii privind raportarea rezultatelor misiunilor de audit intern

- Raportul de consiliere nu s-a elaborat conform modelul standard.
- Proiectul de raport de audit și raportul final al misiunii, inclusiv anexele acestora nu s-au întocmit cu respectarea modelului standard.
- Rapoartele misiunilor de audit intern nu sunt însoțite de o sinteză a principalelor constatări și recomandări.
- Inexistența adreselor privind transmiterea proiectelor de raport către structurile auditate în vederea formulării de către acestea a punctelor de vedere.
- Netransmiterea proiectului raportului de audit intern pentru misiunile de audit

intern.

- Rapoartele de audit nu conțin o sinteză a principalelor constatări și recomandări.
- Netratarea tuturor obiectivelor de audit stabilite misiunii aprobate prin ordinul de serviciu și specificate în prezentarea misiunii de audit intern.
- Obiectivele pentru care sunt prezentate constatările, concluziile și recomandările în raportul de audit intern al misiunii nu corespund cu obiectivele din Ordinul de serviciu și cele prezentate în capitolul aferent din raport.
- În cadrul rapoartelor de audit intern întocmite nu sunt prezentate distinct aspectele pozitive de cele negative.
- Constatările negative nu sunt susținute prin documente justificative.
- Raportul de audit intern nu este însoțit de o sinteză a principalelor constatări și recomandări.
- Raportul de audit nu prezintă date de identificare a misiunii de audit public intern referitoare la ordinul de serviciu, structura auditată, durată acțiunii de auditare.
- Raportul de audit nu prezintă modul de desfășurare a misiunii, tipul misiunii, metode utilizate și materiale întocmite în cursul misiunii de audit public intern.
- În cuprinsul rapoartelor de audit intern nu au fost prezentate în mod clar/distinct cauzele care au condus la apariția disfuncțiilor identificate și consecințele produse sau potențiale.
- Recomandările formulate au avut un grad ridicat de generalitate, majoritatea fiind orientate pentru corectarea problemelor și pentru soluționarea cauzelor care au determinat producerea acestora probleme.

3.3.2. Raportarea anuală a activității de audit public intern

Raportarea anuală constă în comunicarea rezultatelor activității desfășurate de compartimentele de audit intern, în cursul unui an calendaristic, prin elaborarea unui raport care se prezintă:

- ⇒ *conducerii entităților publice*, în vederea analizării și evaluării modului de desfășurare a activității de audit intern, contribuției auditului la îndeplinirea obiectivelor entității și trasarea direcțiilor de acțiune ce trebuie realizate pentru a asigura îmbunătățirea eficacității compartimentului de audit intern;
- ⇒ *UCAAPI*, în vederea centralizării și valorificării informațiilor cu privire la conformitatea și eficacitatea organizării și funcționării activității de audit intern în sectorul public și stabilirea direcțiilor de acțiune ce trebuie urmate pentru a asigura consolidarea auditului public intern;
- ⇒ *DGFP județene și a municipiului București*, în vederea asigurării atribuției delegate de coordonare a sistemului de raportare a rezultatelor activității de audit intern desfășurate la nivelul entităților publice ai căror conducători sunt ordonatori principali de credite care funcționează la nivel teritorial, în scopul centralizării informațiilor și transmiterii la UCAAPI;
- ⇒ *Curții de Conturi*, în vederea evaluării externe a activității de audit intern.

Raportul anual este elaborat în baza instrucțiunilor și structurii minimale de raportare stabilite de UCAAPI, cerințe care sunt comunicate compartimentelor de audit la finele anului pentru care se raportează.

La nivelul compartimentelor de audit intern care funcționează în cadrul anumitor ministere care au o structură teritorială ramificată (MAI și MAPN) a fost dezvoltat un sistem propriu de raportare, care asigură o comunicare eficace cu unitățile subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate, prin furnizarea operativă și la timp a informațiilor necesare pentru luarea deciziilor strategice de audit și elaborarea raportului anual de activitate pe entitate.

În *administrația publică centrală* majoritatea entităților publice au transmis rapoartele anuale de activitate către UCAAPI, în termenul prevăzut, asigurând respectarea structurii și cerințelor de conținut solicitate.

Coordonarea activității de raportare anuală a activității de audit intern

Coordonarea sistemului de raportare a rezultatelor activității de audit public intern a fost realizată de UCAAPI și de structurile de audit intern din cadrul DGFP-urilor județene și a municipiului București, care exercită în teritoriu atribuțiile delegate de UCAAPI, și a constatat în:

- informarea sau solicitarea în scris a tuturor entităților publice ai căror conducători sunt ordonatori principali de credite ai bugetelor locale cu privire la transmiterea raportului anual privind activitatea de audit public intern;
- transmiterea de adrese de informare cu privire la cerințele de elaborare a Raportului anual de activitate;
- furnizarea informațiilor necesare întocmirii raportului;
- solicitarea entităților publice locale ai căror conducători sunt ordonatori principali de credite, care nu au asigurat cadrul organizatoric și funcțional, a informațiilor privind stadiul implementării auditului în anul 2012, informații necesare atât în vederea monitorizării, cât și transmiterii structurii minimale;
- solicitarea prin adresă către compartimentele de audit intern de a transmite informațiile lipsă sau de a corecta pe cele care nu sunt conforme și adecvate;
- coordonarea activității compartimentelor de la structurile asociative constituite în județe;
- contact permanent cu compartimentele de audit de la entitățile publice locale ai căror conducători sunt ordonatori principali de credite și a oferit sprijin și îndrumare în completarea anexelor;
- coordonare și monitorizare strictă a DGFP de a respecta structura cadru de raportare și a termenului de raportare;
- întâlniri periodice pentru lămurirea unor aspecte din structura raportului, informări în scris, convorbiri telefonice;
- transmiterea modelelor de raport și anexele la entitățile publice centrale ai căror conducători sunt ordonatori principali de credite;
- monitorizarea întocmirii raportului pe toată perioada alocată;
- verificarea corelației informațiilor cuprinse în raport cu cele din anexe;
- centralizarea rapoartelor primite de la entitățile publice ai căror conducători sunt ordonatori principali de credite și întocmirea sintezei conform cerințelor UCAAPI;
- transmiterea raportului centralizat pe județ către UCAAPI.

Probleme identificate în activitatea de raportare anuală a activității de audit intern

În *administrația publică locală*, structurile teritoriale ale MFP, care au ca atribuție delegată coordonarea sistemului de raportare, au elaborat pentru fiecare județ un raport de activitate pe baza informațiilor transmise de unitățile administrativ teritoriale și unitățile subordonate, aflate în coordonarea sau sub autoritatea acestora, precum și cele transmise de structurile asociative care funcționează în cadrul județului.

Aceste rapoarte au fost transmise în termenul legal și au fost elaborate în conformitate cu cerințele cadrului minimal de raportare. Totuși, au fost identificate și unele probleme, astfel:

- informațiile conținute de rapoartele anuale de activitate primite nu răspund fidel informațiilor solicitate, iar în unele cazuri calitatea acestora nu se ridică la standardele impuse de activitatea desfășurată. Acest lucru se explică prin lipsa structurilor de audit funcționale, a unei pregătiri insuficiente a auditorilor interni, cât și datorită efectuării misiunilor de audit prin firme de prestări servicii care nu

dispun de personal specializat pentru efectuarea auditului public intern (19 UAT-urilor din Bistrița Năsăud și 9 UAT-uri din Buzău);

- completarea eronată a anexelor la raportul anual de activitate (Municipiu Făgăraș, Municipiu Săcele, Oraș Zărnești, Comuna Hălchiu);
- nerespectarea termenului de raportare (Comunele: Arefu, Lerești, Căldăraru, Recea, Miroși, Izvoru și Râca din județul Argeș, Primăria Hălchiu din județul Brașov, ACoR Cluj);
- nerespectarea cerințelor minimale din structura cadru de raportare (Comunele: Lunca Corbului, Bârla, Oarja, Șuici, Dârmănești, Lerești, Arefu, Cepari și Brăduleț din județul Argeș; Municipiul Câmpina; Orașele: Plopeni, Sinaia, Vălenii de Munte și comunele: Apostolache, Starchiojd, Valea Doftanei, Podenii Noi din județul Prahova);
- informații superficial prezentate în rapoartele de activitate anuale (Municipiul Arad; Comunele: Sinteza Mare, Ususău, Păuliș, Felnac din județul Arad Argeș; UAT-uri din Bacău, Bihor, Brăila, Dolj, Mehedinți, Sibiu);
- nefurnizarea informațiilor privind misiunile de audit realizate, conform structurii solicitate (Sector 5 al municipiului București);
- lipsei concordanței datelor prezentate în anexe cu cele din raport (UAT Cluj);
- raportul anual nu a fost avizat de conducătorul entității, cu toate că acesta a fost elaborat în termen (Oraș Baia de Aramă);
- calitatea slabă a rapoartelor din punct de vedere al informațiilor conținute transmise de ordonatorul principal de credite care asigură activitatea prin contracte de prestări servicii, în principal datorită lipsei de expertiză al persoanelor fizice (majoritatea entităților care asigură funcția de audit intern prin contracte de prestări servicii).

3.3.3. Raportarea iregularităților și posibilelor prejudicii

Comunicarea raportării iregularităților prin raportul anual de activitate

La nivelul *administrației publice centrale* s-au raportat informații cu privire la iregularități constatate cu ocazia misiunilor de audit intern astfel:

- 10 entități publice au identificat iregularități, dintre care 8 ministere și 2 autorități;
- de entități nu au identificat iregularități în cadrul misiunilor realizate, dintre care 9 ministere și 27 de autorități;
- 8 entități publice nu au transmis informații.

La nivelul *administrației publice locale* s-au raportat informații cu privire la iregularități constatate cu ocazia misiunilor de audit intern astfel:

- 19 DGFP-uri care au raportat iregularități (Alba, Arad, Argeș, Bihor, Botoșani, Brașov, București, Călărași, Cluj, Covasna, Galați, Ialomița, Iași, Maramureș, Prahova, Satu Mare, Sibiu, Teleorman și Timiș);
- 23 DGFP-uri au menționat că nu au fost constatate iregularități și posibilele prejudicii (Bacău, Bistrița-Năsăud, Brăila, Buzău, Caraș Severin, Constanța, Dâmbovița, Dolj, Giurgiu, Gorj, Harghita, Hunedoara, Ilfov, Mehedinți, Mureș, Neamț, Olt, Sălaj, Suceava, Tulcea, Vâlcea, Vaslui și Vrancea).

Gradul de aplicare și respectare a procedurii privind raportarea iregularităților sau posibilelor prejudicii

La nivelul *entităților publice centrale* care au identificat iregularități în cadrul misiunilor de audit intern realizate s-a raportat că s-a asigurat comunicare acestora conform procedurii specifice de audit intern. Astfel, pentru fiecare iregularitate au fost întocmite FCRI-uri, care a fost înaintate conducerii entității.

Raportarea iregularităților sau posibilelor prejudicii constatate s-a realizat prin transmiterea rapoartelor de audit intern către conducerea entității și structurilor abilitate de control, astfel: MFP – ANAF; MJ – Curtea de Apel *Constanța, Brașov, Tg. Mureș*; MApN, MAI, MADR, MECTS - Clubul Sportiv Universitatea, MS, MECMA, ICCJ, SRR.

Conducerea entităților publice, în baza acestor raportări, a dispus verificări de specialitate de către structurile abilitate și măsuri necesare pentru remediere.

La nivelul *entităților publice locale* care au raportat existența unor iregularități sau posibile prejudicii, identificate în cadrul misiunilor realizate pe parcursul anului 2012, acestea au fost comunicate conform procedurii specifice privind raportarea iregularităților. Astfel, pentru fiecare iregularitate au fost întocmite FCRI-uri, care a fost înaintate conducerii entității.

Iregularitățile au fost raportate managementului instituției respective, atât prin note informative transmise în termen de 3 zile de la constatare, cât și prin rapoartele misiunilor de audit intern.

Prezentarea celor mai semnificative iregularități identificate în cadrul misiunilor de audit intern realizate în anul 2012

Dintre **iregularitățile și posibilele prejudicii** identificate de auditorii interni care activează în cadrul **entităților publice centrale**, cu ocazia misiunilor de audit intern realizate în anul 2012, menționăm:

⇒ *Echipele de audit intern din cadrul MAI* pe baza acțiunilor directe ale auditorilor interni pe parcursul intervenției pe teren au constatat o serie de deficiențe care au condus la prejudicierea patrimoniului în sumă totală de 578.930,85 lei, astfel:

- acordarea nejustificată a unor gradații de vechime în muncă, sporuri, indemnizații, compensații pentru chirie, concedii de studii, premii anuale în sumă de 291.159,35 lei, care reprezintă 51% din prejudiciile identificate în cadrul MAI;
- prejudicii privind plata unor expertize contabile, taxe pentru consilier juridic și decontarea nejustificată a unor facturi în sumă de 117.254,37 lei, reprezentând 20% din totalul prejudiciilor;
- depășirea normelor de consum pentru bunuri și servicii, drepturi de misiune necuvenite, plata unor lucrări de investiții neexecutate în sumă de 81.047,15 lei, reprezentând 15% din totalul prejudiciilor;
- ajutoare la trecerea în rezervă acordate eronat în sumă de 53.061 lei, reprezentând 9% din totalul prejudiciilor;
- drepturi de cazare decontate eronat 36.408,98 lei, reprezentând 6% din totalul prejudiciilor.

În plus, auditorii interni au identificat o serie de erori în evidența contabilă și sume cuvenite la bugetul general consolidat în sumă de 4.278.419,54 lei.

⇒ *Echipele de audit intern din cadrul APDRP* (unitate subordonată MADR) la verificarea modului de respectare a procedurilor în procesul de autorizare a plăților pentru Măsura 322 și s-a constatat un debit de 89.253 lei.

⇒ *Echipele de audit intern din cadrul MECTS* -la trei cluburi sportive universitare s-au constatat plăți fără documente justificative în cuantum de 30.944,44 lei.

Dintre **iregularitățile și posibilele prejudicii** identificate de *auditorii interni care activează în cadrul entităților publice locale*, cu ocazia misiunilor de audit intern realizate în anul 2012, menționăm:

- angajarea și plata unor sume din bugetul local pentru plata unor studii de masterat, în cadrul serviciului Poliției Locale. Din suma angajată de 5.000 de lei s-a plătit până la data raportului sume de 1.950 lei (Orașul Cugir din județul Alba);
- păstrarea salariului de merit după expirarea perioadei de acordare, cu încălcarea prevederilor OUG nr. 1/2010 privind unele măsuri de reîncadrare în funcții a unor categorii de personal din sectorul bugetar și stabilirea salariilor acestora, constatată la una din entitățile publice verificate de către compartimentul de audit intern de la nivelul consiliului județean, a fost raportată imediat ordonatorului principal de credite, fiind întreprinse măsuri urgente de recalculare a veniturilor salariale realizate de personalul ce a beneficiat de foloase necuvenite, sumele acordate în plus fiind recuperate (Județ Argeș);
- nu au fost calculate, înregistrate în contabilitate, reținute și virate la bugetul de stat impozitul pe venit, contribuția la asigurările sociale și contribuția la asigurările de șomaj pentru persoanele care obțin venituri de natură profesională (Orașul Lipova din județul Arad);
- plata cu întârziere a furnizorilor deși existau sume în casierie din încasarea cotelor de contribuție (Orașul Hârlău din județul Iași);
- neîntocmirea dosarelor de executare silită pentru contribuabilii restanțieri la plata contribuțiilor (Orașul Borșa din județul Maramureș);
- executarea de lucrări de balastare pe diverse străzi aparținând orașului Borșa în valoare de 2.961.987,24 lei, reprezentând aproape jumătate din veniturile proprii ale entității (Orașul Borșa din județul Maramureș);
- neconcordanțe între listele zilnice de alimente (Județul Prahova și Spitalul Județean de Urgență Piatra Neamț);
- neaplicarea procedurii de achiziții publice conform prevederilor OUG nr. 34/2006 privind atribuirea contractelor de achiziție publică (Județul Prahova, Județul Teleorman, Municipiul Ploiești, Municipiul Turnu Măgurele).

Modul de soluționare a iregularităților sau posibilelor prejudicii raportate către conducerea entității

Pentru situațiile prezentate mai sus, conducerea ministerelor a dispus extinderea verificărilor și pentru neregulile constatate, a dispus derularea procedurii de recuperare a debitelor.

În unele situații compartimentul de audit public intern a solicitat înaintarea rapoartelor de audit intern la Curtea de Conturi și la Ministerul de Finanțe Publice.

De asemenea, auditorii interni au consemnat iregularitățile în Raportul de audit intern elaborat cu ocazia derulării misiunii planificate.

La nivelul entităților publice locale, măsurile dispuse de conducerea au vizat continuarea verificărilor de către structurile abilitate în vederea recuperării prejudiciului, precum și sancționarea persoanelor vinovate.

3.4. Urmărirea implementării recomandărilor

Obiectivul urmăririi recomandărilor este de a asigura că recomandările prezentate în *Raportul de audit public intern* sunt implementate în mod eficace și la termenele stabilite.

Structura auditată informează compartimentul de audit public intern asupra modului de implementare a recomandărilor prin *Planul de acțiune pentru implementarea recomandărilor*.

Abordarea procesului de urmărire a recomandărilor formulate în cadrul misiunilor de audit intern

Urmărirea recomandărilor este ultima etapă în cadrul metodologiei de realizare a unei misiuni de audit intern. Potrivit reglementărilor în vigoare responsabilitatea pentru realizarea acestei etape revine echipei de audit intern mandatată prin Ordinul de serviciu cu realizarea acestei misiuni.

În prezent pe lângă această practică, fiecare compartiment de audit intern a dezvoltat un sistem propriu de monitorizare a implementării recomandărilor în funcție de mediul de control al entităților publice și de strategia adoptată cu privire la asigurarea calității activității de audit intern.

Urmărirea recomandărilor este un proces prin care auditorul constată caracterul adecvat, eficacitatea și oportunitatea acțiunilor întreprinse de către structurile auditate pe baza recomandărilor din Raportul de audit intern.

Monitorizarea implementării recomandărilor s-a generalizat, atât în administrația publică centrală, cât și în cea locală, transmiterea de către structurile auditate a planurilor de acțiune pentru implementarea recomandărilor, precum și a progreselor înregistrate în realizarea acestora a devenit o practică curentă a compartimentelor de audit intern.

La nivelul compartimentelor de audit intern au fost identificate trei modalități de urmărire a implementării recomandărilor, și anume:

- ⇒ urmărirea de către echipa de auditori care a realizat misiunea de audit a stadiului implementării recomandărilor, prin completarea *Fișei de urmărire a implementării recomandărilor* pe baza informărilor primite de la structura auditată (MECMA, ITRSV Focșani, RNP Romsilva, Municipiul Oradea, UAT-uri din județele Botoșani și Alba);
- ⇒ realizarea unor misiuni de urmărire a implementării recomandărilor pentru toate misiunile de audit intern efectuate într-o perioadă, planificate, care au drept scop verificarea modului în care au fost implementate recomandările formulate și acceptate în misiunile anterioare și gradul de asigurare a informațiilor cu privire la stadiul implementării recomandărilor și progresele înregistrate de către structurile auditate (MMFPS);
- ⇒ urmărirea implementării recomandărilor atât pe baza *Fișei de urmărire a implementării recomandărilor*, cât prin realizarea de misiuni de urmărire a implementării recomandărilor (Sector 6 al municipiului București, Județul Dâmbovița).

În administrația publică centrală urmărirea implementării recomandărilor este o acțiune care se desfășoară în mod constant de către auditorii interni. La nivelul entităților publice centrale se constată faptul că urmărirea implementării recomandărilor se realizează atât prin parcurgerea etapelor procedurale specifice misiunii de audit, cât și prin planificarea și efectuarea de misiuni de audit intern ce au ca temă urmărirea recomandărilor.

Majoritatea compartimentelor de audit intern au întreprins acțiuni adecvate pentru asigurarea elaborării și conformității *Planului de acțiune pentru implementarea recomandărilor* de către structurile auditate și transmiterea stadiului implementării

recomandărilor la termenele programate.

De asemenea, pentru fiecare misiune au fost elaborate *Fișele de urmărire a recomandărilor* și s-a asigurat actualizarea acestora în raport cu informările privind realizarea acțiunilor planificate pentru implementarea recomandărilor, realizate de către structurile auditate.

În practica compartimentelor de audit public intern au fost identificate următoarele abordări în procesul de urmărire a recomandărilor formulate cu ocazia misiunilor de audit intern, astfel:

- implementarea la termenele planificate a recomandărilor s-a concretizat în *Raportul privind centralizarea monitorizării implementării recomandărilor formulate de echipele de audit în misiunile de audit intern desfășurate* (MJ);
- monitorizarea implementării recomandărilor, comunicarea stadiului implementării recomandărilor, cauzele neimplementării și a măsurilor dispuse au fost realizate prin intermediul *programului informațional Agile Point implementat* (CN Imprimeria Națională);
- planificarea și realizarea unei misiuni de audit intern care a avut ca scop urmărire a stadiului implementării recomandărilor formulate în rapoartele de audit în perioada 2008-2012 (MMP);
- un caz aparte există la MS, care a înființat în cursul anul 2012 un Compartiment metodologie urmărire recomandări, cu rol de urmărire trimestrială și anuală a implementării recomandărilor aprobate;
- în afara procedurii de urmărire a modului de implementare a recomandărilor care este pusă în aplicare de către fiecare șef al structurilor componente, s-a elaborat la nivel central o procedură privind *Monitorizarea implementării recomandărilor formulate în rapoartele de audit public intern* care utilizează o aplicație informatică ce permite evidențierea de date sintetice cu privire la domeniul auditabil ce a implicat formularea de recomandări, numărul acestora, tipul/natura recomandărilor, cât și gradul de implementare la un moment dat (MAI).

În *administrația publică locală* activitatea de urmărire a implementării recomandărilor a devenit o bună practică, asigurându-se realizarea acestora prin respectarea procedurii specifice. În majoritatea unităților administrativ-teritoriale s-a constatat faptul că urmărirea implementării recomandărilor se realizează prin parcurgerea etapelor procedurale specifice misiunii de audit, în timp ce planificarea și efectuarea de misiuni de audit intern ce au ca obiectiv urmărirea recomandărilor se realizează numai la unitățile administrativ-teritoriale din categoria consiliilor județene și primăriilor municipale.

Compartimentele de audit public intern au întreprins acțiuni pentru asigurarea elaborării *Planului de acțiune pentru implementarea recomandărilor* de către structurile auditate și transmiterea stadiului implementării recomandărilor la termenele programate. De asemenea, au fost elaborate *Fișele de urmărire a recomandărilor* și s-a asigurat actualizarea acestora în raport cu informările privind realizarea acțiunilor planificate pentru implementarea recomandărilor, realizate de către structurile auditate.

Monitorizarea implementării recomandărilor și comunicarea stadiului de implementare a recomandărilor s-a realizat prin transmiterea de către structurile auditate a planurilor de acțiune pentru implementarea recomandărilor și a notelor de informare privind implementarea recomandărilor formulate.

În urma activității de monitorizare a implementării recomandărilor au fost analizate și măsurate progresele înregistrate în implementarea recomandărilor, iar rezultatele acestor analize au fost comunicate conducerii entităților respective prin rapoartele anuale de activitate.

Prin realizarea acestor activități este accelerat procesul de implementare a recomandărilor și stabilită valoarea adăugată de auditul intern la îmbunătățirea activităților structurilor auditate.

Obiectivul procesului de urmărire este de a determina dacă tema misiunii de audit a fost abordată în mod adecvat. Prin urmărirea realizată de către auditorul intern, acesta determină cât de adecvate, eficiente și la timp sunt acțiunile întreprinse de conducere cu privire la recomandările auditului. Auditorii interni se asigură că acțiunile întreprinse remediază slăbiciunile în mod fundamental.

Deficiențe constatate în procesul de urmărire a recomandărilor auditului intern

- Necomunicarea stadiului implementării recomandărilor (Municipiul Alba Iulia, IOR unitate subordonată MECMA);
- Auditorii interni nu au solicitat structurilor auditate comunicări cu privire la stadiul implementării recomandărilor (Municipiul Alba Iulia, Orașul Țândărei din județul Ialomița);
- Structurile auditate nu au transmis/elaborat planuri de acțiune (Județul Alba, Județul Caraș-Severin, Oraș Țândărei din județul Ialomița, IOR unitatea subordonată MECMA, CAS OPSNAJ);
- Compartimentul audit public intern nu informează structurile auditate cu privire la necesitatea elaborării și transmiterii planului de acțiune și calendarului privind implementarea recomandărilor;
- Structura auditată nu informează compartimentul de audit intern asupra modului de implementare a recomandărilor (Municipiul Sibiu);
- Neverificarea la fața locului a realității datelor furnizate de structurile auditate cu privire la implementarea recomandărilor furnizate anterior (Municipiul Oradea);
- Structura de audit nu a comunicat conducătorului instituției stadiul implementării recomandărilor, precum și a neimplementării în termen a acestora (Primăria Oradea, UAT Brăila);
- Neîntocmirea și necompletarea fișelor de urmărire a recomandărilor și neasigurarea unei arhivări corespunzătoare a adreselor de comunicare cu privire la stadiul implementării recomandărilor de la structurile auditate (Oraș Sângeorz-Băi din județul Bistrița Năsăud);
- Nestabilirea printr-un document formalizat a gradului de prioritate în implementarea recomandărilor, care să permită determinarea corectă a termenului de implementare (Municipiul Ploiești);
- Acțiunile de verificare a modului de implementare a recomandărilor au fost efectuate cu întârziere, după termenul stabilit pentru implementarea acestora (Municipiul Ploiești);
- Lipsa unei evidențe centralizatoare (bază de date) privind stadiul implementării recomandărilor formulate, precum și acțiunile de monitorizare permanentă și verificare la fața locului a realității și impactului acțiunilor întreprinse de structurile auditate, astfel încât în orice moment să se poată obține informații privind stadiul implementării recomandărilor (AFM unitate subordonată MMP);

- Planurile de acțiuni nu sunt corect completate, deoarece nu s-a stabilit un responsabil pentru fiecare recomandare formulată;
- Compartimentele de audit intern nu urmăresc implementarea recomandărilor formulate în rapoartele de audit (Regii autonome – US Municipiul Cluj Napoca).

**Cauzele
neimplementării
recomandărilor
auditului
intern**

Analiza rezultatelor evaluării activității compartimentelor de audit intern cu privire la urmărirea implementării recomandărilor a pus în evidență, în anumite situații, și cazuri în care acestea nu au fost implementate. Cauzele fiind următoarele:

- unele recomandări nu se mai justifică urmare modificărilor legislative;
- complexitatea unor recomandări care prevăd elaborarea de proceduri, de metodologii, de monografii contabile;
- lipsa fondurilor în vederea implementării recomandărilor;
- acordarea unei importanță scăzută implementării recomandărilor;
- personal insuficient la nivelul structurilor auditate;
- slaba implementare a controlului intern/managerial;
- slaba instruire a personalului responsabilizat pentru implementarea recomandărilor;
- dificultăți în găsirea de soluții în vederea realizării acțiunilor stabilite pentru implementarea recomandărilor;
- schimbările organizatorice care au făcut imposibilă implementarea recomandărilor.

În general, în cazul recomandărilor neimplementate în termenele stabilite, cauzele generatoare au fost determinate de faptul că anumite recomandări formulate nu erau fezabile, în alte cazuri acțiunile de implementare nu au fost stabilite în mod corect și conform scopului pentru care recomandarea a fost stabilite, există și situații în care implementarea acțiunilor nu era în responsabilitatea structurii auditate. Totuși, în cele mai multe situații cauzele au fost determinate de timpul scurt stabilit pentru implementare în raport cu numărul și volumul acțiunilor stabilite a fi realizate.

Măsurile dispuse în vederea implementării recomandărilor ce nu au fost implementate în cadrul termenelor planificate au fost, în general, cu privire la:

- *notificarea periodică* a entităților cu privire la obligațiile ce le revin în implementarea recomandărilor de audit;
- *stabilirea de noi termene de implementare a recomandărilor;*
- *întocmirea unei liste cu entitățile auditate care nu au implementat recomandările și informarea conducerii entității, pentru a dispune măsurile necesare;*
- *monitorizarea implementării recomandărilor pentru fiecare misiune de audit in parte;*
- *verificarea în teren a cauzelor care au dus la neimplementarea recomandărilor și dispunerea împreună cu conducerea structurii auditate.*

3.5. Asigurarea calității activității de audit public intern

La nivelul compartimentului de audit intern se elaborează un Program de asigurare și îmbunătățire a calității, care trebuie să garanteze că, activitatea de audit intern se desfășoară în conformitate cu normele, instrucțiunile și Codul privind conduita etică și să contribuie la îmbunătățirea activității compartimentului de audit intern.

Planul de acțiune este instrumentul de punere în lucru a Programului de asigurare și îmbunătățire a calității activității de audit intern și este structurat pe: obiective, acțiuni, indicatori de performanță, termene, responsabili și observații.

Realizarea evaluărilor interne de către șeful compartimentului de audit

Evaluările interne sunt realizate de șeful compartimentului de audit intern și privesc activitatea de audit intern desfășurată la nivelul compartimentului și pe fiecare auditor intern. Acestea sunt realizate prin mai multe modalități, respectiv:

⇒ **Supervizarea**, este realizată de șeful compartimentului de audit public intern în cadrul fiecărei misiuni de audit intern și are scopul de a asigura calitatea procedurilor, constatărilor, concluziilor și recomandărilor elaborate în cadrul derulării misiunii de audit public intern.

Supervizarea misiunilor de audit intern s-a realizat de către majoritatea entităților publice, unde compartimentul de audit intern a fost constituit funcțional, respectiv din cel puțin doi auditorii, din care unul a asigurat coordonarea activității de audit intern.

Activitatea de supervizare nu a fost realizată în entitățile publice în care conducătorii au decis constituirea compartimentului de audit intern cu un singur post, ceea ce a făcut imposibilă realizarea funcției de supervizare.

⇒ **Evaluarea performanței auditorilor interni la finalul misiunilor de audit intern**, se realizează în principal prin elaborarea unei *Fișe de evaluare a performanțelor auditorilor interni*. La încheierea fiecărei misiuni de audit intern șeful compartimentului de audit intern face o analiza privind principalele constatări și recomandări, verifică executarea corectă a programului de audit, verifică existența elementelor probante, verifică redactarea raportului preliminar și final de audit public intern (MDRT, MApN, MADR, MMP, MTI, MECMA, Județ Alba, Județ Bihor, Județ Buzău, Județ Gorj, Județ Suceava Municipiul Călărași, ACoR Călărași).

În multe situații evaluarea performanței auditorilor interni după efectuarea misiunilor de audit intern se realizează fără a se întocmi fișa de evaluare (MAE, MS, MP, CD, CCR, ANP Agerpres, SRR, Județ Arad, Județ Galați, Județ Prahova, Județ Harghita, Județ Maramureș, Județ Timiș, Județ Vaslui, Municipiul Arad, Municipiul Baia Mare, Municipiul Drobeta Turnu Severin, Municipiul Constanța, Municipiul Galați, Municipiul Ploiești, Municipiul Satu Mare, UAT-uri Argeș, Ialomița, Ilfov, Dolj, Olt, Dolj și Mureș, ACoR Galați).

Există și situații în care evaluarea se realizează pe 3 niveluri, respectiv: la nivelul echipelor de audit, de către șefii de echipe, la nivelul secțiilor de audit intern, de către șefii de secții, iar la nivelul Direcției de audit intern, de către șeful acesteia și de comisiile de evaluare/control numite în acest scop (MApN).

⇒ **Monitorizarea realizării sarcinilor/lucrărilor repartizate auditorilor interni pe parcursul anului** se realizează pe parcursul anului prin urmărirea calității modului de îndeplinire a acestora (MFP, MApN, MADR, MS, CCR, ANP Agerpres, SRR, Județ Arad, Județ Galați, Județ Gorj, Județ Harghita, Județ Maramureș, Județ Prahova, Județ Timiș, Județ Vaslui, Municipiul Arad, Municipiul Baia Mare, Municipiul Drobeta Turnu Severin, Județ Prahova, Municipiul Ploiești, Municipiul Satu Mare, UAT-uri Argeș, Ialomița, Ilfov, Mureș, Olt, Vrancea, ACoR Galați).

⇒ **Monitorizare realizată de către managementul entității** s-a materializat prin aprobarea Rapoartelor de audit public intern, prin evaluarea anuală a performanțelor profesionale ale auditorilor interni, prin raportările sistematice despre rezultatele misiunilor finalizate și prin monitorizarea realizării obiectivelor specifice compartimentului de audit intern. Există și situații în care,

de regulă, săptămânal, sunt organizate ședințe de coordonare și monitorizare a activităților desfășurate de auditori (SIE) sau de prezentare a unui raport de activitate în cadrul Consiliului Director și a unui bilanț de sfârșit de an (SPP).

- ⇒ **Evaluarea anuală a performanțelor profesionale individuale ale auditorilor intern**, care este realizată la nivelul tuturor compartimentelor de audit intern, de către șeful compartimentului de audit intern sau conducătorul entității publice, în cazurile în care nu există un responsabil al activității de audit intern.
- ⇒ **Autoevaluarea** s-a realizat în general semestrial prin completarea unui chestionar de autoevaluare a stadiului de implementare a standardelor de control intern managerial, unde se precizează rezultatele înregistrate de către Compartimentul de Audit intern. Din autoevaluarea realizată, rezultă că gradul de conformitate a sistemului propriu de control intern/managerial cu standardele de control intern/managerial, în raport cu numărul de standarde implementate la nivelul compartimentului de audit intern.
- ⇒ **Evaluarea realizată de către conducătorii structurilor auditate** s-a realizat doar la nivelul unor entități publice, respectiv în cazurile în care auditorii interni au solicitat completarea *Fișei de evaluare a misiunii de audit intern* la finele fiecărei misiuni de audit intern de către structura auditată (Județ Buzău, Județ Satu Mare Municipiul Râmnicu Sărat, Județ Harghita, Municipiul Roșiorii de Vede, Municipiul Odorheiu Secuiesc, Municipiul Gheorghieni, Comunele: Gurahonț Șiria și Felnac din județul Arad, Orașul Zimnicea din județul Teleorman, UAT-uri Ialomița, Mehedinți și Mureș).

În practică, au existat și situații în care nu a fost realizată evaluarea internă, cauzele fiind generate de *lipsa funcției de conducere a compartimentului de audit intern*, aspecte care se regăsesc la majoritatea entităților publice locale și la entitățile publice subordonate, aflate în coordonarea sau sub autoritatea acestora, precum și de *dimensionarea compartimentului de audit intern la un singur post* (MAEu, Senat, Cons Conc, ONPCSB, Municipiul Caransebeș, Orașul Săveni din județul Botoșani, Orașul Oravița din județul Caraș Severin UAT-uri din Brăila, Covasna, Mehedinți și Sibiu).

Realizarea evaluărilor externe a activității de audit intern

Evaluările externe au fost realizate la nivelul compartimentului de audit intern de CCR, UCAAPI/compartimentele de audit intern de la nivelul ierarhic superior, CE și de alte structuri de audit abilitate, astfel:

- ⇒ **Evaluările realizate de Curtea de Conturi** au vizat modul de desfășurare a activității de audit intern (Județ Bacău și Municipiul Bacău, Municipiul Buzău), gradul de implementare a recomandărilor făcute prin rapoartele de audit (Județ Bacău, Municipiul Bacău, Comuna Jebel din județul Timiș), respectarea periodicității în auditare cel puțin o dată la trei ani (MJ, ANRE, Județ Bacău, Municipiul Bacău, UAT-uri din Botoșani și Cluj), asigurarea pregătirii profesionale a auditorului intern de minim 15 zile pe an (ANRE), elaborarea și actualizarea planurilor de audit intern (Județ Bacău, Municipiul Bacău, Județ Sălaj), exercitarea atribuțiilor specifice de management la nivelul compartimentului de audit intern (UAT Botoșani), realizarea activității de supervizare (MAE, Județ Cluj, Municipiul Buzău).

Rezultatele evaluărilor efectuate de CCR s-au materializat în unele cazuri prin măsuri cu privire la o bugetare eficientă a timpului, planificarea și realizarea unor misiuni specifice de audit intern, elaborarea programelor de asigurare a calității activității de audit intern, respectarea metodologiei și procedurilor de lucru,

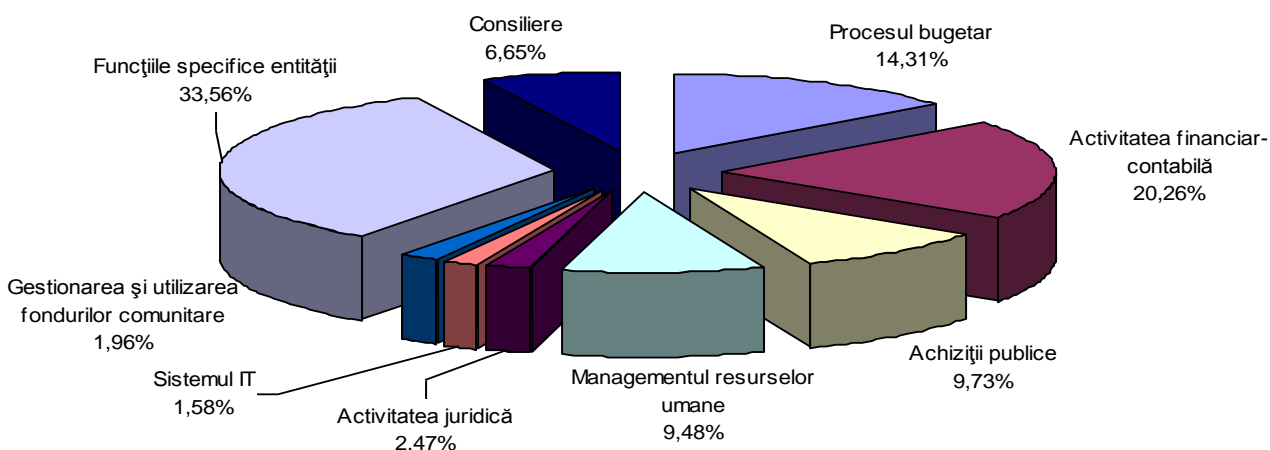
asigurarea calității în activitatea de supervizare, implementarea sistemului de control intern/managerial ș.a.

- ⇒ **Evaluări realizate de UCAAPI** au privit modul de organizare și funcționare a activității de audit intern și care au fost concretizate prin formularea de recomandări privind îmbunătățirea activității de audit intern (AVAS, CNCD, Cons Conc). De asemenea, structurile de audit intern teritoriale ale MFP, în baza atribuțiilor delegate de UCAAPI, au realizat evaluări cu privire la modul de organizare și funcționare a activității de audit intern la nivelul administrației publice locale în 13 județe (Arad, Argeș, Brașov, Brăila, Caraș-Severin, Constanța, Ialomița, Mureș, Prahova, Sibiu, Suceava, Vâlcea).
- ⇒ De asemenea, au mai fost realizate și **alte evaluări**, în mod izolat, respectiv: activitatea compartimentului de audit intern din cadrul MDRT a fost evaluată de către Autoritatea de Audit cu ocazia misiunilor derulate pentru programele finanțate în cadrul ENPI (Programul Operațional Comun România – Ucraina – Republica Moldova 2007 – 2013 și Programul Operațional de Cooperare în Bazinul Mării Negre 2007 – 2013), Instituția Prefectului Gorj, compartimentul de audit intern a fost auditat de Grupul de Certificare a Sistemului de Management al Calității, Orașul Cugir din județul Alba a fost evaluat de auditorii externi ai calității, Municipiul Baia Mare a fost evaluată de către Societatea Română pentru Asigurarea Calității București.

Capitolul 4 Contribuția activității de audit intern la realizarea obiectivelor entităților publice

În anul 2012 în administrația publică au fost realizate 6.772 de misiuni de audit intern, din care 93% sunt reprezentate de misiunile de asigurare și 7% sunt reprezentate de misiunile de consiliere.

Situația privind domeniile care au făcut obiectul auditului intern, pe total administrație publică, se prezintă după cum urmează:

În categoria misiunilor de asigurare ponderea cea mai mare este deținută de misiunile de audit intern privind funcțiile specifice entităților publice, respectiv 33,56% urmată de misiunile de audit intern privind activitatea financiar-contabilă, cu 20,26% și misiunile de audit intern în domeniul procesului bugetar, cu 14,31%. Această situație evidențiază creșterea aportului auditului intern la îmbunătățirea obiectivelor specifice acestor activități.

4.1. Misiuni de audit intern privind procesul bugetar

La nivelul administrației publice au fost realizate 969 misiuni de audit intern privind procesul bugetar, dintre care 336 în administrația centrală și 633 în administrația locală.

Misiunile de audit intern realizate au fost de *regularitate* și de *sistem*, al căror principal scop a fost evaluarea conformității și funcționalității instrumentelor de control implementate la nivelul structurilor de buget-finanțe din cadrul entităților publice.

Principalele obiectivele ale misiunilor de audit intern privind procesul bugetar au vizat:

Nr. crt.	Obiectivele misiunilor de audit intern	%
1.	Evaluarea procesului de organizare, planificare și bugetare a activităților și resurselor	20,56
2.	Evaluarea activităților specifice execuției bugetare	53,93
3.	Urmărirea modului de realizare și utilizare a veniturilor proprii	19,80
4.	Analiza modului de fundamentare a prețurilor și tarifelor	0,88
5.	Organizarea evidenței și raportarea cheltuielilor bugetare	1,02
6.	Analiza modului de fundamentare și efectuare a rectificărilor	0,77
7.	Contribuția activă a MFP în cadrul procesului bugetar	2,16
8.	Alte obiective	0,88

Principalele **constatări formulate cu ocazia misiunilor de audit intern privind procesul bugetar**, prezentate pe categorii de dispozitive de control intern, au vizat:

- Obiective**
- Necorelarea volumului resurselor bugetare avute în vedere la elaborarea Programelor Strategice ale entităților publice ai căror conducători sunt ordonatori principali de credite și cele cuprinse în programele bugetare ale acestora, respectiv alocări de fonduri inferioare celor care au făcut obiectul planificărilor strategice (MFP).
 - Fundamentarea veniturilor proprii nu a avut la bază o analiză realistă din care să rezulte posibilitatea încasării acestora la nivelul previzionat și nici previziuni legate de creșterea veniturilor proprii sau identificarea de surse noi de venituri, în scopul reducerii corespunzătoare a alocațiilor bugetare (US SGG).
 - Obiectivele stabilite cu privire la colectarea veniturilor din impozitele și taxele locale nu sunt definite în concordanță cu direcțiile de dezvoltare ale primăriei (UAT Mehedinți).
- Organizarea**
- Organizarea necorespunzătoare a evidenței analitică cu privire la urmărirea consumului de carburanți (MMP).
 - Activitatea desfășurată de agențiile județene pentru ocuparea forței de muncă cu privire la îndeplinirea măsurilor asigurătorii și de efectuare a executării silite a debitelor nu a fost monitorizată (US MMFPS).
 - Înaintarea propunerilor de angajare a cheltuielilor ulterior emiterii documentelor care atestă că bunurile au fost livrate, lucrările executate și serviciile prestate (UAT Alba).
 - Constituirea, înregistrarea și conducerea necorespunzătoare a evidenței dosarelor fiscale ale contribuabililor persoane fizice și persoane juridice (UAT Botoșani).
 - Propunerile de angajare a cheltuielilor nu reflectă nivelul creditelor bugetare aprobate (Municipiul Călărași).
 - Documentele care atestă livrarea bunurilor, executarea lucrărilor sau prestarea serviciilor nu se vizează pentru „*Bun de plată*” (UAT- uri din Cluj și Dolj).
 - Bugetele de venituri și cheltuieli nu sunt aprobate în termen (UAT Prahova).
 - Acordarea necuvenită de sporuri personalului detașat în anul 2009 care, ulterior a devenit salariat al entității (MMP).
 - Procedurile privind execuția bugetară, angajarea, lichidarea, ordonanțarea și plata cheltuielilor și cele privind organizarea, conducerea evidenței și raportarea angajamentelor bugetare și legale nu se respectă (UAT Vaslui).
- Mijloacele**
- Plata de penalități de întârziere pentru acumularea unor datorii restante față de furnizorii de bunuri și servicii în cursul unui exercițiu financiar (ES MApN).
 - Neactualizarea tarifelor pentru prestații în domeniul naval (US MTI).
 - Neutilizarea veniturilor proprii încasate în scopul reducerii corespunzătoare de alocații bugetare (US SGG).
- Sistemele de informare**
- Programul de investiții nu este aprobat de ordonatorul principal de credite și de compartimentul financiar-contabilitate, iar fișa obiectivului de investiții nu conține mențiuni cu privire la valoarea totală aprobată, data începerii investiției, data programată, data terminării și punerii în funcțiune a investiției (UAT Dolj).

- Includerea în documentația de fundamentare a majorării tarifului prestației de preparare a hranei de elemente de cheltuieli altele decât cele stipulate în contract (UAT Brăila).
 - Depășirea prevederilor bugetare prin plățile efectuate, atât pe titluri și articole, cât și pe capitole (Municipiul București).
- Procedurile**
- Nu s-au prezentat note de fundamentare sau alte documente din care să rezulte elementele constitutive ce s-au luat în calcul la solicitarea sumelor înscrise în bugetele aferente ultimilor 3 ani (MECTS).
 - Nu au fost elaborate proceduri operaționale pentru angajarea, lichidarea, ordonanțarea și plata cheltuielilor bugetare (UAT Giurgiu).
 - Responsabilitățile cu privire la activitățile de control nu au fost menționate în fișele posturilor (UAT Giurgiu).
- Control/ supervizare**
- Abordarea neunitară a modului de avizare a deschiderilor de credite bugetare solicitate de entitățile publice ai căror conducători sunt ordonatori principali de credite (MFP).
 - Stabilirea eronată a creanțelor, respectiv neconformități în aplicarea tarifelor pentru prestații diverse cu navele (US MTI).
 - Fundamentarea necorespunzătoare a repartizării de credite pentru bugetul propriu (US SGG).
 - La închirierea spațiilor nu se respectă tarifele aprobate de Consiliul Local (UAT Brașov).
 - Solicitarea de către entitățile publice locale a unui volum mai mare de credite bugetare față de cele necesare derulării activității acestora (UAT Suceava).

Principalele **cauze ale deficiențelor constatate în procesul bugetar**, sunt:

- Lipsa strategiilor de control la nivelul entităților publice.
- Inexistența la Scrisoarea cadru a unor formulare detaliate care să fie utilizate de către entitățile publice ai căror conducători sunt ordonatori principali de credite, în procesul de fundamentare a bugetelor.
- Lipsa definirii unor acțiuni privind supervizarea documentelor în procedurile operaționale.
- Neaplicarea măsurilor asiguratorii și a procedurilor de executare silită a debitelor.
- Sistemul informațional privind evidența și raportarea execuției cheltuielilor bugetare nu furnizează informații privind trendul real al cheltuielilor.
- Verificarea legalității modului de stabilire a drepturilor de personal, precum și modalitatea de elaborare și avizare a actelor administrative nu se face pe baza unor Liste de verificare stabilite prealabil.
- Utilizarea de instrumente și a unor forme de control intern insuficiente sau inadecvate în procesele de fundamentare a proiectului de buget, modificarea sau rectificarea acestuia.
- Nerespectarea prevederilor legale cu privire la angajarea, lichidarea, ordonanțarea și plata cheltuielilor, precum și organizarea, evidența și raportarea angajamentelor bugetare și legale.
- Necunoașterea prevederilor legale referitoare la încadrarea plăților efectuate în prevederile bugetare aprobate.
- Neaplicarea corespunzătoare a prevederilor legale în vigoare privind utilizarea formularelor

„Propunere de angajare a unei cheltuieli în limita creditelor bugetare”, „Angajament bugetar individual” sau „Ordonanță la plată”.

- Neimplicare și lipsa măsurilor cu privire la încasarea impozitelor și taxelor locale restante.
- Organizarea ineficientă a activităților de elaborare și aprobare a BVC.
- Nerespectarea în totalitate a legislației în vigoare cu consecințe negative asupra protejării patrimoniului public împotriva pierderilor datorate erorii, risipei, abuzului sau fraudei și bunei gestiuni financiare a fondurilor publice locale.

Principalele **consecințe ale problemelor identificate în procesul bugetar** sunt:

- Financiare**
 - Execuția necorespunzătoare a bugetului de venituri și cheltuieli raportat la prevederile bugetare aprobate.
 - Aprobarea unor credite bugetare diminuate care conduc la amânarea la plată a unor obligații.
 - Suplimentarea fondurilor alocate prin diverse metode, respectiv rectificare bugetară, virări de credite, repartizarea de sume de la Fondul de rezervă bugetară la dispoziția Guvernului.
 - Menținerea unor riscuri financiare cu impact negativ asupra constituirii și utilizării fondurilor publice.
 - Nerealizarea unor venituri aferente bugetului asigurărilor pentru șomaj, cu influență asupra rezultatului exercițiului bugetar.
 - Dificultăți în asigurarea resurselor necesare finanțării tuturor activităților derulate.
 - Efectuarea de cheltuieli suplimentare nejustificate.
 - Neasigurarea echilibrului între resursele financiare disponibile și necesitățile reale ale entității.
- Economice**
 - Realizarea de cheltuieli neoportune sau neeconomice, în condițiile în care detalierea bugetelor pe programe se realizează formal.
 - Riscuri de natură economico-financiară, respectiv: plăți nejustificate, lipsa documentelor justificative sau plăți către alți furnizori.
- Tehnice**
 - Întocmirea necorespunzătoare a unor documente contabile de sinteză.
 - Plata cheltuielilor fără a exista confirmarea că bunurile furnizate au fost recepționate.
 - Control intern necorespunzător asupra operațiunilor derulate de entitatea publică.
- Juridice**
 - Imposibilitatea stabilirii răspunderii materiale în cazul constatării de lipsuri.
 - Neasumarea responsabilității pentru sarcinile ce nu sunt cuprinse în fișele posturilor.
- Strategice**
 - Proiecții bugetare multianuale incorect dimensionate.
 - Planificarea strategică nu asigură creșterea predictibilității și transparenței modului de utilizare a resurselor publice.
 - Previziuni bugetare necorelate cu posibilitățile efective de realizare a veniturilor proprii.
 - Neasigurarea transparenței în programarea cheltuielilor bugetare, respectiv

fundamentarea proiectelor de buget și stabilirea limitelor de cheltuieli.

- Nerealizarea obiectivelor entității.
- Întârzieri în elaborarea și execuția bugetului.
- Necunoașterea, la anumite momente, a creditelor bugetare aprobate, a creditelor bugetare angajate, a disponibilului de credite rămas de angajat (în cazul angajării cheltuielii), a disponibilului înainte efectuării plății sau a disponibilului după efectuarea plății (în cazul ordonanțării la plată a cheltuielilor).

Principalele **recomandări formulate pentru soluționarea problemelor identificate în procesul bugetar**, au vizat:

- Proiectarea unor modele de fișe cu explicații specifice fiecărei entități publice, care să fie anexă la bugete și care să reflecte motivația/fundamentarea alocărilor suplimentare sau diminuărilor de fonduri pe fiecare capitol și titlu de cheltuielă.
- Verificarea și semnarea anexelor care privesc investițiile de către entitățile publice, odată cu prezentarea bugetelor de venituri și cheltuieli.
- Aplicarea tuturor procedurilor de executare silită și în termen, în vederea recuperării în totalitate a debitelor, respectiv: emiterea deciziilor de impunere, întocmirea și transmiterea de somații, instituirea măsurilor asiguratorii, instituirea sechestrului asupra bunurilor mobile și imobile, organizarea de licitații și valorificarea bunurilor sechestrate.
- Stabilirea de criterii de selecție a persoanelor responsabile pentru exercitarea CFPP.
- Stabilirea de normative de consum pentru mijloacele de transport din patrimoniul entității.
- Inventarierea activităților derulate în procesul de elaborare și execuție a bugetului și procedurarea acestora.
- Fundamentarea realistă a bugetului de venituri și cheltuieli și elaborarea acestuia în condițiile justificării necesității și legalității fondurilor solicitate.
- Realizarea de analize diagnostic cu privire la resursele existente și necesare pentru realizarea obiectivelor și identificarea surselor de atragere a acestor resurse.
- Elaborarea de programe de formare și pregătire profesională a personalului implicat în procesul bugetar și asigurarea realizării acestora.
- Analiza periodică a modului de execuție a bugetului de venituri și cheltuieli și dispunerea măsurilor corective necesare.
- Constituirea și arhivarea dosarelor fiscale pentru contribuabilii persoane fizice și juridice, atât în format pe hârtie cât și în format electronic.
- Constituirea de baze de date și actualizarea periodică a acestora, privind contribuabilii la bugetul local și în acest sens, estimarea realistă a nivelului veniturilor de realizat.

4.2. Misiuni de audit intern privind activitatea financiar-contabilă

La nivelul administrației publice au fost realizate 1.372 misiuni de audit intern privind activitatea financiar-contabil, dintre care 469 în administrația centrală și 903 în administrația locală.

Misiunile de audit intern realizate au fost de *regularitate* și au avut ca principal scop evaluarea conformității și funcționalității instrumentelor de control implementate la nivelul structurilor de contabilitate din cadrul entităților publice.

Principalele obiective ale misiunilor de audit intern privind activitatea financiar-contabilă, au vizat:

Nr. crt.	Obiectivele misiunilor de audit intern	%
1.	Organizarea registrelor de contabilitate	7,74
2.	Conducerea contabilității	29,68
3.	Conducerea activității financiare	12,90
4.	Elaborarea situațiilor financiare	10,97
5.	Organizarea sistemului de raportare a datelor financiar-contabile către management	5,81
6.	Organizarea și exercitarea CFPP	15,48
7.	Fiabilitatea sistemului informațional financiar- contabil	8,39
8.	Organizarea și efectuarea arhivării documentelor financiar - contabile	7,10
9.	Alte obiective	1,93

Principalele **constatări formulate cu ocazia misiunilor de audit intern privind activitatea financiar-contabilitate**, prezentate pe categorii de dispozitive de control intern, au vizat:

- Organizarea**
- Lipsa unei evidențe analitice cu privire la creanțe și datorii (Municipiul Pitești și UAT Alba).
 - Organizarea activității de casierie nu respectă în totalitate reglementările în vigoare cu privire la paza bunurilor și valorilor (UAT Arad).
 - Elaborarea situațiilor financiare nu reflectă situația reală a patrimoniului datorită faptului că nu s-au reevaluat terenurilor aflate în patrimoniu. Inventarul terenurilor din domeniul public al statului nu cuprinde valoarea reală a acestora (SRR).
 - Pentru serviciile prestate nu s-a facturat, colectat, declarat și plătit TVA (UAT Arad).
 - Gestionarea incorectă a debitorilor în sensul neurmării debitelor restante în vederea încasării în termen (Municipiul Brașov).
 - Neînregistrarea în evidența contabilă a tuturor bunurilor materiale aparținând entității (UAT Covasna).
 - Inexistența unui act administrativ privind aprobarea consumului mediu de combustibil pentru autovehiculele și utilajele din dotarea entității, ceea ce a condus la plăți suplimentare cu consumul de combustibil (UAT Galați).
 - Registrul-inventar nu a fost condus, completat sau utilizat în concordanță cu destinația stabilită prin cadrul de reglementare, ceea ce nu a permis identificarea și controlul operațiunilor efectuate la anumite momente (US MTI, Oraș Făgăraș, UAT-uri din Neamț, Botoșani și Vrancea).
- Mijloacele**
- Încasarea cu întârziere a contravalorii unor servicii prestate (ES MAI).
 - Completarea necorespunzătoare a ordonanțelor de plată (US MADR, US MECTS).
 - Documentele justificative, în original, care însoțesc ordonanțele de plată nu au menționată specificația „*Bun de plată*”, astfel încât să se facă dovada verificării legalității plății sau realității serviciului efectuat (US MADR, UAT Brașov).
 - La nivelul compartimentului contabil nu se asigură separarea atribuțiilor în ceea ce privește ținerea evidenței contabile și/sau exercitarea vizei de control financiar preventiv propriu (US MECTS, US MTI, UAT Dâmbovița).
 - Decontarea de cheltuieli fără a exista documente justificative și fără respectarea cadrului de reglementare (US MECTS).

- Neconcordanțe între natura operațiilor economico-financiare realizate și înregistrate și funcțiile conturilor utilizate pentru reflectarea în contabilitate a acestor operațiuni (UAT Alba).
- Sistemele de informare**
- Sistemul informatic specific activității financiar-contabile nu asigură operativitate în procesarea și întocmirea situațiilor financiar-contabile, precum și cu privire la transmiterea și controlul acestora în vederea centralizării lor (US MTI).
 - Sistemul informatic de prelucrare automată a datelor în domeniul financiar-contabil utilizat permite inserări în listele operațiilor efectuate în contabilitate, după închiderea perioadei de raportare (UAT Călărași).
 - Bilanțul contabil aferent anului precedent nu prezintă date certe ale elementelor de activ, datorii și capital propriu ale entității (UAT Satu Mare).
- Procedurile**
- Nerealizarea evaluării activelor fixe corporale aflate în patrimoniul entității (ES MApN).
 - Nerealizarea sau realizarea incompletă a inventarierii patrimoniului (ES MApN, US MECTS, US MJ, US MP, US MS, UAT-uri din Brașov, Maramureș și Prahova).
 - Nu există elaborată și aprobată o procedură privind realizarea inventarierii conform cadrului normativ (MECMA).
 - Lipsa instrucțiunilor proprii cu privire la arhivarea documentelor și a procedurilor operaționale privind regimul intern de gestionare a documentelor cu regim special (US MMFPS).
- Control/supervizare**
- Lipsa unor documente justificative sau note de contabilitate pentru unele operațiuni evidențiate în contabilitate (ES MAI).
 - Contabilizarea incorectă a unor operațiuni patrimoniale (ES MAI).
 - Controlul periodic efectuat cu privire la operațiunile în numerar nu este formalizat prin semnarea *Registrului de casă* potrivit cadrului de reglementare (US MTI).
 - Bunurile pentru care unii furnizori au acordat reduceri comerciale integrale nu au fost înregistrate în contabilitate, ci numai în evidența analitică, fără valoare (US SGG).
 - Între evidența analitică și sintetică dintre conturile de mijloace fixe, amortismente, furnizori, creditori, debitori și clienți nu există corelație (Municipiul Pitești).
 - Bonurile valorice pentru carburanții auto nu sunt evidențiate prin contul „Bonuri valorice pentru carburanții auto” (Municipiul Pitești).
 - Concediile medicale, care trebuie suportate din FNUASS sunt plătite din bugetul entității, fără a se asigura recuperarea sumelor (UAT Brăila).
 - Achiziționarea și înregistrarea eronată în categoria „obiectelor de inventar” de bunuri care se încadrează în categoria imobilizărilor corporale (Municipiul București).
 - Acordarea nelegală a sporului pentru vechime în muncă (UAT Constanța).

Principalele **cauze ale deficiențelor constatate în activitatea financiar-contabilă**, sunt:

- Preocuparea insuficientă a conducerii entității în organizarea și exercitarea controlului intern sub diferitele lui forme.
- Neacordarea atenției cuvenite modului de înregistrare în evidența contabilă a operațiilor economico-financiare și a ținerii evidenței angajamentelor legale aprobate de ordonatorii de credite.
- Pregătirea profesională necorespunzătoare a personalului în ceea ce privește controlul

intern/managerial, finanțe publice, financiar-contabilitate, ordonanțarea la plată, control financiar preventiv.

- Stabilirea necorespunzătoare a responsabilităților personalului.
- Neelaborarea sau neadecvarea cadrului procedural.
- Neadaptarea programelor informatice la nevoile entității.
- Colaborarea și comunicarea necorespunzătoare între structurile funcționale ale entității publice.
- Arhivarea necorespunzătoare a documentelor financiar-contabile.
- Neaplicarea în totalitatea sau în mod corespunzător a cadrului normativ in vigoare.
- Neresponsabilizarea personalului în vederea gestionării contractelor încheiate și analizării periodice a soldurilor conturilor de debitori.
- Lipsa actelor administrative privind aprobarea consumului mediu de combustibil pentru autovehiculele și utilajelor din dotarea entității.

Principalele **consecințe ale problemelor identificate în activitatea financiar-contabilă**, sunt:

- Financiare**
 - Afectarea fondurilor bugetare aprobate și repartizate, necesare realizării obiectivelor stabilite.
 - Salarii acordate în mod nejustificat.
 - Depășirea creditelor bugetare aprobate la unele capitole de cheltuieli.
 - Apariția riscului de producere a unor pagube materiale în dauna entității.
 - Cheltuieli cu penalități sau calculul de majorări de întârziere pentru neplata la termen a unor obligații către bugetul de stat.
 - Nivel scăzut de încasare a creanțelor bugetare și apariția riscului de prescriere a debitelor în absența luării de măsuri în termenele legale.
 - Cheltuielile suplimentare cu combustibilul.
- Economice**
 - Întârzieri în prelucrarea datelor financiar-contabile.
 - Costuri ridicate, generate de refacerea documentelor contabile și a bazei de date cu informații contabile.
- Tehnice**
 - Imposibilitatea furnizării la timp și în mod complet de informații certe privind patrimoniul unității, la un moment dat.
 - Prezentarea în anexele la situația financiară de date incorecte referitoare la valoarea angajamentelor legale efectuate.
 - Vulnerabilitate ridicată a sistemului informatic financiar-contabil.
 - Înregistrările în contabilitate nu se fac în mod cronologic și sistematic.
- Juridice**
 - Acordarea de drepturi bănești necuvenite.
 - Posibilitatea pierderii sau distrugerea unor documente anterior termenului stabilit prin nomenclatoarele arhivistice.

Principalele **recomandări formulate pentru soluționarea problemelor identificate în activitatea financiar-contabilă**, au vizat:

- Elaborarea de programe de pregătire și instruire a personalului compartimentului financiar-contabil.
- Responsabilizarea persoanelor desemnate cu exercitarea controlului financiar preventiv și stabilirea atribuțiilor prin fișa postului.
- Elaborarea procedurilor operaționale specifice activității contabile sau actualizarea acestora.
- Implementarea standardelor de control intern/managerial la nivelul structurilor cu atribuții în domeniul financiar-contabil.
- Actualizarea programului financiar-contabil privind editarea declarațiilor fiscale.
- Analiza posibilității de achiziție de sisteme informatice integrate, care să asigure operativitate în procesarea și întocmirea situațiilor financiar contabile.
- Realizarea controlului periodic cu privire la operațiunile în numerar și întocmirea Registrului de casă, a modului de elaborare a documentelor justificative privind încasările și plățile efectuate.
- Asigurarea aprobării nomenclatoarelor arhivistice la structura județeană de specialitate în vederea arhivării documentelor conform termenelor.
- Reconstituirea documentelor financiar-contabile lipsă.
- Utilizarea aplicației informatice postată pe site-ul MFP „Programul de asistență pentru CFP” sau a unei alte aplicații informatice care să asigure înregistrarea electronică a documentelor supuse vizei de CFPP.
- Înregistrarea în evidența contabilă cu valoarea din factură a bunurilor pentru care furnizorii au acordat discount integral, iar discount-ul să fie înregistrat separat.
- Actualizarea inventarului bunurilor din domeniul public al statului.
- Armonizarea reflectării fidele în contabilitate a operațiilor economico-financiare.
- Evidențierea angajamentelor bugetare și legale în mod corect, cu ajutorul conturilor prevăzute în Planul de conturi general pentru instituții publice.
- Analiza periodică a componenței soldului conturilor reflectate în balanța de verificare.
- Înregistrarea corectă în contabilitate a operațiunilor economice în funcție de natura conturilor contabile utilizate.
- Recalcularea amortizării mijloacelor fixe.
- Responsabilizarea personalului cu atribuții în gestionarea contractelor încheiate, calculul de penalizări pentru neplata în termen a obligațiilor contractuale și luarea măsurilor de recuperare a acestora.
- Asigurarea sistemului informatic astfel încât să nu permită înserări/ sau modificări în listele operațiunilor efectuate în contabilitate, după închiderea perioadei de raportare.
- Recalcularea salariilor de bază și a contribuțiilor aferente în cazul în care drepturile salariale au fost acordate în mod necuvenit.
- Controlul concordanței stocurilor scriptice din fișele de magazie cu cele din fișele de cont analitic pentru valori materiale.
- Instituirea de mecanisme transparente de dimensionare și raționalizare a costurilor administrative privind consumurile de carburanți pentru autoturismele și alte mijloace de transport din dotarea entităților publice, în speță elaborarea de normative de cheltuieli.
- Refacerea evidenței contabile și a situațiilor financiare pentru întreaga perioadă în care nu au fost întocmite.

4.3. Misiuni de audit intern privind achizițiile publice

La nivelul administrației publice au fost realizate 659 misiuni de audit intern în domeniul achizițiilor publice, dintre care 284 în administrația centrală și 375 în administrația locală.

Misiunile de audit intern realizate au fost de *regularitate* și au avut ca principal scop evaluarea conformității și funcționalității instrumentelor de control implementate la nivelul structurilor de achiziții publice din cadrul entităților publice.

Principalele obiectivele ale misiunilor de audit intern în domeniul achizițiilor publice au vizat:

Nr. crt.	Obiectivele misiunilor de audit intern	%
1.	Organizarea activității de achiziții publice	20,95
2.	Elaborarea programelor de achiziții publice	20
3.	Derularea procedurilor și atribuirea contractelor de achiziții publice	38,09
4.	Administrarea contractelor de achiziții publice	9,52
5.	Analiza necesității, oportunității și eficacității achizițiilor	6,67
6.	Alte obiective	4,76

Principalele **constatări formulate cu ocazia misiunilor de audit intern realizate în cadrul domeniului achizițiilor publice**, prezentate pe categorii de dispozitive de control intern, au vizat:

- Organizarea**
- La nivelul entității publice ROF-ul nu a fost actualizat (ANI).
 - Fișele posturilor nu stabilesc limitele delegărilor de competență (ANAF).
 - Fișele posturilor nu sunt actualizate (CD).
 - Spațiile de depozitare pentru dosarele de achiziții publice nu sunt corespunzătoare (ANAF).
 - La nivelul entității publice nu este organizat compartiment specializat de achiziții publice (US MJ, ANSVSA).
 - La nivelul entității publice nu a fost desemnat prin decizie un salariat care să fie responsabil de activitatea de achiziții publice (US MJ, UAT Prahova).
 - În organizarea și derularea procedurilor de achiziție publică nu au fost implicate toate persoanele din cadrul structurii responsabilizate, în schimb acestea au fost implicate în realizarea altor activități (ANSVSA).

- Mijloacele**
- Fluctuație mare a personalului (MECMA).
 - Personalul responsabil de activitatea de achiziții publice nu a participat la cursuri de pregătire și formare profesională în domeniu în perioada auditată (ANI, UAT Mehedinți).
 - Ocuparea în mod repetat a postului de conducere prin promovare temporară, fără a fi organizat concurs (ANSVSA).
 - În comisiile de recepție organizate pentru contractele care au ca obiect achiziționarea de echipamente IT nu sunt incluși și specialiști IT (MMP).
 - La nivelul entității nu a fost elaborat Programul anual de achiziții publice sau acesta nu a fost actualizat (MAE, US MS, UAT Sibiu).
 - Programul anual de achiziții publice nu a fost fundamentat în mod corespunzător în toate situațiile (ES MApN, MFP, MMP, MP, US MADR, US SGG, CSM, UAT-uri din Arad, Harghita, Ilfov și Suceava).
 - Achizițiile directe nu sunt însoțite de Note justificative și studii de piață (US MAE,

UAT- uri din Bihor și Vaslui).

- Derularea contractelor de achiziții publice fără constituirea garanției de bună execuție (US MS, US MECTS, ANAF, CSM, UAT-uri din Satu Mare, Vâlcea și Timiș).
 - Dosarele de achiziții publice nu sunt complete, pentru achizițiile deja efectuate (US MADR, US SGG, ANAF).
 - Caietele de sarcini sunt întocmite necorespunzător cu privire la specificațiile tehnice, fiind incomplete, neclare sau restrictive (US MS, MMP, UAT Mureș).
 - Referatele de oportunitate ale proceselor de achiziții nu specifică codul produsului din vocabularul comun al achizițiilor publice (US MCSI).
 - Documentele aferente procesului de achiziții publice sunt întocmite în mod necorespunzător, respectiv: cerințele minime de calificare sunt restrictive, fără utilitate, minime sau disproportionale în raport de natura și complexitatea contractului de achiziție publică (CNLR), clauzele referitoare la sancțiunile de neîndeplinire a obligațiilor de către furnizor nu sunt suficient de clare și explicite (US MADR).
 - Lipsa la nivelul entității a bazelor de date cu furnizorii de produse, executanții de lucrări și a prestatorilor de servicii și a preturilor practicate (UAT Giurgiu).
 - Neîncheierea unor angajamente legale (contracte de achiziții publice sau comenzi) pentru toate achizițiile publice finalizate (US MMFPS).
 - Încheierea contractelor de achiziții echipamente IT, fără a fi întocmite caiete de sarcini cu specificațiile tehnice adaptate nevoilor instituției (MP).
 - Lipsa clauzelor contractuale de condiționare a plății facturii funcție de recepția serviciului (US MCSI).
 - Netransmiterea către ANRMAP a documentelor constatatoare (US MECTS).
 - Raportul anual privind contractele atribuite anterior, transmis către ANRMAP, nu este întocmit în mod corespunzător (MP).
 - Depășirea termenului transmiterii către ANRMAP a notificărilor privind contractele de achiziție publică/acordul-cadru încheiate (ANI).
 - Autoritatea contractantă nu a transmis spre publicare anunțul de atribuire a procedurilor de negociere fără publicarea prealabilă a unui anunț de participare către operatorul SEAP la termenul prevăzut în cadrul de reglementare specific (ES MAI).
 - Nepublicarea în termenul legal a anunțului de atribuire după finalizarea procedurilor de atribuire a contractelor prin cerere de oferte (UAT Dolj).
 - Transmiterea cu întârziere a propunerilor pentru elaborarea *Programul anual de achiziții publice* (US MTI) sau neactualizarea și întocmirea incorectă a acestuia (MP).
- Sistemele de informare**
- Deficiențe în aplicarea procedurilor privind elaborarea Programelor anuale de achiziții publice, respectiv acțiunea de fundamentarea a nevoilor (US MADR, US SGG, UAT-uri din Arad, Harghita și Suceava).
- Procedurile**
- Elaborarea programelor anuale de achiziții publice s-a realizat prin: menționarea eronată a anumitor coduri CPV; estimarea valorii în lei, fără TVA, a contractelor de achiziție publică planificate, neluarea în considerare a prețurilor sau tarifelor existente pe piață, stabilirea și aplicarea de proceduri greșite, în raport cu valoarea estimată a achizițiilor, pentru atribuirea unor contracte de achiziție publică (CNLR).

- Necesarul de produse, lucrări, servicii în vederea achiziționării nu au fost centralizate și prioritizate în vederea fundamentării programelor anuale de achiziții publice (UAT Ilfov).
- Lipsa notei justificative în cazul achizițiilor directe (US MAE).
- Programele anuale de achiziții directe nu au estimată valoarea contractelor de realizat (ANAF).
- Opisarea necorespunzătoare a documentelor atașate dosarelor de achiziții publice (ANAF).
- Neutilizarea mijloacelor electronice pentru efectuarea achizițiilor publice (ES MAPN, MP).
- Procedurile operaționale de lucru nu sunt elaborate, personalul desfășurându-și activitatea doar în baza actelor normative în vigoare și a atribuțiilor din fișa postului (ANSVSA, UAT Brașov) sau sunt incomplete (SPP, UAT-uri din Giurgiu și Constanța) sau sunt neactualizate (ANI, US MTI).
- În derularea procesului de atribuire a contractelor de achiziție publică nu se respectă anumite prevederi normative, respectiv: data precizată în anunțul de participare la licitație nu coincide cu data deschiderii ofertei (US MADR), răspunsul la clarificări a fost transmis numai solicitantului și nu și celorlalți competitori (US MADR), aplicarea procedurii de negociere fără publicarea prealabilă a unui anunț de participare (UAT Alba), întocmirea necorespunzătoare a documentației legale privind achizițiile efectuate (US MAE), nerespectarea în toate cazurile a prevederilor procedurii de *realizare a achizițiilor directe* (CNLR), atribuirea de contracte de publicitate media fără organizarea procedurilor de achiziție publică (CNRL), divizarea valorii unor contracte în contracte subsecvente distincte de valoare mai mică, (CNLR), nerespectarea etapelor procedurii de atribuire "cerere de oferte" (UAT Iași), pentru același tip de servicii au fost demarate în aceeași perioadă două proceduri de achiziție publică, una de licitație deschisă și una de negociere fără publicarea unui anunț de participare (MECMA), depășirea pragului valoric prevăzut pentru achizițiile directe (UAT Maramureș), neestimarea valorilor contractelor conform prevederilor cadrului normativ aplicabil, în vederea alegerii procedurii legale de atribuire, contractele de furnizare fiind atribuite în mod direct (UAT Botoșani).
- Nerespectarea principiilor care stau la baza derulării procesului de atribuire a contractelor de achiziție publică, respectiv: nediscriminarea, tratamentul egal, recunoașterea reciprocă, transparența, proporționalitatea (CNLR).

**Control/
supervizare**

- Neactualizarea Registrului riscurilor (CSM).
- Neexercitarea și neaplicarea vizei de CFPP pe contractele de achiziții (MS, US MCSI, ANAF, MMP, SGG, ES MAI).
- Exercitarea în mod necorespunzător a activității de către comisiile de analiză a ofertelor (ES MAI).
- Nerespectarea de către ofertanți a cerințelor cuprinse în caietul de sarcini (MMP).
- Neurmărirea fizică a lucrărilor executate pe teren, rezultând diferențe între devizele inițiale de lucrări și devizele finale (UAT Buzău).
- Lipsa controlului asupra legalității, realității și exactității cheltuielilor efectuate cu activitatea de laborator (US MS).
- Emiterea de facturi în baza unor contracte de achiziții de servicii a căror valabilitate

încetase (US MS).

- Plata serviciilor de pază contractate se relizează doar în baza facturii fiscale, fără a exista rapoarte privind activitățile prestate, aprobate de conducerea entității (UAT Argeș).
- Nerespectarea termenelor de încheiere a Contractelor de achiziții publice (UAT Caraș-Severin).
- Completarea necorespunzătoare a Documentațiilor de atribuire transmise spre publicare în SEAP (RBDD).
- Lipsa avizelor financiare și juridice pentru angajamentele legale (US MMFPS).
- Neurmărirea de către comisia de evaluare a ofertelor a modului de respectare a tuturor condițiilor tehnice de calitate în procesul de achiziție (ANP).

Principalele **cauze ale deficiențelor constatate în domeniul achizițiilor publice**, sunt:

- Inexistența unor proceduri scrise și formalizate privind activitatea de achiziții publice.
- Neactualizarea procedurilor operaționale proprii.
- Neaplicarea în totalitate a prevederilor actelor normative specifice, referitoare la achizițiile publice.
- Superficialitate manifestată în îndeplinirea atribuțiilor de serviciu de către personalul implicat în activitatea de achiziții publice.
- Urmărirea necorespunzătoare a derulării angajamentului legal.
- Neurmărirea constituirii garanției de bună execuție.
- Neurmărirea procesului de derulare și executare a contractelor de achiziții publice.
- Control intern/managerial implementat în mod necorespunzător.
- Neefectuarea controalelor de legalitate, ierarhice și supervizare asupra modului de întocmire și atribuire a contractelor de achiziție publică .
- Aprobarea cu întârziere sau neaprobarea programelor anuale de achiziții publice.
- Nerespectarea cerințelor în vigoare privind exercitarea controlului financiar preventiv și lipsa stabilirii circuitelor documentelor.
- Nerespectarea de către *Comisia de recepție* a obligațiilor ce îi revin în exercitarea responsabilităților sau constituirea în mod necorespunzător a componenței acesteia.
- Nerespectarea obligațiilor contractuale de către furnizorii sau prestatorii de servicii.
- Neaplicarea prevederilor legale în vigoare privind întocmirea și actualizarea Programului anual al achizițiilor publice.
- Subdimensionarea compartimentelor funcționale în raport cu volumul și complexitatea activităților derulate și distribuirea neuniformă a sarcinilor în cadrul posturilor.
- Netransmiterea contractelor de achiziții publice în vederea analizei și obținerii vizei de control financiar preventiv.
- Stabilirea achizițiilor de realizat fără a exista o analiză a nevoilor și necesităților.
- Crearea unor stocuri supradimensionate și imobilizarea de fonduri pe parcursul anului bugetar.
- Programul anual de achiziții publice nu asigură o fundamentare reală a necesităților entității publice.
- Nerespectarea în toate cazurile a regulilor privind estimarea valorii contractelor de achiziții

cuprinse în programele anuale de achiziții publice.

- Nerespectarea prevederilor cu privire la obligația autorității contractante de a stabili în documentația de atribuire modalitatea de constituire a garanției de bună execuție, precum și cuantumul acesteia.
- Fluctuație mare de personal, restricții în recrutarea personalului, implicarea personalului în alte activități
- Pregătirea necorespunzătoare a personalului implicat în derularea acestor activități.
- Caiete de sarcini elaborate în mod necorespunzător și specificații tehnice neclare.
- Lipsa ofertelor în achiziția directă de bunuri, produse, servicii sau lucrări.

Principalele **consecințe ale problemelor identificate în domeniul achizițiilor publice**, sunt:

- Financiare**
 - Nerecuperarea prejudiciilor create în cazul în care contractantul nu își îndeplinește obligațiile asumate prin contract, precum și a penalităților de întârziere.
 - Efectuarea de plăți nelegale și utilizarea necorespunzătoare a fondurilor publice.
 - Cheltuieli suplimentare urmare achiziționării de bunuri, produse, servicii sau lucrări la prețuri ridicate față de cele practicate pe piață.
 - Cheltuieli suplimentare urmare nefundamentării corespunzătoare a programelor anuale de achiziții publice sau a necuprinderii în cadrul acestora a tuturor nevoilor de achiziții.
- Economice**
 - Selectarea și aplicarea incorectă a procedurilor de achiziții publice în vederea atribuirii contractelor de achiziție publică.
 - Afectarea promovării concurenței între operatorii economici.
 - Încălcarea principiilor transparenței și economicității utilizării fondurilor publice.
 - Achiziționarea de bunuri, servicii, lucrări necorespunzătoare din punct de vedere al parametrilor tehnici.
- Tehnice**
 - Lipsa unor documente privind procedurile de atribuire și derulare a contractelor de achiziții publice, precum și riscul pierderii sau dispariției unor documente, urmare gestionării necorespunzătoare a dosarelor de achiziții.
 - Lipsa informațiilor referitoare la datele despre furnizorii de bunuri și servicii.
 - Întârzieri în execuția obligațiilor contractuale.
 - Favorizarea anumitor ofertanți.
 - Efectuarea de achiziții publice fără a avea la bază documente justificative.
 - Elaborarea de documentații insuficient fundamentate.
- Juridice**
 - Contestații și litigii în procesul de atribuire a contractelor de achiziții publice și în derularea acestora.
 - Atragerea nulității actelor adiționale încheiate la contracte care nu mai se aflau în execuție.
 - Neaplicarea corespunzătoare a procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții publice.
 - Imposibilitatea recuperării unor debite cauzate de efectuarea necorespunzătoare a unor achiziții publice.

- Imposibilitatea emiterii de pretenții asupra garanției de bună execuție de către autoritatea contractantă, în cazul în care executantul nu își îndeplinește obligațiile asumate prin contract.

Strategice

- Neîndeplinirea obiectivelor stabilite atât în domeniul achizițiilor publice, cât și la nivelul entității.
- Nerealizarea planurilor anuale de achiziții publice.

Principalele **recomandări formulate pentru soluționarea problemelor identificate în domeniul achizițiilor publice**, au vizat:

- Elaborarea și fundamentarea corespunzătoare a planurilor anuale de achiziții publice, în funcție de nevoile și necesitățile existente.
- Fundamentarea și estimarea valorică corespunzătoare a tuturor achizițiilor planificate, conform planurilor anuale de achiziții publice, identificarea surselor de finanțare și aprobarea acestora prin bugete.
- Executarea contractelor la valoarea la care au fost aprobate și în limitele creditelor bugetare alocate.
- Analiza contractelor care au generat cheltuieli suplimentare sau prejudicii, stabilirea persoanelor responsabile și a măsurilor de recuperare a sumelor respective.
- Analiza contractelor atribuite, identificarea celor încheiate în defavoarea entității sau prin nerespectarea cadrului legal și completarea clauzelor prin acte adiționale.
- Fundamentarea și întocmirea corespunzătoare a referatelor de necesitate pentru achiziționarea de bunuri și servicii.
- Elaborarea procedurilor scrise și formalizate specifice procesului de achiziții publice, cunoașterea și aplicarea acestora de către salariați, precum și actualizarea periodică a acestora în funcție de modificările contextului organizațional al realizării procesului de achiziții publice.
- Crearea și actualizarea sistematică a unei baze de date cu posibili furnizori de bunuri și prestatori de servicii, prețurile practicate și folosirea acestora ca un instrument în procesul de atribuire a contractelor de achiziții publice.
- Elaborarea de programe pentru pregătirea și instruirea personalului care activează în domeniul achizițiilor publice.
- Optimizarea activității de organizare și desfășurare a procesului de achiziții publice, inclusiv din punct de vedere al armonizării și stabilirii atribuțiilor pe posturi.
- Actualizarea fișelor posturilor personalului de specialitate în concordanță cu modificările ROF-ului.
- Constituirea unui compartiment distinct pentru desfășurarea activității de achiziții publice.
- Acordarea vizelor CFPP pe toate contractele încheiate și pe actele adiționale aferente contractelor.

4.4. Misiuni de audit intern privind managementul resurselor umane

La nivelul administrației publice au fost realizate 642 misiuni de audit intern în domeniul resurselor umane, dintre care 291 în administrația centrală și 351 în administrația locală.

Misiunile de audit intern realizate au fost de *regularitate și sistem* și au avut ca principal scop evaluarea conformității și funcționalității instrumentelor de control implementate la nivelul structurilor de resurse umane din cadrul entităților publice.

Principalele obiectivele ale misiunilor de audit intern în domeniul resurselor umane au vizat:

Nr. crt.	Obiectivele misiunilor de audit intern	%
1.	Asigurarea cadrului organizatoric și funcțional de desfășurare a activității	10,78
2.	Modul de organizare, selectare, recrutare și angajare a personalului	14,22
3.	Gestionarea carierei funcționarilor publici și a personalului contractual	7,84
4.	Gestionarea dosarelor profesionale și de personal	11,76
5.	Gestionarea carnetelor de muncă și a Registrului general al salariaților	4,41
6.	Stabilirea și acordarea drepturilor salariale personalului	16,63
7.	Evidența și monitorizarea prezenței, învoirilor și concediilor personalului	11,27
8.	Pregătirea profesională continuă a personalului	9,80
9.	Sistemul informatic utilizat pentru gestionarea resurselor umane	3,43
10.	Arhivarea documentelor	2,94
11.	Alte obiective	4,90

Principalele **constatări formulate cu ocazia misiunilor de audit intern realizate în domeniul resurselor umane**, prezentate pe categorii de dispozitive de control intern, au vizat:

Obiective

- Lipsa unei politici unitare în ceea ce privește stabilirea condițiilor de recrutare a personalului, în special referitor la cunoașterea unei limbi de circulație internațională (MMP).
- Lipsa strategiei în domeniul resurselor umane, în special în ceea ce privește modul de gestionare a posturilor permanente și a celor temporare (SRR).
- Inexistența unei politici de evaluare a performanțelor individuale (Municipiul Craiova).

Organizarea

- Organigrama nu ierarhizează structurile din cadrul entității publice, respectiv nivel central și subordonat (SRR, UAT Arad).
- Nu există o separare clară a atribuțiilor personalului biroului resurse umane (AEP).
- Entitatea publică nu a elaborat Regulament de organizare și funcționare și Regulament de ordine interioară (UAT Arad).
- Aprobarea Regulamentului de Organizare și Funcționare de către primar și nu prin Hotărâre a Consiliului Local (ACZ Topoloveni).
- Regulamentul de organizare și funcționare nu este actualizat (Oraș Gheorgheni din județul Harghita).
- La nivelul entității publice nu se asigură separarea funcției de inițiere față de cea de verificare cu privire la gestiunea resurselor umane (ACZ Topoloveni).
- Informațiile prezentate în ROF nu sunt în concordanță cu informațiile rezultate din organigrama entității publice (ACZ Topoloveni).
- Numărul de posturi prevăzut în organigramă nu este în concordanță cu cel rezultat din Statul de funcții (ACZ Topoloveni).
- Numirea în funcție a conducătorului unei entități din subordine s-a realizat prin nerespectarea prevederilor legale în vigoare (Județ Vaslui).
- Stabilirea necorespunzătoare a nivelului de subordonare a posturilor, astfel un post

din subordinea primarului, a fost stabilit în subordinea CL (UAT Neamț).

- Atribuțiile stabilite prin fișele posturilor nu sunt în concordanță și nu derivă din atribuțiile stabilite prin ROF la nivelul compartimentului din care face parte postul respectiv (UAT Giurgiu).
- Evidența faptică a personalului care își desfășoară activitatea în cadrul unui compartiment nu corespunde cu evidența scptică din statul de funcții (US MJ).
- Desfășurarea activităților de către unii salariați în alte departamente, beneficiind de nivelul de salarizare aplicat în cadrul acelor departamente, însă fără a avea atribuții stabilite în acest sens prin fișele posturilor (MMP).
- Personalul implicat în fundamentarea și aprobarea Planului de ocupare a funcțiilor publice nu beneficiază de o pregătire profesională adecvată (UAT Olt).
- Neîntocmirea unui Plan de formare profesională și neidentificarea nevoilor de formare și perfecționare profesională la nivelul structurilor auditate (US MADR, AEP, UAT-uri din Maramureș, Prahova și Teleorman).
- Neîntocmirea Planului de ocupare a funcțiilor publice (Județul Brașov, Orașul Râșnov, UAT Botoșani).
- Registrul general de evidență a salariaților nu a fost întocmit sau nu cuprinde unele elemente impuse de cadrul de reglementare în domeniu (INM) sau nu s-a transmis sau s-a transmis cu întârziere la Inspectoratul Teritorial de Muncă (Județ Dolj, DGASPC Dolj).
- Registrul de evidență al funcționarilor publici nu a fost întocmit în regim tipizat (MMP) sau în format electronic conform cadrului normativ în vigoare (US ANSVSA, UAT Botoșani).
- Contractele individuale de muncă nu au fost actualizate și modificate prin acte adiționale (US MECMA, UAT Dolj).
- Deficiențe în întocmirea actelor adiționale încheiate la contractele de muncă, (UAT Bistrița-Năsăud).
- Încheierea unor contracte civile de prestări servicii pentru activități care se regăsesc în sfera de atribuții a unor servicii sau compartimente conform ROF-ului instituției. (UAT Bihor).
- Persoanele care prestau anumite activități în baza unor contracte civile de prestări servicii devin angajați pe perioadă determinată ocupând astfel cu ușurință posturile aprobate în statul de funcții ale instituției care sunt vacante (UAT Bihor).
- Neactualizarea fișelor posturilor la structurile/entitățile auditate (CNSAS, AFP București, Județ Harghita, Județ Maramureș, Județ Vâlcea, Oraș Gheorgheni din Județul Harghita, UAT-uri din Dolj și Alba).
- Neîntocmirea centralizatorului drepturilor salariale, a condus la neconcordanțe între sumele înregistrate în acesta și statul de plată sau între foile colective de prezență și statele de plată (US MMFPS).
- Stabilirea în mod necorespunzător a comisiilor de organizare a concursurilor de recrutare/soluționare a contestațiilor (Spitalul Clinic Municipal de Urgență Timișoara, Municipiul Timișoara)
- Acceptarea de dosare incomplete la concursurile de recrutare (UAT Alba).
- Pentru calculul drepturilor salariale nu s-a utilizat programul integrat la nivelul entității (US MP) sau se utilizează un software care nu este integrat în sistemul informatic al entității (UAT Caraș-Severin).

Mijloacele

Sistemele de informare

- Eliberarea cărților de muncă fără întocmirea procesului-verbal individual de predare-primire conform prevederilor normative (Județ Caraș-Severin).
- Calcularea necorespunzătoare a vechimii în muncă (UAT Constanța).
- Anunțurile în vederea scoaterii la concurs a unor posturi vacante au fost publicate după expirarea termenului legal minim de publicare sau anunțurile au fost incomplete referitor la condițiilor minimale reglementate (ES MAI).
- Nerespectarea modalităților de transmitere/afișare și a termenelor legale privind anunțurile concursurilor, selecția dosarelor de concurs (US MMFPS, US MECMA, UAT Teleorman).

Procedurile

- Lipsa procedurilor operaționale pentru: activitatea de prelucrare a datelor cu caracter personal și pentru radierea sancțiunilor aplicate (US MECMA); pentru gestionarea dosarelor profesionale (AEP) sau dosarelor de personal (ANI); pentru organizarea și desfășurarea concursurilor, pentru recrutarea și selecția personalului de conducere (ANI) și personalului de execuție (UAT Dolj); pentru stabilirea și plata salariilor (AEP și UAT Vaslui).
- Neactualizarea procedurilor specifice în funcție de modificările organizatorice și legislative la nivelul structurilor auditate (MTI, UAT Vâlcea).
- Necuprinderea în procedura operațională a tuturor activităților desfășurate la nivelul compartimentelor de resurse umane (US MMFPS, US ANSVSA, UAT-uri din Botoșani și Ialomița).
- Acordarea unor drepturi salariale necuvenite (ES MApN, AEP, ES MAI, US ANSVSA, Județ Argeș, Județ Brașov și UAT Arad).
- Stabilirea eronată a salariului odată cu efectuarea reîncadrărilor personalului (UAT Bistrița-Năsăud), precum și asimilarea unei funcții de execuție cu o funcție de conducere (UAT Cluj).
- Dosarele profesionale (MAEu, INM, ANI) și de personal (US MADR) constituite nu conțin toate elementele necesare unei evidențe fiabile și exhaustive.

Control/ supervizare

- Derularea necorespunzătoare a procesului de recrutare a personalului (US MMFPS, AEP, OI POSDRU Sud-Vest Oltenia, US SGG).
- Exercițarea necorespunzătoare a acordării vizei de control financiar preventiv propriu (MAEu, US MADR, Județ Brașov, Județ Galați și Județ Iași).
- Calcularea incorectă a indemnizațiilor de concediu de odihnă și a concediilor medicale, în declarațiile privind obligațiile de plată a contribuțiilor sociale, impozitul pe venit (US SGG) și evidența nominală a persoanelor asigurate (US MP).
- Înregistrări incorecte privind unele operațiuni legate de: salarii (Județ Brașov), indemnizația de asigurări sociale de sănătate (UAT Vâlcea), efectuarea orelor suplimentare în afara programului (US MECMA), programările concediilor de odihnă (CNSAS, UAT-uri din Alba și Botoșani), foile colective de prezență (US ANSVSA, UAT Botoșani).

Principalele **cauze ale deficiențelor constatate în domeniul managementului resurse umane**, sunt:

- Nerespectarea în totalitate a prevederilor Codului Muncii.
- Neaplicarea sau aplicarea eronată a prevederilor legale privind drepturile salariale ale personalului.
- Necorelarea dispozițiilor legale privind emiterea cazierului administrativ pentru membrii în

comisia de concurs sau soluționarea contestațiilor.

- Nerespectarea prevederilor legale cu privire la organizarea și desfășurarea concursurilor sau de gestionare a resurselor umane.
- Nerespectarea în totalitate de către membrii comisiei de concurs a prevederilor legale.
- Nerespectarea prevederilor legale privind evaluarea performanțelor profesionale individuale.
- Nerespectarea prevederilor legale în vigoare referitoare la întocmirea proiectului Planului de ocupare a funcțiilor publice.
- Nerespectarea cadrului normativ care reglementează activitatea de control financiar preventiv propriu.
- Nerespectarea prevederilor privind constituirea și gestionarea dosarelor de personal stabilite atât de legislația în vigoare cât și de normele proprii specifice.
- Lipsa procedurilor operaționale cu privire la evidența concediilor de odihnă, a concediilor medicale și a învoirilor.
- Absența/neaplicarea/necunoașterea procedurilor operaționale privind activitățile din domeniul resurselor umane.
- Lipsa procedurilor operaționale care să reglementeze modul de realizare a activităților privind pregătirea profesională.
- Lipsa unei proceduri privind fundamentarea Planului de ocupare a funcțiilor publice.
- Neresponsabilizarea unei persoane cu atribuții pe linie de resurse umane.
- Personal insuficient în cadrul compartimentului resurse umane.
- Lipsa colaborării între structura de specialitate și celelalte structuri din cadrul entității.
- Nedeseemnarea unei persoane cu atribuții în gestionarea arhivei, a spațiului destinat și lipsa regulamentului, a registrelor destinate arhivei.
- Fundamentarea nesatisfăcătoare a Planului de ocupare a funcțiilor publice.
- Fluctuația personalului.
- Necunoașterea de către personal a prevederilor legale cu privire la drepturile salariale.
- Analiza superficială a documentelor din dosarele de concurs de către membrii comisiei de concurs.
- Necunoașterea în profunzime a standardelor de control intern.
- Lipsa unui sistem motivațional pentru salariați.
- Tratarea necorespunzătoare a procesului de elaborare a fișelor posturilor.
- Necunoașterea legislației, ordinelor și instrucțiunilor, privind încadrarea personalului și stabilirea drepturilor salariale.
- Interpretări eronate a prevederilor legale privind unele măsuri de reîncadrare în funcții a unor categorii de personal din sectorul bugetar și stabilirea salariilor acestora.
- Control intern insuficient, lipsa unor atribuții clare, complete și corecte.
- Preocupare insuficientă în implementarea controlului intern managerial.
- Neexercitarea controlului financiar preventiv propriu.

Principalele **consecințe ale prolelor identificate în domeniul resurselor umane**, sunt:

Financiare

- Prejudicierea patrimoniului entităților auditate.
- Riscuri operaționale și financiare datorită neevaluării și stabilirii performanțelor profesionale individuale și aplicarea criteriilor de stabilire a salariilor de bază între limite.
- Pontarea eronată a salariatului pentru ore efectuate în regim suplimentar.
- Angajarea de personal peste cel normat, cu implicații asupra gradului de asigurare a surselor financiare necesare pentru plata salariilor și a contribuțiilor aferente.
- Acordarea de drepturi salariale necuvenite.
- Plata nejustificată a unor sume, ce reprezintă spor de fidelitate.
- Acordarea unor salarii mai mari decât cele la care se avea dreptul ca urmare a reîncadrărilor incorecte.
- Posibilitatea efectuării unor plăți nelegale.
- Efectuarea unor plăți salariale fără a fi supuse controlului financiar preventiv propriu.
- Denaturarea drepturilor salariale.
- Plăți nelegale.
- Posibilitatea apariției unor litigii.

Economice

- Cheltuieli ineficace cu pregătirea și perfecționarea personalului.
- Posibilitatea întreruperii activității, în cazul în care nu există posibilitatea delegării acestora.
- Desfășurarea activităților neorganizat, cu posibilitatea apariției unor întreruperi sau chiar nerealizării unor acțiuni specifice.

Tehnice

- Imposibilitatea obținerii de informații complete cu privire la cariera profesională a salariaților.
- Interpretarea subiectivă a unor reglementări, urmare inexistenței cadrului procedural de lucru.
- Selectarea de personal necorespunzător, din punct de vedere al pregătirii și experienței necesare și în raport cu cerințele posturilor scoase la concurs.
- Fluctuația personalului și slaba performanță profesională a acestora.

Juridice

- Apariția de litigii cu salariații ca urmare a acordării necorespunzătoare a unor drepturi cuvenite.
- Atragerea nulității unor contracte individuale de muncă/acte adiționale la acestea, ca urmare a încheierii lor necorespunzătoare.
- Cheltuieli suplimentare sau nejustificate ca urmare a aplicării vizei de certificare în privința realității, regularității și legalității și a vizei pentru CFPP fără respectarea reglementărilor aplicabile operațiunilor.
- Angajarea patrimonială a entității publice prin acte juridice care nu sunt supuse controlului financiar preventiv.
- Cheltuieli nejustificate ca urmare a acordării necuvenite a sporului de fidelitate.
- Disiparea răspunderii ca urmare a lipsei unor atribuții clare și complete.

Strategice

- Neatingerea obiectivelor entității ca urmare a recrutării de personal care nu

corespunde, din punct de vedere al pregătirii și experienței, cu cerințele posturilor.

- Aprecierea realizării obiectivelor în detrimentul criteriilor de performanță și identificării rezultatelor deosebite.

Principalele **recomandări formulate pentru soluționarea problemelor identificate în domeniul resurselor umane**, au vizat:

- Reanalizarea și actualizarea strategiei în domeniul resurselor umane pentru implementarea unui management performant și a unui control managerial operativ.
- Evaluarea performanțelor profesionale individuale pentru toți salariații din cadrul instituției în conformitate cu prevederile normative.
- Stabilirea unui sistem de indicatori de performanță pentru măsurarea gradului de realizare a obiectivelor stabilite personalului.
- Elaborarea și actualizarea organigramei și a statului de funcții în funcție de modificările organizatorice survenite la nivelul entității.
- Elaborarea Regulamentului de organizare și funcționare și a Regulamentului de ordine interioară, precum și aducerea acestora la cunoștința personalului în mod formalizat.
- Întocmirea, actualizarea și aprobarea fișelor posturilor în funcție de modificările organizatorice survenite la nivelul compartimentului.
- Asigurarea separării atribuțiilor de aprobare de cele de control.
- Publicarea anunțurilor de concurs într-un ziar de mare tiraj atât pentru posturile ocupate pe perioadă determinată cât și pentru cele ocupate pe perioadă nedeterminată, scoase la concurs.
- Verificarea corespunzătoare a documentelor din dosarele de concurs de către membrii comisiilor de concurs.
- Elaborarea procedurilor operaționale cu privire la organizarea concursurilor de recrutare și promovare, gestionarea registrului general de evidență a funcționarilor publici în format electronic, elaborarea și actualizarea ROF, întocmirea și actualizarea fișelor posturilor, acordarea drepturilor salariale și gestionarea dosarelor de muncă, elaborarea Planului de ocupare a funcțiilor publice, de recrutare și selecție, precum și de promovare a funcționarilor publici, a modului de lucru a comisiilor de concurs, incluzând și secretariatul comisiei, precum și emiterea și comunicarea actului de numire în funcția publică.
- Respectarea prevederilor legale privind angajarea și promovarea personalului și completarea dosarelor de concurs cu documentele obligatorii care lipsesc.
- Identificarea necesităților de pregătire profesională a salariaților, analiza acestora și elaborarea și realizarea Programelor de formare profesională conform dispozițiilor legale.
- Întocmirea/actualizarea contractelor individuale de muncă prin acte adiționale semnate de angajator și angajat.
- Actualizarea dosarelor profesionale ori de câte ori intervin modificări.
- Comunicarea către angajați a deciziilor de modificare a drepturilor salariale.
- Întocmirea „nomenclatorului documentelor de arhivă”, în vederea grupării acestora în funcție de problematică și cu respectarea termenelor de păstrare precum și desemnarea unei persoane cu atribuții stabilite în fișa postului privind activitatea de arhivare a documentelor.
- Verificarea dosarelor profesionale și completarea actelor administrative și a documentelor care evidențiază cariera profesională a angajaților.
- Actualizarea procedurii privind încheierea contractului individual de muncă conform modificărilor legislative și organizaționale.

- Stabilirea prin norme și proceduri de lucru și respectarea în practică a efectuării controlului de legalitate prin viza compartimentului juridic și a controlului financiar preventiv propriu asupra actelor administrative.
- Elaborarea procedurilor scrise și formalizate pentru sistemul de emitere al deciziilor de numire, pentru gestionarea dosarelor profesionale.
- Recuperarea prejudiciului creat din încasarea unor sume bănești necuvenite acordate în mod eronat și calcularea penalităților de la data acordării acestora.
- Actualizarea situației privind acordarea tranșelor de vechime cuvenite personalului angajat.
- Organizarea controlului financiar preventiv propriu și a controlului intern conform prevederilor legale în vigoare.
- Recalcularea veniturilor salariale acordate necuvenit și recuperarea sumelor acordate în plus și a penalităților de întârziere.
- Verificarea dosarelor profesionale pentru completarea actelor administrative și documentelor care evidențiază cariera profesională a salariatului.

4.5. Misiuni de audit intern privind activitatea juridică

La nivelul administrației publice au fost realizate 167 misiuni de audit intern în domeniul activității juridice, dintre care 73 în administrația centrală și 94 în administrația locală.

Misiunile de audit intern realizate au fost de *regularitate* și de sistem și au avut ca principal scop evaluarea conformității și funcționalității instrumentelor de control implementate la nivelul structurilor juridice din cadrul entităților publice.

Principalele obiectivele ale misiunilor de audit intern în domeniul juridic au vizat:

Nr. crt.	Obiectivele misiunilor de audit intern	%
1.	Organizarea, planificarea și raportarea activității juridice	29,51
2.	Reprezentarea entității în instanțele de judecată	14,75
3.	Gestionarea dosarelor cauzelor la care entitatea este parte	13,11
4.	Evaluarea activității juridice	14,75
5.	Acordarea vizei de legalitate	9,84
6.	Gestionarea activității de recuperare a debitelor	6,56
7.	Alte obiective	11,48

Principalele **constatări formulate cu ocazia misiunilor de audit intern realizate în cadrul domeniului juridic**, prezentate pe categorii de dispozitive de control intern, au vizat:

- Obiective**
- Obiectivele specifice nu sunt corect stabilite sau delimitate la nivelul compartimentului (UAT Sibiu).
 - Obiectivele specifice nu respectă în totalitate caracteristicile SMART, respectiv precise, măsurabile, cu termen de realizare și exprimate în indicatori de performanță (UAT Sibiu).
 - Activitățile derulate pentru atingerea obiectivelor nu au fost planificate în funcție de resursele posibile alocate (US MECTS).
- Organizarea**
- Fișa postului nu conține informații privind competențele profesionale ale consilierului juridic (AR).
 - Exercițarea de activității specifice profesiei de consilier juridic (consultanță, asistență,

reprezentare juridică, avizare pentru legalitate) de persoane care nu sunt înscrise în Tabloul colegiului consilierilor juridici și nu dețin ștampilă (Municipiul București).

- Exercițarea de atribuții de reprezentare a intereselor entității în instanță fără ca acestea să fie responsabilizate prin fișa postului (UAT Mehedintți).
- Atribuirea responsabilităților, separarea sarcinilor și delegarea autorităților specifice compartimentului juridic nu sunt stabilite prin proceduri scrise și formalizate (UAT Dâmbovița).

Mijloacele

- La nivelul structurii de specialitate nu a fost elaborat plan anual de perfecționare și pregătire profesională a consilierilor juridici (US MTI, US AR).
- Încheierea de contracte de asistență juridică ineficiente pentru entitatea publică (UAT Prahova).
- Încheierea de acte adiționale prin care se prelungește durata contractelor cu 1 an, contrar clauzelor din contractul inițial (SRR).
- Costuri ridicate și nejustificate prin angajarea pe bază de contracte a Cabinetelor de avocatură (US MMP).
- Achitarea de onorarii executorilor judecătorești însă fără ca debitele să fie recuperate (UAT Suceava).
- Compartimentul juridic nu asigură conducerea corespunzătoare a activității de elaborare a registrelor de specialitate (UAT-uri din Alba și Teleorman).

Sistemele de informare

- La nivelul compartimentului juridic nu sunt elaborate rapoarte privind acțiunile în pretenții și Rapoarte privind acțiunile pierdute în instanță (UAT Dâmbovița), lucrări de sinteză, rapoarte trimestriale sau anuale de activitate (US MECTS, UAT Argeș).
- Registrele specifice activității juridice (AR) și Registrul de evidență privind avizele scrise-datate (US CNAS), Registrul de evidență a situațiilor litigioase (US CNAS) nu sunt completate la zi.
- Conducerea entității nu este informată asupra stadiului acțiunilor și cauzelor aflate pe rolul instanțelor de judecată (US ANSVSA, UAT Brașov).
- Listele cu debitele restante nu se transmit la compartimentul juridic în termen pentru ca debitorii să fie acționați în instanța (UAT Teleorman).
- Registrul termenelor nu este completat zilnic, iar evidența termenelor și prezența consilierilor juridici la instanțele de judecată este ținută în agende personale (UAT Argeș).
- Registrul de evidență al avizelor juridice acordate care conține acordarea/refuzul avizului, motivul refuzului, data acordării/refuzului nu este instituit, organizat și condus (UAT Maramureș).
- Documentele care intră sau ies din cadrul compartimentului juridic nu sunt înregistrate (US MTI).

Procedurile

- Neprezentarea în instanță la termenele stabilite pentru susținerea cauzelor (US MMFPS, UAT Bihor).
- Neefectuarea tuturor demersurilor în vederea susținerii intereselor instituției (US ANSVSA).
- Debitorii restanți nu au fost acționați în instanță în vederea recuperării sumelor restante (US ANSVSA).
- Documentele pentru susținerea intereselor în fața instanțelor nu sunt întocmite în toate cazurile în mod corespunzător (US ANAF).

- Documente privind procedura de insolvență nu sunt înregistrate (US ANAF).
- Proceduri incomplete, exemplificăm procedurile „*verificarea legalității actelor administrative emise sau adoptate de autoritățile administrației publice locale*” și „*elaborare acte normative*” (ES MAI).
- Unele Hotărâri ale Consiliilor locale nu sunt însoțite întotdeauna de expunerea de motive sau documentația aferentă care a stat la baza emiterii lor (IP Constanța, IP București).
- Compartimentul Juridic nu a întocmit procedurile operaționale de lucru (AR, US MTI, US MMFPS, UAT Gorj și Hunedoara) sau acestea nu au fost definitivare (US MADR).
- Neutilizarea tuturor căilor de atac împotriva hotărârilor judecătorești nefavorabile (US ANAF).
- Neprezentarea consilierului juridic în toate cazurile, la instanță în vederea apărării intereselor entității (UAT Harghita).
- Neconstituirea dosarelor pentru acțiunile în instanță la care entitatea este parte, în principal cu privire la documentele ce stau la baza formulării acțiunii și cele emise pe parcursul derulării procesului. De asemenea, dosarele închise nu au fost șnuruite, numerotate și predate la arhiva entității (UAT Botoșani).
- La nivelul compartimentului juridic nu se elaborează Registrul riscurilor (UAT Gorj), sau acesta nu este aprobat și nu este desemnată o persoană responsabilă cu întocmirea acestuia (US MECTS).
- Neacordarea vizei de legalitate pe toate documentele supuse acestui tip de control (US MTI).
- Decontarea prestațiilor efectuate de cabinetele de avocatură în funcție de orele prestate se realizează fără un control al orelor prestate efectiv de către aceste cabinete (GNM).

Control/ Supervizare

Principalele **cauze ale deficiențelor constatate în domeniul activității juridice**, sunt:

- Nerespectarea cadrului normativ sau evitarea respectării acestuia.
- Neaplicarea standardului de control intern/managerial referitor la proceduri și managementul riscului.
- Lipsa unor proceduri privind raportarea activității juridice, reprezentarea intereselor entității în fața instanțelor de judecată, înregistrarea documentelor primite.
- Proceduri neactualizate.
- Lipsa documentației necesare pentru acționarea în instanță în vederea recuperării debitelor restante.
- Necunoașterea și neaplicarea modalităților și cerințelor privind întocmirea registrelor de evidență.
- Verificarea sumară a legalității hotărârilor consiliilor locale.
- Control intern neadecvat privind modul de transmitere și repartizare a documentelor de natură juridică.
- Personal insuficient în cadrul compartimentului juridic în comparație cu volumul de activitate.
- Lipsa programelor de pregătire și perfecționare profesională a consilierilor juridici.
- Nestabilirea de responsabilități cu privire la evidența și urmărirea punerii în aplicare a hotărârilor

judecătorești executorii.

- Neactualizarea fișelor posturilor.
- Externalizarea serviciilor juridice fără a fi stabilite criteriile de fundamentare a tarifelor sau clauze contractuale cu privire la eficiență și eficacitate.
- Neînscrisura în fișele posturilor a atribuțiilor privitoare la desfășurarea activității juridice.
- Număr foarte mare al clauzelor aflate pe rolul instanțelor ceea ce implică un volum ridicat al lucrărilor ce trebuie întocmite în condițiile unui personal insuficient.
- Neprezentarea la instanțele de judecată în vederea susținerii intereselor entității.
- Disfuncționalități privind comunicarea compartimentului juridic cu conducerea entității și alte compartimente din cadrul entității, în special cu compartimentul de impozite și taxe.
- Neinformarea conducerii cu privire la activitatea juridică desfășurată.
- Capetele de acuzare la acțiunile în instanță nu au fost contestate la termenele de judecată, datorită neprezentării consilierului juridic la instanță și nici ulterior prin formularea de concluzii scrise.
- Circuit informațional neadecvat.
- Lipsa aplicațiilor informatice specifice domeniului juridic.
- Funcționarea deficitară a autocontrolului și controlului ierarhic de la nivelul activității juridice.
- Lipsa monitorizării modului de îndeplinire de către terți a obligațiilor contractuale.
- Control intern inexistent sau insuficient.
- Exercițarea sumară a atribuțiilor cu privire la acordarea vizei de legalitate.
- Lipsa controalelor cu privire la primirea, repartizarea și transmiterea documentelor de natură juridică.

Principalele **consecințe ale problemelor identificate în domeniul activității juridice**, sunt:

- Financiare**
 - Prejudicierea entității publice prin plata unor cheltuieli suplimentare ca urmare a neaducerii la îndeplinire a obligațiilor stabilite prin hotărârile judecătorești.
 - Debite neîncasate sau prescise.
 - Plăți suplimentare prin majorarea valorii contractelor acordate în mod nejustificat.
 - Neîncasarea tuturor debitelor cuvenite sau imposibilitatea recuperării acestora.
- Economice**
 - Serviciile juridice prestate nu sunt în conformitate cu cerințele din caietul de sarcini.
 - Prejudicii patrimoniale.
 - Neîndeplinirea sau îndeplinirea defectuoasă a sarcinilor de serviciu.
 - Imposibilitatea cunoașterii stadiului cauzelor aflate pe rolul instanțelor.
 - Decizii nefavorabile ale instanței urmare nesusținerii intereselor entității în mod corect.
- Tehnice**
 - Posibilitatea pierderii de documente.
 - Disfuncționalități în activitatea de verificare a legalității actelor administrative adoptate sau emise de autoritățile administrației publice locale, respectiv în activitatea de elaborare proiecte de acte normative.
 - Comunicarea ineficace dintre structura de specialitate a entității publice și instanțe, parchete, executorii judecătorești, persoane juridice sau fizice implicate în litigii cu

entitatea.

- Neidentificarea sau identificarea cu dificultate a dosarelor aflate pe rolul instanțelor, cât și a documentelor elaborate sau a soluțiilor date de instanță.

Juridice

- Imposibilitatea stabilirii răspunderilor în situația apariției de iregularități.
- Pierderea proceselor aflate pe rol ca urmare a neprezentării consilierilor juridici la termenele de judecată.
- Acționarea cu întârziere în justiție a debitorilor.

Principalele **recomandări formulate pentru soluționarea problemelor identificate în domeniul activității juridice**, au vizat:

- Elaborarea procedurilor operaționale de lucru, cu respectarea cadrului de reglementare aplicabil compartimentului juridic.
- Stabilirea cerințelor obligatorii în vedere acordării vizei pentru conformitate și legalitate pe documentele și actele interne.
- Identificarea în totalitate a activităților derulate la nivelul compartimentului juridic și procedurarea acestora.
- Stabilirea de responsabilități în vederea valorificării hotărârilor judecătorești definitive și executorii.
- Actualizarea fișelor posturilor în concordanță cu activitățile efectiv realizate.
- Elaborarea de programe de pregătire și instruire profesională a consilierilor juridici.
- Apelarea la serviciile cabinetelor de avocatură să se realizeze numai în cazuri deosebit de complexe pentru care nu există expertiză la nivelul entității.
- Actualizarea contractelor de asistență juridică și cuprinderea tuturor atribuțiilor pe care aceasta trebuie să le îndeplinească.
- Asigurarea prezenței consilierilor juridici la toate termenele stabilite de instanță și susținerea intereselor entității.
- Formularea de concluzii și întâmpinări scrise la toate termenele de judecată.
- Analiza hotărârilor judecătorești nefavorabile, identificarea cauzelor și luarea măsurilor în vederea preîntâmpinării în viitor a acestora.
- Utilizarea tuturor căilor de atac în cazul hotărârilor judecătorești nefavorabile.
- Revizuirea obiectivelor specifice și urmărirea ca acestea să fie definite prin respectarea caracteristicilor SMART, respectiv precise, măsurabile, cu termen de realizare și să conducă la un rezultat așteptat, exprimat în indicatori de performanță.
- Informarea periodică a conducerii entității cu privire la stadiul tuturor cauzelor aflate pe rolul instanțelor de judecată.
- Informarea conducerii entității cu privire la fiecare hotărâre judecătorească nefavorabilă și stabilirea măsurilor de urmat în continuare.
- Întocmirea de rapoarte periodice și anuale către conducerea entității cu privire la activitatea desfășurată.
- Organizarea și conducerea la zi a tuturor registrelor specifice activității juridice, în special Registrul termenelor de judecată, Registrul privind evidența cauzelor, Registrul de avize de legalitate acordate.
- Notificarea, urmată de acționarea în instanță, a tuturor operatorilor economici care nu-și achită

obligațiile în termen.

- Transmiterea lunară de către biroul economic-administrativ la compartimentul juridic a listei cu unitățile debitoare și sumele restante, inclusiv a documentației justificative.
- Exercițarea corespunzătoare a atribuției de verificare a legalității hotărârilor consiliilor locale.
- Întocmirea referatelor privind renunțarea la anumite căi de atac, fundamentarea și justificarea acestor decizii.

4.6. Misiuni de audit intern privind sistemul IT

La nivelul administrației publice au fost realizate 107 misiuni de audit intern în domeniul IT, dintre care 61 misiuni în administrația centrală și 46 misiuni în administrația locală.

Misiunile de audit intern realizate au fost de *regularitate și sistem* și au avut ca principal scop evaluarea conformității și funcționalității instrumentelor de control implementate la nivelul compartimentelor IT.

Principalele obiectivele ale misiunilor de audit intern în domeniul IT au vizat:

Nr. crt.	Obiectivele misiunilor de audit intern	%
1.	Organizarea compartimentului IT	23,36
2.	Analiza modului de asigurare a securității	19,62
3.	Organizarea sistemului IT	3,73
4.	Implementarea sistemului IT	7,47
5.	Administrare /mentenanță	7,47
6.	Controlul aplicațiilor	7,47
7.	Site-ul instituției	2,80
8.	Controlul sistemului IT	6,54
9.	Resurse tehnice și umane	2,80
10.	Programe antivirus și arhivare	6,54
11.	Alte obiective	12,14

Principalele **constatări formulate cu ocazia misiunilor de audit intern realizate în cadrul domeniului sistemului IT, prezentate pe categorii de dispozitive de control intern**, au vizat:

Obiective

- La nivelul entității publice nu s-a elaborat o strategie în domeniul IT (UAT Suceava).
- Lipsa planurilor pentru asigurarea continuității activității în situații de urgență (US MTI).
- Strategia elaborată în domeniul IT nu a fost integrată în strategia entității (US MECMA).
- Urmare modificărilor organizaționale în domeniul IT, nu s-a procedat și la actualizarea strategiei în domeniul informatizării (US MECMA).
- Entitatea publică nu are elaborată o politică de securitate a sistemului informatic formalizată și implementată (ANSVSA).
- Entitatea publică nu a conceput și elaborat planuri pentru recuperarea datelor în caz de dezastru sau incendii (US MTI, UAT Suceava).
- Aprecierea gradului de realizare a obiectivelor specifice domeniului IT nu se face prin stabilirea și definirea de indicatori de performanță/rezultat (MAE).

Organizarea

- Fișele posturilor nu sunt completate cu responsabilitățile ce revin titularului postului în baza sarcinilor stabilite (UAT Brăila).

- Pentru funcții profesionale diferite sunt stabilite prin fișa postului aceleași tipuri de sarcini angajaților departamentului IT (UAT Satu Mare).
 - Lipsa fișelor posturilor pentru personalul de conducere din cadrul compartimentului IT (IP Vrancea).
 - Exercițarea de activități specifice domeniului IT fără a exista, însă sarcini stabilite prin fișele posturilor (US MADR).
 - Stabilirea de sarcini prin fișele posturilor necorespunzătoare cu activitățile efectiv realizate (US MTI).
 - Relațiile de subordonarea stabilite prin fișele posturilor nu corespund cu nivelurile ierarhice ale compartimentului IT (US MTI).
 - Fișele posturilor angajaților nu sunt actualizate și nu se asigură continuitatea activității, în situațiile în care titularul postului lipsește (MMP).
 - În cadrul entității publice nu sunt desemnate persoane responsabile cu securitatea informației (US MTI).
 - Lipsa regulamentului intern, a procedurilor de securitate în domeniul IT, inclusiv în sfera gestionării și păstrării parolelor (MAE).
 - Regulamentul de organizare și funcționare nu reflectă cu acuratețe atribuțiile curente ale structurii de specialitate IT (MAE).
 - Număr redus al personalului structurii IT, ceea ce nu a permis o separare a activităților privind administrarea tehnică și de securitate a sistemelor, mentenanța și sistemul de control al structurii de specialitate, conform reglementărilor și standardelor în domeniu (MAE).
 - Personalul care desfășoară activități IT nu are cunoștințe suficiente cu privire la aplicațiile și programele utilizate la nivelul sistemului informatic (US MADR).
 - Suprapuneri și necorelări între atribuțiile personalului din domeniul IT, ceea ce generează riscuri legate de derularea unor proiecte la nivelul entității publice (MAE).
- Mijloacele**
- Lipsa programelor de instruire a utilizatorilor IT sau a planurilor de formare/perfecționare profesională în domeniul IT (UAT-uri din Timiș și Suceava).
 - Neefectuarea de instruiți ale utilizatorilor cu privire la securitatea datelor, protejarea împotriva virușilor, evitarea riscurilor caracteristice domeniului IT (Municipiul București).
 - Personalul responsabil de exploatarea tehnicii de calcul nu deține cunoștințe suficiente în domeniu (UAT Buzău).
 - Pregătirea inadecvată a salariaților în utilizarea echipamentelor informatice (UAT Prahova).
 - Structurile funcționale ale entității nu dispun de programe IT specifice activităților care se desfășoară în cadrul acestora (UAT Arad).
 - Achiziționarea de servere în cadrul unor proiecte cu finanțare externă nerambursabilă, însă fără a se lua în calcul capacitatea IT, care este subdimensionată și nu face față funcționării în paralel a tuturor serverelor (MMP).
 - Contractele de service sau actele adiționale la acestea, în baza cărora s-a desfășurat activitatea IT, nu asigură și obligativitatea întocmirii planurilor de recuperare a datelor și informațiilor în caz de dezastre sau de incidente majore (US MECMA).

- Utilizarea în cadrul entității publice a unor programe software fără licență sau cu licențe ale căror termene sunt expirate (UAT Arad).
- Lipsa programelor antivirus pe stațiile de lucru (US MADR).
- Licențele inventariate pe stațiile de lucru nu se identifică cu situația analitică existentă în contabilitate (US MTI).
- Lipsa securizării camerelor serverelor, cu uși ignifuge, în vederea protejării acestora împotriva deteriorării /distrugerii prin incendii (Municipiul București).
- Neprotejarea rețelei și a datelor din sistemul informatic integrat cu ajutorul unor generatoare automate, împotriva fluctuațiilor de tensiune și a întreruperilor de energie electrică (Municipiul București).
- Lipsa manualelor de utilizare a programelor informatice (UAT Prahova).
- Cablurile de rețea nu sunt protejate corespunzător, nu sunt separate de cablurile de alimentare cu energie electrică sau sunt amplasate în spații publice (APIA).
- Echipamentele sensibile (switch, router, modem, server) sunt amplasate în spații publice, fără acces controlat (US MADR).
- Liniile de comunicații nu sunt complet redundante și nu există permanent posibilitatea de recuperare a datelor în urma întreruperii liniilor de comunicații (US MTI).
- Lipsa unui Compartiment specializat IT în cadrul entității (ANSVSA), cât și a contractelor de mentenanță pentru aplicațiile utilizate.
- Accesul la unitățile de lucru de tip PC pe care este instalat și rulează un program soft dedicat activității financiar-contabile nu este securizat (UAT București).
- Schimbarea parolelor de acces nu se realizează periodic, această schimbare se realizează doar la cererea utilizatorilor (UAT Suceava).
- Subsistemele IT nu sunt în unele cazuri interconectate (US MECMA).
- Aplicațiile nu interacționează la nivelul datelor, ceea ce face necesară intervenția manuală a operatorilor pentru a stoca datele, care în mod normal ar trebui transferate automat de la o aplicație la alta, poate duce la erori (US MMFPS).
- Lipsa sistemelor unitare de gestiune a informațiilor la nivelul structurilor funcționale, care să asigure date cu același conținut, transferabile (prin rețea) și în formate care să permită prelucrarea și utilizarea lor conform nevoilor specifice (UAT Buzău).
- Subsisteme informatice incompatibile (UAT Mehedinți).
- Nepublicarea pe site-ul entității a diferitelor rapoarte. Exemplificăm: *Raportul anual privind informațiile de interes public* sau *Lista contribuabililor persoane juridice cu obligații restante* (UAT Hunedoara).
- Neactualizarea informațiilor aflate pe site-urile entității publice (US MADR).
- Absența unui sistem de controale generale ale subsistemelor IT, respectiv controlul pe parcursul procesării datelor și rapoartelor, controlul datelor rezultate în urma procesării, validarea datelor transferate din alte aplicații (MMP).

Sistemele de informare

Procedurile

- Lipsa procedurilor scrise și formalizate pentru activitățile IT (UAT Suceava).
- Procedurile de lucru specifice activităților IT nu sunt formalizate (UAT Timiș).
- Lipsa procedurii de instalare a subsistemelor IT (US MECMA).

**Control/
supervizare**

- Lipsa procedurii de salvare a datelor în caz de dezastru (US MECMA).
- Identificarea incorectă a activităților derulate în cadrul structurii de specialitate, ceea ce a condus la elaborarea neadecvată a procedurilor de lucru (US MECMA).
- Lipsa procedurilor privind implementarea programelor antivirus (US MECMA).
- Procedurile nu sunt documentate și actualizate și nu sunt aprobate de conducerea entității (MMP).
- Datele procesate în sistem IT nu sunt salvate pe suport de hârtie și/sau surse externe (UAT Olt).
- Aplicațiile și echipamentele nu sunt testate după o metodologie specifică tipului și cerințelor aplicației și cu implicarea utilizatorilor finali (MMP).
- Lipsa procedurii de testare a softului de sistem (MMP).
- Schimbarea sau eliminarea drepturilor de acces pentru utilizatorii ale căror sarcini s-au modificat sau pentru utilizatorii care părăsesc instituția se realizează cu întârziere și nu este reglementată prin proceduri (MMP).
- Mediile de stocare gestionate nu sunt reglementate printr-o procedura de back-up și de gestionare a lor (MMP).
- Neaplicarea în mod unitar a politicii de securitate IT (UAT Hunedoara).
- Sistemul de control intern/managerial definit la nivelul structurii nu cuprinde toate activitățile de control (UAT Hunedoara).
- Completarea în format electronic a documentelor de angajare bugetară și de ordonanțare la plată referitor la conținutul de informații prevăzut pentru formulare este necorespunzătoare (UAT Olt).
- La nivelul departamentului IT nu este asigurată o gestionare corespunzătoare a riscurilor (UAT Satu Mare).
- Absența unei analize a riscurilor de securitate pentru sistemul IT (MAE).
- Lipsa controalelor automatizate sau implementarea necorespunzătoare a acestora (US MADR).
- Rețeaua nu este monitorizată în vederea urmării conexiunilor neautorizate și dacă echipamentele care funcționează sunt utilizate în mod corect (US MTI).
- La nivelul structurii de specialitate IT, nu sunt luate în mod corespunzător măsurile necesare pentru asigurarea securității informațiilor și datelor (UAT București).

Principalele **cauze ale deficiențelor constatate în domeniul sistemului IT**, sunt:

- Lipsa procedurilor specifice domeniului IT.
- Personal de specialitate redus față de nevoile entității.
- Lipsa realizării unor programe de pregătire profesională.
- Disfuncții în achiziția, întreținerea, exploatarea și dezvoltarea sistemului IT.
- Lipsa centralizării pe entitate a echipamentelor și programelor, lipsa unui contract de mentenanță.
- Lipsa unei politici privind securitatea IT .
- Implicarea angajaților IT cu preponderență în realizarea sarcinilor de serviciu curente.

- Neefectuarea de testări la echipamentele sau programele informatice achiziționate.
- Necunoașterea responsabilităților individuale ce revin persoanelor cu atribuții pe linia IT.
- Nerespectarea prevederilor legale privind necesitatea perfecționării profesionale continue a salariaților și nealocarea fondurilor necesare acestei activități.
- Nerespectarea cerințelor referitoare la exercitarea controlului financiar preventiv.
- Necunoașterea modului de implementare a standardelor de control intern.
- Lipsa cunoștințelor profesionale necesare activității de elaborare a procedurilor de lucru.
- Tratarea cu superficialitate a procesului de elaborare a fișelor posturilor.
- Control intern insuficient, lipsa unor atribuții clare, complete și corecte.
- Superficialitate în implementarea controlului intern managerial.

Principalele **consecințe ale prolemelor identificate în domeniul sistemului IT**, sunt:

- Financiare**
 - Utilizarea nejustificată a fondurilor publice, urmare a realizării de achiziții IT neplanificate și fără avizul de specialitate al direcției IT.
 - Aplicarea de sancțiuni pentru nerespectarea drepturilor de autor.
- Economice**
 - Infectarea cu viruși a stațiilor de lucru ceea ce afectează în mod negativ activitatea utilizatorilor din cadrul departamentelor.
 - Stocarea inadecvată a datelor și informațiilor.
 - Sistemul informatic nu garantează securitatea datelor.
 - Imposibilitatea recuperării complete a datelor în caz de dezastru.
 - Pierderea de date în caz de dezastru.
 - Utilizarea de informații neactualizate.
- Tehnice**
 - Vulnerabilități în funcționarea sistemelor informatice, ceea ce poate determina posibile incidente de securitate în cazul neidentificării amenințărilor.
 - Supraîncălzirea camerelor serverelor ceea ce afectează funcționarea normală a acestora.
 - Blocarea accesului la sistemele și programele informatice.
 - Accesul necontrolat la baza de date.
 - Neidentificarea conexiunilor neautorizate și imposibilitatea depistării persoanelor care accesează în mod neautorizat sistemul informatic.
- Juridice**
 - Operațiuni nelegale, ce pot afecta informația procesată.
 - Lipsa răspunderii angajaților în cazul apariției unor disfuncționalități.
 - Neasumarea responsabilității asupra activităților realizate, în cazul exercitării unor atribuții fără a fi cuprinse fișele posturilor.
 - Accesarea neautorizată a informațiilor de către persoane din afara instituției.
 - Vulnerabilitate ridicată cu privire la fraudă.
 - Accesarea sau divulgarea conținutului unor informații electronice de către personal neautorizat.
- Strategice**
 - Nerealizarea în termen și în condiții de calitate a obiectivelor individuale.
 - Implementarea greoaie a politicilor de securitate a sistemului informatic datorită imposibilității accesului la conturile cu drepturi de setare a sistemelor de operare.

- Inexistența controalelor specifice subsistemele IT, ceea ce duce la nedetectarea modificărilor neautorizate aduse datelor procesate și probabilitatea ca date eronate să fie introduse, prelucrate și stocate în sistemul IT.

Principalele **recomandări formulate pentru soluționarea problemelor identificate în domeniul sistemului IT**, au vizat:

- Elaborarea strategiei IT și a politicilor specifice domeniului IT.
- Întocmirea și aprobarea procedurilor operaționale pentru toate activitățile care se desfășoară în cadrul domeniului IT.
- Elaborarea planurilor de recuperare a informațiilor în caz de dezastru și asigurarea continuității activității.
- Inventarierea programelor instalate la nivelul tuturor stațiilor de lucru și identificarea problemelor existente în utilizarea acestora.
- Elaborarea de programe pentru instruirea angajaților pe diverse teme specifice domeniului IT.
- Actualizarea fișelor posturilor în conformitate cu atribuțiile efectiv realizate de către persoanele care desfășoară activități IT&C și conform pregătirii de specialitate.
- Instalarea echipamentelor sensibile (switch, router, modem, server) în dulapuri, amplasate în spații special amenajate și prevăzute cu climatizare, sau cel puțin cu aparat de aer condiționat.
- Protejarea echipamentelor sensibile împotriva incendiilor sau inundațiilor.
- Elaborarea de politici de securitate adecvate și implementarea acestora.
- Stabilirea responsabilităților și elaborarea procedurilor operaționale de lucru sau actualizarea acestora.
- Realizarea de analize cost/eficiență și stabilirea oportunității achiziționării de licențe necesare pentru: sisteme de operare, programe antivirus, programe proiectare asistată s.a.
- Identificarea datelor și informațiilor necesare a fi salvate sau recuperate în caz de incidente sau dezastre, în scopul asigurării continuității activității.
- Comunicarea planurilor de recuperare a datelor în caz de dezastru întregului personal responsabilizat.
- Selectarea și angajarea de personal din cadrul departamentului IT.
- Introducerea de instrumente de control adecvate, astfel încât accesul la echipamentele sau informațiile entității să fie supravegheat sau limitat.
- Interzicerea folosirii de programe sau aplicații software pentru care nu există licențe.

4.7. Misiuni de audit intern privind gestionarea și utilizarea fondurilor comunitare

La nivelul administrației publice au fost realizate 133 misiuni de audit intern în domeniul gestionării și utilizării fondurilor comunitare, dintre care 108 în administrația centrală și 25 în administrația locală.

Misiunile de audit intern realizate au fost de *regularitate* și de *sistem* și au ca principal scop evaluarea conformității și funcționalității instrumentelor de control implementate pentru gestionarea și utilizarea fondurilor comunitare din cadrul programelor și proiectelor derulate de entitățile publice.

Principalele obiectivele ale misiunilor de audit intern privind gestionarea și utilizarea fondurilor comunitare au vizat:

Nr. crt.	Obiectivele misiunilor de audit intern	%
1.	Modul de implementare a proiectelor	48,49
2.	Modul de efectuare a plăților	28,37
3.	Managementul proiectelor	12,16
4.	Evaluarea sistemului de control	6,75
5.	Alte obiective	4,23

Principalele **constatări formulate cu ocazia misiunilor de audit intern privind gestionarea și utilizarea fondurilor comunitare**, prezentate pe categorii de dispozitive de control intern, au vizat:

Obiective

- Întârzieri semnificative față de proiecțiile inițiale de implementare a unor proiecte, cum este cazul la proiectul: Sistem informatic integrat pentru suportul decizional și organizațional privind Dezvoltarea Capacității Administrative a entității publice (ES MAI).
- Deficiențe în implementarea proiectului „Extinderea și reabilitarea sistemelor de alimentare cu apă și canalizare în județul Giurgiu” (UAT Giurgiu).
- Solicitări de decalare de termene și majorări ale valorilor contractelor din partea antreprenorilor datorate diferențelor între stadiul fizic de realizare planificat și cel realizat (US MTI).
- Întârzieri în planificarea și derularea procedurilor de achiziții pentru atribuirea contractelor de proiectare, de furnizare și de lucrări în special pentru 5 dintre obiectivele *Proiectului „Reforma sistemului judiciar”* (MJ).
- Depășirea investiției inițiale pentru lucrări de înlocuire propuse de contractor (UAT Prahova).

Organizarea

- Fișele posturilor salariaților entității nu conțin prevederi privind managementul riscurilor, raportarea neregulilor, informarea conducerii în cazul apariției unor incompatibilități și arhivarea documentelor (MDRT).
- Nedesemnarea managerului de proiect sau coordonator de proiect, care să asigure planificarea, monitorizarea și controlul activităților aferente acestora (MS).
- Membrii echipei de proiect nu sunt nominalizați prin act administrativ de către conducătorul instituției din care fac parte (MS).
- Atribuțiile prevăzute în fișele posturilor personalului angrenat în derularea proiectului nu corespund cu atribuțiile prevăzute în manualul operațional și cel financiar, aprobate de Banca Mondială (US SGG).
- Deficiențe în manifestarea autorității funcției de manager de proiect și asigurarea continuității actului decizional (US MMFPS)
- Fișele posturilor nu reflectă responsabilitățile precise cu privire la organizarea reuniunilor în cadrul Acordului de cooperare Elvețiano-Român (MFP).
- Fișa postului șefului serviciului Management financiar nu are prevederi referitoare la funcția de ofițer de securitate pentru aplicația contabilă (MAEu).
- Lipsa delimitării de competențe în semnarea unor documente diferite și în cadrul aceluiasi document a unor rubrici diferite (MDRT).
- Înregistrarea cu același număr a unor documente distincte (MDRT).

Mijloacele

- Neasigurarea independenței și evitării conflictelor de interese pentru persoanele care au evaluat ofertele în cadrul cumpărărilor directe (MAEu), respectiv atribuirea unui contract de servicii (UAT Bistrița Năsăud).
- Inexistența unui plan de conturi analitice și a unei monografii contabile specifice (US MADR).
- Lipsa unor prevederi în contractele de asistență juridică finanțate din Axa Prioritară 6 „Asistență tehnică” (modul în care se verifică numărul de ore necesar realizării unei activități din cele contractate; modul de stabilire de penalități de întârziere sau alte clauze penalizatoare în caz de nerealizare de către prestator a termenilor contractului), respectiv cuprinderea de prevederi fără acoperire legală (decontarea unor cheltuieli de transport, cazare și altele care apar în perioada derulării contractului) (MMP).
- Organizarea deficitară a arhivării și asigurarea condițiilor de arhivare necorespunzătoare (MMP).
- Coordonare insuficientă la nivel teritorial a convențiilor civile de prestări servicii încheiate pentru operatorii statistici (US SGG).
- Cheltuielile eligibile nu sunt evidențiate în mod concret în cererea de finanțare și în contractul de finanțare (UAT Argeș)
- Neconstituirea garanției de bună execuție la încheierea contractelor de achiziții de bunuri/prestări de servicii, respectiv neurmărirea respectării termenului de prezentare a scrisorii de garanție bancară (US MAI).
- Lipsa resurselor financiare a beneficiarilor pentru efectuarea plăților în cadrul contractelor de lucrări (MMP).

Sistemele de informare

- Informațiilor publicate pe site-ul entității la secțiunea afaceri europene nu se actualizează în timp real (MFP).
- Lipsa înregistrării și validării datelor privind modificarea/rezilierea contractelor, în programul informatic SMIS (OIRPOSDRU S-V).
- Deficiențe în aplicarea proiectului „Sistem de monitorizare a înregistrării documentelor la nivelul AM și OI POS Mediu” (MMP).
- Deficiențe în aplicarea proiectului „Sistem integrat de management electronic al documentelor” (MMP).

Procedurile

- Deficiențe în activitatea comisiilor de evaluare a ofertelor și efectuarea recepțiilor serviciilor achiziționate (IGPR).
- Depășirea termenelor contractuale la recepționarea unor servicii de consultanță necesare implementării proiectului ”Sistem Unitar de Raportare Evenimente” (ES MAI).
- Înregistrări incorecte în evidența contabilă (US MJ, UAT-uri din Argeș și Mureș).
- Elaborarea necorespunzătoare sau insuficient detaliată a procedurilor operaționale: modificarea și rezilierea contractelor (US MMFPS, MMP), modalitatea de calcul a unor cheltuieli (APDRP), autorizarea la plată a unor cheltuieli solicitate de beneficiar prin tranșe de plată concomitent cu instrumentarea și aprobarea actelor adiționale (US MADR), activitatea *Comitetului de monitorizare pentru Programul de cooperare elvețiano-român* (MFP), verificarea modului de asigurare a sustenabilității și mentenanței proiectelor PHARE (MFP), arhivarea documentelor (MFP), elaborarea Balanței fluxurilor financiare în relația cu UE (MFP), întocmirea rapoartelor de inspecție (US MADR),

monitorizarea, coordonarea și îndrumarea metodologică cu privire la sistemele proprii de control managerial (US SGG), primirea și înregistrarea cererilor de finanțare (MAEu).

- Manualul de utilizare SMIS este disponibil numai în limba engleză (MAEu).
- Nerespectarea termenelor de demarare a procedurii de achiziție publică, ceea ce a condus la întârzierea contractului de execuție și implementarea proiectului (UAT Mureș).
- Lipsa documentelor originale la contractele de finanțare, inclusiv la documente contabile (US MADR).
- Existența pe documente justificative ale înregistrărilor în contabilitate de modificări și ștersături (MAEu).
- Încălcarea prevederilor legale privind transmiterea anunțurilor de atribuire a contractelor și regulilor de publicitate cu privire la anunțul de atribuire (MAEu).
- Nerespectarea în totalitate a prevederilor legale privind operațiunile financiar-contabile referitoare la întocmirea unor documente justificative (ES MAI).
- Evidența necorespunzătoare a cheltuielilor solicitate de către beneficiar prin întocmirea greșită a *Pistei de buget și de evidență a achizițiilor contractate – facturate – admise la decontare* (APDRP).
- Nerespectarea cronologiei în îndosarierea documentelor (MS).
- Evidența cheltuielilor aferente se regăsește de asemenea în mai multe variante (unele fără număr de înregistrare și semnături) și nici una nu corespunde cu cererea de rambursare aferentă. Totodată, sumele din cerere nu corespund cu cele din evidența cheltuielilor (MS).
- Lipsa documentelor justificative privind efectuarea de către managerul de proiect a unui control asupra resurselor alocate pentru fiecare activitate în parte și a rezultatelor obținute (MS).
- Neconformitatea Fișei de evidență a cheltuielilor prezentată contabilului șef pentru aprobare (AR).
- Nerespectarea limitelor de competențe în efectuarea atribuțiilor de serviciu (UAT Dâmbovița).
- Monitorizare parțială a contractelor de asistență juridică (MMP).
- Nerespectarea termenelor de semnare, avizare și aprobare a documentelor care reglementează derularea activității de realizare a contractelor de grant (US SGG).
- Neconformitatea decontării unor cheltuieli privind achizițiile (US MADR).
- Certificarea de către structurile beneficiare, a realității, regularității și legalității serviciilor prestate pentru unele activități din proiect care, nu au fost realizate sau au fost realizate parțial (US MMFPS).
- Neconcordanțe între rezultatele raportate de prestator în Rapoartele finale și cele recepționate de prestator, rezultând diferențe cu impact financiar (US MMFPS).

Control/ Supervizare

Principalele **cauze ale deficiențelor constatate în domeniul gestionării și utilizării fondurilor comunitare**, sunt:

- Lipsa procedurilor scrise și formalizate.
- Proceduri operaționale insuficient testate, la momentul elaborării acestora și nerevizuite ulterior, pentru a fi în concordanță cu practica curentă.
- Inexistența în cadrul Procedurii de lucru privind efectuarea verificărilor pe teren a unor prevederi clare cu privire la definirea și descrierea unor acțiuni specifice.
- Manualul de verificare și autorizare a cheltuielilor nu prevede un termen maximal între momentul primirii cererii de avans de către ACM și momentul virării efective a sumei în contul beneficiarului.
- Procedura privind inventarierea elementelor de activ și pasiv aprobată în cadrul instituției nu prevede obligativitatea comisiei de inventariere de a întocmi liste separate pentru bunurile achiziționate din fonduri externe.
- Completarea rapoartelor tehnice de progres trimestrial de către persoanele responsabile nu a fost realizată în baza unor liste de verificare.
- Încălcarea unor prevederi procedurale, lipsa detalierii unor prevederi procedurale, aplicarea neunitară, în practică, a procedurilor și lipsa unei analize a cauzelor apariției erorilor/neregulilor în evaluarea proiectelor precum și a unei modalități unitare la nivelul APDRP de abordare a unor astfel de situații.
- Efectuarea unor plăți necuvenite și a prejudicierii intereselor financiare ale APDRP.
- Raportări eronate a debitelor pe fonduri.
- Personalul implicat în derularea proiectului nu realizează întrutotul atribuțiile prevăzute de manuale.
- Nerespectarea prevederilor stabilite în Acordul de Parteneriat.
- Nerespectarea prevederilor contractului și a legislației cu privire la recepția lucrărilor și a mijloacelor fixe cu efecte asupra termenelor de întocmire a documentelor.
- Neasigurarea predării ritmice a documentelor în vederea înregistrării în contabilitate a cheltuielilor.
- Îndeplinirea necorespunzătoare a atribuțiilor de serviciu.
- În atribuțiile formalizate ale membrilor echipelor de proiect, nu au fost stabilite responsabilități privind efectuarea recepțiilor bunurilor sau serviciilor aferente achizițiilor efectuate în cadrul proiectului
- Atribuțiile personalului nu sunt reflectate, în mod suficient, în fișele posturilor, ele neincluzând obligațiile privind arhivarea documentelor, managementul riscurilor, raportarea neregulilor, confidențialitatea și informarea conducerii în cazul apariției unor incompatibilități în sensul eliminării deficiențelor menționate.
- Necunoașterea sau aplicarea necorespunzătoare a procedurii aplicabile în procesul de verificare, analizare și apreciere a rezultatelor/produselor așteptate, în cadrul proiectelor.
- Personalul insuficient și supraîncărcarea sarcinilor celorlalți angajați.
- Inexistența unui manager de proiect care să coordoneze și să monitorizeze activitățile desfășurate de membrii echipei de proiect.
- Atribuțiile personalului din unitatea de implementare a Proiectului nu sunt clar definite și în concordanță cu obiectivele Proiectului.
- Lipsa controlului din partea beneficiarului asupra conformității documentelor depuse spre rambursare de către Parteneri.
- Gestionarea ineficientă a riscurilor.
- Existența punctelor de vedere divergente, ale personalului Autorității Contractante față de cele ale Beneficiarului, asupra modalităților de îndeplinire de către Prestator a activităților din cadrul

contractului, generate de o comunicare deficitară între cele două structuri din cadrul AM POS-T.

- Măsuri insuficiente adoptate pentru o bună gestionare a sistemului de corespondență și de arhivare, ca și pentru asumarea responsabilității, prin semnătură, pe documentele elaborate și supervizate.
- Inexistența unor clauze contractuale clare referitoare la penalizarea prestatorilor de servicii în cazul în care nu își îndeplinesc obligațiile asumate la nivelul calitativ convenit.
- Încheierea contractelor de finanțare și derularea concomitentă de proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile – POSDRU în perioada 2008-2011, în condițiile în care entitatea nu a dispus de o structură organizatorică și un număr de personal adecvate.
- Neasigurarea de către Beneficiar a tuturor condițiilor necesare derulării proiectelor în condiții de conformitate.
- Instruirea insuficientă a personalului implicat în realizarea activității privind gestiunea și utilizarea fondurilor comunitare.
- Fluctuațiile de personal în cadrul echipei de management și lipsa de responsabilitate a persoanelor implicate în derularea proiectului.
- Lipsa de coerență în luarea deciziilor, manifestată de personalul desemnat în faza inițială să organizeze gestionarea și derularea proiectelor.
- Identificarea și utilizarea unor indicatori ce nu permit efectuarea unei evaluări juste a rezultatelor proiectului.
- Implicarea insuficientă a managerilor de proiecte în activitățile de planificare, coordonare, monitorizare și control ale acestora.
- Lipsa de implicare a echipei de proiect în gestionarea documentelor aferente Proiectului.

Principalele **consecințe ale problemelor identificate în domeniul gestionării și utilizării fondurilor comunitare**, sunt:

Financiare

- Efectuarea de plăți necuvenite pentru activități nerealizate și a prejudicierii intereselor financiare ale entității.
- Creșterea semnificativă a debitelor rezultate din neregulile constatate în cadrul proiectelor de asistență tehnică.
- Raportări eronate ale debitelor pe fonduri.
- Efectuarea unor plăți necuvenite pentru activități nerealizate.
- Neînregistrarea în contabilitate a operațiunilor financiare aferente proiectelor.
- Neeligibilitatea cheltuielilor ca urmare a neîncadrării acestora în liniile bugetare aprobate.
- Plata nejustificată a unor sume de la bugetul de stat, ca urmare a efectuării de cheltuieli neeligibile în cadrul proiectului.
- Întârzierea plății părții de contribuție de către Comisia Europeană, ca urmare a transmiterii unor situații neclare.

Economice

- Dificultăți în obținerea informațiilor relevante referitoare la activitățile realizate în cadrul proiectului.
- Posibile întârzieri în implementarea programului de cooperare și necontractarea, în totalitate, a asistenței financiare elvețiene.
- Aplicarea neunitară a procedurilor operaționale.
- Implicații asupra derulării procesului de sustenabilitate a proiectelor PHARE.

- Afectarea obiectivelor proiectelor prin nerealizarea sau realizarea parțială a activităților, precum și a calității acestora.
- Imposibilitatea desfășurării în condiții optime a activităților din cadrul compartimentelor de specialitate în cazul fluctuațiilor mari de personal.
- Neîndeplinirea la termen a activităților din graficul de implementare al proiectelor și lipsa unei comunicări adecvate cu autoritățile de management și cu partenerii implicați în proiect.
- Dificultăți manifestate în activitățile de monitorizare și control al proiectelor.
- Greutăți și întârzieri în privința începerii și derulării proiectelor cu finanțare externă nerambursabilă din FSE – POSDRU.
- Organizarea și demararea cu dificultate a activităților necesare angajării/asigurării continuității resurselor umane în cadrul proiectelor cu finanțare din fonduri externe nerambursabile – POSDRU.
- Întârzieri în procesul de realizare efectivă a investiției.

Tehnice

- Realizarea necorespunzătoare de către Prestator a obligațiilor asumate prin atribuirea contractului.
- Dificultăți în procesul de verificare și analizare a modului de implementare a proiectului, în atingerea scopului și a obiectivelor acestuia.

Juridice

- Implicarea entității în procese pentru recuperarea sumelor plătite necuvenit.
- Diminuarea responsabilității în ce privește documentele elaborate, avizate, aprobate.
- Posibilitatea rezilierii contractului de către contractor.

Principalele **recomandări formulate pentru soluționarea problemelor identificate în domeniul gestionării și utilizării fondurilor comunitare**, au vizat:

- Desemnarea, prin act administrativ, a persoanelor responsabile cu exercitarea controlului ierarhic pentru activitățile de achiziții publice și consemnarea, în registrul specific, a rezultatelor controalelor efectuate.
- Aplicarea corectă și unitară a procedurilor operaționale.
- Respectarea procedurilor și efectuarea unor verificări complete, în toate etapele de implementare a proiectelor.
- Includerea unor prevederi în procedurile de contractare, respectiv autorizare plăți privind informarea reciprocă asupra stadiului solicitărilor de modificare a contractelor de finanțare, respectiv a tranșelor de plată în curs de procesare.
- Stabilirea corectă a valorii debitelor pe fonduri din Procesul verbal de constatare a neregulilor și de stabilire a creanțelor bugetare și înregistrarea valorilor corecte în Registrul Debitorilor.
- Definirea indicatorilor calitativi pentru toate proiectele derulate de entitatea publică, în scopul realizării unei evaluări cât mai obiective a rezultatelor obținute ca urmare a implementării proiectelor.
- Modificarea fișelor posturilor, în sensul detalierii atribuțiilor referitoare la activitățile specifice gestionării și utilizării fondurilor externe.
- Evitarea pe viitor ca documentele de solicitare și cele de aprobare de modificări de sume să fie semnate de aceeași persoană.
- Actualizarea fișelor posturilor la care au fost semnalate deficiențe în ceea ce privește atribuțiile

privind arhivarea documentelor, managementul riscurilor, raportarea neregulilor, confidențialitatea și informarea conducerii în cazul apariției anumitor incompatibilități.

- Îmbunătățirea sistemului de control referitor la verificarea realității, legalității și regularității activităților realizate, descrise în Rapoartele intermediare și finale și aprecierea corectă și întemeiată a rezultatelor/produselor așteptate.
- Completarea procedurii prin elaborarea unei piste de audit care să asigure înregistrarea în inventarierea generală a patrimoniului entității, a bunurilor achiziționate prin proiectele de asistență tehnică.
- Clasificarea corectă a bunurilor achiziționate prin proiectele de asistență tehnică în funcție de valoarea de intrare, în categoria mijloacelor fixe sau a obiectelor de inventar și aplicarea regimul contabil adecvat.
- Revizuirea procedurii aplicabile prin identificarea și prezentarea întregului flux operațional al activității de modificare și/reziliere a contractelor.
- Revizuirea registrului contractelor reziliate, prin asigurarea completitudinii datelor de identificare a beneficiarilor care au restricții privind utilizarea fondurilor europene.
- Actualizarea datelor privind modificarea/rezilierea contractelor în programul informatic SMIS.
- Verificarea de către managerii de proiect a realității și conformității activităților desfășurate și raportate de către partenerii din proiect.
- Nominalizarea echipelor de proiect prin act administrativ, semnat de conducătorul instituției din care fac parte.
- Încadrarea de personal cu pregătire superioară economică și experiență în domeniul financiar-contabil, care să asigure derularea în bune condiții a activității financiar-contabile a proiectelor.
- Implementarea de măsuri necesare asigurării respectării prevederilor contractuale în derularea și implementarea contractelor, urmărind eliminarea abaterilor privind calitatea produselor sau a serviciilor prestate și întocmirea corespunzătoare a documentelor necesare derulării contractului.
- Organizarea arhivei fizice a documentelor la nivelul entității în conformitate cu prevederile legale în domeniu.
- Realizarea unei monitorizări corespunzătoare a proiectului și actualizarea periodică a fișei de monitorizare, astfel încât aceasta să evidențieze stadiul real al lucrărilor.
- Identificarea unui mecanism de finanțare pentru efectuarea plăților în cadrul contractelor de lucrări de la bugetul de stat, urmând ca ulterior sumele plătite să fie recuperate de la nivelul beneficiarilor.
- Predarea la termen a documentelor justificative structurii cu atribuții în activitatea financiar-contabilă în vederea verificării și înregistrării în contabilitate a costurilor proiectului.
- Realizarea evidenței contabile analitice a plăților eligibile pe surse de finanțare și a celor neeligibile în conformitate cu prevederile contractuale și cu bugetul proiectului.
- Întocmirea proceselor verbale de recepție a serviciilor prestate la terminarea lucrărilor, conform clauzelor din contractele pentru serviciile contractate.
- Inițierea procedurii de aplicare și recuperare a penalităților.
- Respectarea prevederilor legale privind înlocuirile de personal.

4.8. Misiuni de audit intern privind funcțiile specifice entității

La nivelul administrației publice au fost realizate 2273 misiuni de audit intern în domeniul funcțiilor specifice entităților publice, dintre care 904 în administrația centrală și 1369 în administrația locală.

Misiunile de audit intern realizate au fost de *regularitate* și au avut ca principal scop evaluarea conformității și funcționalității instrumentelor de control implementate la nivelul structurilor din cadrul entităților publice.

4.8.1. Rezultatele misiunilor privind funcțiile specifice ale entităților publice centrale

Principalele domenii specifice care au făcut obiectul misiunilor de audit intern în administrația centrală au vizat:

Nr. crt.	Domeniile auditabile	%
1.	Sistemul de control intern	22,01
2.	Gestionare fonduri publice, fonduri externe	10,62
3.	Administrarea patrimoniului	5,31
4.	Resurse materiale	3,76
5.	Achiziții publice specifice	1,22
6.	Servicii medicale	2,21
7.	Dialog social, relații de muncă și protecție socială	31,86
8.	Sistemul IT	1,22
9.	Alte domenii specifice	21,79

Principalele **constatări formulate cu ocazia misiunilor de audit intern privind funcțiile specifice ale entităților publice centrale, prezentate pe domeniile specifice auditabile**, se prezintă astfel:

Sistemul de control intern

- Neîntocmirea planurilor pentru implementarea și/sau dezvoltarea sistemului de control intern/managerial (ES MAI).
- Nu au fost evaluate riscurile inerente pentru activitățile tuturor componentelor organizatorice ale entităților și nu au fost întocmite proceduri interne formalizate pentru toate activitățile inventariate la nivelul acestor entități (ES MAI).
- Programul privind dezvoltarea sistemului de control intern/managerial nu include activități distincte cu privire la instruirea/perfecționarea atât pentru personalul de conducere cât și pentru personalul de execuție (ANSVSA).

Administrarea patrimoniului

- Mijloacele de transport și tehnica de calcul aflate în folosință au un grad de uzură fizică și morală avansat și nu sunt suficiente pentru o bună desfășurare a activităților specifice (ES MAI).
- Necorelarea modificărilor succesive ale legislației specifice armelor, explozivilor și substanțelor periculoase cu dispozițiile normelor metodologice de aplicare a acestora (ES MAI).
- Organizarea necorespunzătoare a evidenței documentelor justificative cu regim intern de tipărire și numerotare (ES MAI).
- Organizarea și ținerea necorespunzătoare a evidenței bunurilor materiale ridicate în vederea confiscării, aflate în camera corpuri delictive (ES MAI).
- Completarea necorespunzătoare a foilor de parcurs, prin nespecificarea categoria de drum și nu se calculează consumul (MAE).
- Nu se face distincție între consumul normat și consumul efectiv consemnat în centralizatoarele de consum de carburanți (MAE).
- Neîntocmirea „Fișei activității zilnice pentru autovehicule”, document prevăzut în Normele referitoare la gestionarea și utilizarea parcului auto intern și extern (MAE).

- Înregistrarea parțială în Registrul Publicității Imobiliare a terenurilor aparținând domeniului public al statului și date în concesiune de către entitate (US MTI).
- Depășirea termenului de prelungire a valabilității contractelor de închiriere conform caietului de sarcini, fapt ce implică reluarea procedurii de închiriere a bunurilor aparținând domeniului public al statului (US MTI).
- Neactualizarea documentațiilor tehnice ale unor imobile aflate în administrare (ES MApN).
- Menținerea în exploatare a unor instalații/echipamente sub presiune și de ridicat, fără autorizație de funcționare (ES MApN).
- Neavizarea de către conducere a angajării patrimoniale privind contractele încheiate pe 5 ani și prelungite automat cu încă 5 ani (SRR).

Resurse materiale

- Neînregistrarea în evidența contabilă a unor cantități de carburanți distribuite de către diverse unități subordonate, calculul eronat al acordării normelor de echipare și plata altor sume decât cele convenite (ES MAI).

Achiziții publice specifice

- Nu este formalizată activitatea de investiții și activitatea de achiziții (proceduri de achiziții privind întocmirea listei anuale de investiții, a planului anual de achiziții, recepția, înregistrarea în contabilitate a investițiilor ș.a.) (US MMP).

Servicii medicale

- Inexistența unei proceduri de supraveghere și control preventiv în domeniul transfuzional aplicabile la nivelul tuturor structurilor sanitare implicate în activitatea de transfuzie sanguină, proceduri privind utilizarea rațională a sângelui la nivel național în scopul evitării pierderilor (US MS).
- Cheltuieli de personal făcute cu medicii rezidenți din alte surse financiare decât cele stipulate prin prevederile legale în vigoare cu schimbarea destinației fondurilor bănești obținute din relația contractuală cu CASMB (US MS).
- Procedurarea incompletă a activității de specialitate și monitorizarea insuficientă a procesului de implementare a protocoalelor și ghidurilor de practică medicală (US MS).

Dialog social, relații de muncă și protecție socială

- Necalcularea dobânzilor și penalităților pentru contribuțiile de asigurări plătite cu întârziere spre a fi înregistrate la compartimentul financiar-contabilitate (US MMFPS).
- Inexistența unei aplicații informatice prin care să poată fi urmărită încasarea contribuției de asigurări, efectuarea calculului dobânzilor și penalităților pentru neachitarea acestora la termen (US MMFPS).
- Neidentificarea în aplicația informatică a modificării cuantumului ajutorului social pentru titular, respectiv lipsa deciziei de modificare (US MMFPS).
- Neînființarea Oficiului de Mediere și Arbitraj al Conflictelor Colective de Muncă (US MMFPS).
- Unele procese-verbale de control nu sunt înregistrate în Registrul de intrări-ieșiri (US MMFPS).

Sistemul IT

- Up-date-ul bazelor de date locale pentru punctele fixe sau mobile de control nu se realizează într-un timp optim astfel încât să se reducă numărul de incidente înregistrate în sistem, datorită lipsei rovinei și care ulterior vor fi supuse operațiunilor de procesare de către agenții constatați.
- Nu a fost stabilit un circuit formalizat al documentelor între toți factorii implicați în activitatea Sistemului Informatic de Emitere, Gestiune, Monitorizare și Control al

Rovinietei care să reglementeze modul în care se gestionează documentele, modul de primire, repartizare, formulare răspuns, întocmire, înregistrare și arhivare pentru a permite reconstrucția și examinarea succesiunii de evenimente și/sau schimbări și a facilita schimbul de informații (US MTI).

- Neadaptarea sistemului IT la cerințele utilizatorilor din cadrul structurii auditate (US MECMA).
- Cheltuielile cu salariile pe compartimente din aplicația de salarii Sistemul informatic financiar-contabil SIMEC nu sunt preluate automat, pentru realizarea lucrării Centralizatorul costurilor pe redacții (ANP Agerpres).

Principalele **cauze ale deficiențelor constatate privind funcțiile specifice ale entităților publice centrale**, sunt:

- Interpretarea eronată sau insuficienta cunoaștere a unor prevederi legale ca urmare a unor frecvente modificări ale cadrului normativ de reglementare și a multiplelor posibilități de interpretare ale unor texte de lege.
- Lipsa constituirii unei structuri responsabilă cu organizarea, coordonarea și controlul modului de implementare a Programului Național de Dezvoltare a Infrastructurii și a unei persoane responsabile cu gestionarea acestui program.
- Omiterea înregistrării actului de control sau a numărului sub care s-a înregistrat controlul în Registrul unic de control al unității controlate.
- Neasigurarea opozabilității actului de control prin lipsa datei certe, consemnată la registratura entității.
- Nerespectarea procedurii privind întocmirea proceselor verbale de control.
- Lipsa procedurilor privind implementarea programelor/proiectelor.
- Lipsa unor criterii relevante privind selecția proiectelor.
- Incompletitudinea unor proceduri de lucru utilizate în desfășurarea activităților în legătură cu regimul armelor, munițiilor și substanțelor periculoase.
- Lipsa unor proceduri în ceea ce privește activitatea de acordare a drepturilor bănești, altele decât salariile, gestionarea patrimoniului.
- Aplicarea eronată în mod repetat a unor proceduri de lucru neconforme cu reglementările în vigoare, preluate de la predecesori.
- Lipsa unor instrucțiuni de lucru care să stabilească modul de valorificare a informațiilor cuprinse în actele de control ale inspecției.
- Neaplicarea dispozițiilor procedurale privind arhivarea documentelor.
- Insuficiența resurselor financiare.
- Lipsa resurselor financiare necesare pentru suplimentarea structurii auditate cu un post de execuție corelată cu constrângerile legislative referitoare la angajările din sectorul public.
- Fluctuația personalului.
- Personal insuficient în funcție de volumul și complexitatea lucrărilor efectuate.
- Realizarea necorespunzătoare a controlului ierarhic pentru identificarea situațiilor de neconformitate generate de aplicarea metodologiilor și practicilor de lucru.
- Lipsa unui control eficient în ceea ce privește acordarea și plata compensației lunare pentru chirie.
- Insuficiente tehnici de control intern specifice fiecărei activități.
- Verificarea superficială a respectării obiectivelor și termenelor din programele de etapizare cu consecințe în timp asupra calității apelor.

- Exercițarea parțială a controlului intern asupra modului de contabilizare a cheltuielilor.
- Eficacitatea scăzută a controlului intern/ managerial.
- Urmărirea necorespunzătoare a modului de derulare a contractelor de închiriere, respectiv a actelor adiționale.
- Lipsa unei prelucrării automate a datelor din aplicația de salarizare.
- Inexistența documentelor justificative ale creșterii valorii anuale ale contractelor încheiate.
- Introducerea acelorași tipuri de date în două baze de date diferite (în bazele de date operative și în baza de date contabilă).

Principalele **consecințe ale problemelor identificate privind funcțiile specifice ale entităților publice centrale**, sunt:

Financiare

- Plata unor drepturi necuvenite personalului.
- Prejudicierea patrimoniului entităților auditate.
- Gestionare necorespunzătoare a fondurilor financiare.

Economice

- Denaturarea imaginii patrimoniului entităților.
- Mediu de control favorabil apariției unor nereguli sau a risipei în administrarea și gestionarea bunurilor structurilor auditate.
- Supraîncărcarea cu sarcini a personalului.

Tehnice

- Posibilitatea apariției unor sincope în desfășurarea activităților specifice.
- Discontinuități în activitatea de evidență, raportare, control și arhivare a documentelor intrate și ieșite.
- Dificultăți în reconstituirea fondului arhivistic al entității.

Juridice

- Anularea majorității procedurilor de achiziții fie datorită neconformității ofertelor privind prezentarea scrisorii de confort angajate, fie datorită nesemnării contractului.
- Dificultăți în dovedirea dreptului de folosință a terenurilor, în caz de litigii.
- Neasigurarea opozabilității actului de control prin lipsa datei certe, stabilită prin registratura entității.

Strategice

- Modalități diferite de înregistrare, evidențiere și actualizare a informațiilor de același tip în cadrul bazelor de date operative ale instituției; informații necorelate rezultate din exploatarea celor două baze de date (operative și Intranet).

Principalele **recomandări formulate pentru soluționarea problemelor identificate privind funcțiile specifice ale entităților publice centrale**, au vizat:

- Disponerea de către conducătorul entității a măsurilor necesare pentru implementarea standardelor de control intern/managerial.
- Introducerea în Programul de dezvoltare a sistemului de control managerial a activităților de instruire/perfecționare a angajaților.
- Renegocierea contractelor de lucrări și determinarea costurilor cu finanțarea, ca rate procentuale anuale.

- Completarea și modificarea legislației aplicabile investițiilor în turism, cu atribuții de monitorizare, aferente direcțiilor de specialitate.
- Îmbunătățirea controlului intern prin elaborarea de proceduri pentru toate activitățile.
- Respectarea termenului de emitere a avizelor tehnice și a acordurilor.
- Elaborarea și formalizarea unor proceduri operaționale în vederea diminuării riscurilor existente în activitatea de emitere a avizelor tehnice și în cea de emitere a acordurilor.
- Implementarea unor controale de acces asupra aplicației informatice, astfel încât aceasta să nu permită conectarea simultană a unui utilizator de pe mai multe unități de lucru.
- Recuperarea prejudiciilor în cazul minusurilor constatate în gestiuni.
- Reanalizarea necesității și oportunității contractelor încheiate și luarea măsurilor ce se impun.
- Efectuarea unui control ulterior pentru a stabili eventuale plăți neeconomice și/sau posibile prejudicii determinate de creșterea nefundamentată a plăților anuale.
- Actualizarea documentațiilor tehnice ale imobilelor aflate în administrare care au suferit modificări ca urmare a executării de lucrări de reparații și modernizări.
- Actualizarea inventarului bunurilor care alcătuiesc domeniul public al statului date în concesiune să fie precedată de reevaluarea activelor fixe corporale de natura construcțiilor și terenurilor.
- Întocmirea documentațiilor necesare în vederea finalizării acțiunii de înscriere a terenurilor în Registrul Publicității Imobiliare.
- Scoaterea din evidențele contabile a autoturismelor valorificate.
- Acordarea drepturilor de echipament convenite.
- Raportarea corectă a indicatorilor programelor și subprogramelor de sănătate finanțate de minister.
- Actualizarea procedurii operaționale pentru asigurarea și aplicarea legislației muncii cu ocazia înregistrării conflictelor de muncă în funcție de modificările organizatorice și legislative.
- Proiectarea unei aplicații informatice unitare la nivelul caselor teritoriale de pensii pentru administrarea unei baze de date a contractelor individuale de asigurare privind accidentele de muncă și bolile profesionale.
- Respectarea termenelor prevăzute de legislația în vigoare în ceea ce privește etapele acordării ajutorului social.
- Consemnarea numărului sub care s-a înregistrat controlul în Registrul unic al angajatorului, precum și cauzele neprezentării registrului.
- Stabilirea în mod clar a atribuțiilor și a rolurilor factorilor implicați în activitatea Sistemului Informatic de Emitere, Gestiune, Monitorizare și Control al Rovinietei.
- Stabilirea unui circuit formalizat al documentelor pentru factorii implicați în activitatea Sistemului Informatic de Emitere, Gestiune, Monitorizare și Control al Rovinietei care să reglementeze modul în care se gestionează documentele, modul de primire, repartizare, formulare răspuns, întocmire, înregistrare și arhivare pentru a permite reconstrucția și examinarea succesiunii de evenimente și/sau schimbări și a facilita schimbul de informații.

4.8.2. Rezultatele misiunilor privind funcțiile specifice ale entităților publice locale

Principalele domenii specifice care au făcut obiectul misiunilor de audit intern în administrația locală au vizat:

Nr. crt.	Domeniile auditabile	%
1.	Sistemul de control intern	62,60
2.	Impozite și taxe	4,82
3.	Asistență socială	6,72
4.	Arhivă, secretariat și registratură	1,02
5.	Registrul agricol	2,05
6.	Stare civilă	0,51
7.	Urbanism	2,78
8.	Servicii publice de interes local	1,68
9.	Servicii medicale	1,75
10.	Alte domenii specifice	16,07

Principalele **constatări formulate cu ocazia misiunilor de audit intern privind funcțiile specifice ale entităților publice locale, prezentate pe categorii de domenii specifice auditabile**, se prezintă astfel:

- Sistemul de control intern**
- Neconstituirea structurii cu responsabilități în monitorizarea, coordonarea și îndrumarea metodologică a implementării și dezvoltării sistemului de control intern/managerial la nivelul unor entități subordonate (UAT Arad)
 - Programul de dezvoltare a sistemului de control intern managerial nu a fost elaborat la nivelul unor entități subordonate (UAT-uri din Arad, Bacău, Caraș-Severin).
 - Neorganizarea procesului de gestionare a riscurilor (UAT-uri din Arad, Caraș-Severin).
 - Neelaborarea procedurilor operaționale de lucru la nivelul unor entități subordonate sau neelaborarea procedurilor pentru toate operațiunile UAT Arad, Caraș-Severin.
 - Neîntocmirea raportărilor semestriale/anuale cu privire la stadiul implementării sistemului de control intern managerial (UAT-uri din Arad, Brașov și Caraș-Severin).
 - Programul de dezvoltare a SCM nu respectă prevederile cadrului normativ specific în sensul că nu cuprinde obiective și activități, termene și responsabili și nu a fost transmis comisiei de monitorizare constituită la ordonatorul principal de credite (UAT Argeș).
 - Neconstituirea comisiei de monitorizare, coordonare și îndrumare metodologică a implementării SCM la nivelul entității sau a fost constituită doar la 50% din entitățile locale (UAT Brașov).
 - Instruire insuficientă a personalului care se ocupă cu implementarea SCM.
 - Neprocedurarea tuturor activităților realizate la nivelul entității la (UAT Brașov).
 - Programul de dezvoltare a sistemului de control intern/managerial nu cuprinde în mod distinct obiectivele sau etapele procesului de implementare (UAT Caraș-Severin).
 - Persoana desemnată cu acordarea de consiliere etică la nivelul entității nu este cunoscută de către salariații (UAT Caraș-Severin).

Impozite și taxe

- Calculul diferitelor tipuri de impozite (impozit pe clădiri și pe teren), în cazul unor contribuabili persoane fizice, s-a făcut fără corelarea datelor din declarațiile depuse de contribuabili cu cele din evidența cadastrală (UAT Arad).
- Stabilirea impozitului pe teren intravilan și a impozitului pe clădiri în cazul unor contribuabili persoane juridice s-a făcut prin aplicarea incorectă a cotelor de impunere (UAT Arad).
- Majorările de întârziere și penalitățile pentru neplata la timp a impozitelor și taxelor locale atât pentru persoane fizice cât și pentru persoane juridice sunt calculate lunar, dar cotele aplicate nu corespund cu cele stabilite de Consiliul Local (UAT Bihor).
- Lipsa controalelor fiscale ale masei impozabile la contribuabilii persoane fizice și juridice (UAT Suceava).
- Evidența contribuabililor care beneficiază de scutiri este incompletă (UAT Caraș-Severin).
- Acordarea de scutiri de la plata impozitelor și taxelor locale unor contribuabili persoane fizice fără a se întocmi cereri de către aceștia și fără ca aceștia să depună documentele justificative anual (UAT Dâmbovița).
- Neparcurgerea tuturor etapelor de executare silită prin instituirea de popriri sau punerea de sechestră și valorificarea bunurilor în vederea recuperării sumelor datorate (UAT-uri din Arad, Brăila și Suceava).
- Nu s-au întocmit proceduri operaționale de lucru privind activitatea de executare silită (UAT Teleorman).
- Titlurile executorii nu au fost întocmite și comunicate în termen debitorilor, respectiv la data la care s-a constituit dosarul de executare silită (UAT Teleorman).
- Bunurile mobile urmăribile ale debitorilor nu au fost identificate și nu s-a aplicat procedura de sechestrare și valorificare a acestor bunuri în vederea recuperării debitelor (UAT Teleorman).
- Evidența debitorilor proveniți din amenzi nu este completă (UAT Teleorman).

Asistență socială

- Lipsa din dosare a unor documente care să ateste dreptul de a beneficia de anumite drepturi de asistență socială (UAT Alba).
- Beneficiarii de ajutor social nu au depus cererile și declarațiile pe propria răspundere din trei în trei luni.
- La dosarele constituite nu sunt anexate adeverințele de la Administrația Finanțelor Publice (UAT-uri din Suceava, Mureș).
- Anchetele sociale efectuate conțin informații sumare și nu sunt elocvente în vederea analizei solicitării și a verificării îndeplinirii tuturor condițiilor necesare pentru a putea beneficia de ajutor social (UAT Prahova, Suceava, Vâlcea).
- Acordarea serviciilor sociale nu s-a realizat în baza unui contract încheiat între furnizorul de servicii sociale și beneficiar, în care să se stipuleze serviciile acordate, drepturile și obligațiile părților (UAT Dolj).
- Sumele returnate de la beneficiarii de prestații sociale și dispozițiile privind imputarea sumelor reprezentând prestații sociale încasate necuvenit, nu sunt înregistrate în evidența sintetică și analitică, în conturi corespunzătoare (UAT Botoșani).

Activitatea de arhivă, și registratură

- La nivelul activității de arhivă nu a fost întocmit și completat Registrul de evidență a intrărilor – ieșirilor unităților arhivistice (UAT-uri din Arad, Dolj).
- Facturile primite prin corespondență cât și prin curieri sau personalul instituției nu au fost înregistrate la registratura instituției (UAT Arad)

Registrul Agricol

- Registrul Agricol nu se ține în format electronic, în paralel cu Registrul Agricol pe suport de hârtie (UAT Botoșani).
- Registrele agricole nu sunt completate la zi, declarațiile proprietarilor pentru înscrierea datelor în Registrul Agricol nu au semnătura proprietarilor (UAT Botoșani).
- Nu în toate cazurile există corespondență între datele înscrise în Registrul Agricol pe baza declarațiilor și evidența entității pentru stabilirea impozitelor și taxelor locale (UAT Botoșani).

Activitatea de stare civilă

- Au fost întocmite certificate de deces, fără a fi solicitat declarantului documentele conform metodologiei stării civile (UAT-uri din Teleorman, Tulcea).
- Procedurile operaționale aferente activității de stare civilă nu sunt formalizate (UAT-uri din Botoșani, Mehedinți).

Urbanism

- Autorizațiile de construire verificate au fost eliberate cu nerespectarea reglementărilor în vigoare.
- Taxa pentru eliberarea autorizațiilor de construire nu a fost corect stabilită (UAT-uri din Mureș și Suceava).
- Există cereri care nu sunt completate cu toate elementele de identificare ale imobilului pentru care se solicită emiterea Certificatului de urbanism, respectiv nu conțin numărul cadastral și numărul de carte funciară al imobilului (UAT Cluj).
- În cazul continuării lucrărilor după expirarea autorizației de construire nu au fost emise înștiințări de sistare a construcțiilor și, ulterior, nu au fost aplicate amenzi (UAT Suceava).

Servicii publice de interes local

- Nu toate materialele/manopera din devizele întocmite pentru verificările metrologice efectuate și facturate se regăsesc în lista din contractul de achiziție.
- În cazul lucrărilor de reparații nu există o evidență asupra consumului de materiale folosite (UAT Arad).
- Regulamentul de organizare și executare a serviciilor de transport în regim de taxi sau serviciilor de transport în regim de închiriere nu a fost actualizat prin hotărâre locală.

Principalele **cauze ale deficiențelor constatate privind funcțiile specifice ale entităților publice locale**, sunt:

- Nerespectarea cadrului normativ specific domeniilor privind proprietatea publică și regimul juridic al acesteia, încheierea și derularea contractelor de concesiune, prevederile legale cu privire la întocmirea registrelor de stare civilă, arhivele naționale, achizițiile publice, protecția și promovarea persoanelor cu handicap, Codul de procedură fiscală, asistența socială și protecția copilului, emiterea certificatelor de urbanism, administrarea taxelor și impozitelor locale.
- Lipsa organizării unui compartiment distinct cu atribuții privind executarea silită a creanțelor restante, la nivelul instituției.
- Schimbările dese survenite la nivelul conducerii la care se adaugă reorganizările succesive ale instituției.

- Necorelarea activităților desfășurate în cadrul serviciului Registrul agricol și Serviciului impozite și taxe.
- Nerespectarea procedurii operaționale privind acordarea serviciilor de îngrijire la domiciliu.
- Neîncasarea taxei de autorizare în termenul legal și în cuantumul corect.
- Neînregistrarea documentelor depuse la dosarul fiscal.
- Nerealizarea la termen a etapelor de executare silită.
- Neactualizarea de către autoritățile locale a documentațiilor de urbanism, pregătirea profesională a personalului, tipizarea formularelor utilizate în activitatea de emitere a certificatelor de urbanism și a autorizațiilor de construire.
- Numărul mic de salariați care urmăresc și încasează venituri din amenzi în raport cu volumul de muncă
- Lipsa controlului ierarhic sau control ierarhic deficitar, constatată în activitatea de arhivă, completarea Registrului agricol, activitatea de impozite și taxe, activitatea de eliberare a autorizațiilor și certificatelor, întocmirea documentelor contabile.

Principalele **consecințe ale problemelor identificate privind funcțiile specifice ale entităților publice locale**, sunt:

Financiare

- Acordarea de ajutoare sociale necuvenite.
- Înregistrarea de debite restante.
- Întârzieri în încasarea veniturilor la bugetul local.
- Neplata impozitului pe clădiri începând cu data finalizării lucrărilor și punerea în funcțiune a clădirii.
- Neîncasarea veniturilor din amenzi.

Economice

- Plata unor impozite nereale de către contribuabili sau omiterea acestora de la impozitare.
- Contabilitatea instituției nu oferă imaginea fidelă a creanțelor și debitelor cu privire la prestațiile sociale.
- Evidențierea în contabilitate a unor date ce nu sunt conforme cu realitatea.
- Prejudicierea bugetului local și perpetuarea unui comportament de indisciplină fiscală în rândul contribuabililor persoane fizice și juridice.

Tehnice

- Organizarea și desfășurarea necorespunzătoare a activității de arhivare.
- Administrare deficitară a taxelor și impozitelor locale.

Juridice

- Riscul ca actele de executare silită prin poprire și sechestrul să fie contestate în instanță.
- Neidentificarea eventualelor sustrageri de la declararea și plata impozitelor și taxelor.
- Executarea unor lucrări de urbanism fără autorizație.
- Nereguli cu privire la întocmirea documentației de urbanism.
- Angajarea de persoane în funcția de asistent/însoțitor a persoanelor cu handicap care nu îndeplinesc condițiile legale.
- Nerecuperarea în termen a debitelor restante.
- Diferențe valorice între domeniul public al instituției atestat prin Hotărâri de Consiliu Județean și domeniul public atestat de Guvern.

Strategice

- Imposibilitatea reducerii efectului riscurilor la un nivel acceptabil pentru entitatea publică.

Principalele **recomandări formulate pentru soluționarea problemelor identificate privind funcțiile specifice ale entităților publice locale**, au vizat:

- Elaborarea Programului de dezvoltare a sistemului de control intern/managerial în conformitate cu prevederile cadrului normativ în domeniu.
- Comisia de monitorizare, coordonare și îndrumare metodologică a implementării și/sau dezvoltării sistemului de control intern/managerial va verifica modul de completare și raportare a datelor cuprinse în chestionarele de autoevaluare primite de la nivelul fiecărui compartiment, astfel încât acestea să corespundă realității.
- Salariaților entității li se va comunica în scris, persoana desemnată cu acordarea de consiliere etică la nivelul entității.
- Urmărirea implementării corespunzătoare a standardelor de control intern.
- Stabilirea unui responsabil pentru gestionarea managementului riscului și elaborarea Registrului Riscurilor la nivelul entității.
- Constituirea, verificarea și completarea dosarelor fiscale pentru toți contribuabilii în scopul determinării corecte a impozitului datorat.
- Efectuarea controlului fiscal la toți contribuabilii persoane fizice și juridice în vederea stabilirii corectitudinii și exactității declarațiilor fiscale și a depistării masei impozabile nedeclarate.
- Numerotarea și opisarea dosarelor fiscale.
- Confruntarea datelor din evidențele cadastrale cu cele din evidențele fiscale.
- Acordarea scutirilor și reducerilor de la plată a impozitelor și taxelor locale, numai pe baza cererilor înregistrate și a documentelor justificative ale contribuabililor solicitanți.
- Continuarea procedurilor legale de executare silită în vigoare, pentru stingerea creanțelor restante ale bugetului local.
- Întocmirea și comunicarea popriilor în toate cazurile și urmărirea încasării lor.
- Actualizarea programului informatic astfel încât cotele majorărilor de întârziere și penalitățile să fie corect introduse și calculate.
- Regularizarea taxelor privind autorizațiile de construire.
- Verificarea tuturor documentelor ce stau la baza acordării dreptului la ajutor social și a cuantumului acestuia precum și completarea dosarului cu documentele lipsă.
- Respectarea prevederilor legale privind aprobarea modalității de acordare a gratuității și a cuantumului acesteia prin hotărâre a Consiliului Local.
- Înregistrarea în contabilitatea sintetică și analitică a debitelor constituite în baza dispozițiilor de imputare.
- Respectarea prevederilor procedurale specifice activităților referitoare la adopții.
- Revizuirea dosarelor cu documentele pregătite pentru arhivare și predarea la arhivă în baza inventarelor și a Proceselor-verbale de predare/primire.
- Întocmirea în format electronic a Registrului Agricol.
- Verificarea informațiilor din declarații, organizarea unui control încrucișat între Registrul agricol și evidența entității cu privire la impozitele și taxele datorate de contribuabili.
- Întocmirea corectă a Registrului de stare civilă.
- Aplicarea procedurilor de lucru privind preluarea și verificarea documentațiilor depuse în vederea

emiterii Certificatelor de urbanism privind autorizarea executării lucrărilor de construcții, și a celorlalte acte normative din domeniul autorizării construcțiilor.

- Transmiterea de somații persoanelor solicitante a autorizațiilor de construire ale căror termene de finalizare a lucrărilor au expirat, în vederea rezolvării situațiilor create.
- Stabilirea modalităților de atribuire în gestiune sau directă, după caz, a serviciilor de transport, întocmirea contractelor de atribuire a gestiunii și stabilirea taxelor și a impozitelor datorate de operatorii de transport, în conformitate cu legislația în vigoare.
- Asigurarea unei evidențe clare a consumului de materiale utilizate în lucrările de reparații.

4.9. Misiunile de consiliere

În administrația publică centrală și locală au fost realizate 450 de misiuni de consiliere, dintre care 151 de misiuni formalizate (dintre care 76 în administrația centrală și 75 în administrația locală) și 299 de misiuni de consiliere cu caracter informal (dintre care 152 în administrația centrală și 147 în administrația locală).

4.9.1. Misiunile de consiliere formalizate

În administrația publică au fost realizate 151 de misiuni de consiliere formalizate, dintre care 76 în administrația centrală și 75 în administrația locală.

Principalele domenii specifice care au făcut obiectul misiunilor de consiliere formalizate au vizat:

Nr. crt.	Domenii ale misiunilor de consiliere	%
1.	Sistemul de control intern/managerial	63,58
2.	Investiții și achiziții publice	4,64
3.	Financiar, contabilitate și gestionarea patrimoniului	13,91
4.	Activități/domenii specifice entităților publice centrale	13,25
5.	Activități/domenii specifice entităților publice locale	4,64

A. Sistemul de control intern/managerial

Auditul intern a realizat în domeniul sistemului de control intern 96 de misiuni de consiliere, dintre care 41 de consultanță, 52 de facilitarea înțelegerii și 3 misiuni de formare și perfecționare profesională.

Misiunile de consiliere privind consultanța în domeniul sistemului de control intern au fost realizate, în principal, la unitățile subordonate ministerelor, respectiv: MFP, ES MApN, ES MAI, MTI, MECMA, STS, AR și UAT-uri Hunedoara, Satu Mare și Vâlcea.

Misiunile de consiliere privind facilitarea înțelegerii sistemului de control intern s-au realizat la CNLR, MECMA, AEP, CNVM, Oraș Mioveni, Județ Dâmbovița, US Municipiului Slobozia, UAT Sibiu, ACoR Buzău.

Principalele **constatări formulate cu ocazia misiunilor de consiliere realizate cu privire la sistemul de control intern/managerial**, au vizat:

Organizarea și funcționarea comisiei de monitorizare

- Comisia de monitorizare, coordonare și îndrumare metodologică a dezvoltării sistemului de control managerial nu și-a îndeplinit atribuțiile stabilite, urmare a modificărilor organizatorice survenite ulterior momentului înființării acestei comisii (MAE).
- Nu este implementat sistemul de control intern, nu a fost constituită comisia de monitorizare, coordonare și îndrumare metodologică a implementării și dezvoltării SCM (ACoR Buzău).

Elaborarea Programului SCM

- Neelaborarea Programului de implementare/dezvoltarea a SCM (ACoR Buzău).
- Neimplementarea celor 24 standarde de control intern (ACoR Buzău).
- Desemnarea persoanei responsabilă cu implementarea sistemului de control intern nu s-a făcut, în toate cazurile, printr-o nominalizare explicită și nu s-a desemnat un înlocuitor al acesteia; în fișa postului persoanei desemnate nu sunt înscrise atribuțiile asociate (MFP).
- La unitățile de învățământ nu s-au constituit Subcomisii de monitorizare, coordonare și îndrumare metodologică a implementării SCM, acestea fiind constituite parțial ca rezultat al misiunii de consiliere (US Oraș Mioveni).
- Programul de dezvoltare a SCM nu era elaborat la toate unitățile de învățământ din subordine (US Oraș Mioveni).

Implementarea SCM

- Lipsa unui document în care să fie stabilite Structurii de lucru atribuțiile de monitorizare, coordonare și îndrumare metodologică a sistemului propriu de control intern/managerial (IP Dâmbovița).
- Lipsa unui inventar al funcțiilor sensibile la nivelul instituției care să aibă la bază impactul și probabilitatea manifestării riscului asociat acestor funcții (IP Dâmbovița).
- Obiectivele înscrise în Raportul de monitorizare nu coincid cu obiectivele înscrise în Registrul riscurilor (MFP).
- Formularea obiectivelor specifice la nivelul structurilor din cadrul entității nu îndeplinesc toate cerințele acronimului SMART (MFP).
- În majoritatea cazurilor, persoana responsabilă cu controlul intern/managerial nu a urmat cursuri de control intern (MFP).
- Nu au fost identificate riscurile și nu a fost elaborat Registrul riscurilor (US Județ Tulcea).
- Atribuțiile membrilor Comisiei de monitorizare și ale președintelui comisiei nu sunt trecute în fișele posturilor (AR).
- Nu s-a realizat transpunerea obiectivului general al instituției în obiective specifice compartimentelor, în rezultate așteptate pentru fiecare activitate și comunicarea acestora personalului (US Județ Vâlcea).
- Nu s-a instituit un sistem de monitorizare și raportare a performanțelor, pe bază de indicatori de performanță asociați obiectivelor (US Județ Vâlcea).
- Nu au fost elaborate strategii de control adecvate (US Județ Vâlcea).
- Procedurile operaționale pentru unele activități nu au fost actualizate, iar pentru altele nu au fost elaborate (US Județ Vâlcea).
- Neasigurarea cadrului procedural pentru abordarea integrală a gestionării riscurilor în entitate (CNLR).
- Programul de formare profesională nu cuprinde, în majoritatea cazurilor și teme de instruire în domeniul managementului riscurilor (US MECMA).

Implementarea standardelor

- Sistemul de control intern /managerial este parțial conform (Orașul Simeria).
- Implementarea parțială a unor standarde de control intern managerial (US APIA, US Orașului Mioveni).

Întocmirea raportărilor

- Neîntocmirea raportărilor privitoare la implementarea sistemului de control intern/managerial (ACoR Buzău).
- S-au efectuat raportări periodice privind stadiul implementării SCM ca urmare

a operațiunii de autoevaluare (UAT Ialomița).

Principalele **cauze ale deficiențelor constatate cu privire la sistemul de control intern/managerial**, sunt:

- Insuficienta cunoaștere a procesului de control intern/managerial de către factorii responsabili, de către personalul de conducere, precum și cel de execuție implicat în implementarea și dezvoltarea sistemului propriu de control.
- Insuficienta consultare cu structura de specialitate din cadrul entității pentru clarificarea aspectelor care privesc întărirea controlului intern și implementarea standardelor.
- Managementul nu a conștientizat necesitatea tratării și controlului riscurilor.
- Nerespectarea prevederilor Ordinului MFP nr. 946/2005 pentru aprobarea Codului controlului intern/managerial, republicat
- Volumul mare de muncă al personalului, încărcat cu atribuțiuni multiple.
- Lipsa cunoștințelor necesare privind modul de implementare a anumitor standarde.
- Implementarea standardelor s-a realizat în mod necorespunzător.
- Deficiențe în identificarea riscurilor importante la nivelul instituției.
- Necunoașterea prevederilor legale în ceea ce privește implementarea standardelor de control intern.
- Declanșarea cu întârziere a procedurilor privind implementarea și dezvoltarea sistemului de control intern-managerial.
- La nivelul entității nu a existat o conștientizare a necesității implementării SCM.
- Lipsa pregătirii profesionale a personalului (de conducere, cât și de execuție) în domeniul sistemelor de control intern managerial și managementul riscului.

Principalele **consecințe ale problemelor identificate cu privire la sistemul de control intern/managerial**, sunt:

- Neatingerea obiectivelor entității și utilizare ineficientă a resurselor.
- Comisiei de monitorizare nu a funcționat corespunzător prevederilor legale.
- Apariția de iregularități și disfuncționalități în ceea ce privește organizarea și funcționarea controlului intern.
- Sistem de control intern parțial implementat.
- Nerealizarea obiectivelor entității.
- Utilizarea insuficientă a resurselor.
- Neelaborarea Programului de implementare/dezvoltare a SCM.
- Indicatorii de performanță nu au fost stabiliți.
- Imposibilitatea deținerii de către managementul superior a pârghiilor necesare pentru identificarea obstacolelor în îndeplinirea obiectivelor organizației, analizarea, evaluarea, controlul și monitorizarea riscurilor, cât și pentru implementarea unui proces decizional oportun și fundamentat.

Principalele **recomandări formulate pentru soluționarea problemelor identificate cu privire la sistemul de control intern/managerial**, au vizat:

- Elaborarea Programului de dezvoltare a SCM care să cuprindă responsabilități concrete și termene de realizare.

- Întocmirea procedurilor operaționale pentru toate activitățile derulate.
- Cuprinderea în ROF-ul entității publice și în fișele posturilor persoanelor implicate în implementarea SCM, a atribuțiilor și sarcinilor referitoare la coordonarea, îndrumarea metodologică și monitorizarea implementării sistemelor de control intern/managerial.
- Stabilirea de responsabilități clare conducătorilor structurilor funcționale din entitatea publică, în coordonarea și supervizarea completării chestionarului de autoevaluare, astfel ca acesta să cuprindă date corecte și reale.
- Dezvoltarea sistemului de control intern/managerial prin implementarea standardelor de control aflate în stadiul de implementare parțial sau neimplementate.
- Revizuirea procedurilor operaționale existente și asigurarea acoperirii cu proceduri a tuturor activităților procedurabile de la nivelul entității.
- Stabilirea de obiective specifice și comunicarea acestora personalului.
- Stabilirea indicatorilor de performanță asociați obiectivelor pentru a permite monitorizarea realizării obiectivelor propuse.
- Adoptarea unui proces de autoevaluare a riscurilor și controalelor interne.
- Răspunderi clare, roluri și linii de raportare pentru gestionarea riscurilor în cadrul tuturor funcțiilor și departamentelor.
- Asigurarea utilizării rezultatelor analizelor de risc în procesul decizional.
- Elaborarea și conducerea registrului riscurilor la nivelul fiecărui compartiment, constituirea comisiilor cu atribuții în monitorizarea, coordonarea și îndrumarea metodologică cu privire la sistemele de control managerial și stabilirea responsabilităților acestora.
- Elaborarea unei proceduri de sistem privind managementul riscurilor.
- Demararea procesului de inventariere a funcțiilor sensibile care să țină cont de impactul și probabilitatea manifestării riscului în raport cu atingerea obiectivelor instituției.
- Elaborarea chestionarelor de autoevaluare a stadiului de implementare a standardelor de control intern/managerial la nivelul fiecărui compartiment din cadrul organizației.
- Revizuirea obiectivelor, instituirea unui sistem de monitorizare și raportare a performanțelor,
- Elaborarea de strategii de control adecvate, verificarea și validarea instrumentelor de control pentru activitățile desfășurate.
- Elaborarea unor proceduri scrise și formalizate având la bază Standardele de control intern/managerial.
- Schimb de bune practici cu instituții similare, prin comunicare directă cu responsabili în materie, cu ocazia unor evenimente organizate pe această temă (conferințe, cursuri, simpozioane etc).
- Participarea la cursuri de perfecționare profesională în domeniul SCM atât personalul de conducere, cât și cel de execuție.

B. Investiții și achiziții publice

Auditul intern a realizat în cadrul domeniului investițiilor și achizițiilor publice 7 de misiuni de consiliere, dintre care 6 de consultanță și o misiune de facilitarea înțelegerii.

Misiunile de consultanță au fost realizate, în principal, la unitățile subordonate ministerelor, respectiv MTI și MMP, iar misiunea privind facilitarea înțelegerii s-a realizat la ANI și UAT Timiș.

Obiective

- Evaluarea modului de întocmire a programului de achiziții publice.
- Analiza modalității de încheiere și derulare a contractului de achiziție publică.

Principalele **constatări formulate cu ocazia misiunilor de consiliere realizate în domeniul investiții și achiziții publice**, au vizat:

- Atribuirea responsabilităților, separarea sarcinilor și delegarea autorităților nu sunt stabilite prin proceduri specifice scrise și formalizate (US MTI).
- Nu este întocmit planul anual de achiziții publice (UAT-uri din Botoșani, Timiș și Teleorman).
- Majoritatea contractelor au fost derulate prin utilizarea procedurii de „cumpărare directă”, atât pentru achizițiile de bunuri, cât și pentru cele de servicii, de la aceiași furnizori (US MTI).
- Deficiențe în recepționarea lucrărilor de achiziție publică, decontarea acestora și în derularea lucrărilor de achiziție publică (UAT Timiș).
- Personalul responsabil cu realizarea activității de achiziții publice din cadrul entității nu este familiarizat cu prevederile legale privind *Strategia națională anticorupție pe perioada 2012 - 2015*, cu Inventarul măsurilor preventive anticorupție și indicatorii de evaluare, precum și cu Planului național de acțiune pentru implementarea Strategiei naționale anticorupție 2012 – 2015, cu inventarul măsurilor preventive anticorupție și indicatorii de evaluare (ANI).
- Modelele de contract cât și contractele semnate ca urmare a demarării procedurilor de achiziție publică nu conțin specificații/clauze referitoare la neangajarea în scopul îndeplinirii contractului, de către contractant a persoanelor fizice sau juridice care au fost implicate în procesul de evaluare a ofertelor depuse în cadrul aplicării unei proceduri de atribuire, timp de 12 luni de la încheierea contractului, conform Strategiei naționale anticorupție 2012 – 2015 (ANI).
- Raportările privind documentele constatatoare care conțin informații referitoare la îndeplinirea obligațiilor contractuale de către contractant nu au fost transmise la A.N.R.M.A.P, în termen de 24 zile, în scopul constituirii bazei de date despre care se fac precizări în Strategia Națională Anticorupție (ANI).

Principalele **cauze ale deficiențelor constatate în domeniul investiții și achiziții publice**, sunt:

- Neparticiparea personalului operațional al compartimentului de investiții și achiziții publice la cursuri de perfecționare profesională cu tematică specifică.
- Supraîncărcarea personalului operațional al structurii.
- Insuficiența personalului implicat în activitatea de investiții și achiziții publice.

Principalele **recomandări formulate pentru soluționarea problemelor identificate în domeniul investiții și achiziții**, au vizat:

- Stabilirea unui responsabil cu elaborarea Programului anual de achiziții care să cuprindă atât programul pentru investiții, cât și programul pentru reparații curente, întreținere.
- Nominalizarea unei persoane care să aibă atribuții referitoare la monitorizarea fiecărei lucrări de construcții/reparații .
- Întocmirea planului anual de achiziții publice.
- Respectarea Programului anual de achiziții publice.
- Rezilierea contractelor rezultate ca urmare a defalcării contractului cumulativ.
- Înființarea unui compartiment intern specializat în domeniul achizițiilor publice sau desemnarea unei persoane cu sarcinii pe această linie.
- Perfecționarea profesională a personalului în aria temelor cuprinse în Strategia Națională Anticorupție.
- Includerea în formularele de contract a clauzelor referitoare la neangajarea în scopul îndeplinirii contractului, de către contractant a persoanelor fizice sau juridice care au fost implicate în procesul

de evaluare a ofertelor depuse în cadrul aplicării unei proceduri de atribuire, timp de 12 luni de la încheierea contractului.

- Transmiterea către ANRMAP în termen de 24 zile, a documentelor constatatoare care conțin informații referitoare la îndeplinirea obligațiilor contractuale de către contractant.

C. Managementul resurselor umane

În cadrul domeniului resurselor umane, auditul intern a realizat misiuni de consiliere, de tip consultanță, la ARACIS. În cadrul altor misiuni de consultanță au fost incluse obiective care au vizat domeniul resurse umane (ES MAI).

Obiective

- Acordarea de consiliere de specialitate în cadrul procesului de revizuire și elaborare a procedurii operaționale privind întocmirea și actualizarea fișelor posturilor
- Respectarea prevederilor legale cu privire la: încadrarea, salarizarea și pregătirea personalului; acordarea drepturilor bănești, altele decât salariile, stabilirea și virarea obligațiilor angajaților și ale angajatorilor la bugetele prevăzute de lege.

Principalele **constatări formulate cu ocazia misiunilor de consiliere realizate în domeniul managementului resurselor umane**, au vizat:

- Inexistența procedurii operaționale privind întocmirea și actualizarea fișelor posturilor.
- Fișele posturilor nu erau actualizate în conformitate cu schimbările intervenite în atribuțiile personalului din cadrul entității.
- Deficiențe în stabilirea drepturilor salariale, în sensul că au fost calculate eronat unele drepturi reprezentând spor de vechime, salariu de merit (ES MAI).

Principalele **cauze ale deficiențelor constatate în domeniul managementului resurselor umane**, sunt:

- Dificultăți în desfășurarea activităților specifice resurselor umane, generate de lipsa de personal.
- Lipsa cunoașterii situației socio-profesionale a personalului entității.

Principalele **recomandări formulate pentru soluționarea problemelor identificate în domeniul managementului resurselor umane**, au vizat:

- Elaborarea procedurii operaționale privind întocmirea și actualizarea fișelor posturilor, în corelație cu legislația în vigoare și cu schimbările intervenite în ROF-ului entității.
- Desemnarea unei persoane în cadrul fiecărui serviciu/birou/compartiment care să cunoască procedura operațională menționată și să aibă responsabilitatea întocmirii și actualizării fișelor posturilor.
- Aprobarea fișelor posturilor aferente personalului entității.
- Numirea unei comisii de cercetare administrativă în vederea recuperării sumelor acordate eronat reprezentând drepturi salariale.

D. Financiar, contabilitate și gestionarea patrimoniului

La nivelul *administrației publice centrale* au fost realizate în cadrul domeniile financiar, contabilitate și administrarea patrimoniului 10 de misiuni de consiliere de tip consultanță. Misiunile de consultanță au fost realizate, în principal, la unitățile subordonate ministerelor, respectiv: ES MApN, ES MAI, MTI, ARACIS, STS. La nivelul *administrației publice locale* au fost realizate în cadrul domeniile financiar,

contabilitate și gestionarea patrimoniului 15 de misiuni de consiliere, din care: 10 misiuni de tip consultanță, realizate la: UAT-uri din Caraș-Severin, Dâmbovița, Hunedoara, Iași, Maramureș și Timiș.

Obiective

- Respectarea prevederilor legale cu privire la organizarea și ținerea evidenței contabile și tehnic-operative, structura bugetului de venituri și cheltuieli pe surse de finanțare, modul de solicitare, repartizare și deschidere a creditelor bugetare.
- Procesului de revizuire și elaborare a procedurilor operaționale ALOP și CFPP.
- Evidența, păstrarea, circulația și utilizarea formularelor cu regim special intern de tipărire și numerotare, inventarierea patrimoniului, primirea, păstrarea și eliberarea bunurilor materiale și a valorilor bănești.
- Reglementarea activității de concesiune și închiriere terenuri, încasare venituri, urmărirea și recuperarea debitelor restante.
- Stabilirea impozitelor și taxelor locale; Acordarea de scutiri la plata impozitelor și taxelor locale.

Principalele **constatări formulate cu ocazia misiunilor de consiliere realizate în domeniile financiar, contabilitate și gestionarea patrimoniului**, au vizat:

- Stabilirea eronată a subdiviziunii bugetului aprobat de la care s-au efectuat angajarea, lichidarea, ordonanțarea și plata cheltuielilor bugetare privind achitarea sumelor reprezentând chirie datorată către Regia Autonomă Administrația Patrimoniului Protocolului de Stat (ES MAI).
- Mijloacele fixe înregistrate sub denumirea generică de „complete” au fost inventariate doar numeric, nefiind întocmit „Inventarul completului” (ES MAI).
- Nu au fost efectuate analize pentru eficientizarea activității de semnalizare, în domeniul naval, pentru: reducerea duratei cursei, participarea personalului de specialitate la cursa de semnalizare.
- Referitor la consumurile de energie electrică: nu s-a urmărit lunar încadrarea în normele de consum și nu s-au făcut analize, la nivel de regie, existând atât depășiri cât și economii ale normelor de consum stabilite (US MTI).
- Procedura CFPP este neactualizată; din aplicarea în practică a procedurilor privind ALOP și CFPP nu se identifică persoanele cu atribuții privind acordarea vizei de compartiment și a vizei de control financiar preventiv; pe parcursul elaborării procedurii operaționale ALOP, de revizuire a procedurii de sistem privind organizarea și exercitarea a CFPP nu s-a făcut o delimitare clară a rolului și atribuțiilor pe care trebuie să le aibă fiecare birou/compartiment/serviciu din entitate, prin reprezentanții săi în cadrul tuturor etapelor (ARACIS).
- Procedura de sistem privind operațiunile aferente deplasărilor interne și în străinătate nu este actualizată; utilizatorii procedurii de sistem nu cunosc ultimele modificări legislative în materie de deplasări interne și externe (ARACIS).
- Neconcordanțe între prevederile înscrise în caietele de sarcini și contractele încheiate (UAT Caraș-Severin).
- Neurmărirea respectării obligațiilor înscrise în contractele încheiate (UAT Caraș-Severin).
- Neemiterea unui act intern de decizie pentru nominalizarea UMP, precum și fluctuația mare existentă în componența UIP (UAT Dâmbovița).
- Recuperarea avansului acordat pentru execuția de lucrări numai de pe o linie bugetară este eronată, în condițiile în care avansul acordat a privit întreg contractul de lucrări (UAT Dâmbovița).
- Obligațiile restante nu pot fi recuperate întotdeauna în interiorul termenului de prescripție (UAT Hunedoara).
- Declararea cu întârziere a clădirilor nou construite în vederea impozitării (UAT Hunedoara).

- Înștiințările de plată către contribuabili nu au fost făcute în termenele stabilite (UAT Hunedoara).
- Neactualizarea hotărârii privind impozitele și taxele locale (UAT Hunedoara).
- Neîntocmirea Raportului trimestrial cu privire la activitatea de CFPP (UAT Maramureș).

Principalele **cauze ale deficiențelor constatate în domeniile financiar, contabilitate și gestionarea patrimoniului**, sunt:

- Efectuarea de cheltuieli bugetare fără respectarea principiilor execuției bugetare de încadrare a acestora în subdiviziunea bugetului aprobat a cheltuielilor respective conform naturii lor.
- Omiterea achiziționării unor bunuri, servicii sau lucrări necesare îndeplinirii obiectivelor propuse.
- Imposibilitatea verificării modului de încadrare a cheltuielilor cu achizițiile publice în plafoanele aprobate pe articole bugetare etc.
- Inexistența procedurilor de lucru scrise privind elaborarea și execuția bugetului de venituri și cheltuieli.
- Posibilitatea producerii de pagube în patrimoniul unității, prin lipsa unor părți din componența mijlocului fix.
- Nereglementarea măsurilor de reducere a consumurilor de energie.
- Volumul mare de documente și operațiuni financiare-contabile supuse vizei de CFPP.
- Lipsa exercitării controlului ierarhic, asupra unor activități desfășurate în cadrul compartimentelor entității.
- Posibilitatea de apariție a erorilor în exercitarea CFPP datorate volumului mare de documente și operațiuni financiar-contabile supuse vizei de CFPP.
- Prevederile din contractul de lucrări referitoare la recuperarea avansului, nu sunt clare și pot da naștere unor interpretări diferite pe parcursul derulării contractului.
- Limitarea veniturilor contribuabililor, ceea ce a condus la înregistrarea de debite restante.

Principalele **recomandări formulate pentru soluționarea problemelor identificate în domeniile financiar, contabilitate și gestionarea patrimoniului**, au vizat:

- Nominalizarea persoanelor din cadrul entității responsabile cu gestionarea și semnarea documentelor generate pe parcursul celor 4 faze ale execuției bugetare.
- Elaborarea, revizuirea sau îmbunătățirea procedurilor privind întocmirea bugetului de venituri și cheltuieli.
- Numirea unei comisii de specialiști, pe domenii de activitate, pentru identificarea mijloacelor fixe și întocmirea listei „Inventarul completului”.
- Elaborarea programului anual de reducere a consumurilor de energie electrică și monitorizarea consumurilor.
- Elaborarea procedurii ALOP în strânsă corelație cu procedura privind CFPP.
- Obținerea acordului eșalonului ierarhic superior pentru persoana din cadrul serviciului financiar-contabilitate care va avea ca atribuții exercitarea controlului financiar preventiv propriu.
- Revizuirea și actualizarea procedurii de sistem privind operațiunile aferente deplasărilor interne și în străinătate și decontarea acestora în conformitate cu ultimele modificări în cadrul procedurii privind angajarea, lichidarea, ordonanțarea și plata cheltuielilor și a procedurii privind organizarea și exercitarea controlului intern/managerial și controlului financiar preventiv intern la nivelul entității.
- Urmărirea preluării în contractele de concesiune încheiate a prevederilor înscrise în caietele de sarcini.
- Urmărirea de către personalul compartimentului a respectării prevederilor contractelor încheiate.

- Elaborarea procedurilor privind desfășurarea activității de închiriere a terenurilor.
- Încheierea unui act adițional la contractul de execuție lucrări, prin care să se stabilească în mod clar modalitatea de deducere a avansului, respectiv, de pe ce linii bugetare și în ce procent.
- Identificarea contribuabililor cărora le-au fost eliberate autorizații de construire și urmărirea dacă aceștia plătesc corect impozitul pe clădiri.
- Declanșarea în termen a procedurilor de executare silită pentru debitele neachitate la scadență.
- Elaborarea programelor de control astfel încât să conducă la identificarea contribuabililor care nu au declarat în mod corect bazele de impozitare.
- Întocmirea Raportului trimestrial cu privire la CFPP.

E. Alte activități specifice entităților publice

Auditul intern a realizat în cadrul domeniului activități/funcții specifice entităților publice 19 misiuni de consiliere, dintre care 17 misiuni de consultanță și 2 de facilitarea înțelegerii. Misiunile de consultanță au fost realizate, în principal, la unitățile subordonate ministerelor, respectiv: MS, ES MAI, MADR, MFP, UAT Mureș, SC Termica SA US Județ Suceava, iar misiunile privind facilitarea înțelegerii s-au realizat la ANI și MECMA.

Obiective

- Identificarea obligațiilor structurilor responsabile cu implementarea prevederilor din Legea nr. 555/2004 privind unele măsuri pentru privatizarea SC Petrom SA în procesul post privatizare și propunerea de soluții adecvate, economice și fezabile pentru îndeplinirea acestora.
- Organizarea sistemului de asigurare a securității prelucrării de date cu caracter personal.
- Evaluarea activității cabinetelor medicale școlare de medicină generală.
- Verificarea consumului de combustibili la locomotivele din cadrul SC Termica SA.

Principalele **constatări formulate cu ocazia misiunilor de audit intern realizate cu privire la alte activități/domenii specifice entităților publice**, au vizat:

- Neemiterea unor acte interne de decizie în vederea stabilirii competențelor și atribuțiilor structurilor din cadrul entității, pentru a asigura implementarea prevederilor Legii nr. 555/2004¹¹ (MFP).
- La nivel interministerial (MMP și OIPSI) nu există un protocol/procedură privind colaborarea/modul de lucru între entitățile responsabile în aplicarea Legii nr. 555/2004.
- Absența unui coordonator al procesului post-privatizării Petrom SA care să aibă autoritatea și competența de a stabili un mod de lucru unitar pentru toate entitățile responsabile în aplicarea Legii nr. 555/2004 și să răspundă de îndeplinirea la termen și în bune condiții a tuturor angajamentelor legale (MFP).
- Nu s-a emis procedura pentru aplicarea Legii nr. 677/2001 pentru protecția persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date la toate structurile din cadrul unei prefecturi (IP Bihor).
- Nu au fost desemnate în scris persoanele care prelucrează date cu caracter personal și care să își asume răspunderea păstrării confidențialității (IP Sălaj).
- Majoritatea cabinetelor medicale școlare de medicină generală funcționează fără autorizație sanitară de funcționare și nu dispun de dotări necesare desfășurării în bune condiții a actului

¹¹ Legea nr. 555/2004 privind unele măsuri pentru privatizarea SN a Petrolului Petrom SA București, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 1148 din 06.12.2004

medical conform baremului pentru dotare, prevăzut de ordinul ministrului sănătății (UAT Mureș).

- Locomotivele societății nu sunt dotate cu instalații de înregistrare a consumului de combustibil. (SC Termica SA din județul Suceava).

Principalele **cauze ale deficiențelor constatate cu privire la alte activități/domenii specifice entităților publice**, sunt:

- Lipsa unor practici organizaționale care să asigure o bună și permanentă colaborare între diverse structuri responsabile.
- Neformalizarea procedurilor; lipsa unor responsabilități precise insuficienta organizare a resurselor umane; documentația insuficientă, neactualizată; modificări de structuri, de legislație.
- Lipsa spațiilor și a fondurilor pentru modernizare și investiții.

Principalele **recomandări formulate pentru soluționarea problemelor identificate cu privire la alte activități/domenii specifice entităților publice**, au vizat:

- Organizarea unei întâlniri la nivelul MFP, prin Cabinetul secretarului general, în vederea clarificării aspectelor legate de prevederile Anexei P la Contractul de privatizare față de Legea nr. 555/2004.
- Emiterea unui act intern de decizie (OMFP, decizie, etc.) în vederea stabilirii competențelor și atribuțiilor structurilor din cadrul MFP/constituirii unui grup de lucru care să se ocupe de gestiunea/administrarea tuturor obligațiilor post-privatizare rezultate din Legea nr. 555/2004.
- Întocmirea procedurii de lucru privind măsurile de protecția a persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date la nivelul activității pentru care nu s-a întocmit.
- Desemnarea personalului pentru desfășurarea unor activități ce implică prelucrarea datelor cu caracter personal.
- Întocmirea și depunerea documentațiilor necesare la structura de specialitate, în vederea obținerii planurilor de conformare, în vederea obținerii informațiilor privind condițiile ce trebuie îndeplinite pentru eliberarea autorizațiilor sanitare de funcționare ale cabinetelor medicale școlare de medicină generală.
- Analiza posibilității achiziției unei instalații de înregistrare a consumului de combustibil pentru locomotiva aflată în funcțiune.

4.9.2. Misiunile de consiliere cu caracter informal

La nivelul administrației publice centrale au fost realizate 299 de misiuni de consiliere cu caracter informal, dintre care 152 în administrația centrală și 147 în administrația locală.

La nivelul *administrației publice centrale* au fost realizate 122 misiuni de consiliere cu caracter informal la ministere și 30 misiuni au fost realizate la autorități și alte instituții ale statului, din care: **38 de tip consultanță** (6 realizate de ministere și unități subordonate și 22 realizate de autorități și alte instituții ale statului), **109 de tip facilitarea înțelegerii** (101 realizate de ministere și unități subordonate și 8 realizate de autorități și alte instituții ale statului) și **5 de tip formare și perfecționare profesională** (ministere și unități subordonate).

La nivelul *administrației publice locale* misiunile de consiliere cu caracter informal au fost realizate la 147 unități administrativ-teritoriale, din care: **76 de tip consultanță**, **67 de tip facilitarea înțelegerii** și **4 de tip formare și perfecționare profesională**.

Principalele **aspecte analizate cu ocazia misiunilor de consiliere cu caracter informal realizate**, au vizat:

- Acordarea de consiliere, îndrumare și monitorizare în vederea implementării standardelor de management/control intern în conformitate cu prevederile OMFP nr. 946/2005 pentru aprobarea Codului controlului intern (ES MAI, ES MApN, APIA, US MTI, CC, CCR, CNSAS, US SGG, SRR, SRT, CES, AVAS).
- Respectarea dispozițiilor legale cu privire la încadrarea, salarizarea și pregătirea personalului (ES MAI, ICCJ, APDRP), cu privire la inventarierea patrimoniului, organizarea și ținerea evidenței contabile și tehnic-operative (ES MAI), cu privire la analiza organizării și efectuării controlului financiar-preventiv (US MTI).
- Domeniul achiziții publice (ES MApN, US MTI).
- Teme punctuale, la solicitarea conducerii entităților publice, având ca scop identificarea obstacolelor care împiedică desfășurarea normală a proceselor/activităților specifice, stabilirea cauzelor, determinarea consecințelor și prezentarea de soluții pentru eliminarea acestora, precum și facilitarea înțelegerii, destinate obținerii de informații suplimentare pentru cunoașterea în profunzime a unor prevederi normative necesare personalului care are ca responsabilitate implementarea acestora (ES MApN, MFP, ICCJ, CCR, SGG, STS, ONPCSB, CES, Senat, SRT).
- Respectarea/emiterea unor puncte de vedere cu privire la proceduri operaționale (APDRP, US MTI).
- Analiza gradului de încărcare cu sarcini a personalului unei structuri din cadrul entității precum și propunerea de soluții posibile pentru optimizarea activității structurii (MFP).
- Acordarea de consiliere cu caracter permanent (MFP, AVAS).
- Misiunile de consiliere cu caracter informal realizate la nivelul autorităților locale au vizat: consultanță, îndrumare și monitorizare în vederea implementării standardelor de management/control intern în conformitate cu prevederile OMFP nr. 946/2005 pentru aprobarea Codului controlului intern (UAT-uri din Arad, Bacău, Bistrița-Năsăud, Cluj, Constanța, Dâmbovița, Dolj, Galați, Hunedoara, Ialomița, Teleorman, SC Aquatim SA-US Municipiului Timișoara, Compania Apă SA-US Județului Arad, Spital Clinic de Urgență Timișoara, Spital județean Oradea); respectarea dispozițiilor legale în domeniul financiar, inventarierea patrimoniului, organizarea și ținerea evidenței contabile și tehnic-operative, impozite și taxe, (Județ Bistrița Năsăud, UAT-uri din Neamț și Teleorman); domeniul juridic, activitatea curentă, elaborarea procedurilor pentru diferite activități (Județ Sibiu, UAT Bihor); domeniul achizițiilor publice (UAT-uri din Botoșani și Teleorman, Comuna Uivar din județul Timiș); domeniul asistenței sociale (Județul Iași, UAT Botoșani); acordarea de consiliere în cadrul ședințelor Consiliului Local (UAT Tulcea).

Capitolul 5

Activitatea desfășurată de Unitatea Centrală de Armonizare pentru Auditul Public Intern

În anul 2012, activitatea desfășurată de Unitatea Centrală de Armonizare pentru Auditul Public Intern (UCAAPI) a fost orientată în vederea realizării obiectivelor generale stabilite prin *Strategia dezvoltării CFPI pentru perioada 2010-2013* și a obiectivelor specifice stabilite prin *Planul de activitate pe anul 2012*, astfel:

5.1. Dezvoltarea și implementarea unei strategii unitare în domeniul auditului public intern

UCAAPI a urmărit realizarea responsabilităților ce-i revin cu privire la îndeplinirea atribuției precizate la art. 8 lit. a) din *Legea nr. 672/2002*, respectiv: „*elaborează, conduce și aplică o strategie unitară în domeniul auditului public intern*”.

Activitățile desfășurate

- Consolidarea cadrului de reglementare în domeniul controlului financiar public intern.
- Dezvoltarea de instrumente și proceduri pentru controlul financiar public intern, în vederea alinierii acestora la standardele europene și buna practică internațională în domeniu.
- Efectuarea periodică de evaluări cu privire la modul de desfășurare și stadiul implementării standardelor de control intern/managerial în entitățile publice;
- Îmbunătățirea activității de audit intern prin evaluarea activității de audit intern în entitățile publice centrale și locale;
- Elaborarea de programe de perfecționare profesională pentru personalul care activează în domeniul auditului public intern.

Prin îndeplinirea acestor activități se va asigura consolidarea funcției de audit intern în entitățile publice, ceea ce va contribui la buna gestionare a fondurilor publice, inclusiv a celor comunitare.

5.2. Dezvoltarea cadrului normativ și metodologic privind desfășurarea activității de audit public intern

În prima parte a anului 2012 a fost finalizat procesul de elaborare a cadrului metodologic necesar desfășurării activității de audit public intern și consolidării acestei funcții, urmare modificărilor și completărilor aduse domeniului auditului public intern prin *Legea nr. 191/2011 pentru modificarea și completarea Legii nr. 672/2002 privind auditul public intern*.

Proiectele de acte normative elaborate

⇒ ***Normele privind coordonarea și desfășurarea proceselor de atestare națională și de pregătire profesională continuă a auditorilor interni din sectorul public și a persoanelor fizice***, ale căror dispoziții fac referire la: coordonarea procesului de atestare, constituirea Comisiei de atestare, depunerea și analiza documentelor în vederea atestării, eliberarea certificatelor de atestare, valabilitatea certificatelor de atestare, prelungirea valabilității certificatelor de atestare, pierderea valabilității certificatelor de atestare, precum și precizări privind asigurarea formării profesionale continuă a auditorilor interni.

Pin prin HG nr. 1259/2012 au fost aprobate *Normele privind coordonarea și desfășurarea proceselor de atestare națională și de pregătire profesională continuă a auditorilor interni din sectorul public și a persoanelor fizice*.

⇒ **Normele privind sistemul de cooperare pentru asigurarea funcției de audit public intern**, ale căror dispoziții fac referire la: coordonarea sistemului de cooperare, modalitățile de asigurare a funcției de audit intern în sistem de cooperare, criteriile de constituire a parteneriatelor, acordul de cooperare, drepturile și obligațiile entităților publice partenere și organizatorice, susținerea cheltuielilor generate de sistemul de cooperare, organizarea, funcționarea și atribuțiile compartimentului de audit public intern, planificarea, realizarea și comunicarea rezultatelor misiunilor de audit intern, raportarea activității de audit intern, precum și precizări privind asigurarea confidențialității.

Prin HG nr. 1183/2012 au fost aprobate *Normele privind sistemul de cooperare pentru asigurarea funcției de audit public intern*.

⇒ **Normele privind înființarea comitetelor de audit intern**, ale căror dispoziții fac referire la: rolul comitetelor de audit intern, entitățile publice care au obligația constituirii de comitete de audit intern, organizarea, funcționarea și atribuțiile comitetelor de audit intern, precum și precizări cu privire la modul de formulare a avizelor și opiniilor și caracterul acestora.

⇒ **Normele generale privind exercitarea auditului public intern**, ale căror dispoziții fac referire la următoarele:

- *Organizarea auditului public intern în România* – organizarea instituțională a auditului public intern în România, atribuțiile compartimentului de audit public intern, modul de exercitare al acestora și numirea/destituirea șefului compartimentului de audit public intern;
- *Normele aplicabile compartimentului de audit public intern și auditorilor interni*;
- *Derularea misiunilor de asigurare*, activități și proceduri de audit realizate pentru fiecare etapă a misiunii de audit intern și schema de derulare a misiunilor de asigurare;
- *Derularea misiunilor de consiliere*, organizarea și desfășurarea misiunilor de consiliere și schema de derulare a misiunilor de consiliere;
- *Derularea misiunilor de evaluare a activității de audit public intern*, metodologia de evaluare a activității de audit intern, sfera evaluării activității de audit intern și schema de derulare a misiunilor de evaluare
- *Carta auditului intern*, prin care se definește necesitatea, rolul, obiectivele și organizarea auditului public intern, atribuțiile compartimentului de audit intern, independența și obiectivitatea auditului intern și a auditorilor interni, competența și conștiința profesională, programul de asigurare și îmbunătățire a calității, planul anual de audit public intern, condițiile necesare pentru realizarea misiunilor de audit public intern, regulile de conduită.

5.3. Îmbunătățirea gradului de implementare a auditului intern în sectorul public

5.3.1. Realizarea și actualizarea ghidurilor practice privind activitatea de audit public intern

UCAAPI a creat și dezvoltat instrumente și metodologii în domeniul auditului intern, în conformitate cu Standardele internaționale de audit intern.

Elaborarea de instrumente specifice de audit intern

Instrumentele de audit au stat la baza elaborării *ghidurilor practice privind auditul performanței în domenii specifice sectorului public*. Ghidurile prezintă modul de realizare a unei misiuni de auditul performanței, prin utilizarea unor tehnici și metode de colectare, analiză și interpretare specifice.

Elaborarea de ghiduri generale privind realizarea misiunilor de audit intern

Ghidurile generale completează cadrul metodologic specific auditului public intern, cu privire la:

- realizarea misiunilor de audit de asigurare;
- realizarea misiunilor de consiliere;
- realizarea misiunilor de evaluare a activității de audit intern;
- realizarea misiunilor de audit al performanței.

Elaborarea ghidului privind sistemul de control intern

Ghidul practic privind sistemul de control/intern managerial reprezintă un instrument necesar și util auditorilor interni în planificarea și derularea misiunilor de audit intern ce au ca obiect evaluarea stadiului de implementare și dezvoltare a sistemului de control intern/managerial.

5.3.2. Elaborarea Raportului anual privind activitatea de audit public intern

UCAAPI a elaborat *Raportul privind activitatea de audit intern din sectorul public pe anul 2011*, document aprobat de conducerea ministerului și l-a transmis Guvernului în vederea informării asupra stadiului organizării și funcționării activității de audit public intern în România.

De asemenea, UCAAPI a realizat îmbunătățirea sistemului de raportare a activității de audit intern, prin:

- reorganizarea structurii minimale de raportare, asigurând includerea unor noi capitole și subcapitole, segmentarea informațiilor în raport cu problematica capitolului și subcapitolului;
- furnizarea de instrucțiuni și precizări de completare pentru fiecare capitol și subcapitol din cadrul structurii raportului privind activitatea de audit intern;
- elaborarea unui set de anexe care să permită obținerea de date sintetice și statistice referitoare la stadiul organizării și exercitării activității de audit intern, structura și dinamica auditorilor interni, situația privind mobilitatea auditorilor interni sau situația privind asigurarea pregătirii profesionale continue.

5.3.3. Coordonarea misiunilor de audit intern de interes național cu implicații multisectoriale

În anul 2012 a fost planificată și realizată o misiune de audit intern de interes național cu implicații multisectoriale cu privire la evaluarea stadiului de implementare a sistemului de control intern/managerial în entitățile publice locale.

Misiunea de audit intern a cuprins 1.263 entități din administrația publică locală, organizate la nivel de consilii județene, municipii, orașe și comune.

Concluziile principale

- Ponderea foarte scăzută a implementării activității de audit intern în administrația publică locală, respectiv 45,07%;
- Constituirea cu întârziere a structurilor cu responsabilități în monitorizarea, coordonarea și îndrumarea metodologică a implementării și dezvoltării sistemului de control intern/managerial sau neconstituirea acestor structuri;
- Reprezentarea necorespunzătoare a componentei structurilor cu responsabilități în monitorizarea, coordonarea și îndrumarea metodologică a implementării și dezvoltării sistemului de control intern/managerial;
- Programul de dezvoltare a sistemului de control intern/managerial nu a fost elaborat la nivelul tuturor entităților publice;
- Obiectivele, acțiunile, responsabilitățile și termenele cuprinse în Programele de dezvoltare a sistemului de control intern/managerial nu asigură implementarea

standardelor de control intern;

- Decalaje privind implementarea Programului de dezvoltare a sistemului de control intern/managerial de la o entitate publică locală la alta;
- Obiectivele cuprinse în Programul de dezvoltare a sistemului de control intern/managerial nu reflectă în mod fidel situația reală a entităților publice;
- Formalism și preocupare insuficientă din partea managementului pentru implementarea standardelor de control intern;
- Nivelul de pregătire și de experiență scăzut al persoanelor responsabile cu implementarea standardelor de control intern, în raport cu complexitatea activităților desfășurate pentru implementarea acestui proces;
- Raportările trimestriale și anuale privind stadiul implementării standardelor de control intern/managerial nu reflectă realitatea în toate situațiile.

5.4. Evaluarea activității de audit intern și a modului de realizare a atribuțiilor delegate

5.4.1. Evaluarea activității de audit public intern desfășurată de entitățile publice

În cursul anului 2012 au fost efectuate 5 misiuni de evaluare a activității de audit intern, urmărindu-se respectarea de către compartimentul de audit public intern a normelor, instrucțiunilor, precum și a Codului privind conduita etică a auditorului intern la: Consiliul Concurenței, Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității, Autoritatea Națională de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării și Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor.

Concluziile principale

- Forma de organizare a structurilor de audit intern evaluate este de *compartiment*, create cu un singur post sau cu două posturi;
- Atribuțiile compartimentelor de audit intern definite în ROF nu sunt complete din punct de vedere al gradului de acoperire și nu autorizează toate activitățile care se desfășoară în cadrul acestora.
- Condițiile specifice, în fișele posturilor, sunt definite în funcție de calitățile individuale ale persoanei care ocupă postul și nu de cerințele postului și nu există relație între atribuțiile postului și sfera de relații externe.
- Procedura operațională privind activitatea de planificare nu descrie metodologia utilizată pentru realizarea planificării activității de audit intern;
- În majoritatea compartimentelor de audit intern există o polarizare a misiunilor de audit intern în domeniul economic;
- Nu există dezvoltată o matrice de analiză a riscurilor, care să permită evaluarea obiectivă a acestora, în vederea selectării, ierarhizării și prioritizării structurilor și/sau activităților care urmează a fi incluse în *Planul de audit intern*;
- Normele proprii nu sunt adaptate specificului activității de audit intern;
- *Proiectul Raportului de audit intern* nu se transmite pentru punct de vedere la structurile auditate;
- Nu este asigurată o monitorizare adecvată a stadiului implementării recomandărilor.

5.4.2. Îndeplinirea atribuțiilor delegate din competența UCAAPI în competența DGFP Județene

În cursul anului 2012 a fost realizată o misiune de evaluare a modului de îndeplinire a atribuțiilor delegate din competența UCAAPI către compartimentul de audit intern din cadrul UAT Bihor.

Concluziile principale

- Nu s-a asigurat planificarea tuturor atribuțiilor delegate, ci numai acele atribuții privind evaluarea activității de audit intern, care vizează doar sfera administrației publice locale;
- În evaluarea activității de audit intern accentul a fost pus doar pe modul de respectare a metodologiei și într-o măsură mai mică pe calitatea activității de audit intern și aprecierea contribuției auditului intern la atingerea obiectivelor entităților publice.

5.5. Realizarea misiunilor și activităților specifice în baza Mecanismului Financiar SEE, Mecanismul Financiar Norvegian și Programul de cooperare Elvețiano-Român

În vederea îndeplinirii funcțiilor în cadrul acestor mecanisme, în anul 2012, UCAAPI a realizat următoarele:

A. Elaborarea Raportului de audit privind „Evaluarea conformității cu reglementările europene aplicabile, a sistemelor de management și control instituite la nivelul entităților/structurilor implicate în gestionarea asistenței financiare acordată României în baza Acordului-cadru între Guvernul României și Consiliul Federal Elvețian privind implementarea Programului de Cooperare Elvețiano-Român”.

Entitățile publice implicate

Unitatea Națională de Coordonare – Direcția generală Pregătire Ecofin și Asistență Comunitară;

Autoritatea de Plată – Oficiul de Plăți și Contractare Phare ;

Organismele intermediare, respectiv: Ministerul Administrației și Internelor și Agenția pentru Implementarea Proiectelor și Programelor pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii;

Beneficiarii de Proiecte/Agențiile executive, respectiv: MECMA; ONPCSB; Agenția pentru Implementarea Proiectelor și Programelor pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii; S.C. Metrorex S.A. și Municipiile: Cluj, Brașov, Arad și Suceava.

Concluziile principale

Sistemele de management și control stabilite la nivelul entităților/structurilor române pentru implementarea PCER sunt conforme cu regulile și procedurile pentru întregul Program, prevăzute în Acordul – cadru, cu reglementările europene și naționale aplicabile, dar a fost evidențiat faptul că sunt necesare a fi aduse unele îmbunătățiri în perioada următoare.

Disfuncțiile constatate au vizat: suplimentarea dispozitivelor (instrumentelor) eficace de control în monitorizarea și supravegherea derulării Programului, finalizarea și semnarea Acordurilor privind Proiectele și a Acordurilor de implementare a Proiectelor, precum și unele întâzieri în elaborarea și aprobarea cadrului procedural aplicabil în cazul unor entități/structuri cu atribuții și responsabilități în implementarea PCER.

B. Realizarea de misiuni de audit operațional privind „Evaluarea eficienței și eficacității sistemelor de control intern la nivelul structurilor implicate în managementul asistenței financiare acordate prin Mecanismul Financiar SEE 2004 - 2009”.

Concluziile principale

În cea mai mare parte, cheltuielile verificate și tranzacțiile derulate respectă regulile de eligibilitate și sunt înregistrate în contabilitate, conferind un grad de asigurare rezonabilă. Totuși, au fost identificate și unele deficiențe în funcționarea sistemelor de management și control la entitățile/structurile implicate în implementarea acestui mecanism financiar, care au generat apariția unor nereguli privind operațiunile derulate, astfel:

Aplicarea în mod eronat a unora dintre reglementările naționale specifice privind:

- achizițiile publice/din domeniul legislației muncii/drepturile și obligațiile personalului autorităților și instituțiilor publice pe perioada delegării și detașării;
- solicitarea la decontare a unor cheltuieli neeligibile conform regulilor detaliate de

eligibilitate stabilite de finanțator (comisioane de administrare de cont, diferențe de curs valutar) sau care nu erau prevăzute în bugetele detaliate ale proiectelor pentru care promotorii nu aveau documente justificative corespunzătoare sau care să ateste realitatea acestora;

- efectuarea unor cheltuieli nejustificate, din punctul de vedere al sustenabilității proiectului, sau care nu erau realizate în scopul proiectului.

Neregulile identificate au condus la declararea de cheltuieli neeligibile în sumă totală de 30.514 euro.

C. Elaborarea Manualului de audit de conformitate și de sistem pentru Programul de Cooperare Elvețiano – Român, care cuprinde cadrul metodologic și procedural specific efectuării auditurilor de conformitate și de sistem pentru Programul de Cooperare Elvețiano-Român.

D. Elaborarea la solicitarea Punctului Național de Contact pentru Mecanismele Financiare SEE 2009-2014 a documentului „Descrierea sistemului de management și control specific UCAAPI în calitate de Autoritate de Audit pentru Mecanismele Financiare SEE 2009 - 2014 și Norwegian 2009 - 2014”.

Concluziile principale

Sistemul de management și control stabilit la nivelul UCAAPI pentru Mecanismele Financiare SEE 2009–2014 și Norwegian 2009–2014 asigură, în mare măsură, respectarea principiilor generale, a cerințelor-cheie și a criteriilor de conformitate prevăzute în Regulamentul pentru punerea în aplicare a acestor două Mecanisme Financiare și furnizează o asigurare rezonabilă pentru îndeplinirea corespunzătoare a atribuțiilor și responsabilităților ce-i revin în calitate de Autoritate de Audit desemnată.

5.6. Coordonarea sistemului de formare profesională continuă a auditorilor publici interni

Acțiuni desfășurate de pregătire profesională

- Participarea în calitate de lectori la 6 seminarii de pregătire profesională a auditorilor interni din administrația publică locală cu privire la evaluarea sistemului de control intern/managerial. La aceste seminarii au participat circa 640 auditori interni.
- Participarea în calitate de lectori, la un număr de 9 seminarii, la solicitarea instituțiilor și autorităților publice în vederea susținerii de seminarii în domeniul auditului public intern și controlului intern la: ANP, MApN, SRR, INS.

5.7. Coordonarea procesului de cooperare pentru asigurarea funcției de audit intern

UCAAPI a desfășurat activități cu privire la dezvoltarea și implementarea sistemului de cooperare în vederea realizării activității de audit intern la entitățile publice de la nivel local. Misiunile de monitorizare și îndrumare metodologică au fost realizate la filialele ACoR ale județelor: Sălaj, Prahova, Călărași, Cluj, Galați, Maramureș, Tulcea, Argeș, Botoșani, Dâmbovița, Alba.

Pe parcursul anului 2012 personalul din cadrul direcției a asigurat consultanța necesară compartimentelor de audit intern în vederea încheierii acordurilor de cooperare în realizarea funcției de audit intern și sprijinirea implementării acestora, precum și cu privire la desfășurarea activității de audit intern.

În cadrul acestui proces, accentul a fost pus atât pe aspectele procedurale cu privire la derularea misiunilor, cât și pe aspectele administrative care asigură buna funcționalitate a centrelor asociative.

Concluziile principale

- Recrutarea auditorilor interni s-a realizat fără implicarea reprezentanților UCAAPI;
- Normele metodologice proprii elaborate nu sunt avizate de către toți membrii

- parteneriatului;
- Procesul de elaborare a procedurilor operaționale este în curs de finalizare;
- Planul de audit intern nu s-a elaborat pe baza centralizării planurilor de audit intern aferente fiecărei entități publice locale parteneră, ci s-a realizat ca un plan unic pe structură asociativă sau centru teritorial;
- Raportarea anuală a activității de audit intern s-a realizat doar de către 30% dintre compartimentele de audit intern din cadrul structurilor asociative;
- Neaplicarea corespunzătoare a procedurilor de audit referitoare la colectarea și prelucrarea informațiilor, analiza riscurilor, colectarea dovezilor, elaborarea și transmiterea proiectului de raport de audit intern, supervizarea, urmărirea recomandărilor.

5.8. Alte activități desfășurate de UCAAPI

Avizarea numirii șefilor compartimentelor de audit intern

În cursul anului 2012, UCAAPI a avizat un număr de 6 șefi de compartimente de audit intern, la: Ministerul Administrației și Internelor, Ministerul Apărării Naționale, Ministerul Mediului și Pădurilor, Ministerul Justiției, Camera Deputaților, Comisia de Supraveghere a Sistemului de Pensii Private.

Implementarea sistemului de control intern

Trimestrial, respectiv anual, au fost elaborate situații centralizatoare privind stadiul implementării sistemului de control intern/managerial.

La nivelul direcției au fost realizate acțiuni referitoare la: inventarierea activităților derulate; analiza activităților procedurabile în raport cu cele inventariate; analiza procedurilor elaborate; evaluarea indicatorilor stabiliți și asociați obiectivelor; managementul riscurilor.

Avizarea normelor

În cursul anului 2012, UCAAPI a avizat normele privind exercitarea activității de audit intern la o entitate publică centrală.

Elaborarea și conducerea la nivelul direcției a Registrului riscurilor.

La nivelul UCAAPI s-a realizat procesul de identificare, evaluare și tratare a riscurilor.

Astfel, au fost organizate și desfășurate ședințe de lucru privind analiza riscurilor, au fost dispuse și implementate acțiuni de control pentru tratarea și menținerea în limite acceptabile a riscurilor semnalate.

De asemenea, a fost condus și actualizat *Registrul riscurilor*.

Interpretarea unitară a reglementărilor legale prin elaborarea de răspunsuri la petiții și adrese

UCAAPI a primit și soluționat peste 250 de adrese, petiții, solicitări, urmărind în toate cazurile să se asigure o interpretare unitară a reglementărilor legale.

Corespondența soluționată a făcut referire, în general, la organizarea activității de audit public intern, salarizarea și ocuparea posturilor de auditori interni, atestarea auditorilor interni, condițiile de numire/revocare a auditorilor, valorificarea unor acte de control elaborate de alte instituții, formularea de puncte de vedere la unele proiecte de acte normative s.a.

Capitolul 6

Activitatea desfășurată de Comitetul pentru Audit Public Intern

Comitetul pentru Audit Public Intern (CAPI) reprezintă un organism cu caracter consultativ care funcționează pe lângă UCAAPI, în scopul definirii strategiei și îmbunătățirii activității de audit intern în sectorul public.

În prezent, din numărul total al membrilor, respectiv 11 membri, CAPI a funcționat cu 8 membri, ceilalți s-au retras din motive diferite, situație în care UCAAPI în perioada următoare va iniția procesul de completare a numărului de membri.

Atribuții CAPI

- Dezbate planurile strategice de dezvoltare în domeniul auditului public intern și emite o opinie asupra direcțiilor de dezvoltare a acestuia;
- Dezbate și emite o opinie asupra actului normativ elaborat de UCAAPI în domeniul auditului public intern;
- Dezbate și avizează raportul anual privind activitatea de audit public intern și îl prezintă Guvernului;
- Avizează planul misiunilor de audit public intern de interes național cu implicații multisectoriale;
- Dezbate și emite o opinie asupra rapoartelor de audit public intern de interes național cu implicații multisectoriale;
- Analizează importanța recomandărilor formulate de auditorii interni în cazul divergențelor de opinii dintre conducătorul entității publice și auditorii interni și emite o opinie asupra consecințelor neimplementării acestora;
- Analizează acordurile de cooperare între auditul intern și cel extern referitor la definirea conceptelor și la utilizarea standardelor în domeniu, schimbul de rezultate din activitatea propriu-zisă de audit, precum și pregătirea profesională comună a auditorilor;
- Avizează numirea și revocarea directorului general al UCAAPI.

În cursul anului 2012, CAPI s-a întrunit în 9 ședințe de lucru, în care și-a exprimat opinia profesională cu privire la:

- ⇒ Analiza Planului multianual de activitate al UCAAPI pentru perioada 2013-2015;
- ⇒ Analiza propunerilor de actualizare a Planului de activitate al UCAAPI pe anul 2012 și dezbateră proiectului Planului anual de activitate al UCAAPI, pentru anul 2013;
- ⇒ Dezvoltarea cadrului metodologic privind desfășurarea activității de audit public intern. Membrii CAPI au dezbătut și formulat propuneri de îmbunătățire la următoarele proiecte de acte normative:
 - *Proiectul de Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Normelor generale privind exercitarea activității de audit public intern;*
 - *Proiectul de Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Normelor metodologice privind coordonarea și desfășurarea procesului de atestare națională și de pregătire profesională continuă a auditorilor interni din sectorul public și a persoanelor fizice;*
 - *Proiectul de Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Normelor privind sistemul de cooperare pentru asigurarea funcției de audit public intern;*

- *Proiectul de Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Normelor privind înființarea comitetelor de audit public intern:*

- ⇒ Analiza Raportului privind activitatea de audit public intern pe anul 2011 și prezentarea acestuia pentru informare și analiză la Guvern;
- ⇒ Analiza Raportului de audit la misiunea intersectorială privind *Evaluarea stadiului de implementare a sistemului de control intern/managerial, inclusiv a procedurilor formalizate pe activități*, elaborat la nivelul administrației publice centrale. Membrii Comitetului au formulat observații și propuneri, menite să îmbunătățească forma și conținutul raportului și au emis o opinie favorabilă asupra calității generale a acestuia;
- ⇒ Analiza Raportului misiunii de audit privind *Evaluarea conformității cu reglementările europene aplicabile, a sistemelor de management și control instituite la nivelul entităților/structurilor naționale implicate în implementarea Programului de cooperare Elvețiano-Român*. Membrii CAPI au discutat raportul și au făcut unele observații, deși aceștia au precizat că nu este de competența lor;
- ⇒ Analiza componenței CAPI în vederea completării cu noi membri, conform legii.

Menționăm că UCAAPI, luând în considerare caracterul consultativ al opiniilor și recomandărilor formulate de CAPI, a analizat și a ținut cont de observațiile și recomandările pertinente în etapa de finalizare a documentelor și materialelor.

Capitolul 7

Direcții de acțiune pentru consolidarea auditului intern în sectorul public

Activitatea de audit intern din sectorul public s-a caracterizat, în anul 2012, prin continuarea procesului de consolidare a funcției de audit și de îmbunătățire a cadrului legislativ și procedural.

Consolidarea funcției de audit intern a înregistrat progrese, în general, în ceea ce privește calitatea planificării și derulării misiunilor de audit intern, prin creșterea numărului misiunilor axate pe funcțiile specifice entităților publice, în condițiile în care majoritatea compartimentelor de audit intern au fost subdimensionate în raport cu volumul și complexitatea activităților auditabile.

Pârghia principală cu ajutorul căreia activitatea de audit intern în sectorul public s-a îmbunătățit și consolidat a reprezentat-o dezvoltarea sistemului de control intern/managerial la nivelul entităților publice centrale și al unităților subordonate, aflate în coordonarea sau sub autoritatea acestora. Acesta s-a realizat atât, ca urmare a efectuării misiunii de audit privind evaluarea stadiului implementării sistemului de control intern/managerial la nivelul administrației publice centrale și locale, cât și ca urmare a acțiunilor de conștientizare promovate de MFP prin UCAAPI.

Totuși, având în vedere acțiunile întreprinse pentru dezvoltarea capacității de audit intern și creșterea expertizei în domeniu se impune, în continuare, creșterea gradului de implementare a funcției de audit intern, în special în administrația publică locală, precum și a contribuției acesteia la realizarea obiectivelor și îmbunătățirea performanței entităților publice. În acest sens, principalele direcții de acțiune privesc următoarele:

A. Dezvoltarea cadrului normativ privind auditul public intern pentru a asigura creșterea gradului de implementare a auditului intern și consolidarea funcției la nivelul entității publice, prin întărirea bazei juridice de reglementare stabilită prin Legea nr. 191/2011 pentru modificarea și completarea Legii nr. 672/2002 prin:

- ⇒ *monitorizarea și implementarea cadrului metodologic general al activității de audit intern, asigurat de OMFP nr. 38/2003¹², care se va concretiza în actualizarea normelor proprii pentru exercitarea auditului intern de către entitățile din administrația publică.*
- ⇒ *implementarea Normelor privind înființarea comitetelor de audit intern și organizarea acestora la nivelul entităților publice.*
- ⇒ *implementarea Normelor metodologice privind sistemul de cooperare pentru asigurarea funcției de audit intern la entitățile publice locale⁹.*
- ⇒ *implementarea Normelor privind coordonarea și desfășurarea proceselor de atestare națională și de pregătire profesională continuă a auditorilor interni din sectorul public și a persoanelor fizice¹⁰.*

B. Creșterea gradului de implementare a funcției de audit intern în administrația publică locală, pentru a sigura evaluarea modului de utilizare a banului public, prin:

- ⇒ *dezvoltarea sistemului de cooperare pentru asigurarea activității de audit intern. Conform estimărilor efectuate de UCAAPI, în circa 60% din entitățile publice locale nu a fost instituit un cadru organizațional și funcțional cu privire la activitatea de audit intern. Această problemă privind insuficiența funcției de audit intern există la nivelul entităților publice locale*

¹² OMFP nr. 38/2003 pentru aprobarea Normelor generale privind exercitarea auditului public intern, publicat în Monitorul Oficial al României nr. 130 și nr. 130bis/2003

⁹ HG nr. 1183 din 4 dec. 2012 pentru aprobarea Normelor privind sistemul de cooperare pentru asigurarea funcției de audit public intern, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 839 din 13 decembrie 2012

¹⁰ HG nr. 1259 din 12 dec. 2012 pentru aprobarea Normelor privind coordonarea și desfășurarea proceselor de atestare națională și de pregătire profesională continuă a auditorilor interni din sectorul public și a persoanelor fizice, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 2 din 03 ianuarie 2013

mici, organizate la nivel de comună și se datorează insuficienței resurselor financiare și umane și problematicii reduse a activităților auditabile. În acest sens, introducerea sistemului de cooperare pentru asigurarea funcției de audit intern, sistem care în prezent funcționează în 18 județe, va permite entităților publice cu bugete restrânse să-și dezvolte funcția de audit intern.

- ⇒ apariția HG nr. 1183 din 4 dec. 2012 pentru aprobarea Normelor privind sistemul de cooperare pentru asigurarea funcției de audit public intern va contribui la creșterea gradului de implementare a funcției de audit public intern.
- ⇒ organizarea la nivelul DGFP-urilor județene a dezbaterilor cu scopul de a conștientiza managementul de la nivelul entităților publice locale cu privire la rolul auditului intern;
- ⇒ elaborarea de metodologii specifice auditării activităților, proceselor și sistemelor din cadrul administrației publice locale, pentru a asigura obținerea unor rapoarte de audit cu o valoare calitativă mai ridicată.

C. Asigurarea independenței auditului intern în cadrul entităților publice, prin: înființarea comitetelor de audit intern la nivelul entităților publice, care decurge din necesitatea implementării în sistemul românesc a bunei practici europene în domeniu. Comitetele de audit intern vor avea un rol important în asigurarea bunei funcționări a auditului intern și a sistemelor de control intern și vor funcționa ca o interfață între managementul entității publice și auditul intern, fiind garantul independenței și obiectivității profesionale a auditorilor interni;

- ⇒ acțiuni de conștientizare a managementului cu privire la rolul și aria de competență a auditului intern. În prezent, la nivelul multor entități publice conducătorii acestora înțeleg insuficient necesitatea menținerii compartimentelor de audit intern funcționale și modul cum auditul îi poate ajuta, prin exprimarea unei asigurări cu privire la funcționalitatea proceselor de management al riscurilor, de control și de guvernanță.

D. Dezvoltarea sistemului de atestare profesională a auditorilor interni din sectorul public. Atestarea auditorilor interni reprezintă cea mai importantă modalitate de asigurare a creșterii nivelului profesional de pregătire a personalului care lucrează în domeniul auditului intern. Realizarea procesului de atestare a auditorilor interni va contribui la îmbunătățirea sistemului de recrutare și la crearea posibilității de asigurare a unui sistem omogen de pregătire profesională a auditorilor interni.

Apariția HG nr. 1259 din 12 dec. 2012 pentru aprobarea Normelor privind coordonarea și desfășurarea proceselor de atestare națională și de pregătire profesională continuă a auditorilor interni din sectorul public și a persoanelor fizice, impune elaborarea cadrului de echivalare a competențelor profesionale pentru obținerea certificatului de atestare în vederea demarării procesului de atestare.

E. Dezvoltarea sistemului de pregătire profesională a auditorilor interni din sectorul public, care reprezintă o direcție importantă de activitate, având în vedere că printr-o pregătire profesională continuă se asigură creșterea calității activității de audit intern. Programul de pregătire profesională a auditorilor interni la nivel centralizat va fi elaborat de UCAAPI, prin luarea în considerare a cerințelor din Standardul ocupațional și Cadrul de competențe al auditorului intern din sectorul public și va urmări asigurarea unei pregătiri unitare și la standarde de calitate.

Principalele modalități de realizare a pregătirii profesionale a auditorilor interni sunt următoarele:

- ⇒ organizarea de cursuri și seminarii care abordează problematica realizării misiunilor de audit, în special de tipul auditului de performanță;
- ⇒ realizarea unei pagini web pentru a asigura un forum de dezbateri cu auditorii din entitățile publice;
- ⇒ elaborarea programului de pregătire profesională a auditorilor interni din sistemul public;
- ⇒ organizarea de întâlniri de lucru periodice cu auditorii interni din cadrul administrației publice locale pe teme specifice activităților derulate în cadrul acestor entități;

- ⇒ participarea la reuniuni, schimburi de informații și experiență a auditorilor interni din entitățile publice locale și reprezentanți ai entităților publice centrale, intermediare de UCAAPI;
- ⇒ organizarea de workshop-uri pe teme specifice activităților derulate în cadrul entităților publice locale și centrale.

Paralel cu pregătirea profesională realizată sau coordonată de UCAAPI, se va continua și pregătirea profesională de la nivelul instituțiilor publice, centralizat sau individual, activitate care va fi focalizată pe cunoașterea activităților specifice ale entităților publice.

F. Creșterea contribuției auditului la buna gestionare a resurselor financiare publice prin identificarea problemelor din sistemul public, cu impact la nivel macroeconomic, planificarea și derularea de misiuni de interes național cu implicații intersectoriale, în cadrul cărora vor fi implicate atât entitățile publice centrale, cât și entități publice locale.

G. Asigurarea funcției de Autoritate de audit în cadrul mecanismului financiar SEE 2004-2009, prin:

- ⇒ realizarea de misiuni de audit operațional la beneficiarii de proiecte finanțate prin mecanismul financiar SEE 2004-2009;
- ⇒ evaluarea conformității cu reglementările europene a sistemului de management și control instituit la nivelul structurilor entităților implicate în gestionarea asistenței financiare acordată României prin mecanismul financiar SEE.

H. Dezvoltarea activității de evaluare a funcției de audit intern, la nivelul entităților publice reprezintă instrumentul principal în asigurarea monitorizării activității de audit intern și se va realiza prin:

- ⇒ actualizarea și implementarea ghidului privind evaluarea activității de audit intern și elaborarea unor astfel de instrumente și la nivelul entităților publice;
- ⇒ creșterea ariei de exercitare a evaluării activității de audit intern de la nivelul entităților publice ai căror conducători sunt ordonatori principali de credite și în profil transversal, la entitățile publice subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate;
- ⇒ dezvoltarea unui sistem de raportare a activității de audit intern, care să asigure o mai bună comunicare a rezultatelor activității de audit intern și a problemelor survenite în desfășurarea acestei activități.

Prin implementarea direcțiilor de acțiune vor fi înregistrate efecte economice semnificative, atât la nivel de entitate, cât și la nivel național, care se vor concretiza, în principal, în îmbunătățirea managementului riscurilor, controlului și a proceselor de guvernare, în creșterea calității activității de audit public intern și profesionalizarea auditorilor interni.

În acest context, UCAAPI îi revine un rol major în continuarea procesului de consolidare a implementării funcției de audit intern în administrația publică centrală și locală, precum și în continuarea implementării sistemului de cooperare pentru asigurarea funcției de audit intern, a sistemului de atestare a auditorilor interni din sectorul public și în înființarea comitetelor de audit intern în entitățile publice centrale.

În concluzie, procesul de consolidare a funcției de audit intern în administrația publică va contribui la îmbunătățirea transparenței și utilizării fondurilor publice, la administrarea patrimoniului public și la consolidarea implementării SCM în entitățile publice din România. De asemenea, toate acestea vor reprezenta o dovadă elocventă că România va continua să-și îndeplinească angajamentele și responsabilitățile asumate prin Documentul de poziție cu privire la Controlul Financiar Public Intern.

Marcel GHIȚĂ

Director